

GEO

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΝ

τῆς

ΡΟΥΜΟΥΝΙΑΣ

ἐς ἀκριβεστέραν καὶ πληρεστέ-
ραν κατάληψιν τῆς ἱστορίας
αὐτῆς,

Νῦν πρῶτον συντεθὲν καὶ τύποις ἐκδοθὲν ἐν
Λειψία τῆς Σαξονίας ἐν τῇ τυπογραφίᾳ
τοῦ Ταουχνίτζ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

[Handwritten signature]
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ β.
ΕΘΝ. ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗΣ

1 8 1 6.

INSTITUTION

POLYMYNIA

BY J. H. ...

... the ...

...

... and ...

...

1813

Τόμος α'. Μέρος β'.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΝ
ΡΟΥΜΟΥΝΙΑΣ.

Γεωδεσία Ρουμουνίας.

Ἡ Ρουμουνία, ἵνα πρὸς τῇ τῆς ἱστορίας αὐτῆς ἀποπείρα, μικρὰν τινα καὶ σύντομον, καὶ ὅσον αὐτὴ πταὶ αὐτῆς ἐγενόμεθα τὰ πλείω λέγοντες, γεωγραφικὴν ἐπισυνάψωμεν ἐπιτροχάδην ἐννοίαν, κεῖται ἀναμεταξὺ τῆς τεσσαρακοστῆς τετάρτης καὶ τῆς τεσσαρακοστῆς ἐννάτης μοίρας τοῦ βορείου πλάτους, νοτιώτατον μέρος ἔχουσα τὸ ἐν τῷ Ρουμουνικῷ ἀγρῷ ἀναμεταξὺ Ρουκτζουκίου καὶ Νικοπόλεως παρίστροιον μέρος, καὶ πρὸς τὸ βόρειον τῆς ποτὲ μεσογαίας Νικοπόλεως, ἧς τὰ ἐρείπια διαβαίνοντες ποτὲ ἐδανμάζομεν, καὶ βορειότα-

τον τὰς πηγὰς τοῦ Ουγγ ποταμοῦ· καὶ ἀναμεταξὺ τῆς τριακóστης ὀγδόης, ἐντὸς καὶ αὐτῆς ἀπολαμβανομένης, καὶ τεσσαρακóστης ὀγδόης τοῦ μήκους, ἀνατολικώτατον μὲν ἔχουσα μέρος τὸ Ακερμάνιον, δυτικώτατον δὲ τὸ ἀντικρὺ τῆς Σολμὸκ μοσαγγυρικής πόλεως, ἐν δεξιᾷ τοῦ Τισσοῦ κειμένης.

Π α ρ α τ ῆ ρ η σ ι ς .

Τοιαύτην δὲ θέσιν ἔχούσης τῆς Ρουμουνίας, ὡς πρὸς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην καὶ ἀνταιρούσης τῷ μεσημβρινῷ Δαυτζλάνδ, τῇ βορείᾳ Ἰταλία καὶ τῇ μέσῃ Φράνση, οὐ νομιστέον διὰ τοῦτο, ὅτι ὅσα φύονται ἐν τῷ βορείῳ τῆς Ἰταλίας καὶ ἐν τῇ Ἰστρία, ἧς τὸ ἔλαιον καὶ ἐν τοῖς πάλαι χρόνοις ὀνομαστὸν, ἀνταιρουσῶν τῷ Ρουμουνικῷ ἀγρῷ, φύονται καὶ ἐν τούτῳ, καὶ συγκόφυτος καὶ ἐλαιόφυτος καὶ οὔτος, ὡσπερ καὶ ἡ Ἰστρία καὶ τὰ περίξ τῆς Γενούης. Καθόλου μὲν οὖν αἴτιον ψύχους καὶ ἀλέας τὰ κλίματα, τοπικότητες δὲ ἔπειτα θαυμασίως ἐκάτερα ἀλλοιοῦσαί τε καὶ κινῶσαι,

μετριάζουσιν. Ἐκτασις μεγάλη ἠπείρου
βορρῶν, ἔκτασις μεγάλη θαλάσσης, ἐξ
ὁποτερουοῦν τῶν μερῶν, ὄρη μεγάλα καὶ
ὑψηλά παρακείμενα ἐξ οὔτινοσοῦν, δρυ-
μοὶ ὑπὲρ ὄψιν ἐξηπλωμένοι, αὐταὶ εἰσιν
αἱ τοπικότητες, αἱ τὴν κρᾶσιν τὴν κατὰ τὸ
ἔξαγμα τοῦ πόλου ἢ τοῦ μεσημβρινοῦ κα-
τόλου βαδίζουσιν, ἀλλοιοῦσί τε καὶ τα-
ράττουσι, καὶ ἐξιστάσι τοὺς τοῖς φυσικοῖς
πάθεσι μηδεμίαν ποιοῦντας ἐπίσταδιν.
Τὰ ὑψηλὰ ὄρη ὅσω ὑψηλότερα, τόσω ψυ-
χρότερα, τῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἀνακλωμένων
ἀκτίνων, καὶ τὸ περιέχον θερμαινουσῶν,
ἐκεῖσε οὐ ῥαδίως ἐξικνουμένων· οὐ γὰρ ἀπὸ
ἡλίου ἀμεσῶς ἢ αἰσθητοτέρα δέρμη, ἀλλ'
ἐκ τῆς γῆς βαλλομένης ταῖς ἀκτῖσι, καὶ
οἰοῦνται κλονουμένης καὶ τρεμούσης καὶ τρι-
βομένης διεγείρεται· καὶ τοσοῦτω μᾶλλον,
ὅσω τὰ προσβαλλόμενα σώματα, ἐν πλείο-
νι ποσότητι ὕλης, ἀντιτυπώτερα καὶ στε-
ρεώτερα, καὶ αἱ ἀκτῖνες ἦττον πλάγιοι.
Ταῦτ' ἄρα καὶ σίδηρος καὶ ἀπλῶς μέταλ-
λον ταῖς ἡλιακαῖς ἀκτῖσι βαλλόμενα, ῥα-

δίως ἐκδερμαίνεται ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε
καὶ χερσὶ βουλομένους αὐτῶν ἄφασσαι,
διὰ τὴν καῦσιν μὴ τολμᾶν. Ταῦτ' ἄρα
καὶ χειμῶνος ἐν δοιμῇ ψύχει τὰς χεῖρας
τριβόμενοι δερμαίνόμεθα. Ταῦτ' ἄρα καὶ
ὑπὲρ τὴν τεσσαρακοστὴν πέμπτην μοῖραν
τοῦ πλάτους, υἱδρίας οὔσης καὶ βορείου
ἀνέμου ἐπικρατοῦντος, χειμῶνος, ἀσθενεῖς
αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες τυγχάνουσι, πλαγιώτε-
ρον προσβάλλουσαι. Ἡ δὲ παρακειμένη
θάλασσα, ὡς ἀραιότερον σῶμα, ἐπιδε-
κτικὴ μεγάλου ψύχους μὴ οὔσα, μεταδί-
δωσι κατ' ὀλίγον τοῖς παρακειμένοις τό-
ποις τῆς ἑαυτῆς κράσεως, καὶ μετριάξει
οὔτω τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους· μετριά-
ζει δὲ καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς δερμότητος,
ἐπιδεκτικὴ μεγάλης ἢ ῥαδίας δερμάνσεως
μὴ οὔσα· τοῦ πυρὸς, καδόλου, ἐς ἰσο-
σταθμίαν τείνοντος, καὶ πανταχῇ ἐξ ἴσου
ἐξαπλουμένου. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, με-
γάλη ἡπειρος βορρῆθεν, αὔξει τὸ ψύχος·
καὶ ἐν νότῳ κειμένη, τῶν βορείων τόπων
τὴν κρουρὰν κεράννουσι κρούσιν ἐπὶ τὸ εὐ-

κραέστερον. Διὰ παραπλησίαν αἰτίαν καὶ τὰ ἀνταίροντα κλίματα, οἱ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς παραλλήλους κείμενοι τόποι, ὅσω ἀνατολικώτεροι, τόσω δυσκραέστεροι, καὶ ὅσω δυτικώτεροι, τόσω εὐκραέστεροι, διὰ τὸ πλείω βορρῆθεν ἔχειν ἥπειρον.

Συμβαίνει δὲ τοῦτο τῇ τε καθ' ἡμᾶς οἰκουμένῃ, καὶ τῇ παρὰ τοῦ δυστυχοῦς καὶ περιωνύμου Κολόμβου εὐρεθείσῃ· καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖ, ὅσον δυτικώτερα προβαίνει τις ἐν τῷ αὐτῷ παραλλήλῳ, τόσον τὰ ὑπαντώμενα εὐκραέστερα. Τὸ παρίσιον βορειότερον τοῦ Εσσίαν περὶ τὰς τεσσαράκοντα ὥρας· ἀλλ' ἦττον ψυχρόν· ἐπειδὴ καὶ δυτικώτερον, καὶ περὶ τὸ πάλαι τῆς Κελτικῆς ψυχρᾶς διαφερόντως οὕσης, καὶ χειμῶνος, ἐν μὲν ταῖς συνεφέσιν ἡμέραις, χιόνι πολλῇ νιφομένης, ἐν δὲ ταῖς αἰθροῖαις κρυστάλλῳ καὶ πάγοις πληθούσης, δι' ὧν οἱ ποταμοὶ πηγνύμενοι, διὰ τῆς ἰδίας φύσεως ἐγεφυροῦντο, ὡς πέρ φησιν ὁ σικελὸς Διόδωρος· ἀτὰρ καὶ ἡ Λειψία, ἡ πολὺ ἔτι βορειότερον κειμένη, τὸν κρυμὸν καὶ τὴν

διαμονὴν αὐτοῦ οὐχ ὑφίσταται τηλικαῦτα, ὅσον ἡμῖν ἅπαξ μόνον ἐνταῦθα χειμάσασιν, ἔστι τεκμηῆρασθαι, ἡλικα τὸ πολὺ μεσημβρινώτερον Ἐσσιον. Αἱ μεγάλαι λίμναι τῆς Κολομβικῆς, ὧν ἡ μείζων, ἡ περκαὶ Μείζων λίμνη καλεῖται, ἰσομεγέθης σχεδὸν τυγχάνει τῷ Πόρτω, αἱ γλυκὺ τὸ ὕδωρ ἔχουσαι, πῆσονται χειμῶνος, καὶ τὴν κροῦσιν τῶν περικειμένων τόπων ἐξαισίας ἀλλοιοῦσι, καὶ τὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν παράλληλον τῷ βορείῳ τῆς Θράκης οὔσαι, καὶ τῇ Βουργαρίᾳ, ὅπου παραπλήσια ψύχη οὐ γίνονται. Ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα τις αἰτία τῆς εὐκολονομένης πῆξεως. Τὸ γλυκὺ ὕδωρ ῥᾶον ἢ περ τὸ ἄλμυρὸν πῆσεται, τοῦ διαλελυμένου ἁλατος ἀντέχοντος τῇ πῆξει καὶ ταύτην βραδύνοντος· δεῖ γὰρ πρότερον τὴν ἀποχώρισιν, ἢ ὡς ἂν τις χυμικὸς εἶποι, τὴν κρήμνισιν τῆς ἑτερογενοῦς ὕλης γενέσθαι, καὶ ἔπειτα τὴν ἐς κρυστάλλον τοῦ ὕδατος σύσφιξιν. Ἀκούοντας οὖν ὅτι ὁ δεῖνα τόπος ὑπὸ τὴν αὐτὴν μοῖραν τῷ δεῖνι τόπῳ κεῖται, καὶ τούτῳ ἀνταίρει, ὑπο-

λαμβάνειν εὐδὴς καὶ ταυτοκρασίαν καὶ ταυτοκαρπίαν τῶν τόπων, προπέτεια, μὴ πρότερον καὶ τὴν λοιπὴν διερευνῶντας περιρίστασιν· εἰσὶ γὰρ καὶ τόποι ἰδιοκρατέες ὑπὸ τὰ αὐτὰ κλίματα, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τὰ ἐνδιδαιτώμενα σώματα, οὐ πᾶντα ταυκρατέα ἐστί.

Διαίρεσις Ρουμουνίας.

Μέρη δὲ τῆς Ρουμουνίας, οὗς νομοὺς ἢ ἀγροὺς ὀνομάζομεν, εἰσὶ· πρὸς ἑὼ μὲν ἢ Βασσαραβία, καὶ πρὸς δυσμὰς ταύτης, τῷ Προῦτῳ ὀριζομένη, ἢ Μολδόβα· πρὸς δυσμὰς δὲ, τὸ Μπανάτιον· πρὸς Βορῶραν δὲ καὶ ἐν μέρει πρὸς δυσμὰς, τὸ Γύλα· πρὸς νότον δὲ ὁ Ρουμουνικὸς ἀγρός· ἐν μέσῳ δὲ τούτων τῶν νομῶν, ὁ νομὸς το Ἀρδέλιον κεῖται. Ἔστι δὲ ἡ λέξις Ἀρδέλιον ἐπιχώριος, καὶ ἀποδεκτέον ταύτην μόνην, ἀπορῥίπτου-
τας, πετρῶν καὶ ἤλιβάτων πᾶσαν ἐτέραν, τὸ Παννοδακία, λέγω, καὶ τὸ Ἐπτάπολις καὶ τὸ Τρανσυλβανία, ὡς βαρβαρικάς καὶ ματαιοσόφους καὶ τῇ φιλοσοφικῇ γεογρα-

φία καὶ ἱστορία ἀντικειμένας. Κεῖται μὲν οὖν ἐν μέσῳ τῆς Ρουμουνίας τὸ Αρδέλιον, ὑπὸ πολλῶν μὲν εὐμόρφων ὄρέων, ὑπὸ πολλῶν δὲ ωραίων πεδιάδων διακοπτόμενον.

Παραβολὴ Αρδελίου καὶ Σβάϊτς.

Ακούοντες ἐτέρων περιγραφόντων τὸ Αρδέλιον, καὶ βλέποντες ἐν γεωγραφίαις ὅτι ὄρεινὴ παντάπασιν ἠχώρα, ὑπὸ ὑψηλῶν ὄρέων διακοπτομένη καὶ περιλαμβανομένη, καὶ τὰς ὑπερβάσεις ἔχουσα εἰς ἑαυτὴν ὀλίγας καὶ τραχείας καὶ δυσυπερβάτους, τῷ Σβάϊτς αὐτὸ παρεβάλλομεν· καὶ τῶν ἀνδρώπων ὡς τὰ πολλὰ συστηματομαρῶντων, ἐφантаζόμεθα ἤδη καὶ τὸ Αρδέλιον, ὡς ἕτερον τοῦ ἔθους τῆς Ευρώπης Σβάϊτς, τῆς φύσεως οἰονεὶ φιλούσης, ὥσπερ ἀρχιτέκτονος εὐμηχάνου, οὔρεα οὔρεσι καὶ ὄραθροίσματα ὄραθροίσμασιν ἀντιτιδέσθαι ἐς ἀντισήκωσιν καὶ ἰσοσταθμίαν· ἀλλ' αὐτόπται οὐ πρὸ πολλοῦ γενόμενοι, ἐμά-

δομεν ἰδίᾳ πείρα, πόσον τάληδου̅ς τὰ
γραφόμενα καὶ λεγόμενα ἀπελείπετο. Καὶ
δὴ καὶ ὁ πολύγλωσσος Καντεμιρ ἐν τῷ περὶ
Μολδόβης ἐγχειριδίῳ, ἐν ᾧ καὶ πολλὰ ἄλλα
κατὰ Κτησίαν ἱστορεῖ, ἐν τῷ δυτικῷ φησὶ
τῆς Μολδόβης ὄρη μεγάλα καὶ μάλα ὑψη-
λὰ εἰσὶ. Εἰ περὶ τοιούτων ὀρέων, τοιού-
τοις χρόμεδα ἐπιδέτοις, τί μενεῖ ἡμῖν
ἐς χρῆσιν, εἶναι τι μέλλουσι περὶ Ολύμ-
που καὶ Παρνασσοῦ καὶ Ελικῶνος καὶ
Σπλούγης, καὶ Λευκοῦ ὄρους;

Ἔστι μὲν οὖν καὶ τὸ Ἀρδέλιον, ὡςπερ
καὶ τὸ Σβάϊτζ, περιστεφές καὶ κατάπυκνον
ὄρεσι· ἀλλὰ διὰ τὴν ὄροσύγκρισιν ταύτην,
ὁμοῖον τοῦτο ἐκείνῳ ἡγεῖσθαι οὐ δίκαιον.
Ἄγρια τὰ ὄρη ἐκεῖνα, καὶ πέτρινα καὶ τρα-
χέα καὶ κεκανμένα, καὶ φρίκην ἐμποιοῦσι,
καὶ ὀρώμενα τοῖς διαβαίνουσι, διαχωρι-
ζόμενα ἀλλήλων τὰ πολλὰ, ἀγριωτέροις
καὶ τραχυτέροις ὄξεσι καὶ ἀποτόμοις κρη-
μνοῖς, καὶ φρικαλέοις χαραδρεῶσι καὶ
φάραγξι. Ράχεις εἰσὶν ἐπὶ πολὺ διήκουσαι
καὶ ἀνήκουσαι, ὑπερμεγέθει καὶ ὑπερύ-

ψηλοι, νιφροσκεπεῖς τὸν πλείω ἐνιαυτὸν εἰσὶ δὲ αἶ καὶ ἀεὶ· καὶ ὑπὸ μὲν τὴν μέσην, δένδροις ἀειθαλλέσι καὶ πενδίμοις σκέπονται, οἷοις ὁ μύθος τοὺς κατηφεῖς λειμῶνας τοῦ ἄδου πλάττει καταφύτους· ὑπὲρ δὲ τὴν μέσην ἄνω μέχρι τῆς κορυφῆς, γυμναὶ σχεδὸν εἰσὶ πάσης φυτικῆς φύσεως, πέτραι ὑπέρογκοι, ἠλίβατοι μόνον καὶ ἠλιόκαυστοι. Εἰκοστὸν που ἤδη ἐνιαυτὸν ἐν τῷ Κουρῷ μητροπόλει τῶν Γριζόνων ἐτυγχάνομεν, μόνης ἡμῖν ταύτης τῆς ὁδοῦ διὰ τὸν πόλεμον οἴκαδε ἐπανακάμπουσι λειπομένης, καὶ ἔτι καὶ νῦν εἰκὼν τοῦ δέος καὶ φρίκης ἐμποιοῦντος τόπου, ὡς εἰ χθὲς ἐωράκειμεν, ζωηρὰ ἐν τῇ φαντασίᾳ, ἰσχυρῶς ἐγκολαφθεῖσα, διασώζεται. Ἡ τοποθεσία τοῦ Κουρῷ κειμένου ἐν μέσῳ ῥάχεων τραχέων καὶ ὑψηλῶν, καὶ ἐπὶ πολὺ διηκουσῶν, μακρόθεν δὲ ἐτέρων ἐγκαρσίῳν ταῖς πρώταις ὄρωμένων, καὶ ἔτι ἀγριωτέρων, φρικαλέαν μὲν τῷ ὄντι ἔχει τὴν θέαν, ἀξιοπερίεργον δὲ καὶ τοιαύτην οὖσαν· φιλεῖ γὰρ καὶ τὰ φοβερὰ ἠδονὴν τινα καὶ

χάριδ ἔμποιεῖν τῇ ψυχῇ ἀναπολούμενα,
 ὡς καὶ σωτηρίαν τούτων ἀνακαλούμενα.
 Φρίττομεν ἔτι μεθ' ἡδονῆς τὰς στενὰς
 καὶ κατεσκαμμένας ὁδοὺς ἀναπεμπάζον-
 τες, ὑπερκειμένων τούτων ἔξαισίων πε-
 τρῶν, καὶ ὑπὲρ κεφαλῆς τῶ ὄντι τοῦ δια-
 βαίνοντος ἀπηλωρημένων, ἐξ ἑτέρου δὲ τοῦ
 μέρους, ὀξέων καὶ ἀποτόμων κρημνῶν
 καὶ ταρταρικῶν φαράγγων καταπιπτόντων.
 Ἐτέρωθεν δὲ πάλιν ἐν ἀποτόμῳ ὄρει τῆς
 ὁδοῦ ἐσκαμμένης, καὶ βαδὺ κάτω τοῦ
 Πήνου προσαρασσομένου τῇ ρίζῃ τοῦ
 ὄρους, καὶ μανικῶς ἀφρίζοντος, νῆ τὴν ἀλή-
 θειαν, τὸ αἷμα ἐν ταῖς ἀρτηρίαις μικροῦ,
 τὸ λεγόμενον, ἐπήττετο. Διεβαίνομεν
 γεφύρας ἀπὸ ὀρόγκου ἐς ὀρογκον ἐκτισμέ-
 νας, καὶ συναπτούσας τὰ δοκοῦντα ἀσύ-
 ναπτα, ἅς ἐναερίους γεφύρας εἰκότως ἄν-
 τις ὀνομάσειε, ὡς τῶν θρυλλουμένων κή-
 πων τῆς Σεμιράμιδος πάντως ὑψηλοτέρας.
 ὅ,τε Πήνος ὑπ' αὐτὰς ἐξ ὑψηλοτέρων με-
 ρῶν καταρασσόμενος, καὶ ἐπὶ πετρῶν κα-
 τακλυόμενος, καὶ κατασυντριβόμενος, οὐ-

τως εἰπεῖν, καὶ ἐς λεπτότατα διαιρούμενος, νέφος ὅλον ἐσχημάτιζεν, ὡς ἀπὸ ἐλαστικωτάτου σώματος ἀνακλώμενον, καὶ βιαίως καὶ μανικῶς πως ἐς ὕψος πολὺ ἐπαίρομενον, καίτοι ἐν ἄλλοις μικροῦ ἐλαστικότητος ἄμοιρον τὴν φύσιν τῶν ὑδάτων ὀροῦμεν. Τοιαῦται δὲ καὶ αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἐν πολλοῖς μέρεσιν, ὥστε εἴτις καὶ μικρὸν αὐτὰς ἐξ ἑκατέρου μέρους τῶν διαβαινόντων ὑνέσκαπεν, πτερῶν ἂν πάντως χρεῖαν εἶναι, ἐφ' ᾧ ἀπαλλάττεσθαι, κρημνῶν ὀξέων ἐξ ἑκατέρων ὄντων. Οὐρα δὲ καὶ τὸν Στράβωνα περὶ τούτων λέγοντα, ὡς οὐ δυνατὸν ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν ὁδῶν πανταχοῦ βιάσασθαι τὴν φύσιν, διὰ πετρῶν καὶ κρημνῶν ἐξαισίων, τῶν μὲν, ὑπερκειμένων τῆς ὁδοῦ, τῶν δὲ, ὑποπιπτόντων, ὥστε καὶ μικρὸν ἐκβάσιν, ἄρηνκτον εἶναι τὸν κίνδυνον, ἐς φάραγγας ἀβύσσους τοῦ πτώματος ὄντος. Οὕτω δὲ στενὴ κατὰ τι αὐτοῦ ἡ ὁδός, ὥστε ἵλγγον φέρειν τοῖς πεζῇ βαδίζουσι, καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς ὑποζυγίοις τοῖς ἀήθεαι χειμῶνος δὲ πολλαὶ ἀλλήλων ἐπίκεινται

πλάκες πάγων ἐπὶ πάγοις γιγνομένων, καὶ ὀλισθαίνουσαι, συνοδίαν ὄλην ἀπολαμβάνειν δύνασθαι, καὶ συνεξωθεῖν ἐς τὰς ὑποπιπτούσας φάραγγας.

Τοιαύτη ἡμῖν ἡ ὁδοιπορία ἀπὸ τοῦ Σαγγάλ, μᾶλλον δὲ ἀπὸ τοῦ Κούρ διὰ τῆς Σπλούγης εἰς Κιαβέναν πολίχνιον, περὶ ὥραν πρὸς τῆς λίμνης τοῦ Κώμου, τῆς πάλαι Λαρίας, ἀφιστάμενον, πορευομένοις. Ἡ δὲ διὰ τοῦ μεσημβρινοῦ Ἀρδελίου ὁδοιπορία καὶ διάβασις, ὡς περ τις ἐν καλλίστῳ περιβόλῳ περίπατος· ἀπὸ γὰρ τῆς γεωγραφίας τῆς ὀριζούσης τὸ Μπανάτιον τοῦ Ἀρδελίου, ἐν ἣ Κάσσοβα ἐσχάτη Μπανατίου κώμη πρὸς δυσμὰς, καὶ Κασσοβίτζα πρώτη Ἀρδελίου πρὸς ἑω, ἅμ' ὑπερβαίνουντι τὴν ὁράχην, μέχρι τοῦ Μπρέτζκου κωμοπόλεως, οὐ πολὺ τῶν ὀρίων τῆς Μολδόβης ἀφισταμένου, πανταχοῦ ταῖς ὄψεσι τοῦ ὁδοιπόρου ὑπαντῶσιν εὐμορφαι, ἡμεραι καὶ σπηραεφεῖς μέχρι κορυφῆς δένδρεσι γεωραχεῖαι, ὑπ' εὐμορφοτέρων πεδίων διακοπτόμεναι, ἢ εὐμορφα πεδία, ὑπ' εὐμορ-

φοτέρων διακοπτόμενα ῥάχεων. Ἡ τοῦ Πελεγραδίου τοποθεσία ἐπ' ὄφρους, τοῦ Μαρίσσου ὑπερκειμένου, πολλῶν ὠραίων τοποθεσιῶν τυγχάνει ὠραιότερα καὶ χαριεστέρα. Δύο χαριέστατα πεδία, τὸ μὲν ἀπὸ δύσεως, τὸ δὲ ἀπὸ μέσης πωρ ἡμέρας, πόρῳθεν πρὸ τῆς πόλεως ἀναπέπταται, ὑπὸ ῥάχεως χωριζόμενα, διηκούσης καὶ τελευτώσης πόρῳ ἀντικρὺ τῆς πόλεως. Δένδρα δὲ τὰ τὰς γεωραχίας κροσμοῦντα καὶ ὠραιότερας ἀποδεικνύντα, οὐ τῶν ἀειθαλῶν καὶ κατηφῶν εἰσιν ἐκείνων, οἷς αἱ ὄχθαι τῆς στυγῆς κατάφυτοι, ἀλλὰ δρυεὶς καὶ ὄξυαι καὶ πτελέαι καὶ σφένδαμνοι καὶ ἕτερα φυλλοβόλα δένδρα, ἃ ἕαρος καὶ θέρους ἀναθάλλοντα φαινόμενα, ἰδεῖν οὐκ ἔστι, καὶ εὐφροσύνης καὶ θυμηδίας μὴ ἐμπίπλασθαι, καὶ τὴν κατῆφειαν τοῦ χειμῶνος μὴ ἀπορρίπτειν, καὶ τοῦ ἄχθους τῶν πάγων μὴ ἐπιλανθάνεσθαι.

Τέσσαρας ῥάχεις ἡμέρους καὶ μαλακὰς ὑπερβαίνει τις ἀναβαίνων καὶ καταβαίνων, διαβαίνων τὸ μεσημβρινὸν Ἀρδέλιον,

ἀπὸ τῶν ἄκρων τοῦ Μπανατίου μέχρι τῶν ἄκρων τῆς Μολδόβης· πρώτη ἐστίν, ἐν ἣ ἡ Κάσσοβα καὶ ἡ Κασσοβίτζα· δευτέρα δέ τις πρὸς δυσμὰς Σιμπινίου περὶ τρεῖς ὥρας· τρίτη, ἡ πρὸς δύσιν κειμένη τοῦ Μπρασσοβίου, καὶ τετάρτη, ἣν ἀναβῆναι δεῖ ἐκβάντα τοῦ Μπρέτζκου πρὸς Μολδόβην πορευόμενον· ὑπερβάντι δὲ καὶ καταβάντι ταύτην τὴν ῥάχιν, τὸ ἐστραϊχικὸν ὑπαντᾷ τελωνεῖον, ὅπερ ἐν τῇ ῥίζῃ κεῖται πρὸς ἕω τῆς ῥάχεως. Τούτων αἱ ὑπερβάσεις, ὄντος τοῦ Θεοῦ, δυσχερεῖς διὰ τὸν πηλὸν, καὶ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα τὰ ἀνάγνη, ὅσον καὶ το ὑπαντώμενον ἀπὸ Εσσίου ἐς Βασλούϊον πορευομένῳ. Τὸ δ' ἐπίλοιπον τῆς ὁδοῦ, ἀναμεταξὺ Κασσοβίτζης καὶ Μπρέτζκου, διὰ πεδίων ἀνύεται, οὐ δίον, οὐ τριῶν καὶ τεσσάρων ἴσως ὥρῶν πλάτους ὄντος. Ἀπὸ Μπρασσοβίου Μέχρι Μπρέτζκου, περὶ εἰκοσι ὥρας ἀπέχοντος, ἐν πεδίῳ ἡ ὁδός· καὶ τὸ ὀνομαστὸν τοῖς ἀγροῦρῶν μούνοις Φουγγαράσσιον, ἀναμεταξὺ Σιμπινίου καὶ Μπρασσοβίου, λεπτά τινα ἀφιστάμενον τοῦ Ολ-

του, ἐν ὠραιωτάτῳ πεδίῳ κείται, ὡςπερ
καὶ τὸ Συμπίνιον καὶ Σεμπέσιον. Οὐ πόρ-
ρῳ πρὸς ἕω Συμπινίου διέβημεν τὸν Ολτον·
τὸν δὲ Μάρισσον πολλάκις εἶδομεν πόρρῳ-
θεν, καὶ ἐγγύθεν καὶ ὑπορρῶοντα, ἐκ τῆς
ὑπὲρ αὐτοῦ ἐσκαμμένης ἐν τῷ κατάντει
τῆς τελευτώσης ἐνταῦθα σχεδὸν γεωραχίας,
καὶ πλοῖα ἐν αὐτῷ καταπλέοντα πεφορτι-
σμένα ἄλατι. Πρὶν δὲ ἀφικέσθαι ἐς Φουγ-
γαράσιον, διέβημεν πλήθος ῥυάκων διει-
δοῦς ὕδατος ἐπὶ καχλήκων κυλιομένου, ἀπὸ
τῆς παρακειμένης ἐν δεξιᾷ μεγάλης γεωρα-
χίας, τῆς ἀπὸ Συμπινίου μέχρι σχεδὸν
Μπρασσοβίου ἐκτεινομένης, κατερχομέ-
νους. Τοσοῦτους τῷ πλήθει ῥυάκας οὐδα-
μοῦ ἄλλαχοῦ εἶδομεν· καθ' ἕκαστον γὰρ
σχεδὸν ὥρας λεπτόν, ῥυάκα διαβῆναι ἔδει.
Διέβημεν δὲ καὶ δύο ποταμοὺς πρὸς ἕω τοῦ
Μπρασσοβίου ἐξ ἀριστερῶν τῷ Ολτῷ ἐκ-
βάλλοντας.

Ἡ προειρημένη ῥάχισ δένδροις φυλ-
λορρῶοις καταστερῆς, καὶ παρἄλληλός πως
τῇ ὁδῷ, μᾶλλον ἢ ἦπτον ἀρισταμένη, ἢ

μείζων καὶ ὑψηλοτέρα ὧν εἶδομεν ἐν Ἀρδε-
λίῳ ἐστί· ἀλλὰ καὶ οὕτως τὸ ὕψος αὐτῆς
οὐμείζων τῶν πρὸς ἕω καὶ δύσιν τοῦ Στρα-
σμπούργ εἶναι οἰόμεθα, καὶ τὸ ἡμέτερον
Πήλιον ὡς πρὸς αὐτὴν, πύργος ἐστὶ κα-
λύβη παραβαλλόμενος· Οὐ πόρῳ πρὸς δύ-
σιν Μπρασσοβίου παύει τοῦ παράλληλός
πως τῆ ὁδῷ εἶναι, ἐκτεινομένη καὶ κλίνου-
σα πρὸς τὸ νότιον, καὶ πεδίου, κάλλιστον
ιδεῖν, ἐγκολποῦσα, ὅπερ διαβάντι ὑπαντᾷ
τὸ Μπρασσόβιον, πόλις συμπερικεκλει-
σμένη ῥάχεσι πανταχόθεν, κλεισώρεια τῷ
ὄντι τυγχάνουσα, καὶ δύο μόνον εἰσόδους
ἐκ δυσμῶν ἔχουσα πλησίον ἀλλήλων, καὶ
λόφῳ μεγάλῳ καὶ γυμνῷ, ἐν ᾧ καὶ φρού-
ριὸν ἐστί, χωριζόμενας. Ὑπέρεκειται δὲ
πρὸς νότον καὶ τρόπον τινὰ ὑπὲρ τῶν κε-
φαλῶν τῶν κατοίκων ὄρος, ὑψηλὸν περὶ
τάς διακοσίας ὀργυιάς, ὡς ἔλεγον ἡμῖν, δέν-
δροις μὲν φυλλορρόοις ἐν τῷ δυτικῷ, θά-
μνοις δὲ καὶ πόαις ἐν τῷ ἀνατολικῷ μέρει
σκεπόμενον, ὧν ἐν τῷ ἀναμεταξὺ καὶ πέ-
τραι ἐφαίνοντο, καὶ ἐνταῦθα πρῶτον ἐν

Αρδελίω εἶδομεν πέτρας, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τοῖς ῥύαξι καχλήκων. Πρὶν ἀφικέσθαι ἐς *Μπρασσόβιον*, διαβαίνοντες τὸ πλησίον πεδίον, δρυμὸν εἶδομεν πρὸς νότον τῆς πόλεως ξένον ἡμῖν παντάπασι δόξαντα, πρῶτον ἰδοῦσιν· ἐκ γὰρ ἀειθαλλῶν καὶ φυλλοβόλων δένδρων, σποράδην ἑκατέρου τοῦ εἶδους τῷ ἑτέρῳ μεμιγμένου, συνέκειτο. Ἦν δὲ εὐχερῆς ἡ διάγνωσις, ὀκτόμβριον μῆνα ἐλαύνουσι, τῶν μὲν, μαραινομένων καὶ ὠχριώντων καὶ φυλλοβολούντων ἤδη, τῶν δὲ, θαλλόντων καὶ χλοαζόντων. Τοιούτους δρυμοὺς εἶδομεν ἔτι ἀναμεταξὺ τοῦ εἰρημένου τελωνείου καὶ τῆς *Χύρξης*, πρώτης κώμης *Μολδόβης* ἀπὸ *Μπρέτζκου* ἐρχομένων. Διαποροῦσι δὲ ἡμῖν διὰ τὸ ξένον τοῦ πράγματος, παραπλήσιοι δρυμοὶ, ἀπεκρίναντο οἱ συνδιαλεγόμεροι, εἰσὶ καὶ ἀναμεξὺ τοῦ ὑπονομοῦ τῆς *Κιάτρας* καὶ *Αρδελίου*. *Αειθαλλῆ* δένδρα διαβαίνοντες τὸ *Αρδελίον* οὐκ εἶδομεν, ἐκτὸς τῶν φυλλοβόλοις μεμιγμένων ἀνωτέρω πρὸς νότον τοῦ *Μπρασσοβίου*, ὅπου καὶ δρυμὸς ἀειθαλλῶν ἐτύγγανεν.

Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀναμεταξὺ τῶν συνδένδρων
 ῥάχεων τελωνείου ἐς Μολδόβαν πορευομέ-
 νῳ, ἀμαξητῆ μὲν ἢ ὁδὸς ἐστίν, ἀμελεῖται
 δὲ, ἐπιμιξίας μεγάλων πόλεων ἐξ ἑκατέρου
 τῶν ὄριων μὴ οὔσης, καὶ πλήρης λιδαρίων,
 ἐστὶ ὧν κυλιόμενοι οἱ τροχοὶ, δύσκολον καὶ
 τραχεῖαν καὶ ὀχληρὰν ποιοῦσι τὴν ἔλα-
 σιν. Ἐστίν ἔτι ἡ εἰσέλευσις ἐς Ἀρδέλιον
 οὐχ' ὑπέρβασις, ῥάχεως ἐγκαρσίου μὴ οὔ-
 σης, ἀλλ' ἀναμεταξὺ ῥάχεων, δι' ἀγκῶν,
 διὰ συνηρεφούς ὕλης κατάσκιον καὶ τρυφη-
 λὴν τὴν ὁδὸν ποιούσης δέρονος, καὶ ἡρε-
 μίας καὶ βαθείας ἡσυχίας, διάβασις. Πα-
 ραρῥέει δὲ ἐνταῦθα τοῖς διαβαινουσιν,
 ἐστὶ ὅτε καὶ διαρῥέει ποταμὸς Οἰτουῦζον
 καλούμενος, διειδὲς μὲν ἔχων τὸ ρεῖθρον,
 καὶ ἐπὶ λίθων καὶ πλακῶν κυλιόμενος, καὶ
 ἡρέμα παταγῶν· σκολιὸς δὲ πέραν ὑπομο-
 νῆς τυγγάνων, καὶ ἐστὶ ὅτε διὰ τοῦτο καὶ
 οὐκ ἀκίνδυνος. Ἐμβάντι δὲ ἐς Μολδόβαν,
 διαβάντι τὸ ὄριον, αἰράχεις μακρύνεσθαι
 ἀλλήλων ἄρχονται, καὶ ψιλαὶ δένδρων ὄρα-
 σθαι· οὐ γῆς λυπρότητι, ἀλλὰ κατοίκων

ἄσπις καὶ ὑπαρότητι. Μετὰ δὲ Χύρ-
 ζαν, ἡ δευτέρα κώμη καὶ πολὺ μείζων τῆς
 πρώτης τὸ Γκουζέστ ἐστίν, ἐν ἀριστερᾷ
 καὶ αὐτῇ τοῦ Οἰτούζου, ὡσπερ καὶ ἡ ἐτέ-
 ρα, καὶ ἐν ἀναπεπταμένη κοιλᾷδι, περὶ
 δύο ὥρας τῆς Χύρξης ἀπέχουσα· ἡ ὁδὸς δὲ
 ἀναμεταξὺ τῶν δύο κωμῶν, διὰ τὴν σκο-
 λιότητα τοῦ ποταμοῦ, μηδεμιᾶς γεφύρας
 οὔσης, δυσέλατος πάντη· εἰκοσιπεντάκις
 γὰρ περίπου διαβαίνειν ἀνάγκη τὸν ποτα-
 μὸν, ἱκανὸν, καὶ ἀνυδρίας, ἀεὶ τὸ ρεῖ-
 δρον ἔχοντα, ὥστε καὶ τῶν κοιλῶν τῶν
 κλίεσθαι ποιούτων τὸ ὄχημα ἵππων, ἐξι-
 κνεῖσθαι, καὶ κίνδυνος, κατσαγότος τρο-
 χοῦ ἢ ἄξονος, ἢ νυκτὸς καταλαβούσης διὰ
 τὴν δυσοδίαν, διανυκτερεῦσαι ἐν τινὶ τοῦ
 ποταμοῦ χειρσονησιδίῳ, ὅπερ καὶ ἡμῖν συ-
 νέβη, καταλύσαι ἐν Χύρξη μὴ ἐδελήσασι,
 ἀλλὰ μέσης ἡμέρας χειμῶνος ἤδη, ἐπὶ
 Γκουζέστ ἀπάρασιν. Ἀναμεταξὺ δὲ τῶν
 κωμῶν καὶ καλύβας εἶδομεν ἀνθρώπων, καὶ
 σύριγγας ἐν τοῖς κάτω τῶν ῥάχεων, ἐξ ὧν
 ὑγρὰ ἄσφαλτος ἐξορύττεται, ἥπερ αἱ τόρ-

μαι τῶν τροχῶν καὶ τὰ ἀκροξόνια ἀλείφονται, εἰς πυρὸς ἐκθλιβομένου ὑπὸ τῆς βιαίας τρίψεως ἐμπόδιον. Ἐξαισίας δὲ καὶ ὑπερόγγους πέτρας, οὐδ' ἐνταῦθα ἐν τοῖς λεγομένοις τραχέσι καὶ πετρῶδεσι μέρεσιν εἶδομεν, ὥσπερ ἐν τῷ Σβάρτζ, ἐκτὸς λίθων, χειροπληθῶν καὶ πλέον ἢ χειροπληθεῖς τῶν πλείστων, καὶ λόφους ἔστιν οὗ ἐκ στρωμάτων ἀλλεπαλλήλων μεγάλων λίθων καὶ χοῦ συγκειμένων, καὶ τρόπον τινὰ χειροποίητων φαινομένων. Ἔοικε δὲ ἡ γῆ ἐνταῦθα μίγμα τι δύο γῶν εἶναι, ἐκείνης ἣ χαίρει δρῦς καὶ ὄξυα, καὶ κείνης, ἣ πίτυς καὶ πεύκη καὶ ἐλάτη ἀρέσκονται.

Τὰ δὲ ὑψηλότερα ὄρη τοῦ Ἀρδελίου ἐν τῷ βορείῳ περὶ τὴν Πίστριτζαν ὁρᾶσθαι ἠκούσαμεν, ἀλλὰ καὶ κείνα δοκεῖ οὐ τόσοῦ ὑψηλά εἶναι, ὅσον τινὲς λέγουσιν, Ολυμπον καὶ Παρνασσὸν καὶ Ἐλικῶνα, καὶ Ἀπη μὴ δεασάμενοι· οὐδαμοῦ γάρ ἐν Ἀρδελίῳ, καίτοι τοῦ τόπου διὰ τε τὸ κλίμα καὶ τὰς λοιπὰς τοπικότητας ἐν τοῖς κρυεροῖς συγκαταλεγόμενον, νιφόρη εἶναι

ἔρωτῶντες ἠκούσαμεν, τοῦ Ολύμπου καὶ
 Παρνασσοῦ τοιούτων ὄντων, παρὰ Δά-
 λασσαν καὶ ὑπὸ κλίμα πολὺ θερμότερον,
 καὶ τῆς ἐν Σικελίᾳ Αἰτνῆς, τοῦ φλογεροῦ
 σχεδὸν ἀεὶ ἡλίου, καὶ τῶν φλογερωτέρων
 ὑπὸ τὴν Βάσιν τοῦ Ηφαίστου χαλκουρ-
 γείων κατατῆξαι τὴν ἐπὶ τῆς κορυφῆς περὶ
 τὸν μέγαν κρατῆρα χιόνα μηδέποτε δυνη-
 δέντων· τῶν γὰρ ἀπὸ τῆς γῆς ἀνακλωμέ-
 νων ἀκτίνων, αἷς ἢ θερμότης ἀνήκει, καὶ
 τὸ περιέχον τῶν κορυφῶν θερμαινουσῶν,
 καὶ τήκεσθαι ποιουσῶν τὴν χιόνα, διὰ τὸ
 πολὺ ὕψος ἐκεῖσε μὴ ἐξικνουμένων, ἢ ἐξα-
 σθενουσῶν πάντῃ τῷ ἀποστήματι. Τοι-
 αῦτα μὲν οὖν τὰ μεσημβρινὰ τοῦ ἑώου ὄρα-
 θροῖσματος, τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἀνατολικά
 τοῦ Σβάιτζ, τοῦ μέσου ὄραθροῖσματος, εἴ-
 τιμι καὶ τρίτον ὄραθροῖσμα τὰ Πυρρηναῖα
 συναριθμεῖν ἐπέρχεται· ἐξ ὧν δὲ ἠκούσα-
 μεν, καὶ ἐξ ὧν αὐτόπται γέγοναμεν, παρα-
 πλήσια καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ Ἀρδελίου οἷς εἶδο-
 μεν, ὥσπερ καὶ τοῦ Σβάιτζ, εἰκάζειν ἢ τε-
 κμήρασθαι ἔχομεν,

Οικήτορες Ρουμανίας.

Πρῶτοι οἰκήτορες νῦν τῆς Ρουμανίας, διὰ τὸ ἀρχαιότερον καὶ πολυανδρωπότερον, οἱ ῥουμοῦνοι καὶ εἰσι καὶ λέγεσθαι δίκαιοι· ἔπειτα δὲ τὰ Σλαβικὰ ἔθνη, ὧν πολλοὶ κάτοικοι εἰσιν ἐν τῷ βορείῳ τῆς Ρουμανίας, ἐν δὲ τῇ λοιπῇ Ρουμανίᾳ διεσπάρηται μόνον, ἐκ τῆς πέραν τοῦ Ἰστρου μεταναστάντες ἐνταῦθα· οἱ μοαγγῦροι, οἱ τζέκλερ, οἱ σάξοι, οἱ ἀρμένιοι, οἱ γραικοὶ, οἱ αἰγύπτιοι, καὶ οἱ τοῦρκοι ἐν τισὶ φρουρίοις μόνον ἐπὶ τοῦ Ἰστρου ἐν τῷ Ρουμανικῷ ἀγρῷ· οἱ γὰρ ἐν Χοτινίῳ ἐν τῇ Μολδόβῃ, καὶ οὔτοι καὶ οἱ τάπαροι ἐν Βασσαραβίᾳ, ὑποχωρηθέντων τῶν ὑπερπρουτίων τῇ Ρουσσίᾳ, εἰς Μπραΐλαν καὶ εἰς τὰ πέραν τοῦ Ἰστρου μετανέστησαν ἅπαντες· Αἰγύπτιοι μὲν ἐν πάσῃ σχεδὸν εἰσὶ τῇ Ρουμανίᾳ, μάλιστα δὲ ἐν τῷ Ρουμανικῷ ἀγρῷ καὶ ἐν τῇ Μολδόβῃ, καὶ οἱ πλείστοι τὸν σκηνητικὸν αἰρούμενοι βίον, τὸν ἐδραῖον ἀποστρεφόμενοι, τόπον ἐκτό-

που ἀμείβουσιν. Οἱ δὲ ἔβραιοὶ ἐν ταῖς πό-
 λεσι καὶ κωμοπόλεσι τῆς μεσημβρινῆς καὶ
 ἑώας μάλιστα Ρουμουνίας εἰσὶ, ζῶντες οἱ
 πλείστοι ἀπὸ καπηλείας, ἀγρωνίας, τινὲς
 δὲ καὶ ἀπὸ ἐμπορίας καὶ ἀπὸ τεχνῶν. Εἰ-
 σὶν ἐν Μολδόβῃ καὶ ἐν Βασσαραβία κωμο-
 πόλες ὅπου σχεδὸν πάντες οἱ κάτοικοι
 ἔβραιοὶ εἰσὶν. Ἀπὸ Σεγεδίν μέχρι Μπρέ-
 τζκου, διαβάντες τὸ Μπανάτιον καὶ Ἀρδέ-
 λιον, οὐδένα ἰσραηλίτην ἐωράκαμεν. Γραι-
 κοὶ δὲ εἰσὶν ἐν πάσῃ τῇ Ρουμουνία, μάλι-
 στα δὲ ἐν τῷ Ἀρδελίῳ καὶ ἐν τῷ Ρουμου-
 νικῷ ἀγρῷ, καὶ ἐν τῇ Μολδόβῃ καὶ ἐν τῇ
 Βασσαραβία, ζῶντες ἀπὸ ἐμπορίας, ἀπὸ
 τεχνῶν, ἀπὸ ἀγρωνιῶν, ἀπὸ καπηλείας,
 τινὲς δὲ καὶ ἀπὸ ἀγρῶν, ἀμπέλων, καὶ ἐν
 τῷ Ρουμουνικῷ ἀγρῷ καὶ ἐν τῇ Μολδόβῃ
 καὶ ἐν τῇ Βασσαραβία, καὶ ἀπὸ ἀξιωμαίων,
 τελωνίας καὶ ἀπλῶς ἀπὸ ἡγεμονικῶν ὑπη-
 ρεσιῶν. Οἱ δὲ ἀρμένιοι ἀπὸ ἐμπορίας καὶ
 τεχνῶν σχεδὸν πάντες· ἐπιμέλονται ἔτι καὶ
 ἵπποφορβίων· ἐν Ἀρδελίῳ δὲ καὶ ὑπὸ νό-
 μους ἰδίους πολιτεύονται. Οἱ σάξοι ἀπὸ

καπηλείας, ἀπὸ τεχνῶν καὶ ἀπὸ ἐμπορίας
ζῶσι· τινὲς δὲ αὐτῶν καὶ κτηματικοὶ ὄντες,
ζῶσιν ἀπὸ κτημάτων, ἀκόλουθοι σχεδὸν
πάντες τῷ Λουδήρου δόγματι ὄντες καὶ
ιδία πολιτευόμενοι, καὶ διαλέκτῳ δαῦτζικῇ
χρῶμενοι· καὶ ἄμικτοι τοῖς ἑτέροις, καί-
τοι ἐν μέσῳ πολλῶν ῥουμούνων βιοῦντες,
τῆς ἀνδρωπότητος πάντως μὴ οὔσης ἰκα-
νῆς πρὸς ἔνωσιν· ἐκτόπως γὰρ φίλαντον
τὸ ἔθνος καὶ περιαντονοοῦν, καὶ, καδῶ-
λου, πάντες οἱ δαῦτζοι τοιοῦτοι τυγχά-
νουσι, καίτοι ἄλλως διὰ τὴν περὶ τὰς ἐπι-
στήμας καὶ τέχνας καὶ τὰ πολιτικά, καὶ
τὴν ἄλλην σύνεσιν καὶ πρόνοιαν περὶ τὸν
βίον, ἄξιοι λόγου καὶ σέβατος. Οἱ δὲ μο-
αγγῦροὶ καὶ οἱ τζέκλερ ἀπὸ κτημάτων,
ἀπὸ γεωργίας, ἀπὸ ἀξιωμάτων, ἀπὸ στρα-
τείας. Οἱ σλάβοι ὡς οἱ ἐφεξῆς ῥουμῦνοι.

Οἱ δὲ ῥουμῦνοι τέλος, οἱ πλειῆστοι
μὲν ἀπὸ τῶν δημητριακῶν καρπῶν, καὶ
ἀπὸ ἀμπέλων καὶ ἑτέρων ξυλίνων καρπῶν,
καὶ ἀπὸ κτηνοτροφίας, ἀγαθῆς οὔσης ὑπερ-
φυῶς τῆς γῆς ἐν πάσῃ σχεδὸν τῇ Ρουμου-

νία, ἐν τε ξυλίνοις καὶ σιτίνοις καρποῖς·
 τινὲς δὲ ἀπὸ κτημάτων, ἀξιομαμάτων, τε-
 λωνίας, ἀλατωνίας, καὶ καθόλου, ἀπὸ
 ἡγεμονικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ προσοδωριῶν,
 καὶ μάλιστα ἐν τῇ μεσημβρινῇ καὶ ἑῴα
 Ρουμοννία· ἐν γὰρ τῇ ἐστραίχικῇ σχεδὸν
 οὐκ εἰσὶ ῥουμοῦνοι ἄρχοντες· εἰσὶ δὲ οἱ
 καὶ ἀπὸ ἐμπορίας καὶ τεχνῶν. Ἀλλὰ γὰρ
 καθόλου εἰπεῖν, οἱ ἡμέτεροι ῥουμοῦνοι
 οὐ πάνυτοι χαίρουσι τῇ Ἀρεσος καὶ Ἀθηναῖς
 καὶ Ερμιῶ καὶ Απόλλωνος λατρείᾳ, τῇ
 τῆς Δήμητρος καὶ Πανὸς καὶ Διονύσου
 μᾶλλον ἀρεσκόμενοι. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς
 Βασσαραβίας ζῶσι καὶ ἀπὸ ἀλιείας, πλη-
 σίον ἑαυτῶν Ἰστρον ἔχοντες καὶ ἰστρολί-
 μνας καὶ Πόντον καὶ ποντολίμνας καὶ Τύ-
 ραν, ὅπου πλήθος ἀπίθανον ἰχθύων νήχε-
 ται. Αὐτῶν δὲ οἱ τάταροι πρότερον ἀπὸ
 κτηνοτροφίας ἔζων καὶ γεωργίας, ὥσπερ
 καὶ αἱ ἐν τῷ μέσῳ τῆς Βασσαραβίας ἀνα-
 μεταξὺ ποτὲ τατάρων καὶ αἱ περὶ τὰ πρού-
 ρια ῥουμοννικαὶ κῶμαι. Ἡ δὲ ῥουμού-
 νικὴ κώμη ἢ προκειμένη τοῦ Κελλίου, καὶ

παλαιὸν Κελλίον ὀνομαζομένη, τῆς εὐ-
πλοίας τῶν στομάτων τοῦ Ἰστροῦ ἐφρόν-
τιζεν. Οἱ δὲ ἀντικρὺ αὐτῆς ἐν τῇ Βασσαρα-
βία καζάκοι ἀπὸ ἀλείας ἅπαντες ἔζων.
Ἀναμεταξὺ Τιγνίου καὶ Ακερμανίου πα-
ρὰ τὸν Τύραν κῶμαι εἰσὶ ῥουμουνικαὶ, ἐκ
τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξηρητημέναι πρό-
τερον. Αὐτῶν οἱ κάτοικοι, δι' εὐφορίαν
τοῦ τόπου καὶ διὰ τὴν σφετέραν ἐπιμέ-
λειαν καὶ πρόνοιαν, οἱ εὐτυχέστεροι ῥου-
μοῦνοι ἐτύγχανον. Ἐὕλα χειμῶνος ἐπ'
ἀλέα οὐκ ἔχουσιν ἐνταῦθα, πλίνθους δὲ
ὑπερσπιδαμιαίας πλάττοντες, ἐκ κόπρου
βοῶν, καὶ ἐν ἡλίῳ ξηραίνοντες, ἔχουσι χει-
μῶνος εἰς ἀλέαν κοπρόξυλα.

Εἰσὶ δὲ ἔτι ῥουμοῦνοι καὶ πέραν τοῦ
Τύρα, ἐν ταῖς κῶμαις τῆς πρώτης Πόλσκης,
ἐκ Μολδόβης ἐκεῖσε μεταναστάντες· ἀτὰρ
καὶ περαιτέρω, πέραν τοῦ ποταμοῦ Μπόγ,
τοῦ Ὑπάνεως τῶν ἐλλήνων, ἀναμεταξὺ αὐ-
τοῦ τε καὶ τοῦ Βορυσθένου, κῶμαι ὅλαι
ῥουμουνικαὶ τυγχάνουσι, πρὸ χρόνου ἤδη
τῶν ῥουμούνων ἐκεῖσε ἠμεταναστάντων ἐκ

τῶν ἐντὸς τοῦ Τύρα, ἐλπίδι ἴσως κρείσσονος ἐν μετοικήσεσι βίου, ἢ τὰς τῶν τατάρων καὶ τούρκων ἐπηρείας ὑφίστασθαι μηκέτι δυναμένων, κἀκεῖσε πρὸς τοὺς ὀμιθρήσκους καταφυγόντων. Πλείους δὲ ἔτι ῥουμοῦνοι διεσπάρηται πέραν τοῦ Ἰστροῦ, ἐν τε τῇ Βουργαρία καὶ τῇ Σερβία καὶ τῇ Μακεδονίᾳ, καὶ μέχρις ἐντὸς τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἠπείρου, πολλοστημόριον πάντως βουργάρων καὶ σέρβων καὶ γραικῶν, οἷς συμμεμίσχεται, τυγχάνοντες, καὶ ῥουμούνους ἑαυτοὺς ἄχρι τοῦ νῦν ὀνομάζουσιν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν γλώσσει τῇ ῥουμουνίδι, ἐς ἣν πολλαὶ λέξεις καὶ φράσεις καὶ ἰδιωτισμοὶ τῶν, οἷς παροικοῦσιν, ἐθνῶν ἐσέβρησαν· οὐ γὰρ ἦν ἄλλως γενέσθαι, καὶ ξενιζέσθω μηδεὶς τῷ πράγματι, μηδὲ συμπεραίνειν ἐκ τούτου κινείσθω τὰ ἀσυμπέραστα, μηδ' ἀνερευνάτω ἑτέραν τινὰ ἀρχὴν τῶν πέραν τοῦ Ἰστροῦ ῥουμούνων, παρὰ τὴν ἐξ ἀριστερῶν τοῦ Ἰστροῦ, μηδὲ καταγωγὴν ἐξ ἐκείνων τοῖς ἐντὸς τοῦ Ἰστροῦ πρωτορουμούνοις, ἀτόπως μάλα

καὶ παραλόγως ὑποτιθέναι βουλέσθω, ὡς
τινες κολακείας μᾶλλον φίλοι ἢ ἀληθείας,
ἢ παρηγμένοι τῷ ῥουμοῦνος ὀνόματι μι-
κρὰ πάμπαν τοῦ ῥουμνιὸς διενηροχότι,
ἐφαντάσθησαν. Ἐπι δέ εἰσι κοινότητες
ῥουμουρικαὶ ὅπου καὶ ἡ γραικικὴ γλῶσσα
κοινὴ τοῖς ῥουμοῦνοις ἐστίν.

Εἰσὶ μὲν οὖν ῥουμοῦνοι τοῖς ὁμοζή-
σικοις αὐτῶν παροικοῦντες, καὶ πον καὶ
κώμας ἴσως ἰδίας ἔχοντες, ἐν Βουργαρία καὶ
Σερβία καὶ Θράκη, ἐν ταῖς κωμοπόλεσι καὶ
πόλεσι μάλιστα. Πλείους πολλῶν τούτων κα-
τοικοῦσι περὶ τὴν ἐν Μακεδονίᾳ πόλιν Πι-
τόλια (τὰ Πιτόλια), ὅπου καὶ κῶμαι ῥουμού-
νων εἰσὶν, κᾶν τεῦθεν ἐς τὰ περαιτέρω πο-
ρευομένῳ πολλοὺς ἔτι, καὶ ἰδία κωμηδὸν καὶ
μίγδην ἑτέροις, ὅρᾳν ἐστὶ ῥουμοῦνους, μέ-
χρι τῆς πρώην ἀκμαζούσης διὰ τὰς τέχνας
καὶ τὸ ἐμπόριον, μόνης ἐκεῖ πόλεως Βο-
σκοπόλεως· τὰ νῦν δὲ λείψανα τῆς πρώην
καὶ παρελθούσης αὐτῆς λαμπρότητος, καὶ
ἀμυδρὰ πάντα μνημόσυνα, οἰκαρχίαι τι-
νὲς περίπου διακόσιαι σώζονται. Οἱ πολ-

λοὶ τῆς Βοσκοπήλεως κάτοικοι, διὰ τοὺς ἀλλεπαλλήλους ἐπηρειασμοὺς ἐκτοπισθέντες, ἄλλος ἄλλη ἐτράποντο, ὅπη ἕκαστος ἡσυχαιότερόν οἱ καὶ κερδαλεώτερον καὶ εὐκολώτερον βίον ἔχειν ἐνόμιζε· καὶ εἰσὶ τούτων πολλοὶ ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Μοαγγουρίας, παντοῖον εἶδος ἐμπορίας μετιόντες, καὶ ἐν Βιέννῃ ἔτι, καὶ ἐν ἑτέροις πόλεσι τοῦ Δαυτζλάνδ καὶ τῆς Πόλσκης. Πλείους ἔτι ἐν ταῖς πόλεσι καὶ κωμοπιόλεσι καὶ κώμαις τῆς Τυρκίας, καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι ταῖς Μηλαῖς, ὑπὸ τὸ Πήλιον ὄρος πρὸς νότον κειμέναις, βοσκοπολιταὶ μέτοικοι εἰσὶ, σὺν γυναῖξί καὶ τέκνοις αὐτῶν ἰκόμενοι, ὧν δύο χαλκευτικῇ, μᾶλλον δὲ, σιδηρευτικῇ τὸν βίον ἐπορίζοντο, ὁ δὲ τρίτος πυροβολουργὸς ἐτύγγανεν· αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν περικνημίων καὶ περιποδίων ἦσαν ἄρισται πλέκτριαι.

Μέσοβον, κωμόπολις ὀνομαστῆ ἐν τῇ Πίνδῳ, καὶ ὁδὸν ἀπὸ Τρίκκης καὶ Γρεβενῶν πορευομένῳ εἰς Ἰωάννινα, ἐν Ηλείῳ πόλιν πρωτεύουσαν καὶ περίφημον, καὶ

αἱ περὶ τὸ Μεσόβον πέντε κῶμαι ρουμου-
νικαὶ τυγχάνουσιν. Ἡ γραικικὴ γλῶσσα
κοινὴ ἐν Μεσόβῳ, ὅπου καὶ σχολεῖον ἐστὶν
ἐλληνικὸν, καὶ πατρὶς πεπαιδευμένων ἀν-
δρῶν ὑπῆρξεν, ὧν πρῶτος ἄξιος λόγου ὁ
Ζερζούλης ἐστὶ Νικόλαος. Ταύτης τῆς
κωμοπόλεως, ἐμπροσθέντες πολλοὶ κά-
τοικοι πολλαχῆ τῆς Εὐρώπης πορεύονται.
Πρὸς δυσμὰς Μεσόβου κατὰ τὸ Ζαγόριον,
ὑπονομὸν Ηπειροῦ ὀνομαστὸν ἐν τῇ Τυρ-
κίᾳ, κῶμαι ρουμουνικαὶ εἰσὶ, Δολιάνιον,
Γρεβενίτιον, Φλόρον, Διργαίιον, Βοβοῦ-
σα καὶ ἕτεραι ἴσως. Πρὸς Βορρῶν πάλιν
Μεσόβου, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Γρεβενῶν,
ρουμουνικαὶ κῶμαι. Κρανία, Αβδελλα,
Περιβόλιον· καὶ κατὰ τὴν Κόνιτζαν, Σα-
μαρίνα, Φούρικα, καὶ κατὰ τὴν Ελασῶνα
ἐν τοῖς ὑπολυμπίοις πρὸς δυσμὰς, Βλαχο-
λίβαδον, κωμόπολις, ὅπου καὶ ἐλληνικὸν
σχολεῖον, Κοκκινόπηλον, Φτέρη· καὶ Νε-
χώριον κατὰ τὰ Σέρβια, καὶ περὶ τὴν Θεσ-
σαλορικὴν πον κώμη μεγάλη ρουμουνικὴ, ἧς
οἱ κάτοικοι, ἀμελείᾳ πάντως τοῦ ποιμένου,

μωαμεθανοί εἰσι, καὶ οὐδὲ γρὺ τυρκιστί
φθέγγεσθαι δύνανται, τὴν ῥουμουρίδα
γλῶσσαν διαλεγόμενοι. Οὐ πόρρω τῆς
πόλεως Καστορίας, Κλεισοῦρα ἐστὶ ῥου-
μουρική κωμόπολις, πατρὶς καὶ αὕτη ἀν-
δρῶν πεπαιδευμένων.

Ἐπι ἰδὲ πρὸς χειμερινὰς δυσμὰς τοῦ
Μεσόβου, κῶμαι ῥουμουρικάι εἰσιν, ὧν
αἱ πρωτεύουσαι Καλάρῳριτα καὶ Σιρακῶ
κικλήσκονται. Τούτων οἱ πλείους κάτοι-
κοι, καππουτᾶδες κοινῶς λεγόμενοι, ῥά-
πται δηλονότι καππῶν, χειμερινῶν ἐσθή-
των ἐκ μελάνων μαλλωτῶν ἐριουῦφασμάτων,
ἐν ταῖ βορείαις τοῦ Πηλίου κῶμαις τῶν
κρειπτόνων καὶ πολυτελεστέρων, καὶ ἐν τῇ
ὑπὸ τὸν Ὀλυμπον πρὸς ἕω κωμοπόλει Δι-
τοχώρῳ (τὸ) τῶν δευτέρων καὶ εὐωνοτέρων,
πεποιημένων. Τὰς χειμερινὰς ταύτας μαλ-
λωτὰς ἐριοεσθήτας ἐμπορεύονται ἐν ταῖς
παραθαλασσίαις πόλεσι τῆς Ἰταλίας, ἀπαί-
ροντες, διαίροντες καὶ καταίροντες ἐκεῖσε
καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν, καὶ χειμερίζοντες
πέραν τῆς ἀδριατικῆς θαλάσσης τὰς κάπ-

πας ῥάπτοντες καὶ πιπράσκοντες, ἀλέαν οὕτω τοῖς ῥιγώδεσιν ἰταλοῖς, τοῖς θαλασσοπόροις μάλιστα, τεχνώμενοι.

Πρὸς χειμερινὰς ἀνατολὰς πάλιν τῆς Πίνδου, περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Ἀχελῷου ποταμοῦ, ἕτεράι ῥουμουνικαὶ συνοικίαι τυγχάνουσιν, ὧν αἱ οὐ πόρρω τοῦ Μεσόβου οὔσαι, Χαλίκιον, Λεπενίτζα, Κρανία, Νεβόδιον, Βοροβίκον, Κοκλέοι, Καστανία, Κλιροβὸν, Πετρούλιον καὶ Βετρινίκον ὀνομάζονται. Τούτων καὶ τῶν λοιπῶν οἱ κάτοικοι ἀπὸ προβάτων ζῶσι καὶ ἡμιόνων, τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς, ὅποι χρεῖα διὰ τῶν ἡμιόνων, οὐ σφρόντων, μᾶλλον δὲ οὐ κυλιόντων ὀχήματα, ἀλλ' ἐν ταῖς ὠμοπλάταις φορτιζομένων, μετακομιζόμενοι, καὶ ἐν κώμαις καὶ ἐν κωμοπόλεσι πιπράσκοντες. Καὶ ἐς τὴν ἡμετέραν πατρίδα ἔρχονται, καὶ τὸν εἰσκομισθέντα φόρτον ἀποδόμενοι, ἕτερα φορτία, ἔλαιον ἢ ἰσχάδας ἢ ἐλάας ὠνούμενοι, ἀντιφορτίζονται καὶ ἀπέρχονται, κομιζόμενοι ταῦτα ἄλλοσέπη, ὅπου χρεῖα πάλιν τούτων,

πωλήσοντες. Οἱ δὲ ποιμένες, θέρους μὲν, μακρὰν θαλάσσης ἐς τὰ ὄρη ἀνέρχονται, τὰς πολυαρίθμους αὐτῶν ἐς βοσκήν ἐλαύνοντες ὅσας· μὰ δία γε οὐκ ἀπειροκάλως· χειμῶνος δὲ ἐς τὰ παράλια, ἔστε τὰ κατὰ τὸν παγασητικὸν κόλπον, καὶ ἐς τὰ ὑπὸ τὴν Οὐδρὸν μάλιστα, ὅπου πολλαὶ μυριάδες οἴων ἐκχειμάζουσι, καὶ ἀλλαγῇ, ὡς κρείττω χειμάδια· μὰ δία γε οὐκ εὐήδως, οὐ μενον οὐδ' ἀκόμψως. Ἀλλὰ φιλοσοφεῖν δεῖ, ὀλίγον γε· ἄλλως γὰρ ὁ ζηλωτὸς οὐτοσί καὶ μακάριος τῷ ὄντι καὶ ἀδωότατος βίος, ἀκατάληπτος. Εἰσὶ δὲ τινες τούτων, οἱ τὰς [ρουνεχεῖς ταύτας βοσκομεταναστάσεις σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις πανοικεῖ ποιοῦνται· καὶ θέας ἄξιον πάντως τυγχάνει, ὄραν πολλάκις γάμους ὑπαιδριῶς τελουμένους, καὶ ποιμενοχοροὺς ἐπὶ τούτοις, καὶ νύμφας ἀπὸ μάνδρας ἐς μάνδραν, πομπῇ ποιμενικῇ, οὐκ ἐσθῆτι λαμπρᾷ καὶ πολυτελεῖ, ἀλλ' ἰλαρότητι καὶ λαμπρότητι προσώπων συντεθειμένη, ἀγομένας, καὶ τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν ἐν

τοῖς προσώποις τῶν χαρωπῶν ποιμένων
καὶ ποιμενίδων ἀναζωγραφουμένην, ἃ περ
ιδεῖν οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς προσώποις ἑτέρων
ῥουμοῦνων, κρείττονα τάχα καὶ ἀνώτε-
ρον ἐλομένων βίον, ἀλύντων δὲ τὰ πάντα
καὶ μεμψιμοιροῦντων, παρὰ τὰ ἐμπορι-
κὰ αὐτῶν κιβώτια καὶ τὰς λογιστικὰς μὲν
μάλα, μικρὸν δὲ πάμπαν συλλογιστικὰς,
καὶ πολὺ ὀφθαλμοβόρους καὶ ὑγειωρῦχους
τραπέζας, μέχρις ὠχριάσεως καὶ τήξεως
καθήμενων, καὶ τὰ γλύμματα μόνον τῶν
ἀργυρίων καὶ τῶν χρυσίων καὶ τοὺς γύρους
αὐτῶν ἀσκαρδαμνκτεῖ ἀναθεωροῦντων, ἐν
οἷς γύροις, λέγω, τὴν σύμπασαν ἐν ἀν-
δρώποις εὐδαιμονίαν περιορίζουσι καὶ
συμπερικλείουσι. Καθόλου δὲ οἱ πέραν
τοῦ Ἰστροῦ ῥουμοῦνοι, ποιμέρες ἦσαν καὶ
εἰσὶν ἔτι πολλοὶ, καὶ τὸ βλάχος, ὡς οἱ ἄλ-
λοεθνεῖς αὐτοὺς ὀνομάζουσι, συνώνυμόν
πως ἐστὶ τῷ ποιμῆν ἢ βοσκὸς ὀνόματι· καὶ
τὸ Βοσκόπολις αὐτὸ ποιμένων πόλις ση-
μαίνει. Σύμπαντες οὗτοι περὶ τὰς ὀγδοή-
κοντα χιλιάδας σώματα εἰσὶν. Οὗτοι πάν-

τες πάντως ἀπόγονοί εἰσι τῶν ἐκ τῶν παριστριῶν ἐς τὰ νότια καταφυγόντων, καὶ μέχρι τῶν τῆς Δακταλίας καὶ Ἡπείρου χωρίων ἀφικομένων, ἀδούρβον καὶ ἀκίνδυνον οὕτω βίον ἀναζητοῦντων, Αἰτίλα ἔρημα καὶ ἀκατοίκητα τὰ δεξιὰ παρίστρια ἐπιτάξαντος εἶναι, ἧ καὶ τινων πρὸ τοῦ Αἰτίλα καὶ μετ' αὐτὸν, ἔκτε τῶν δεξιῶν καὶ τῶν ἀριστερῶν παριστριῶν μεταναστάντων, καὶ καταλιπόντων ταῦτα, ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἔθνων παρὰ πολὺ συχναζόμενα.

Αρμένιοι καὶ Αἰγύπτιοι.

Ἡγεμονεύοντος ἐν Μολδόβη, ἀγαθῆ τύχη, Αλεξάνδρου τοῦ χρηστοῦ (ἀτζέλμπον), καὶ ὄντος καὶ ἐπονομαζομένου, δύο ἔθνη ἐξ ἑῷ ἐς τὴν Μολδόβην ἦλθον· οἱ Αἰγύπτιοι, οὓς τζιγγάνους οἱ μολδοβάνοι ὀνομάζουσιν, ὀλίγω πρότερον, καὶ μετ' αὐτοῦ οἱ ἀρμένιοι. Οὗτοι, Λέοντος τοῦ βασιλέως αὐτῶν μετακινήσαι τὸ σφέτερον δόγμα δελήσαντος, καὶ τοῦ ἔθνους στα-

σιάσαντος διὰ τὴν ἐκ μοναχῶν ἐκεῖ ἀνα-
φρεῖσαν διχόνοιαν (ταραχοποιῶν λατίνων
ἔργον ἐστὶ καὶ τοῦτο), καὶ διασπαρέντος
ἐν μέρει, τῶν τούρκων τὴν ἀρχὴν αὐτῶν κα-
ταλυσάντων, μετὰ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ πα-
λαιοῦ αὐτῶν δόγματος, ἐς τὴν Γάλιτζαν
ἴκοντο (πάντως διὰ μέσου φιλοξένων τα-
τάρων αὐτοὶ τε καὶ οἱ αἰγύπτιοι περάσαν-
τες), καὶ ἐξ αὐτῶν περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας
οἰκογένειαι, ἐμπορίας χάριν ἐν Μολδόβη
οἰκῆσαι προσκέκληνται. Ἐπειτα τῶν ἐπι-
συμβασῶν ταραχῶν δι' ὄχλου αὐτοῖς γενο-
μένων, ἐς τὸ Ἀρδέλιον οἱ πλεῖστοι μετώ-
κησαν.

Οἱ δὲ αἰγύπτιοι ἐκ τοῦ Κανκάσου τὸ
πρῶτον ὁρμώμενοι, καὶ πολλαχοῦ περι-
φερόμενοι, ἐκ τῶν περικανκασίων τέλος,
ἐπὶ τοῦ πολυδουλλήτου Τιμούρ μπέη ἢ Τι-
μουρλένη, τοῦ τὰ δυτικὰ τῆς Ἀσίας τοῖς
αὐτοῦ πολναρίθμοις στρατεύμασι κατα-
πλημμυρήσαντος καὶ ἀναστατώσαντος, με-
ταναστάντες καὶ πολλαχῆ περιφερόμενοι
καὶ περιπλανώμενοι ὑπὸ ἰδίους φυλάρχους,

ἐς τὴν Μολδόβαν κατήντησαν, ζῶντες οὐκ ἀπὸ κτηνοτροφίας καὶ ληστείας, ὡς οἱ πρότερον ἐξ ἕω ἐνταῦθα ἀφικνούμενοι λαοὶ, ἀλλ' ἀπὸ χαλκείας, ἀπὸ χρυσοτριμμάτων, ἀπὸ ἡμιονοτροφίας, κοσκινοποιίας, σηστροποιίας, σκαροποιίας, πτυροποιίας, καὶ ἀπὸ ἄλλων παρομοίων ἔργων· οὐμὴν οὐδὲ κλοπὴ καὶ κτηνοκλοπὴ μάλιστα ἐστὶν αὐτοῖς ἀποτρόπαιον, οὐδ' ἢ ἀνύπαρκτος ἐπιστήμη πρᾶγμ' αὐτοῖς ἄγνωστον.

Πολλοῦ δὲ τοῦ λαοῦ καὶ ὑπὲρ τὴν ἱκανότητα τῆς χώρας τοῦ πλήθους ὄντος, πολλοὶ ἐς τὰ ἐνδότερα τῆς Ευρώπης ἦλθον, καὶ ὁδογράμμασι παρὰ Σιγισμούνδου τοῦ υἱτοκράτορος ἐφοδιασθέντες, μέχρι Δαϊτςλάνδ καὶ Ἰταλίας καὶ Φράνσης ἀφίκοντο· πολλοὶ δὲ καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Ρουμανίᾳ καὶ ἐν τῇ Μοαγγορίᾳ κατέμειναν. Τῶν δὲ ἰδρυθέντων ἐν τῷ Ρουμανικῷ ἀγρῷ καὶ ἐν τῇ Μολδόβῃ, μᾶλλον δὲ, ὡς ἀγελαῖα πτηνὰ, περιφερομένων, τὸν ἐδραῖον ἀποστρεφόμενων καὶ ἀποδιοπομπουμένων βίον, οἱ μὲν, κτῆμα των ἡγεμόνων εἰσὶν· οἱ δέ,

τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν μοναστηρίων, δι' ἣν αἰτίαν οὐκ οἶδαμεν, συμπεραίνειν δὲ ῥάδιον ἐστίν· οὐ γὰρ ἐνταῦθα μόνον ὁ ἄνθρωπος, τὸ εὐγενέστερον δημιουργημα, ιδιοκτησία ἀνθρώπου γέγονε. Καὶ οἱ μὲν ἄγριοί εἰσιν, ὅσοι τόπον ἐκ τόπου ἀμείβοντες, τὸν πλανήτην καὶ σκηνητικὸν μετέρχονται βίον, ζῶντες ὡς πρότερον, καὶ φόρον τοῖς δεσπόταις τινυύντες ἐτήσιον, πολλαχῶς τε, κατὰ τοὺς βίους καὶ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν, ὀνομάζονται, ἐξ ὧν τινὲς καὶ διαλέκτῳ ἰδία χρῶνται, ἐν ἧ ἑλληνικαὶ πολλὰὶ λέξεις ἀκούονται· οἱ δὲ λεγόμενοι ἡμεροί, εἰσὶν ὅσοι παρὰ τοῖς δεσπόταις ὄντες, μαγειρεύειν, ὀφοποιεῖν, ἄρτοποιεῖν, πεμματοποιεῖν, σαροῦν, ἡνιοχεῖν, ἰππηλατεῖν, νῆθειν, πλύνειν καὶ ταῖς λοιπαῖς τῶν οἰκιῶν ὑπηρεσίαις προσεδρεύειν κατανάγκάζονται. Ἐτεροὶ πάλιν ἡμεροί, πόλεων καὶ κωμοπόλεων κάτοικοι, μουσικοὶ εἰσὶ καὶ μάγειροι καὶ ἡνίοχοι, τοῖς ἐτησίως μισθοῦν σφας βουλομένοις πρόχειροι, σιδηρεῖς τε καὶ ῥάπται καὶ ἑτέρας βαναύσους

τέχνας μετερχόμενοι, καὶ τοῖς δεσπόταις αὐτῶν ἐτήσιόν τι, φόρον διδόασιν. Οἱ ἄγριοι ἀρκουῖσι τεταγμένον τι ἐτήσιον, οἷς ἀνήκουσι δεσπόταις καταβάλλοντες, ὅπερ οὐκ ὀλιγάκις ἀπὸ κλοπῆς αὐτοῖς προσγίνε-
ται. Τρέφουσι δὲ ἐπὶ πράσει καὶ ἡμιόρους. δι' ἃς καὶ φορβάδων καὶ ἱππόδρομων ὄνων ἐπιμέλονται· καὶ ἐξαγωγή ἀπὸ τῆς κτηρο-
τροφίας ταύτης ἀξιόλογος πέραν τοῦ Ἰστρου, μέχρι καὶ τῆς ἡμετέρας πατρίδος τοῦ Πη-
λίου ὄρους γίνεται. Μουσικοὶ ἐν τῷ Ρου-
μουνικῷ ἀγρῷ καὶ ἐν τῇ Μολδόβη, μόνοι εἰσὶν οἱ αἰγύπτιοι· ψάλλειν γὰρ μουσικὰ ὄργανα καὶ ἐνταπὰ καὶ ἐμπνευστὰ, εἰσὶν ἐπιδέξιοι, καὶ μόνοι ἐν γάμων καὶ ἐορτῶν καὶ ἐτέρων τέρψεως χάριν διατριβῶν συμ-
ποσίοις ἢ συσσιτίοις, παῖνται ἐξ ἐπαγγέλ-
ματος τυγχάνουσι, καὶ τὸ τζιγγάνος συνω-
νυμόν ἐστὶ τρόπον τινὰ τῷ μουσικός· καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει οἱ ἄριστοι βιολο-
παῖνται ρουμουνικοὶ αἰγύπτιοι εἰσὶν. Χρυ-
σολογοῦσιν ἔτι καὶ νῦν οἱ ἄγριοι αἰγύπτιοι ἐν πάσῃ τῇ Ρουμουνίᾳ, καὶ οἶδασι πρὸ πάν-

των, τρίβωνες ὄντες, ἐν τίσι ποταμοῖς καὶ ποῦ ποταμῶν, ἔνεστιν εὐχερῶς εὐρεῖν τὰ παρὰ τῶν ρείθρων συσσυρόμενα καὶ συγκυλιόμενα χρυσοψήγματα, καὶ ποσότης τεταγμένη ἐκ τούτων τῶν χρυσοψηγμάτων τὸ ἐτήσιον ἀντὶ νομίσματος φορολόγημα, ὅπερ ἐν τε τῷ Ρουμουνικῷ ἀγρῷ καὶ ἐν τῇ Μολδόβη ταῖς δόμναις, ἡγουν ταῖς συζύγοις τῶν ἡγεμόνων ἀνήκει.

Οὐμὴν οὐδὲ τεράστια ποιεῖν ἀνίκανοι οἱ αἰγύπτιοι, αἱ αἰγύπτια μάλιστα· καὶ γὰρ καὶ διαβόλους ἐκ τῶν βαθυτάτων καὶ μυχαιτάτων τοῦ ἄδου, ἀναγαγεῖν καὶ ὑπ' ὄψιν ἀναφανδὸν στήσαι καὶ παραστήσαι ἔχουσιν, ἐπὶ ταῖς τισι μυστικωτάταις καὶ ἰσχυρωτάταις ἐπὶ τούτῳ χρώμεναι, αἷς ἀνάγκη πᾶσα τὸν ἄδλιον διάβολον, καὶ μὴ βουλόμενον, πείθεσθαι. Διὰ τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης καὶ παντοδυνάμου ἐπιστήμης, οὐκ ἔστι κρυπτὸν καὶ ἄγνωστον ἀνθρώποις, ὃ δὲ εὐτελὲς ἀργύριον φανερὸν οὐ γίνεται, ὡς ἐκ πυδικῆς τρίποδος ἀποφοιφαζόμενον. Τυχῶν ἀνακαλύψεις, προγνώσεις εὐτυχῶν

συζυγιῶν, καὶ ὅλως, ἑταιρειῶν, προρρή-
 σεις μελλόντων· πάντα ταῦτα ῥᾶστα ταῖς
 αἰγυπτίοις ἀδύρματα. Αὐταὶ τοίνυν καὶ
 μηδὲν ποιοῦσαι, ποιεῖν τι δι' αὐταπάτην
 οἴονται, ἢ δι' ἑτεραπάτην δισχυρίζονται·
 καὶ εἰσὶ πολλοὶ, οἳ καὶ μηδὲν βλέποντες,
 βλέπειν ὁμῶς ἡγοῦνται καὶ διατείνονται,
 λανθάνοντες πάντως ἑαυτοὺς τὰ τῆς νο-
 σοῦσης αὐτῶν φαντασίας ἐκδοροῦντα γεν-
 νήματα, ὡς ὑπάρχοντα πρὸ ἑαυτῶν ὑπο-
 λαμβάνοντες καὶ ἐκλαμβάνοντες πράγμα-
 τα. Ἀλλ' ὃ τῷ ὄντι δαύματος ἄξιον, τὸ
 ἐφεξῆς ἀναντιρρόητως τυγχάνει· νεκρότητα
 καὶ νεκροποιῖαν ἴσως, τινὲς τῶν αἰγυπτίων
 ἐπιτηδείως τεχνεύονται, ὅτε βούλονται, καὶ
 ὁ δοκῶν νεκρὸς, οὐδενὶ τοῦ ὄντος τῷ ὄντι
 νεκροῦ διενήνοχε, ἀπνοίας, ἀσφυξίας, ὠχρό-
 τητος, σημεῖα πασίδηλα νεκρότητος οὐσῶν,
 παρουσῶν· καὶ οὐδὲ τὸ ὠχρὸν ἄει σημεῖον
 ἐστὶ θανάτου, οὐδὲ τὸ ἐρυθροῦν ζωῆς ἐνίοτε,
 τοῦ αἵματος ἐν ταῖς μυρίαῖς τριχαρτηρίαις
 μετὰ θάνατον ἐνίοτε μένοντος, ἀλλ' ὃ πο-
 λὺς ἀνδρῶπος οὕτως οἶεται. Τοῦτο, εἰ

ἀληθές ἐστιν, αὐτόματόν ἐστι τοῖς αἰγυπτίοις ἐντύχημα, ἢ πατροπαράδοτον κληρονόμημα παλαιότατον· εὔρεμα γὰρ ἀνδρώποισ ἀμαδέσιν ὅλως καὶ ἀγραμμάτοις καίτοι εὐφρέσι καδόλου οὔσι, γενέσθαι φαντάσασιν ἀδύνατον οἶόμεθα, καὶ περ σοφοὺς ἀνδρώπους καὶ φιλοσόφους γίνεσθαι καὶ ἀγραμμάτους ἠγοῦμενοι. Ἡμεῖς μὲν οὖν οὐκ εἶδομεν τὸ πρᾶγμα, ἐτέρων δὲ, οὐχ ἀπλῶν ἀνδρώπων, διηγουμένων τοῦτο ἠκούσαμεν, καὶ ἐμνήσθημεν ἐνταῦθα, μὰ τὴν ἀλήθειαν, οὐκ ἀπίθανων παντάσασι μεμνημένοι. Ἐπειδὴ δὲ ἐνταῦθα αἰγυπτίων ἐμνήσθημεν ἐκ τῶν περικανκασίων ὀρμηθέντων, τί κωλύει προσθεῖναι ἐνταῦθα τὸ τῷ νῦν παριστάμενον· καὶ δοξεί μὲν ἴσως τὸ εἰρησόμενον πάντῃ ἀπίθανον, εἰρήσθω δ' ὅμως περιεργότερον.

Τὰ Κανκάσια ὄρη ἢ Κάσπια, ὡς οἱ ἐγγώριοι ἐκάλουν κατὰ τὸν Ερατοσθένη, τὰ πρὸς ἕω μὲν τοῦ εὐξείνου Πόντου, πρὸς δυσμᾶς δὲ τῆς Κασπίας θαλάσσης κείμενα, καὶ διατειχίζοντα οὕτω τὸν ἀναμεταξὺ τῶν

δύο τούτων θαλασσῶν ἰσθμὸν, καὶ πολ-
 λοῖς καὶ μεγάλοις καὶ ὑψηλοῖς καὶ τραχέσι
 καὶ ὄξέσιν ὄρεσι διειλημμένα, ὑπὸ πολλῶν
 ἑτερογλώττων ἔθνῶν καὶ πάσαι καὶ νῦν κα-
 τωκημένα οἶδαμεν. Πολλὰ δὲ καὶ παν-
 τοῖα ἔθνη ἐν ἐαυτῷ ἔχει ὁ Καύκασος, φη-
 σὶν Ἡρόδοτος. Συνέρχεσθαι δὲ, φησὶν ὁ
 Στράβων, ἐς τὴν Διοσκουριάδα, κειμένην
 ὑπὸ τὸν Καύκασον, ἐμπορίας χάριν, ἑβδο-
 μῆκοντα, οἱ δὲ καὶ τριακόσια ἔθνη φασὶν,
 οἷς οὐδὲν τῶν ὄντων μέλει, πάντα δ' ἑτε-
 ρόγλωσσά ἐστι, διὰ τὸ σποράδην καὶ ἀμί-
 κτως οἰκεῖν. Θαύματος δὲ ἄξιον ὅτι καὶ
 νῦν οἱ τὴν περιήγησιν τῶν Καυκασίων ποι-
 ῆσαντες σοφοὶ, συνῶδὰ τῷ γηραιῷ Ἡρο-
 δότῳ καὶ τῷ Στράβωνι λέγουσιν. Οὐδὲν
 μέρος τῆς γῆς ἴσμεν, φασὶν, ἐν τοσαύτῃ
 μικρᾷ ἐκτάσει, τοσαῦτα περικλείειν ἔθνη.
 Οὐκοῦν καὶ πολὺ μετ' ἡμᾶς, καὶ πολὺ πρὸ
 τοῦ Ἡροδότου παραπλήσια τεκμαιρόμενοι
 τούτοις, οὐ μὰ τὴν ἀλήθειαν παράλογα
 καὶ ξένα τεκμαροῦμεθα· οὐμὴν οὐδ' ἐσβο-
 λὰς τοσαύτας ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ καὶ πολλὰ

πλείους, ἢ περ οἶδαμεν ἐκ τῆς ἐώας γενο-
 μένας, καὶ καταφυγὰς εἰς τὰ φύξιμα τῶν
 Κασπίων ἡγούμενοι, ὑπερβολὰς ἡγησό-
 μεθα. Αἴτιον δὲ τῆς ἐδνανομοιότητος
 ταύτης πρὸς ταῖς παντοίων ἐδνῶν καταφυ-
 γαῖς, τὸ δυσεπίμικτον μὲν, διὰ τὸ τραχὺ
 καὶ δύσβατον τῆς χώρας, πρὸς ἀλλήλους
 τῶν κατοίκων, δυσεκβίαστον δὲ ὑπὸ τῶν
 ἔξω ἐπιδρομαῖς, καὶ λεηλασίαις καὶ κατα-
 κτήσεσι, διὰ τὸ δυσπρόσιτον καὶ δυσεἰσβο-
 λον. Ἀβαζοὺς ἔτι καὶ νῦν οἶδαμεν ὑπὸ με-
 γάλων καὶ δυνατῶν ἐδνῶν περικυκλωμέ-
 νους, Δρησκεῖαν, γλῶσσαν, πολειτείαν
 καὶ ἦδη καὶ ἔδιμα Δαυμαστέα, ἐκ πολλῶν
 πάντως ἑκατονταετηρίδων διασώζοντας.

Ἐπεὶ δὲ προῖὸν ὁ λόγος, ἄβαζῶν πα-
 λαιᾶς λέξεως ὀνόματος παλαιοῦ ἐδνους
 μνησθῆναι ἐποίησε, φέρε δὴ παρεκβάντες
 ὀλίγον τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου, εἰπώμεν, ἃ
 πρὸ ἔξ ἥδη ἐνιαυτῶν ἐπυθόμεθα τινὸς ὁμο-
 εδνοῦς, οὐκ ἰδιώτου οὐδ' ἀπλοῦ, μὰ τὴν
 ἀλήθειαν ἀνθρώπου, πολλάκις εἰς Ἀβαζίαν,
 ἐμπορίας χάριν πλεύσαντος. Ταλαρίζω,

ἔλεγεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ περιφήμου Μουράτ
μπέη τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ οὐ πάνυ πρόωην προ-
τεύοντος, ὁ ἐπ' ὧμων κομισάμενος ἐς τὸν
λιμένα τὸ φορτίον αὐτοῦ ἐς ἀνταλλαγὴν
ἀλατος καὶ ἄλλων μικρῶν ἐργαλείων, καὶ
μηδενίγε τρόπῳ καταλείπειν τὴν Αβαζίαν
βουλόμενος, καὶ ἐς Αἴγυπτον παρὰ τῷ
ἀδελφῷ μετοικῆσαι, καὶ μάλιστα προσκαλού-
μενος. Ταλανίζω, λέγω, ἔλεγε τῷ ἀνωτέ-
ρῳ γραικῷ τὸν ἐμμαντοῦ ἀδελφόν, ὃν πάν-
τες ἀλλαχοῦ μακαρίζουσι, καὶ τὸν ἀβαζι-
κὸν βίον καὶ τὴν Αβαζίαν Αἰγύπτου πάσης
οὐκ ἀνταλλάττομαι. Ἔειπέ μοι, φίλε, κατὰ
τί ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς ὁ ἐν Αἰγύπτῳ προτεύων
τυγχάνει ἐμοῦ εὐτυχέστερος; ὅτι πολλὴν
χρυσὸν ἔχει, καὶ ἀδάμαντας, καὶ ἄνδρα-
κας καὶ τοπάζια καὶ πολυτελῆ ἱμάτια, καὶ
τὴν λοιπὴν μικρολογίαν, καὶ ποικιλίαν
ἐδεσμάτων, ἐν τῇ τραπέζῃ, καὶ πλῆθος
ἵππων; Ἄλλ' οὐκ εἰμι ἐγὼ ἐκείνου πολὺ
εὐτυχέστερος, ὁ μηδενὸς τούτων δεόμενος,
καὶ τοῦ πρώτου τῶν ἐν ἀνδρώποισι ἀγαθῶν
τῆς ὑγείας εὐπορῶν, ἐκείνου καὶ ταύτην

τοῖς ποικίλοις καὶ πολυτελέσιν ἐδέσμασι
 καὶ ἱματίοις ἀπολέσαντος, καὶ καθ' ἑκά-
 στην παντοδαποῖς φαρμάκοις ἀνακαλεῖν
 ματαίως πειρωμένου; Οὐκ εἶμι ἐγὼ μυριά-
 κισ εὐδαιμονέστερος καὶ μακαριώτερος, ὁ
 τοῖς πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίοις ἀρκούμενος,
 καὶ ἔχων ταῦτα, ἀρεσκόμενος, καὶ ὑπηρε-
 τῶν καὶ ἵππων, τὸ σύνολον, ἀφροντιστῶν,
 καὶ τὰ ποικίλα ἐδέσματα καὶ τὸ ἀλλοτρίοις
 χρῆσθαι ποσὶν ἐς κίνησιν, ὡς ὑπορύττονται
 τὴν ὑγιᾶ κατάστασιν τοῦ σώματος, καὶ
 ὅλως ἀνατρέποντα, ἀποστρεφόμενος, ὁ
 ὑπ' οὐδενὸς ἐπιβουλευόμενος, μηδένα φο-
 φούμενος, μηδένα ὑπονοῶν, μηδένα ὑπο-
 πτεύων, μηδενός μοι ὑπὲρ κεφαλὴν κακοῦ
 ἀπηωρημένου, ἐκείνου, ὃς ὑπὸ μυρίων
 ἐπιβουλεύεται, μυρίους, ἀκμὴν καὶ τοὺς
 ἰδίους ὑπηρέτας ὑποπτεύει, καὶ ἐς διατρι-
 βὴν ἐκ τῶν αὐτοῦ ἀρχείων ἐξελαύνων, οὐκ
 οἶδεν εἰ πάλιν οἴκαδε ἐσπέρας ἐπανακάμ-
 ψειε, φάσγανον ὁ ἄδλιος καὶ τρισάδλιος
 ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ὀσημέραι ἀπὸ λεπτοτά-
 τος τριχὸς κρεμάμενον ὄρων; *Εὐτυχία αὐ-*

τη καὶ μακαριότης ἐστὶν ὧ φίλε; Καὺτὸς οὐκ ἂν ἀνόητος πάντη πάντως καὶ παρόφρων εἶην, εἰ βουληθεῖην ποτέ ἐκεῖσε πορεύεσθαι; Ἐκεῖνον δεῖ ἐς τὴν πατρίδα ἐπαγελθεῖν σωφρονοῦτα, ἀλλ' ὑπὸ τρυφῆς διεφθαρμένος τὸν νοῦν παντάπασιν, εὖ οἶδ' ὅτι οὐκ ἂν ποτε ἐδελήσειεν. Εἶχε γὰρ ἂν ἐνταῦθα γενόμενος καὶ τὴν ὑγείαν, ἧς ἀνευ οἰκτρὰ πάντα ἐν κόσμῳ, ἀναλαβεῖν, ἀναπνεύσας τὸν πάτριον ἀέρα καὶ καθαρόν, καὶ μακάριος τῷ ὄντι γενέσθαι. Ταῦτα ὁ ἀβαζὸς πρὸς τὸν γραικὸν ἔλεγε, ταῦτα καὶ ἡμεῖς αὐτοῦ πνυθόμενοι ἐξεπλάγημεν. Τοιοῦτοι οἱ ἀβαζοὶ, οὓς τινες βαρβάρους καὶ παντάπασιν ἀγρίους οἴονται. Ποῖον δὲ καὶ τὸ πολίτευμα αὐτῶν, καὶ πῶς ἐν ἑαυτοῖς ἐμποροῦνται; Ἀπλᾶ πάντα παρ' αὐτοῖς χρηματισμὸν καὶ καπηλείαν οὐκ οἶδασιν, οὐδ' εἰδέναι Βούλονται. Μεταδίδωσιν ὧν ἔχει ἕκαστος τῷ ἑτέρῳ, καὶ μεταλαμβάνει παρ' ἐκείνου, ὧν χρήζει, καὶ τὸ ἀργύριον οὕτως περιττὸν καὶ ἀχρηστον τὸ ἀργύριον, ὅπερ τὰ πάντα πανταχοῦ,

ἐν εὐθεῖ λόγῳ τῆς πληθύος, ἐς τὸ χεῖρον μεταβάλλει καὶ διαφθείρει, καὶ θορύβου καὶ ταραχῆς καὶ δολιότητος ἐμπίπλησι. Δειπνοῦσι πάντες ἐκ περιόδου παρ' ἐκάστω. Εἰσὶ παρ' αὐτοῖς πρῶτοι συνοικίας· ὀνόμασον αὐτοὺς ἀγούς, ἡγεμόνας ἢ ὅπως ἂν βούλη, οὓς ὡς πατέρας αὐτῶν οἱ ἀβαζοὶ θεωροῦσι, καὶ οὗτοι πάλιν ὡς παῖδας ἰδίους αὐτοὺς νομίζουσι, καὶ εἴτις ἐπίθρεσι ἔξωθεν, οἱ ἡγεμόνες τηρικαῦτα φροντίζουσι, καὶ ὁ λαὸς πείθεται αὐτοῖς ἐπιτάττουσι· καὶ τῆς ὑπακοῆς ταύτης πλέον οὐδὲν τοῖς πρώτοις παρὰ τοῦ λαοῦ. Υἱὸς τινὸς πρώτου οὐ νυμφένεται θηγατέρα τινὸς τῶν, ὧν ὁ πατήρ ἐστι πρῶτος, ἐν ἀδελφῆς λόγῳ ταύτην τιθέμενος, καὶ ὁ γάμος ἐπομένως παράνομος.

Ἐπεὶ οὖν τὰ Κανκάσια ὄρη, ὡς φωλεὸν πολυχρόνιον καὶ ἀκίνδυνον καὶ ἀσφαλῆ πολλῶν καὶ διαφόρων ἐθνῶν βλέπομεν, καὶ φύξιμον ἄριστον τόπον ἐπηρεαζομένοις ἐνίοτε γινόμενον ἡγοῦμεθα, οὐδὲν ξένον, καὶ μεταστάσεις ἐνίοτε ἐντεύθεν,

δι' ὁποιασοῦν αἰτίας, συμβαίνειν οἴσθαι.
Ἴσως καὶ οἱ τὰ ἔθνα τῆς Περσίας νεμόμενοι
αὐγαροὶ, ἐντεῦθεν πολὺ πρότερον ἐς ἕω
μετανέστησαν· ὁμόγλωττοι γάρ εἰσιν, ὡς
λέγουσι, τοῖς τὰ μεσημβρινὰ τῶν Κανκα-
σίων οἰκοῦσι γεωργοῖς, ὧν ἡ γῆρα καὶ ἐπὶ
Στράβωνος καλῶς ᾠκεῖτο τὸ πλεον πολε-
σίτε καὶ ἐποικίσις, ὥστε καὶ κεραμωτὰς
εἶναι στέγας καὶ ἀρχιτεκτονικὴν τὴν τῶν
οικήσεων κατασκευὴν. Ἐπι δὲ καὶ οἱ Αἰ-
γύπτιοι οὗτοι, οὓς γύφτους καλεῖν εἰώδα-
μεν, ἀπὸ τῶν Κανκασίων ἐξορμηθέντες,
ὡς φασιν, ἐνταῦθα ἐς τὴν Ρουμουνίαν ἀφι-
κοντο· καὶ εἰσὶν ἔτι καὶ νῦν ἐκεῖ που ἁδιγ-
γάνοι καλούμενοι, λείψανα πάντως, ὡς-
περ καὶ γεωργοὶ ἀφγανῶν, τῶν ἐς Ρουμου-
νίαν ἀγεληδὸν ἐλθόντων, καὶ τῆς ἐκ Καν-
κασίων ἀπάρσεως ἀπόδειξις. Μήποτε οὖν
οἱ αἰγύπτιοι οὗτοι ἦσαν ποτὲ ἐν τῶν τοῦ
Στράβωνος ἐβδομήκοντα ἔθνων, καὶ τῶν
τοῦ Ἡροδότου κόλχων ἀπόγονοι, διὰ τὰς
ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ συχνάκις τῷ κόσμῳ
ἐπισυμβαίνουσας μεταβολὰς, ἑτέροις ἐπερ-

χομένοις ἐνδόντες, καὶ τὰ εὐπρόσιτα μὲν καὶ εὐεῖσβόλα ὑποχωρήσαντες, εἰς δὲ τὰ δυσπρόσιτα καὶ δυσεῖσβόλα καὶ ἐρυμνότερα τοῦ ὄρους καταφυγόντες, καὶ ἐκεῖ πολὺν χρόνον ἐνδιαιτηθέντες, ἐκεῖθεν πάλιν μεταναστάντες καὶ τὰ παρίστρια καταλαμβάνοντες; Ἰδοὺ περὶ τούτων τί φησιν ὁ πατὴρ τῆς σωζομένης ἱστορίας, ὃ καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ εἰς τὴν Κολχικὴν ἀφικόμενος.

Φαίνονται μὲν ἔόντες οἱ κόλχοι αἰγύπτιοι, νοήσας δὲ πρότερον αὐτὸς ἢ ἀκούσας λέγω. Ὡς δέ μοι ἐν φροντίδι ἐγένετο, ἠρόμην ἀμφοτέρους, καὶ μᾶλλον οἱ κόλχοι ἐμεμνέατο τῶν αἰγυπτίων, ἢ οἱ αἰγύπτιοι τῶν κόλχων. Νομίζειν δὲ ἔφασαν οἱ αἰγύπτιοι τῆς Σεξώστριος στρατιῆς εἶναι τοὺς κόλχους. Αὐτὸς δὲ εἵκασα τῆδε, ὅτι μελάγχροοὶ εἰσὶ καὶ οὐλότριχες· καὶ τοῦτο μὲν ἐς οὐδὲν ἀνήκει· εἰσὶ γὰρ καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι· ἀλλὰ τοῖσὶ δε μᾶλλον, ὅτι μόνοι πάντων ἀνθρώπων κόλχοι καὶ αἰγύπτιοι καὶ αἰθίοπες περιτάμνονται ἀπ' ἀρχῆς τὰ αἰδοῖα. Φέρε δὴ καὶ ἄλλο εἶπω περὶ

τῶν κόλχων, ὡς αἰγυπτίοις προσφερέες εἰσί.
 Λῖνον μῶνοι οὗτοι καὶ αἰγύπτιοι ἐργά-
 ζονται κατὰ ταῦτά, καὶ ἡ ζόη πᾶσα καὶ
 ἡ γλῶσσα ἐμφερέης ἐστὶν ἀλλήλοισι. Μή
 ποτε οὖν οἱ αἰγύπτιοι οὗτοι κόλχων ἀπό-
 γονοι εἰσίν; Οὐκ ἀποφαινόμενοι ταῦτα
 λέγομεν, ἀλλὰ διαποροῦντες καὶ πυνθανό-
 μενοι. Περίφημα τὰ λινουργεῖα τῶν κόλ-
 χων ἦσαν, φησὶν ὁ Στράβων.

Ἀλλὰ φεῦ! οἷα τὰ ἀνθρώπινα! τῆς
 τύχης ἄντικρος γελοῖα ὑδύσματα, καὶ οἰ-
 καρχίαι ὄλαι, καὶ φυλαὶ ὄλαι, καὶ ἔθνη
 ὄλα, κομμάτια ἐν θεάτρῳ παριστώμενα,
 τὰ εἶναι τι νομιζόμενα, τὰ ἐν πολλῷ τῷ
 λόγῳ, καὶ ἐν δέλτοις διαιωνιζούσαις τάχα
 τιθέμενα. Οἱ αἰγύπτιοι! οἱ περικλεεῖς
 αἰγύπτιοι! οἱ διὰ σοφίαν καὶ εὐνομίαν
 καὶ δύναμιν καὶ μεγαλοουργίαν θαυμαζό-
 μενοι αἰγύπτιοι! τὸ πρῶτον ποτὲ τῆς οἰ-
 κουμένοις ἔθνος, ὅτε οἱ κάτοικοι τῆς ἡμε-
 τέρας Ευρώπης, μικροῦ δεῖν, ἐν δρυμοῖς
 καὶ ὄρεσι, κτηνῶν δίκτην, βαλανορῥιζοφα-
 γοῦντες ἐνδιητῶντο! Οἱ αἰγύπτιοι, οἱ πα-

τέρες τῶν ἐλλήνων κατὰ τὰς τέχνας, τὰς ἐπιστήμας, τὴν εὐνομίαν, καὶ οἱ πάπποι τῶν λοιπῶν εὐρωπαϊῶν! νῦν δὲ οἱ ταπεινότατοι πάντων καὶ μικροῦ δεῖν, τοῖς ὑποζυγίοις συναριθμούμενοι! Οἷα τὰ ἀνθρώπινα! οἷοι δὲ καὶ οἱ ἀνθρώποι! οἷαι δὲ καὶ αἱ μεταβολαὶ, αἷς ἀφεύκτως ὑπόκεινται! Καὶ εἰ κύκλος τὰ ἀνθρώπινα, παπαὶ φίλε, οἷα τοὺς ἀπογόνους ἡμῶν περιμένει δεινὰ!

Ἐδαφος Ρουμουνίας.

Τὸ ἔδαφος τῆς Ρουμουνίας, οὗ μὲν ὀμαλὸν, οὗ δὲ ἀνώμαλον ἐστίν· ἀπὸ μὲν γὰρ Σεγιδίν ἐν δεξιᾷ τοῦ Τισσοῦ κειμένης μοαγγορικῆς πόλεως, μέχρι Λογγοσσίου, πεδιάς ἀναπεπταμένη, καὶ οὐδαμοῦ χρεῖα σύρεσθαι ποιεῖν τὸ ὄχημα τοῖς ἐλαύνουσι, ἀλύσει ἢ κάλω ἢ στήμονι κυλίεσθαι ἐνὸς τροχοῦ ἢ καὶ δύο κωλυομένων, ὥσπερ καὶ ἀπὸ Βιέννης μέχρι τῆς αὐτῆς πόλεως· καὶ γὰρ καὶ ἀπὸ Βιέννης μέχρι τῶν ὄριων τῆς Μοαγγορίας πεδιάδες ἀνώμαλοι ἢ τόποι

ἀναπεπταμένοι, ἐν διαστήματι δέκα ὠρῶν
περίπου, ὃ ἔστιν ἐγκεκλιμένοι πῶς κατὰ
τὸ ὄλον, καὶ κατὰ μέρος ἀνωμαλίας τα-
πεινὰς ἔχουσαι, καὶ οὐ κείμεναι ὡς ἡ Θα-
λασσικὴ ἐπιφάνεια. Ἰκόμενοι δ' ἐνταῦθα
διὰ στεροῦ πεδίου ἠλαύνομεν, ἀκρωραχίας
ἐκατέρωθεν ὑπερκειμένης· καὶ ἐν δεξιᾷ μὲν
φρούριον μικρὸν ὑπερκείμενον ἐωρῶμεν,
ἐν ἀριστερᾷ δὲ καὶ οὐ πάνυτοι πλησίον, τὸ
Ποζοῦν, πόλιν Μοαγγορίας, κειμένην
ἐν τῇ ἀκρωραχίᾳ καὶ ὑπερκειμένην ἀχανοῦς
καὶ ἐξαισίας καὶ μεγαλοπρεπεστάτης πεδιά-
δος, ἐς ἣν, ὡς διὰ πύλης μεγάλης, τοῦ στε-
ροῦ καὶ συνεσφιγμένου διελαύνοντες πε-
δίου, εἰσελάσαμεν· καὶ ἐδόκει ἡμῖν ἄλλο-
τε τηλικαύτας πεδιάδας τὸ μέγεθος μὴ ἐω-
ρακέναι, καὶ διὰ τοῦτο ζωηρότερον τῆ αἰ-
σθήσει διατεθεῖσι, ὡς ὠκεανὸς γῆς ἢ προ-
κειμένη πεδιάς ὑπήντα, ἢ θαύματος πάν-
τως ἐμπίπλησι τὸν μὴ ἀπεριέργως τόπους
παραμειβόμενον. Πεδιάς ἔστιν ἐκτεινο-
μένη μέχρι Λογγοσίου, καὶ ὡς ἐτέρων
ἠκούσαμεν αὐτοπτῶν, πεδιάς ἔστι καὶ με-

χοι Μπρόδ, καὶ ἔως ἐς Πελεγράδιον, καὶ ἀπὸ Πέστης μέχρι Δέμπρετζιν, καὶ κειῖθεν μέχρις Αρδελίου, ἐξαιρουμένων λόφων τινῶν καὶ λοφοραχιῶν μικρῶν, ὡς ἐν Μπούδιμ, ὅπου τὰ Βασιλεία τῶν βασιλέων τῶν μοαγγύρωγ ἐπὶ λόφου ὄρῶνται, σποράδην που κειμένων καὶ ἀπονενησωμένων, ὡς ἐν μεγάλῳ πελάγει νησία, ἐπὶ τῆς πεδιάδος ὄρωμένων.

Διελάσασι δὲ τὸ Δογγὸς, ἡ πεδιάς ἀνωμαλίζεσθαι ἤρχετο, καὶ προβαίνουσι, καὶ ὄρη ἤρχετο φαίνεσθαι, καὶ προχωρήσασιν ἰκανῶς τῇ ἄστεραία, καὶ τὸ εἰρημένον τῆς Κασσόβης ὑπῆρτησεν ἀναντες. Ποῖον δὲ τὸ Αρδέλιον ἤδη εἴρηται· πεδιά στεφόμενα ῥάχεσι, ἢ ῥάχεις πεδίοις ἀπ' ἀλλήλων ὀριζόμεναι. Πεδιάς δὲ καὶ τὸ μεσημβρινὸν τοῦ Ρουμουνικοῦ ἀγροῦ, ἀπὸ ἄκρας σχεδὸν ἐς ἄκραν, καὶ αὐτόπται ταύτης ἐγενόμεθα, διελάσαντες αὐτὴν ἀπὸ Γιουργκιόβου μέχρι Φοξάν, καὶ μέχρι σχεδὸν Τεκοντζ πεδιάς ἐστί. Τὰ περὶ Κραϊόβην πόλιν ἀνώμαλα, ὡς ἐτέρων ἠκού-

σαμεν, καὶ γεωλοφίαις ἢ γεωραχίαις διακόπτεται ἢ χώρα, καὶ τοῖς ἐλαύνουσιν ὁδοιπόροις σύρεσθαι πολλάκις ἀνάγκη τὸ ὄχημα, ἐκτὸς εἰμὴ διὰ κοιλάδων ἢ ὁδὸς εἶη. Πεδιάς δὲ καὶ ἀπὸ Φοξᾶν μέχρι Μπραΐλης· ἔπειτα γεωλοφίαι καὶ γεωραχίαι ἀπαντῶσι μέχρι Γαλάτζ καὶ μέχρις Ες· καθόλου γὰρ ἡ Μολδόβα ἐξ ἀνωμάτων τόπων συνίσταται. Πεδιάς δὲ διὰ μέγεθος ἀξιόλογος ἐστίν, ἢ ἀπὸ Μπακοέου καὶ πέραν ἔτι Μπακοέου ἀρχομένη, καὶ ἐς Ρώμανον καθήκουσα, καὶ ἐπέκεινα μέχρι Σιρέτου, πολὺ μείζον τὸ μῆκος τοῦ πλάτους ἔχουσα. Εἰσὶ δὲ καὶ ὄροπέδια ἢ ῥαχιπέδια καὶ λοφοπέδια, καὶ περὶ τοὺς ποταμοὺς, ἐστὶν οὗ, καὶ ἀγκοπέδια εὐμορφότατα, τῶν ποταμῶν καὶ τοῦ χρόνου ἔργον τυγχάνοντα ἀναμφίβολον, ὅπερ καὶ ἐν ἑτέροις τόποις παρατηρήσεται.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Ες μέχρι Κισσινέου, τῆς ὑπερπρουτίου νῦν Μολδόβης ἢ Βασσαραβίας μητροπόλεως, ὁ τόπος ἀνώμαλός ἐστι καὶ ἐν μέσῃ ὁδῷ ἀναμαλότερος, καὶ συ-

νηρεφθεῦς γεωραχίας ὑπέρβασις, καὶ ὑπὸ
 τὴν γεωραχίαν ἐξ ἔω, ἡ πηγὴ τοῦ Μπύκου
 ῥύακος ἐστὶ. Ἐντεῦθεν ἡ ὁδὸς εἰς Κισσι-
 νέου ὀμαλὴ παρὰ τὸν ῥύακα ἐν κοιλάδι.
 Πρὶν δ' ἀφικέσθαι εἰς Κισσινέου περὶ
 ὄραν που, πλατύνεται ἡ κοιλὰς καὶ πεδίον
 μικρὸν γίνεται· εἶτα συγκλείονται σχεδὸν
 αἱ ῥάχεις, ὡς περ χειροποιήτως πως, ἐῶσαι
 τῷ Μπύκῳ μόνον διάβασιν. Τοιοῦτόντι
 καὶ παρὰ Ορχεῖ ἡμῖν ὄπται, ἑτέρωθεν δὲ
 οὐδαμοῦ· καὶ ἐστὶ τῷ ὄντι τὸ πρᾶγμα τοῖς
 περιεργότερον τὴν φύσιν θεωροῦσιν, ἀξιο-
 δέατον. Κεῖ Μπύπουλουϊ καὶ Κεῖ Ρέου-
 τουλουϊ τὰ μέρη ῥουμουμιστὶ ὀνομάζονται,
 ὃ ἐστὶ, κλεῖς Μπύκου καὶ κλεῖς Ρεούτου.
 Μικρὸν περαιτέρω, πορευομένῳ εἰς Κισ-
 σινέου ἐν ἀριστερᾷ, τριάκοντα ὀργυιάς
 περὶ που, σειρὰ στρομβωδῶν ὀργυιαίων πε-
 τρῶν, τρεῖς που ἢ τέσσαρας ὀργυιάς, ἀλ-
 λήλων ἀπιστάμενων, κατ' εὐθείαν κειμέ-
 νων γραμμῆν. Μικρὸν ἀνωτέρω· ἡπίως
 γὰρ ἀναντες τὸ μέρος· ἐν τῷ μέσῳ τῆς πε-
 τρογραμμῆς ταύτης καὶ ἴχνη μεγάλου λό-

φου ὀρῶνται· ἀργοί εἰσιν οἱ λίθοι, μέγεθος ἔχοντες ἕκαστοι, ὡς μῆδ' ἂν ἀρχὴν κινήσῃαι τὸν μικρότατον ὑπὸ ζεύγους ἡμιόνων, ἵνα καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸν Πausανίαν εἴπωμεν, κνκλώπειόν τι ἔργον διηγοῦμενον. Πάντως κνκλώπειόν τοῦτο τὸ ἔργον, καὶ τεθαμμένῳ τιτὶ κιμμερίων βασιλεῖ ὑπὸ τὸν λόφον ἴσως πεποιήται. Μέννηται τούτῃ καὶ Καντεμίρης. Ἀπὸ δὲ Κισσινέου μέχρι Μπεντέρ, περί ὀκτῶ ὥρας Κισσινέου απέχοντος, ὁ τόπος ἀνώμαλος καθόλου, ἡ ὁδὸς ὀμαλὴ ἐν δεξιᾷ τοῦ ῥυακος Μπύκου, σταδμίῳ τρεῖς, καὶ πλησίον τοῦ δουτέρου, γεωραχίας ὑπέρβασις οὐ μακρά· ἔπειτα ὁ δυνότερος σταδμὸς παρὰ τὸν Μπύκον, ὃν διαβάντι, ἄναντες ἱκανόν, καὶ ἡ ὁδὸς μετὰ ταῦτα δι' ὠραιότητας ὀριζοντικῆς μικρᾶς πεδιάδος, καὶ κάπαντες ἤπιον ἔπειτα μέχρι τῆς μικρᾶς πεδιάδος, ἐν ἣ τὸ Μπενδερ μέγα φρούριον, ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ χείλους τοῦ τύρα ἔκτισται· καὶ περὶ τρεῖς πού ἢ τέσσαρας ὀργυῖας τῆς ἐπιφανείας τοῦ ποταμοῦ ὑπερκείμενον.

Γεωραχίαι δὲ, γυμναὶ ἐκ περιστάσεως, οὐ μὲν δύο ὥρας, οὐ δὲ μίαν ἀφεστηκῆναι τοῦ φρουρίου, στεφανοῦσι πανταχόθεν τὴν μικρὰν πεδιάδα, ἐκτὸς τοῦ πρὸς ἑώ καὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ, ἀναπεπταμένου τόπου τυγχάνοντος, ποιοῦσι τὸν τόπον ἀξιοθέατον. Ἀπὸ τοῦ Μπενδερ αὐδὲς μέχρι Καουσιαν, ὁ τόπος ὑπανώμαλος, καὶ ἡ ὁδὸς ἠπίως ἀνάγτης ἐν τῇ προειρημένη ῥάχει ἔπειτα ὀμαλῆ ἐν κεκλιμένοις πεδίοις.

Τὸ Καουσιαν ἐν συγκεκλεισμένη κοιλάδι κεῖται, καὶ ὁ Τύρας πλημμυρῶν, μέχρι τετάρτου ὥρας κάτωθεν αὐτοῦ ἀφικνεῖται. Ἐντεῦθεν ὁ τόπος ὑπανώμαλος ἔμέχρι τῶν παρατυρίων κωμῶν ὑπὸ γεωχθίας πλαγίας κειμένων, καὶ ἡ ὁδὸς ὑπὸ ταύτας, εἰς δεξιὰν τρέπεται, πανταχοῦ εὐέλατος, καίτοι καὶ ἅπαξ ἢ δις ἀναβαίνειν πλαγίως ἢ καταβαίνειν δεόν. Ἀφικομένῳ δὲ εἰς τὴν παρὰ Τύραν πρώτην κώμην, ἐντεῦθεν ἡ ὁδὸς, ἐν τῷ κάτω μὲν τῆς πλαγίας γεωχθίας ἐστίν, ὀμαλῆ δὲ, ὥστε καὶ ἀπὸ ρυτῆρος ἐλαύνειν, οὐδεὶς ὁ κίνδυνος. Καθόλου δὲ

ἀπὸ Μπενδερ μέχρις Ακερμάν τοιαύτη ἡ ὁδὸς ἐστίν. Αφικομένῳ δὲ εἰς τὸν πρῶτον τῆ ὄψει λόφον, ὃς καὶ τῷ μεγέθει πρῶτός ἐστι, Τόδορα ὀνομαζόμενον, ἀπὸ κώμης οὐ πολὺ κάτω αὐτοῦ Τόδορα καὶ αὐτῆς ὀνομαζομένης, ὁ τόπος ἠνέωγε, ἡ Δέα ὠραιοτάτη, τὰ περίξ ἀναπεπταμένοι τόποι, ἡ ὄψις ἐπὶ πολὺ διήκει, μάλα τρυφηλῶς, καὶ μέχρις Ακερμάν καὶ ἐπέκεινα, καίτοι πέντε ὥρων καὶ ἐπέκεινα τοῦ ἀποστήματος ὄντος. Οὐ πολὺ δὲ πρὸς μέσην ἡμέραν περὶ ἡμίσειαν ὥραν περίπου ὁ μυχός ἐστι τοῦ κόλπου, ὃν ὁ Πόντος καὶ ὁ Τύρας ποιοῦσι μιγνύμενοι, καὶ ἐπὶ τοῦ λόφου ἢ ὑπὸ τὸν λόφον ὄντι, ὁ κόλπος ὅλος ἀναπέπταται ὑπ' ὄψιν, καὶ τὴν ὠραίαν Δεαν ὠραιοτέραν ἀπεργάζεται. Ἐντεῦθεν μέχρις Ακερμανίου ὁ τόπος ἀναπεπταμένος ἐστὶ, πεδία ἐγκεκλιμένα ὀλίγον, ἡ ὁδὸς ὀμαλή. Κατωτέρω τοῦ λόφου, περὶ ἡμίσειαν ὥραν, καὶ πύργος ὁρᾶται, φρούριον πρότερον τυγχάνων· καὶ κώμη ἔτι, Ἰσλάνκα ὀνομαζομένη, ὥσπερ καὶ ὁ πύργος

καὶ ἀγῶρὰ ἦν ἐνταῦθα πρότερον, καὶ διά-
βασις εἰς τὰ πέραν τοῦ Τύρα.

Ἀπὸ δὲ Κισσινέου μέχρις Ορχεῖ, ἀνώ-
μαλος ὁ τόπος, καὶ πρὸς δυσμὰς τοῦ Ορ-
χεῖ ἀνοίγεται· ἔπειτα πάλιν ἀνώμαλος μέ-
χρις τῆς Μπέλτζ κωμοπόλεως, ὅπου ὁ τό-
πος ἀναπεπταμένους. Μετὰ ταῦτα πάλιν
ἀνώμαλος καὶ συγκεκλεισμένος γεωλοφίαις
καὶ γεωραχίαις· καὶ καθόλου, μέχρι τῶν
ὄριων τῆς Πόλσκης ὁ τόπος ἀνώμαλος,
ἐκτὸς τινῶν μερῶν, ὅπου ἀναπεπταμένους
ἐστίν, ὡς περ ἐν τῇ ἄκρῃ τοῦ ὑπονομοῦ τοῦ
Ες, ὅπου τὸ Τζιχόρον ῥύαξ ὀρίζει τοῦτον
ἀπὸ τοῦ ὑπονομοῦ τοῦ Χοτίν· ἐνταῦθα
γὰρ ἠνέωκται ὁ τόπος· καντεῦθεν πορευ-
ομένῳ ἐς τὴν νέαν Σίλιτζαν ἐν ἀριστερᾷ
τοῦ Προύτου, πεδῖον ἐστὶν ἱκανὸν τὸ μῆκος,
καὶ τὸ πλάτος ὀλίγον ἔχον. Ἐν τῷ ὑπονο-
μῷ τοῦ Χοτίν· ἄξιον γὰρ καὶ τοῦτο πε-
ριεργείας· οἱ ῥύακες, οὓς ἐπεράσαμεν, διε-
λαύνοντες ἀπὸ Τζιχόρου ἐς νέαν Σίλιτζαν,
ὡς περ οἱ ἐν ὄρεινῇ εἰσι, διειδῆς καὶ ῥέον
ἔχοντες τὸ ὕδωρ, καὶ οὐ διὰ θονάκων καὶ

ἐπὶ βορβορώδους ἐδάφους. Τῆς δὲ Γαλί-
 τζης, πορευομένῳ τινὶ εἰς Λιὸβ διὰ τῆς ἐς
 Μπρὸδ ἀγούσης, καθόλου ἦττον ἀνώμα-
 λος ὁ τόπος τῆς Μολδόβης, καὶ τὰ ὑπὸ
 τώμενα ἀναπεπταμένα μέρη συχνότερα,
 καὶ ἡ ἀνωμαλία ἑτεροία τῆς τῆς Μολδόβης·
 ἐνταῦθα μὲν γὰρ ἐκ γεωραχιῶν τὰ πολλὰ ἢ
 ἀνωμαλία, ἐκεῖ δὲ ἐκ γεωλοριῶν, ἢ βουνῶν.
 Ἐκ τῆς Λιὸβ πορευομένῳ ἐς τὸ Κέντ,
 πεδιάς ἀνώματος ὁ τόπος, ἢ ἀναπεπταμένος
 ὥστε ἐπὶ πολὺ διήκει τὴν ὄρασιν, ὅπερ ἐν
 ὀριζοντικαῖς πεδιάσιν οὐ συμβαίνει, ἀλλὰ
 καθάπερ ἐν μετεώρῳ πελάγει, ὀρέων μὴ
 ὄντων πλησίον, αἱ ἀκτῖνες οὐκ ἐπὶ πολὺ τέ-
 τανται, ὅπερ ἐντισι μέρεσι τῆς Σιλεζίας
 παρατηρήσαμεν, οὐ πόρρω τοῦ Πρεσλάβ,
 ὅπερ καὶ αὐτὸ ἐν ὀριζοντικῇ πεδιάδι κεῖ-
 ται. Πλησιάζοντι δὲ τῷ Κρακόβ, ὁ τόπος
 ἀνωμαλίζεται, καὶ συχνὰ τὰ βουνὰ· πα-
 ραγενομένῳ δὲ οὐ μακρὰν τοῦ Κέντ, ἐξο-
 μαλίζεται πάλιν ὁ τόπος, καὶ πορευομένῳ
 ἀπὸ τοῦ Κέντ εἰς Πρεσλάβ, καθόλου εἰ-
 πεῖν, ὁ τόπος ἀναπεπταμένος, ἔστιν οὗ καὶ

πεδιάδες ὀριζοντικά ὄφραται. Ἀπὸ δὲ τῶν
 ὀρίων τῆς Σιλεζίας μέχρι Λειψίας, ὁ τόπος
 ὑπανώμαλος ἐστὶ· πλησιάζοντι δὲ τῇ Λει-
 ψία ἀναπεπταμένος ὁ τόπος. Ἔστι δὲ καὶ
 ἀπὸ τοῦ Κέντ μέχρι Βιέννης καθόλου ὁ τό-
 πος ἀνώμαλος, κακεῖθεν μέχρι τῶν ὀρίων
 τῆς Μπαβιέρας· ὅπου ἐνταῦθα πεδιάς
 ὑπαντᾷ πορευομένῳ εἰς Ρεγενσμπούργ·
 Καντοῦθεν καθόλου λέγειν, ἀνωμαλίζεται
 ὁ τόπος καὶ μέχρις Ἀμστερδάμ, κακεῖθεν
 μέχρι Παρισίου τὰ πολλὰ ἀνώμαλος μᾶλ-
 λον ἢ ἥττον, ἐκτὸς ἐν Βελγίῳ ὅπου οἱ ἀνα-
 πεπταμένοι τόποι καὶ τὰ πεδία συχνότερα,
 καὶ ἀπὸ Παρισίου μέχρι Βιέννης πεδιάδες
 ἢ τῆς Σιαμπάνιας καὶ ἢ περὶ τὸ Μύνχεν
 εἰσὶ διὰ τὸ μέγεθος ἀξιόλογοι, ἀλλὰ καὶ
 τούτων τὸ μέγεθος τῷ τῶν Μοαγγορίας
 καὶ Ρουμουρίας παραβαλλόμενον, μικρὸν
 πάντως δόξει τῷ παραβάλλοντι. Τὰ ἔωα
 τῆς Βασσαραβίας ὑπανώμαλα εἰσι, τὰ δὲ
 δυτικὰ πεδιάς, ὥσπερ ἐτέρων πυνθανόμε-
 νοι ἠκούσαμεν· ἄδενδρός τε πάντη ἡ χώρα,
 καίτοι εὐγείος καὶ πείρα οὔσα, καὶ πολ-

λήν και πίονα φύουσα πόαν, και κτηνοβό-
 τειρα μάλλον τῆς Μολδόβης. Ἦσαν ποτὲ
 και δρυμοί, και νῦν ἔτι τὰ ἴχνη αὐτῶν
 ὁρῶνται ἐν τισι μέρεσι. Ερωτῶντες δὲ
 ἠκούσαμεν ὅτι και ἀπὸ Μόσχης μέχρι
 Λιόβ και μέχρι Καζανίου, γεωλοφίαις και
 γεωραχίαις συχραῖς τὸ ἔδαφος διακόπτεται
 και ἀπὸ Μόσχης μέχρις Ρουμουνίας ἀεὶ
 κατάβασις. Μήποτε οὖν και πᾶσα ἡ ἐπι-
 φάνεια τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, ὡσπερ
 γραδὸς, ἐσχημάτισται και μεμβρόσφωται ὅσο-
 σὸν πρόσωπον;

Παρατήρησις.

Ἐκ Μπούδιμ και Πέστης πόλεων ἐπὶ
 τῶν ὀχθῶν τοῦ Δανουβίου ἀντικειμένων
 ἀλλήλαις, και ἰσοῦψῶν τῷ Δέμπρετζιν και
 Ες, και μίαν ἀν ἀνευ τούτου ποιουμένων,
 και μητρόπολις τῆς Ευρώπης φαινομένων,
 διὰ τὴν Δέσιν και τὴν ἄχανῆ και εὐφορον
 πεδιάδα, και τὸν μεσοῤῥοοῦντα μέγιστον
 τῆς Ευρώπης ποταμὸν, και τὰς ἐξ αὐτοῦ
 πολιτικάς και στρατιωτικάς και οἰκιακάς

ὠφελείας· ἐκ ταύτης τῆς πόλεως, λέγω, ἀπάραντες, καὶ διαβάντες, παρὰ τὸ Σεγεδὶν, τὸν Τισσὸν, εἶδομεν ἐν πρώτοις ἐντὺς τοῦ ποταμοῦ χειροποιήτους λόφους, οἷους ἐν Μολδόβῃ πολλάκις ἐβλέπομεν. Τοιοῦτοι λόφοι εἰσὶν ἴσως καὶ ἐν Μοαγγορία, ἀλλ' ἡμεῖς διελαύνοντες οὐχ ἐωράκαμεν. Τούτους τοὺς λόφους ὠόμεθα ποτε, ἐπὶ τῷ βλέπειν τὴν νέαν σελήνην τοὺς παλαιούς πεποιηκέναι· ἀναγινώσκουσι δ' ἡμῖν νέωστί τὸν Ἡρόδοτον ἐκ δευτέρου, μεταβαλεῖν δόξαν ἔδει, καὶ ὡς τάφους ἢ μανσωλεῖα τῶν σκυθῶν βασιλέων ἢ φυλάρχων οἴομεθα, τούτους τοὺς λόφους τοὺς πολλῶν ἄλλων μανσωλείων, εὐτελεστέρους μὲν καὶ ἀπλουστέρους, ἐκ πολλοῦ δὲ διαρκεστέρους, καὶ σκυθικῆς ματαιότητος, μᾶλλον δὲ ἐσχάτης ἐκ δεισιδαιμονίας βαρβαρότητος ὑπομνήματα· αἱ γὰρ πλείους ἐν κόσμῳ βαρβαρότητες ἐκ δεισιδαιμονίας εἰσέφησαν· καὶ Καραῖβοι καὶ ἄλλοι λαοὶ, φιλόξενοι ἄλλως ὄντες καὶ φιλόανθρωποι, ὠπτημένους κατεβίβρωσκον τοὺς αἰχμαλώτους

χρηστηρίοις πειδόμενοι. Λόφους δὲ εἶδομεν οὐ πανταχοῦ τῆς Μολδόβης· περὶ γὰρ τὸ Ες οὐδεὶς ὄραται, οὐδὲ μέχρι Κισσιρέου· περὶ δὲ ταύτην τὴν πόλιν ἕξ ἢ ἑπτὰ-που ὄρωνται· καὶ πρὸς δυσμὰς τοῦ Ορχεῖ καὶ περὶ Μπέλτζ κωμοπόλεων, παρομοίως· καὶ διαβαίνοντες τὸ Τζίχωρον ὄρακα, ἠριδηήσαμεν πάλιν ἕξ που, οὐ πολὺ καὶ τούτους ἀλλήλων ἀπέχοντας. Πλείους δὲ παρὰ μείβοντες τὸν Τόδορα μέγαν λόφον εἶδομεν ἐν Βασσαραβία· ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ τόπου τρισκαίδεκα ἠριδηήσαμεν. Σποράδην δὲ σπανίως εἶδομεν λόφους δύο που ἢ τρεῖς. Ἀπὸ δὲ Τζιαρναουτζ μέχρι Λιόβ ἓνα μόνον ἢ δύο εἶδομεν. Ὁδὲ Τόδορα, ὡσπερ καὶ ὁ πολυδρόλλητος ἐν δεξιᾷ τοῦ Προῦτου Μοῖλα ραμπόια, πάντως μεγάλου τινὸς βασιλέως ταφόχωμα δοκεῖ εἶναι. Ἰδοὺ ἅ καὶ περὶ τῶν λόφων ὁ πατὴρ τῆς ἱστορίας φησίν.

Ἐπεὰν σφι ἀποθάνῃ ὁ βασιλεὺς, ὄρουμα γῆς μέγα ὀρύσσουσι τετράγωνον· ἐτοιμὸν δὲ τοῦτο ποιήσαντες, ἀναλαμβάνουσι

τὸν νεκρὸν κατακεκηρωμένον τὸ σῶμα, τὴν δὲ νηδὺν ἀνασχισθεῖσαν καὶ καθαρθεῖσαν, πλὴν κυπέρου κεκομμένον, καὶ θυμῆματος, καὶ σελήνου σπέρματος καὶ ἀνήδου συνερῥαμένην ὀπίσω· καὶ κομίζουσιν ἐς ἄλλο ἔθνος· οἱ δ' ἂν παραδέξωνται κομισθέντα τὸν νεκρὸν, ποιεῦσι τὰ περ οἱ Βασιλῆιοι σκύδαί· τοῦ ὠτὸς ἀποτάμνονται, τρίχας περικείρονται, βραχίονας περιτάμνονται, μέτωπον καὶ ῥίνα καταμύσσονται, διάτε τῆς ἀριστερῆς χερὸς οἰστοὺς διαβυνέονται. Ἐντεῦθεν δὲ διακομίζουσι τὸν νέκυν τοῦ Βασιλέως ἐς ἄλλο ἔθνος τῶν ἀρχουσι· αἱ δὲ σφι ἔπονται εἰς τοὺς πρότερον ἦλθον. Ἐπεὰν δὲ πάντα περιέλθωσι, τὸν νέκυν κομίζοντες, καὶ ἔπειτα, ἔπεὰν θέωσι τὸν νέκυν ἐν τῆσι δήκησι ἐπὶ στιβάδος, παραπήξαντας αἰχμὰς ἐνθεν καὶ ἐνθεν τοῦ νεκροῦ, ξύλα ὑπερτείνουσι, καὶ ἔπειτα ῥιψὶ καταστεγάζουσι. Ἐν δὲ τῇ λοιπῇ εὐρουχωρίῃ τῆς δήκης, τῶν παλλακέωντε μίαν ἀποπνίξαντες δάπτουσι, καὶ τὸν οἰνοχόον καὶ μάγειρον, καὶ

ἵπποκόμον καὶ διηκόνον, καὶ ἀγγελιαφόρων καὶ ἵππους, καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπαρχάς, καὶ φιάλας χρυσέας, ἀργύρω δὲ οὐδὲν οὐδὲ χαλκῷ χρέονται. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες, χόουσι πάντες χῶμα μέγα, ἀμιλλώμενοι καὶ προθύμεόμενοι ὡς μέγιστον ποιῆσαι. Ἐνιαυτοῦ δὲ περιφερομένου, λαβόντες τῶν λοιπῶν θεραπόντων τοὺς ἐπιτηδεωτάτους σκύδας ἐγγενέας· ἀργυρῶν ἤτοι δὲ οὐκ εἰσι σφίσι θεράποντες..... Ἀλλ' ἀπάνθρωποι ἄγαν αἱ πράξεις διηγήσασθαι, καὶ παύσωμεν τὸν Ἡρόδοτον λέγοντα, ἄλλως τε καὶ τοῦ ἐφεξῆς λόγου μηδὲν ἐς τὴν πρόθεσιν συμβάλλοντος.

Ταῦτα μὲν οὖν Ἡρόδοτος περὶ λόφων ἱστορεῖ, καὶ ἀνερέγκαι τιτὰ τὴν ἀρχὴν τῶν νῦν ὀρωμένων τοῖς τότε χρόνοις καὶ ταῖς τότε περιστάσεσι, λόγου ἔχεται καὶ ὀρθῆς συμπεράνσεως. Οὐ πρὸ πολλοῦ τῶν κτηματικῶν τις Μολδοβάνων κτίσασθαι βουλόμενος ἐκκλησίαν ἐν τόπῳ, ὅπου λόφος τις τῶν τοιούτων ἐπισεσώρευτο καὶ ἐπικέχωτο, ἐργάτας ἐπὶ τῷ ἀνασκάψαι καὶ ἀφε-

λείν τὸν λόφον ἐπέστησε, καὶ ἐξομαλίσαι οὕτω τὸ δάπεδον τῆς οἰκοδομηθησομένης ἐκκλησίας. Ἦδη δὲ τῶν σκαφῶν τὸ ἔργον περαινόντων, νεανικώτερον κρούσας τις ἐξ αὐτῶν τοῖς ποσὶ τῆν γῆν, ἀντίτυπον οἰόμενος, ἐς βάθος ἐσέδν, τῶν ὑπερτεδέντων ξύλων τοῦ ὀρύγματος σεσηπότην τῷ χρόνῳ καὶ βία ἐνδόντων, ἧ ὡς ὁ ἀγρώνης ἡμῖν διηγήσατο, ὑετοῦ ἐπισυμβάντος, καὶ τρύπης ὑπὸ τοῦ ὕδατος γενομένης καὶ τῇ δι' αὐτῆς τοῦ ὕδατος ἐσροῇ, κοίλου κενοῦ ὑποκάτωθεν ὑπονοηθέντος, ἀνέσκαψον βαθυτέρον. Ἐπιδυμοῦσι δὲ μανθάνειν ἀκριβῶς καὶ τὰς διαστάσεις τοῦ ὀρύγματος, καὶ εἰ τὰ ξύλα διασώζονται, καὶ εἰ ὅσα ἐν τῷ ὀρύγματι εἶεν, φιάλας χρυσᾶς οὐ λέγομεν, ὡς περιπτοῦ καὶ ἀδιακρίτου τοῦ ἐρωτήματος, τοῦτο ἡμῖν ἐρωτῶσι περιεργότερον οἱ ἐρωτώμενοι ἀπεκρίναντο, ὅτι σωρὸς ὀστών ἀνδρωπείων ὑπὲρ τοῦ ὀρύγματος ἐπὶ τῶν σεσηπότην στημόνων, καὶ ἐν τῷ ὀρύγματι ὀρώτο, καὶ ὅτι τὰ ἐν τῷ ὀρύγματι ὀστᾶ ἐξέχοντός τινος εἶεν τῷ γένει, ταῖς τῶν φα-

λάγγων μήκεσι διακρινόμενα· λόγος γὰρ πατροπαράδοτός ἐστι παρὰ τοῖς ρουμούνοις, ὅτι οἱ ἐξέχοντες τῷ γένει, μακροτέρας τῶν λοιπῶν ἀνδρώπων τὰς τῶν δακτύλων φάλαγγας ἔχουσιν. Ἦσαν δὲ ἔτι ἐν τῷ ὄρύγματι καὶ πήλινα ἀγγεῖα, οὓς λόχρους ὠνόμαζον. Ἡμεῖς μὲν οὖν βουλοίμεθ' ἂν, ἀψάμενοι τοῦ ἔργου, ἀνασκάψασθαι τινὰ λόφον, καὶ μαθεῖν ἰδόντας αὐτοφειὶ οὕτω καὶ τὰς διαστάσεις, καὶ τοὺς στήμονας καὶ τὰ ὅστα καὶ ὅ,τι ἕτερον εἴη ἐν τῷ ὄρύγματι· ἀλλὰ κινεῖν τὰ πρὸ προλλοῦ ἀκίνητα, καὶ ἀνασκάπτειν τὰ παλαιόθεν ἀσκαπτα μένοντα, καὶ ἐς ἔργον οὕτω φέρειν τὰ βεβουλευμένα, οὐ παντὶ καὶ πανταχοῦ γῆς καὶ χρόνου ῥᾶδιον.

Πρὸ τεσσάρων πον ἐνιαυτῶν ἐν τῷ ὑπονομῷ τοῦ Δοροχοοῦ παιδάρια ὑπὸ παρόμοιον λόφον ἀδύροντα, καὶ τὴν γῆν ἀνακινοῦντα, ὡσπερ εἰώθασιν, εὐρίσκειν ἤξαντο ἀργύρου, καὶ χρυσοῦ ἴσως, κέρματα. Τὰ μὲν οὖν παιδάρια, ὡς παιδάρια, οὐδὲν ἕτερον βαδύτερον ὑπενόησαν· ὁ δὲ

κτηματικός τοῦ ἀγροῦ ἰδὼν τῷ νῦν βαδύτερον, ἀργυρίου τε καὶ χρυσίου θησαυρὸν ὑπετόπασε, ὥσπερ πῦρ καπνῷ, τοῖς εἰρημένοις κέρμασι, τὸ κατορθωγμένον πρᾶγμα τεκμαιρόμενος. *Ανασκαπτομένου οὖν τοῦ τόπου βαδύτερον, εὐρέθησαν λέβης ἢ κακιάβη, καὶ κάλπη ἀργυρᾶ, μετὰ γλυμμάτων καὶ γραμμᾶτων ἑλληνικῶν, καὶ στέφανος χρυσοῦς καὶ ὄφεις ἀνδράκινα ἔχων ὄμματα, ἅπαντα ἐν μάλα καὶ κομψῶς ἐξεργασμένα. Ἦν δὲ τὸ βάρος, τοῦ μὲν ἀργύρου, ἑξηκονταλιτραῖον καὶ ἐπέκεινα· τοῦ δὲ χρυσοῦ, ὑπὲρ τὰς δώδεκα λίτρας, ὡς αὐτὸς οὗτος ὁ κτηματικός διηγείτομοι. Ἀλλὰ ταῦτα μόνον εὔρηται; ἴσως καὶ ἕτερόν τι· ἀλλὰ τῶν τοιούτων ἀκριβῆ ἀναγγελίαν περιμένειν, μὰ δίαγε, οὐ ρουνεχῆς, καὶ ἀνερευνῶντα ἐρωτᾶν περιεργότερον, μὰ δίαγε, οὐδ' αὐτὸ μεγάλη ρουνέχεια. Ταῦτα τὰ εὐρεθέντα προσηνέχθησαν τῷ αὐτοκράτορι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἔστι νῦν ἐν τῇ Περσικῇ Πιρσπόλει ἰδεῖν ταῦτα τοῖς φίλοις τῆς ἀρχαιότητος.*

*Εν τῷ Ρουμουνικῷ ἀγρῷ, ἀντικρὺ Σι-
 στοβίου παριστρίας πόλεως, ἡγεμονεύον-
 τος τοῦ Ἀλεξάνδρου Μορούζη, κωμῆται
 τινὲς ἀνασκάπτοντες τάφον τινὰ παλαιὸν·
 ἦν δέ ποτε ὁ τάφος ὡς ἔοικεν ὑπὸ χειροποι-
 ητον λόφον ἢ χῶμα· ἤρσαν χρυσῆν φιάλην.
 Φωραζέντες δὲ σκάπτοντες, κρύψαι τὸ
 εὔρημα οὐκ ἠδυνήθησαν· καὶ φανερὸν γε-
 νόμενον, ἐκομίσθη τῷ ἡγεμόνι Ἀλεξάν-
 δρῳ, καὶ οὗτος ἔπεμφεν τῷ σουλτάνῳ τῶν
 τούρκων. Εἰλκεν ἡ χρυσῆ φιάλη σταθ-
 μευθεῖσα ἐν τοῖς ἡγεμονείοις, τετρακόσια
 δράμια τουρκικά, περίπου τὰς τρεῖς λίτρας·
 σχῆμα δὲ εἶχε κωνοειδὲς, κάτωθεν μὲν κατὰ
 τὸν πάτον στενωτέρα, ἄνωθεν δὲ κατὰ τὰ
 χεῖλη πλατυτέρα ὑπάρχουσα. Προσετίθη
 μοι ὁ ἰδὼν αὐτὴν καὶ ἐν χερσὶ λαβὼν, ὅτι
 ὑπέτρεμε σαλευομένη· ἴσως ἐνδοσίς ἦν τὸ
 τοιοῦτον ἐκ καθαροῦ παντάπασι χρυσοῦ
 τυγχάνουσα, καὶ οὐκ ἐλαστικότης, τοῦ
 χρυσοῦ μαλακὸν σῶμα τυγχάνοντος. Οὐ
 πρὸ πολλοῦ πάλιν, περὶ τὸ Κισσινέου, οὐ
 πόρρω, ἀνασκαφέντος τινὸς τόπου, ὅπου*

λόφος ἦν πρότερον, εὐρέθησαν πολλά ὀστᾶ
ἀνθρώπεια καὶ κρανίον ἵππειον. Οὐκ ἦν
ἄρα σκυδικὴ ἢ φιάλη ἐφ' ᾗ ἔχεν τὸν ταφέν-
τα σκυδίζειν καὶ μετὰ θάνατον, καὶ τὰ
ὀστᾶ τὰ ἀνθρώπεια καὶ τὸ κρανίον τὸ ἵπ-
πειον οὐκ ἦν ἄρα τῶν ἐπισφαγέντων ἐς τὴν
ἐν τοῖς σκυδικοῖς ἠλυσίοις ὑπηρεσίαν τοῦ
ζῆν ἐνταῦθα ὑπὲρ γῆς παύσαντος;

Ορυκτὰ Ρουμουνίας.

Ἡ ὀρενὴ τῆς Ρουμουνίας εὐπορεῖ πολ-
λῶν καὶ παντοίων μετάλλων· καὶ χρυσὸς
ἤδη καὶ πρὸ τοῦ Ἡροδότου ἐμεταλλέυτο·
πολύχρυσοι γὰρ, αὐτὸς φησιν, οἱ ἀγάθυρο-
σοι, καὶ ἀλλαχοῦ, πρὸς ἄρκτον τῆς Ευρώ-
πης πολλῶ τοι πλείστος χρυσὸς φαίνεται
εἶναι. Ἡ ἄρκτος τοῦ Ἡροδότου τὰ Καρπά-
δια ἀναμφιβόλως τυγχάνει. Ἦν δὲ ἴσως
ἐν τοῖς πάλαι χρόνοις, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ
Κολομβικῇ, οὐ πάνυ πρόην, ῥάδιον τὸν
χρυσὸν ἐπιπόλαιον ἢ ὀλίγω ὑπὸ γῆν ὄντα
εὐρίσκειν, καὶ μεταλλευτικῆς οὐκ ἀπείρους
οἰητέον τοὺς τότε ἀνθρώπους εἶναι, ὑπὸ

φιλαυτίας τὸ πᾶν ἑαυτοῖς ἢ τοῖς προσήκου-
 σιν ἡμῖν τῷ χρόνῳ ἀπονέμοντες· οὐδὲ γὰρ
 μείζον καὶ δυσχερέστερόν ἐστιν ἢ τοῦ χρο-
 σοῦ ἀνακάθαρσις τῆς τοῦ κασσιτέρου, ἀλ-
 λά καὶ οὗτος ὑπὸ τῶν, οὓς ἡμεῖς βαρβάρους
 καλοῦμεν καὶ ζῆν κτηνῶν δίκην οἰόμεθα,
 ἐμεταλλεύετο καὶ ἐς τὴν Ελλάδα ἐφοίτα,
 ἐκ τῶν ἐν τῇ Βαυτικῇ περιωνύμων τὸ πά-
 λαι Γαδείρων, τῶν πρὸ Ομήρου κτισθέν-
 των, καὶ μέγα ἐμπορεῖον τῶν φοινίκων ὄν-
 των. Τὸ δὲ ἤλεκτρον διὰ πλοίων σκανδι-
 ναβικῶν καμπτόντων τὴν ἄκρην τῆς Κιμ-
 βρικής χερσονήσου ἐς τὰ παράλια μέρη τοῦ
 Δαυτζλάνδ ἢ καὶ μεσημβρινώτερον, κᾶκει-
 δεν ἢ διὰ τῶν αὐτῶν, ἢ διὰ τῶν φοινίκων
 ἐκεῖ αἰτούμενον, ἐς τὰ Γάδαιρα μετεκομί-
 ζετο· οὐμὴν ἀλλὰ καὶ ἐς τὸν μυχὸν τοῦ
 ἀδριατικοῦ πολὺ παλαιότερον ἢ δοκεῖ τι-
 σιν, ἐν τοῖς τοῦ μύθου χρόνοις, ἐκομίζετο·
 τὰ γὰρ μυθολογούμενα περὶ τοῦ ἤλεκτρον
 ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ, τοιοῦτόν τι ἀναντιρρή-
 τως δηλοῖν εἰκόασιν, καὶ οὐδεὶ ἔαν, ὡς δο-
 κεῖ Στράβωνι, τὰ παλαιὰ τῶν μυθευομέ-

νων, ἢ ἄλλως κατεψευσμένων, οἷον τὰ περὶ
Φαέδοντα καὶ ἠλιάδας, τὰς ἀπαιχειρου-
μένας κατὰ τὸν Ηριδανὸν, τὸν μηδαμοῦ
γῆς ὄντα, πλησίον δὲ τοῦ Πάδου λεγόμε-
νον, καὶ τὰς ἠλεκτρίδας νήσους, τὰς πρὸ
τοῦ Πάδου, καὶ μελεαγρίδας ἐν αὐταῖς·
οὐδὲν γὰρ τούτων ἐστὶν ἰδεῖν ἐν τοῖς τό-
ποις. Ουμενον οὐδὲ ναυτικῆς ἀπείρους
τοὺς πάλαι σκανδιναβοὺς οἰητέον εἶναι,
οὐδὲ περιμένειν δεῖ περιαντονοῖα, ταύτην
ἐκ τῶν μεσημβρινῶν ἡμῶν ἐκείνοις γενέ-
σθαι μάθημα. Ἰσως πρὸ τῆς ἐσβολῆς
τῶν ἐξ ἑω βαρβάρων, τῶν κιμμερίων,
λέγω, τὰ τῶν σκανδιναβῶν κρείττω ἢ
παρὰ πολὺ καὶ λαμπρότερα, ἢ περ ἐν
τοῖς μετ' ἐκείνους χρόνοις. Ἀγαθὴ τύ-
χη τῆς ἱστορίας καὶ νῦν ἔτι ὁρῶμεν ἐξ
ἐκείνων τῶν μερῶν τὸν τε κασσίτερον
καὶ τὸ ἠλεκτρον φοιτῶντα· ἄλλως γὰρ ἂν,
μῦθοι καὶ πλάσματα λογοποιῶν ἀνθρώ-
πων τὰ περὶ τούτων ἔδοξεν. Εἰδὲ καὶ οἱ
πάλαι σκανδιναβοὶ οὐκ ἔκτιζον, ὡς ἀδά-
νατοι ἐσόμενοι, ὡς περὶ τῶν ἀκραγαντί-

νων ἔλεγον· τοῦτο φρονήσεως μᾶλλον ση-
μεῖον ἢ βαρβαρότητος. Τί γάρ, ἐπειδὴ
ἕτεροι σωρηδὸν ἀλλεπάλληλοι δυσοικοῦσι,
καὶ συνοικίας ἐπὶ συνοικιῶν, μὰ δίαγε, οὐ
φρονίμως, οὐδὲ ὑγιῶς, οὐδὲ καθαρώς αἰ-
ροῦνται, φήσομεν διὰ τοῦτο τοὺς ἕτεροίως
οἰκοῦντας καὶ ἀπλῶς διαιτουμένους, βαρ-
βάρους καὶ τῆς εὐοικίας ὅλως μηδεμίαν ἐν-
νοίαν ὀρδῆν ἔχοντας; Ἀλλ' οὕτω κάκιστα
κρίνομεν, καὶ ἀφιλαυτότερον καὶ λογικώ-
τερον θεωρήσαντες τὸ πρᾶγμα, κινδυνεύ-
σομεν ἡμεῖς αὐτοὶ εἶναι τοῦτο, ὅπερ ἑτέ-
ρων παρὰ πάντα λόγον καὶ ἀδίκως κατηγο-
ροῦμεν. Οὐκοῦν καὶ οἱ ἀβαζοὶ οὕτω βάρ-
βαροι, καὶ οἱ κύριοι καὶ τόσοι ἄλλοι· ἐπει-
δὴ οὐχ ὡς πίδαχοι ἡμᾶς μιμούμενοι, ἀλλὰ
τῷ ὀρδῷ λόγῳ μᾶλλον ἐπόμενοι, βιοῦν ἐδέ-
λουσι. Ταῦτα, μὰ τὴν ἀλήθειαν, οὐ πε-
παιδευμένων ἀνδρῶν καὶ εὖ συλλογιζομέ-
νων φρονήματα. Οἷων κακῶν, καὶ οἷας
ἀκοσμίας, τὰ περιφανῆ καὶ ἀδάνατα καὶ
κοσμεῖν τὸν κόσμον δοκοῦντα κτίσματα,
αὐτὸν τοῦτον ἐμπιπλάσι τὸν κόσμον.

Πρὸς δὲ τῷ χρυσῷ τὰ ὄρη τῆς Ρουμου-
 νίας ἔχει καὶ ἄργυρον, σίδηρον, χαλκοῦν,
 ὑδράργυρον, μόλυβδον, μεταλλικὰ ὕδατα,
 ἤλεκτρον, χάλκανθον, ἀλάβαστρον, γύ-
 ψον, ὄρυκτὰ ἄλατα τοσαῦτα, ὥστε ἰκα-
 νὴν εἶναι τὴν Ρουμουνίαν χορηγεῖν πάσῃ
 τῇ Εὐρώπῃ τὸ πολυτίμητον αὐτὸ ὄρυκτόν.
 Ταῦτα πᾶντα μεταλλεύεται ἐν τῇ ἐστραί-
 χικῇ Ρουμουνίᾳ, καὶ ἐν τῷ 1770 ἐκόπη-
 σαν, κατὰ τὸν Μπίσσεργ, ἐν τῷ ἀργυροκο-
 πείῳ τοῦ Πελεγραδ χρυσία, καὶ ἀργύρια
 καὶ χαλκία τὴν ἀξίαν περὶ τὰς διακοσίας
 μυριάδας φιορινίων. Ἔστι δὲ χρυσοκοπεῖον
 καὶ ἐν τῇ Μπάϊα μάρε. Ἐν δὲ τῇ τυρκι-
 κῇ Ρουμουνίᾳ οὐδὲν μεταλλεύεται πλὴν
 τῶν ὄρυκτῶν ἀλάτων, ὧν λατομουμένων
 ἐν βάρδι πολλῶν ὄργυιῶν καὶ, ὥσπερ λίθοι
 μεγάλοι, ὑποζυγίοις ἀπὸ τροχηλίας ἀνιμω-
 μένων, μεγάλη ἐξαγωγή γίνεται ἐς τὰ πέ-
 ραν τοῦ Τύρα καὶ Ἰστρου, καὶ ἐς Κων-
 σταντινούπολιν διὰ Γαλάτζ. Σπάνιον πέ-
 τραν ἰδεῖν ἐν Ρουμουνίᾳ, πλὴν ἐν τοῖς
 ὄρεσι, ἀλλὰ καὶ ταῦτα γεωραχίαι τὰ πλεί-

στα. Ταύτη τοι καὶ κτίζουσι, καζόλου, οἱ κάτοικοι τὰς οἰκίας, ἐν τε Μπουκουρῆστ καὶ Ες, καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς πόλεσι καὶ ἐν ταῖς κωμοπόλεσι, πλίνθοις κεραμείαις, καὶ ξύλοις τινές. Σπανιώτεροι δὲ οἱ ἐς ὁδοστρωσίαν λίθοι· ὄθεν καὶ αἱ ἀγυαὶ τῶν πρωτευουσῶν πόλεων τῆς ἐφ᾽ ἑσῆς καὶ μεσημβρινῆς Ρουμουνίας, δοκοῖς μόνον ἔστρωνται, καὶ οὐ πᾶσαι. Ταύτη τοι καὶ καζόλου, αἴτε κατὰ πόλεις καὶ κατὰ κωμοπόλεις καὶ αἱ κατὰ χώραν ὁδοὶ, δυσδιάβατοι καὶ δυσέλατοι ζέροντες ἐν ὑετοῖς, καὶ χειμῶνος, ὅτε ὁ κρυμὸς μέτριος ὢν, ἱκανὸς οὐκ ἔστι, τὸν παχὺν πηλὸν καὶ τοὺς παχυτέρους βορβόρους, ἀποπῆξαι καὶ πρὸς καιρὸν ἀπολιθῶσαι. Ἦν μὲν ἂν ἴσως καὶ πέτρας ἐς ὁδοστρωσίαν ἔχειν, ἀλλὰ τὸ πᾶν ἀμελεῖται ἐνταῦθα. Περὶ μίαν ὥραν καὶ ἡμίσειαν ἐν τοῖς πέριξ τοῦ Ες εἰσὶ λατόμισα, ἀλλ' οἱ λατομούμενοι λίθοι ἀφρεῖς πάντη ἐς ὁδοστρωσίαν, μαλακοὶ καὶ εὐδρανστοὶ οὔτε. Οἱ λίθοι οὗτοι πᾶντες εἰσὶ κογχοσυγκρίματα ἢ ἄμμοσυγκρίματα.

*Αλλὰ περὶ ὥρας ὀκτὼ πρὸς βόρειόν πως τοῦ
 Ἐς παρὰ τὴν κωμόπολιν Χυρλέου, λατό-
 μιὸν ἐστὶ λίθων κογχοσυγκριμάτων μὲν,
 σκληρῶν δὲ καὶ δυσθραύστων ὥσπερ τὰ τῆς
 Ἑλλάδος μάρμαρα. *Ευχρηστοὶ οὗτοι οἱ
 λίθοι ἐς ἄλετρον, καὶ μύλαι μονόλιθοι πολ-
 λαὶ ἐξάγονται ἐντεῦθεν ἐς τὰ πέριξ, μόνου
 τούτου μυλιτῶν λίθων λατομίου ἐν τοῖςδε
 τοῖς μέρεσι τυγχάνοντος. *Ἐντισὶ μέρεσιν
 ὑπὲρ Προῦτον, σωροὺς ὅλους ἰδεῖν ἐστὶ κογ-
 χῶν θαλασσίων ὀλοκλήρων, καταλειφθει-
 σῶν τρόπον τινὰ οὐ πρὸ πολλοῦ χρόνου
 ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς φωλευόντων ζωδαρίων,
 ἐν αἷς καὶ Ἀμμωνος κέρατα εἰσίν. *Ιχνη
 ταῦτα ἐστὶ τῶν ἐπικλυζόντων ποτὲ τὸν τό-
 πων ὑδάτων.****

*Περὶ τὴν κωμόπολιν Σορόκαν πολὺ
 ἐστὶ τὸ εἶδος τῆς πέτρας, ἣν οἱ χυμικοὶ
 χαλικογῆν ὀνομάζουσι, καὶ ἐν τῷ δαπέδῳ
 τοῦ παραρρέοντος Τύρα, ὅπερ λιθαρίων
 ἐστὶ κατάστρωτον. *Αὕτη ἐστὶν ἡ γῆ, ἐξ
 ἧς διὰ σφοδροτάτου πυρὸς τακείσης, ἡ ὑε-
 λος γίνεται· τήκεται δὲ τόσον τάχιον, ὅσον**

πλείων πότασσα ἢ σόδα αὐτῇ ἐπιμίγνυται·
καὶ τόσον δυστηκτοτέρα, ὅσον τὸ ἀλκα-
λίον ἔλασσον· ἀλλ' ὅσον ἔλασσον τὸ ἀλκα-
λίον, ἤγουν ἢ πότασσα ἢ ἢ σόδα, τοσοῦ-
τον στερεωτέρα καὶ διαφανεστέρα ἢ ὕελος,
καὶ διαφανεστάτη ἢ παντάπρσι καθαρ-
τάτη. Ἐστὶν ἢ γῆ αὐτῇ καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς
ἀγγεῖα, πλὴν τοῦ φλουορικοῦ ὀξέος, τοῖς
ἄλλοις ἀνέπαρος. Ἐν τοῖς βορειοῖς τοῖς
Μολδόβης εὐρέθησαν ἐλεφάντεια ὀστᾶ πολ-
λὰ ἀπολελιθωμένα, καὶ ἀμάξας ὅλας πε-
φορτισμένας τούτοις ἐπέμψαν ἐς Βιένναν,
καὶ φίλος ἡμῖν διαγόνος μέρος παρόμοιον,
ἔλκον πολλὰς λίθρας ὑπὲρ τὰς ἐπτὰ, ἐδώ-
ρήσατο. Σημεῖα καὶ ταῦτα τῶν φοβερῶν
μεταβολῶν. Ἐστὶ δὲ καὶ γύψος πολὺς ἐν
τῷ ὑπονομῷ τῆς Κιάτρας· ἢ δὲ τίτανος διὰ
τὰς οἰκοδομὰς, ἐκ τῶν διεσπαρμένων λιθα-
ρίων ἐν ποταμοῖς καὶ ἐν ἄλλοις μέρεσι, ἔτι
δὲ καὶ ἐκ πώρου γίνεται. Ὅτι δὲ καὶ ἠλέκ-
τρον εὐπορεῖ ἢ χώρα, τεκμαίρεσθαι ἔχομεν
ἐξ ὧν εἶδομεν καὶ ἠκούσαμεν. Ἐν τῷ πο-
ταμῷ Μποζέου εὐρέθη κομμάτιον ἠλέ-

κτρον, συμπαρασυρὲν πάντως τοῖς λιθα-
ρίοις, καὶ ἐδόθη δῶρον ἄρχοντί τινι τῶν ἐν
Μπουκουρέστ, ὅστις ἐξ αὐτοῦ ἀκροκαπνο-
σωλήριον κατεσκευάσατο. Εὐρέθη δὲ καὶ
ἐν τῷ Σιρέτη ἠλέκτρον κομμάτιον, ἐξ οὗ
δύο ἀκροζώνια ἢ περονίδες κατεσκευάσθη-
σαν, ὧν ἐκάτερον μέγεθος κολπωρολογίου
εἶχε, καὶ σχῆμα ἔλλειψοειδὲς ἤγουν στρογ-
γυλόμηκες, καὶ χρῶμα βαδύτερον τοῦ
τῆς Προυσσίας.

Φυτὰ Ρουμουνίας, καὶ ζῶα ἡμέρα.

Βαδύγειος καὶ εὐγείος ἐστὶν ἐκτόπως
ἡ χώρα· διαβάσι γὰρ ἡμῖν ἀπὸ Γκιουργκιό-
βου διὰ τοῦ Ρουμουνικοῦ ἀγροῦ, καὶ διὰ
τῆς Μολδόβης μέχρι Σορόκης, καὶ σχεδὸν
πάσας τὰς ἀγορορὰς ἢ κωμοπόλεις τῆς Μολ-
δόβης περιελθοῦσιν, οὐδὲν ἦν πέτρας ἰδεῖν
σπανιώτερον, ἐκτὸς τῶν ἐντισι ποταμοῖς κα-
χλήκων καὶ ψήφων, καὶ ὧν εἶδομεν ἐν Σορό-
κη πολλῶν λιθίσκων, ἐκ τῆς φύσεως τῆς γῆς,

ἦν οἱ χυμικοὶ χαλικογῆν ὀνομάζουσιν. Εἰ-
 δομεν δὲ πολλάκις καὶ ἐργάτας ἐπὶ φρέατι
 γεωρυχοῦντας, καὶ ὀργυιὰς ὅλας τὸ ὄρυγμα
 βαδύνοντας, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ γῆν ἀργιλώδη
 ἐκ τοῦ βάθους ἐξερωῶντας, ἔστι δ' οὐ καὶ
 ὑπὸ ὀργυιᾶν ἄμμος μόνον εὐρίσκεται.
 Σημεῖον δὲ τῆς εὐγυιότητος, καὶ τῆς πύ-
 τητος τῆς γῆς ἐναργές ἐστι καὶ τὸ τὴν κό-
 πρισιν ἀγροεῖσθαι ὅλως ὑπὸ τῶν κατοίκων,
 οὐμόνον τῶν ἀρουρῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν κή-
 πων καὶ τῶν ἀμπέλων, καὶ τῶν πρασιῶν.
 Ταῦτ' ἄρα καὶ πόα φύεται ἐς φορβὴν ζώων
 ἀρίστη, καὶ πολυβότεια ἢ Ρουμουνία,
 καὶ οἱ ῥουμοῦνοι πολυδρέμμονες· ἔχουσι
 γὰρ βοῦς πολλὰς, ἵππους, πρόβατα πλείω,
 χοίρους, ἀφ' ὧν πάντων καὶ ἐξαγωγή με-
 γάλῃ τοῖς πέριξ καὶ πόρῳ γίνεται, καὶ χι-
 λιάδες πολλαὶ χρυσίων ἀπὸ ταύτης εἰσέρ-
 χονται. Βοῶν πολλαὶ χιλιάδες ἐξάγονται
 ἐς τὸ Δαυτζλάνδ· προβάτων πολλὰ πλείους
 ἐς τὰ πέραν τοῦ Ιστρου, μάλιστα δὲ ἐς
 Κωνσταντινούπολιν· ἔτι δὲ καὶ δέρματα
 βοῶν, καὶ πολλὰ ἔρια· χοῖροι πολλοὶ ἐς

τὴν ἑστραϊκὴν Ρουμουνίαν καὶ Μοαγ-
γυορίαν· ἵπποι πολλοὶ ἐς τὸ Δαυτζλάνδ.
Τρέφονται δὲ ἐν τισι μέρεσι καὶ αἶγες· καὶ
οἱ αἰγύπτιοι καὶ ὄνων ὀχείων καὶ φορβά-
δων ἐπιμέλονται ἐς κτήσιν καὶ προῆσιν ἡμι-
όνων, καὶ ἐπιμερδῆς ἐξαγωγή ἐκ τούτων ἐς
τὰ πέραν τοῦ Ἰστροῦ γίνεται· ἐν γὰρ τῇ
Ρουμουνίᾳ οὐκ ἐν χρήσει τὰ ζῶα ταῦτα,
οὐμὴν οὐδ' οἱ πατέρες αὐτῶν τυγχάνουσι.

Πλήθουσι δὲ αἱ ἀύλαι τῶν ρουμου-
νων καὶ πτηνῶν, ἀλεκτορίδων, χηνῶν,
νησσῶν, καὶ τῶν ξένων πτηνῶν, ἅς κούρ-
κας μὲν οἱ ρουμουνοὶ ὀνομάζουσιν, ὑπὸ
δὲ ἑτέρων, ἰνδικοὶ ἀλεκτρονόες καλοῦν-
ται, ἀπροσφυῶς μάλα διὰ δύο αἰτίας, καὶ
διὰ τὸ ἀνόμοιον πάντῃ τῷ ἀλέκτορι εἶναι
τὸ ζῶον, καὶ διὰ τὸ ἐκ τῆς Κολομβικῆς
πρῶτον ἔλθειν ἐς τὴν Ευρώπην, καὶ οὐκ
ἐκ τῆς Ἰνδίας, ἧς μέρος συνεχές τὸν εὐρε-
θέντα νέον κόσμον ὑπετόπασαν, καὶ μᾶλ-
λον ὁ ὄχλος τῆς Ευρώπης. Τρέφονται δ'
ἔτι καὶ μελεαγρίδες, περιεργείας μᾶλλον ἢ
χρείας χάριν καὶ ὠφελείας, καὶ Ταῶ, ὧν

τὰ πτερὰ χρήσιμα ἐς κατασκευὴν ῥιπίδων
καὶ μυιοσοβῶν ὠραιοτάτων· αἱ γὰρ μυῖαι
δέρους ὀχληρόταται ὁμοτρόπεζοι, οὐ μόνον
τοῦ πολλοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τῶν
πλουσίων καὶ τῶν ἀρχόντων, ἀκμὴν καὶ
τῶν ἡγεμόνων τυγχάνουσι· λαιμαργεῖ γὰρ
ἐκτόπως περὶ τὰ ποικίλα τῶν ἐδεσμάτων
καὶ τὰ καρνεύματα καὶ τοὺς ἡδεῖς ζωμοὺς
τὸ ζωδάριον· ὄθεν καὶ ἔδγη ὅλα περὶ τὰς
ἡγεμονικὰς καὶ ἀρχοντικὰς τροπέζας σπου-
δάζουσι· καὶ ὄριον τολμηρᾶς λιχνείας οὐδ'
αὐτὸ τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων γνωρίζουσιν,
οὗ περ ὑπερίπτανται ἔσθ' ὅτε, τὸν προ-
σφερόμενον ψωμὸν, ἐκ τοῦ στόματος αὐ-
τοῦ, τὸ λεγόμενον, ἀρπάσαι βουλόμενα.
Τρέφουσι δὲ καὶ περιστεράς ἐν περιστερω-
σι τῶν ἡδυσάρκων καὶ τρυφερῶν νέων πε-
ριστερῶν ἕνεκα. Ἔστι δὲ ἰδεῖν παράτισι
καὶ εἶδος ἀλεκτορίδων πολὺ μειζόνων, ἥπερ
αἱ ἐγχώριοι· ἀλλ' οὐ τελεσφορεῖ ἐνταῦθα
τὸ ζῶον διὰ τὸ δύσριγον.

Ἀγαθῆς δὲ ὑπερφυῶς οὕσης τῆς χώρας
καὶ ἀμπέλῳ, πλὴν ὅπου διὰ τὴν ὄρειότη-

τα καὶ τὸ ψύχος, ὡςπερ ἐν τῷ βορείῳ τῆς Μολδόβης καὶ Βασαραβίας καὶ πέραν Σιρέτου ὑπὲρ τὸν ὑπονομὸν τῆς Πούτνης, αὐτῆτε οὐ τελεσφορεῖ καὶ ὁ βότρυς οὐ πεπαίνεται, διάτε τὸ ψύχος καὶ τὰς πάχνας, ἤδη ἐν Σεπτεμβρίῳ τὰ πολλὰ ἀρχομένας, καὶ διὰ τὰς ἐν Δέρει ἐπισυμβαινούσας πολυομβρίας ἐνίοτε. Οἱ ἀμπελόφυτοι τόποι πολλοὶ εἰσι, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐοινίαν ἐξάκουστοι, τὸ Οντομπέστ, τὸ Χοῦς, μάλιστα δὲ τὸ Κοτνάρ, οὗ περ ὁ οἶνος ἐν ὑπογείοις φυλαττόμενος, μετὰ τετραετίαν ἐς τὸ χλοερὸν ἢ πράσινον τρέπεται, καὶ πολὺ ἠδίων καὶ κράτιστος γίνεται. Εξάγεται δὲ οἶνος, ἐκ μὲν τοῦ Ρουμουνικοῦ ἀγροῦ ἐς Αρδέλιον, ἐκ δὲ Μολδόβης ἐς τὴν Εστραϊκὴν Μολδόβαν, καὶ ἐς τὴν Πόλσκαν καὶ τὴν Ρουσσίαν. Ἡδὲ ἀμπελος ἐνταῦθα χειμῶνος κατορύττεται καὶ γῆ ἐπαμάται, ὡς περ καὶ πρὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἡμετέρου ἔτους ἐποιεῖτο· δυσχείμερος γάρ ἡ χώρα καὶ τὸ φυτόν δύσριγον, καὶ ἀκατόρυνκτον μένον χειμῶνος ἐν μεγάλῳ κρυμῷ, κρουμένου τοῦ

περιφερομένου ἐν αὐτῷ καὶ τρέφοντος αὐτὸ
 χυμοῦ, τοῦ ζῆν παύεται καιόμενον, καὶ
 αὐαίνεται καὶ ξηραίνεται. Ἐν τοῖς πέριξ
 δὲ τοῦ Ακερμῶν ἀκατόρυκτος χειμῶνος μέ-
 νει ἢ ἄμπελος, ἀλλ' οὐ καίεται, καὶ ὁ βό-
 τρος ἡδύτερος ἐνταῦθα, ἢ περ ἐτέρωδι Ρου-
 μουνίας. Ἦσαν δὲ καὶ τὸ πάλαι ἐν τῇ
 Ρουμουνίᾳ ἄμπελοι, οὐ μόνον ἐπὶ γετῶν
 ὡσπερ εἶδομεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ σκυθῶν· καὶ
 τότε ὡσπερ καὶ νῦν φιλοπόται οἱ κάτοικοι,
 καὶ τὸ σκυθίζειν καὶ ἐπισκυθίζειν, παρὰ
 τοῖς ἔλλησι τέτριπτο· εἴποις δ' ἂν νῦν ρου-
 μουνίζειν ἢ ἐπιρῥουμουνίζειν, εἰ βούλει·
 ρουμουνίζει δὲ ὁ πολὺς ἄνθρωπος μάλιστα·
 ἄρχοντα γὰρ ἰδεῖν φιλοπότην, σπάνιον.

Ξύλινοι δὲ πρὸς τῇ ἀμπέλῳ καρποὶ,
 ὡσπερ μῆλα, κάρυα, ἄπια, κοκκύμηλα, δα-
 μάσκηνα, κεράσια, παντοῖα ἐκ πάντων
 εἶδη, πληθος ἀπίθανον· καὶ δρυμοὺς ὅλους
 ἐστὶν ἰδεῖν δένδρων, ἃ τοὺς καρποὺς τού-
 τος φύουσι, καὶ ἐξαγωγή τινων ἐς ἄλλο-
 दाπὴν ἀξιόλογος γίνεται. Ροδάκινα δὲ καὶ
 κνυθῶνια, φύονται μὲν, τῷ δὲ μεγέθει καὶ

τῇ ποιότητι πολὺ τῶν τῆς Ἑλλάδος ἀπολείπονται, πλὴν τῶν ἐν τῷ παλαιῷ Κελλίῳ κωδωνίων ὑπερφυῶς μεγάλων γινομένων. Οἱ ἀμελοῦνται, ὅθεν καὶ τὰ οὖα σπάνια. Εξάγεται δὲ καὶ τυροῦ πλῆθος καὶ βουτύρου καὶ κρεωταριχῶν ἐς τὰ δεξιὰ τοῦ Ἰστροῦ καὶ ἐς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἰχθυοταρίχη καὶ κέϊ καὶ ἐς Ἀρδέλιον. Ἐτι δὲ καὶ μέλι πολὺ καὶ κηρὸς καὶ λινόσπορος καὶ φασίολοι καὶ πρισὰ καὶ φακῆ καὶ κύαμοι καὶ ἄνισον, καὶ κέγχρος· μελίμη δὲ, ἢ καὶ ἔλυμος καλεῖται, ἢ τούτῳ μόνον τῆς κέγχρου διενήροχεν, ὅτι ταύτης μὲν ὁ καρπὸς ἐς φόβην ἀποχεῖται, ἐκείνης δὲ ἐς στάχυν, ὅσα γε καὶ ἡμᾶς εἰδέναι, οὐ καλλιεργεῖται ἐνταῦθα. Πρὸ πάντων δὲ πυρὸς καὶ ἕτεροι σίτινοι καρποί· καὶ ἡ ἐῶα καὶ μεσημβρινῇ Ρουμουνία σιτῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὀνομάζεται.

Καλλιεργοῦνται δὲ ἔτι, μάλιστα ἐν τῷ Ρουμουνικῷ ἀγρῷ καὶ ἐν τῇ Βασσαραβία καὶ πέπονες καὶ τὰ λεγόμενα καρπούζια, ἢ ὡς ἂν φρανσίζων εἴποι τις ὑδροπέπονες,

ὀνομαστὰ διάτε τὴν ποιότητα καὶ ποσό-
 τητά· σωροὶ γὰρ φθίνοντος θέρους τῶν
 τοιούτων καρπῶν ἐν πρατηρίοις. Γεωρ-
 γοῦνται δὲ ἐν κήποις καὶ λάχανα παντοῖα,
 ὡς κράμβαι, οὐλοκράμβαι, ἡβίσκοι, δαν-
 κοὶ, σεῦτλα, κρόμυνα, σκόροδα, γογγύ-
 λαι, ῥάφανοι, καὶ διάφορα εἶδει κολοκυν-
 θῶν, ποῶν ὧν τὰ ὑπερφυῶς μεγάλα φύλλα,
 μικροῖς καὶ καλαμῶδεις μίσχοις ἀνέχον-
 ται, ἐπιγειοκαύλων, ὅταν μὴ δένδρα πα-
 ρακέωνται, ἢ στήμονες μὴ παραπήσωνται,
 ὡς ἂν ὁ μῆκιστος καὶ ἔρπων καυλὸς ταῖς
 χερσὶν αὐτοῦ, ἅς ἑλικᾶς καλοῦσιν, τούτων
 ἐπιλαβόμενος, ἐς ὕψος αἴρηται, καὶ ἐπαλ-
 λόκαυλος γίνηται ἀτὰρ καὶ τὸ πηχυαῖον
 καὶ σκολιὸν εἶδος τὸ τὸν συκιῶδη ἢ πεπονῶ-
 δη καρπὸν φέρον· ἔτι τὸ λεγόμενον μακε-
 δονίσιον, ἢ πετροσέλινον, τὰ εἶδη τοῦ στρύ-
 χου, τὰ μιντζάναι κοινῶς λεγόμενα, τό-
 τε σικνῶδη τὸν καρπὸν ἔχον, καὶ τὸ στρογ-
 γύλον καὶ πλακῶδη καὶ διηρημένον ἔξωθεν
 ὡς οἱ πέπονες· σέλινα, πράσα, σπανάκια,
 καὶ ἐν κήποις αὐτόμασι φύονται αἱ ἐπι-

γειόκαυλοι καὶ σαρκόφυλλοι ἀνδράχλαι ἢ
 τρεῦλα· καὶ οὐ πάνυ πρόην ἐν ταῖς ἀγο-
 ραῖς τοῦ Βουκουρέστ, εὐτελοῦς κέρματος,
 ἀγκαλίδα ὅλην εἶχε τις πρίασθαι. Τὰ δὲ
 σέλινα, ἅπερ ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ ἔλαια αὐτο-
 μάτως φύονται, ἐνταῦθα μόνον κήπεια
 οἶδαμεν. Ασπάραγοι, οὓς καλοῦσιν ἡμέ-
 ρους, οὐ γεωργοῦνται ἐνταῦθα, ὡς ἐν ἐτέ-
 ροις μέρεσιν, ἀλλὰ φύονται αὐτόματοι ἐκ
 περιουσίας, ἐν ἀγροῖς, μάλιστα δὲ ἐν ἀρού-
 ραις. Ασπάραγοι δὲ ἀκανθία ἢ ὄρειοι,
 οἱ περ τοῦ πάχους μὲν οὐκ ἐφικνοῦνται τῶν
 ἡμέρων, ποιότεροι δὲ τούτων τυγχάνουσι,
 προῖόν τῶν μεσημβρινοτέρων τόπων εἰσί.
 Μυκήτες πολυειδεῖς φύονται αὐτόματοι
 φθινοπώρου, ἐν γυμνοῖς τόποις καὶ ἐν
 ὕλαις, καὶ ἐπὶ χειμῶνι παρά τινων ξηραί-
 νονται συλλεγόμενοι· οἱ πολλοὶ ὅμως ἐκ
 τῆς Πόλσκης ἐνταῦθα κομίζονται. Φύε-
 ται δὲ ἐκ περιουσίας, ἔαρος, καὶ τὸ ἡδύτε-
 ρον εἶδος τῶν μυκήτων, καυλὸς παχὺς, ῥυσ-
 σὸς, στενὸν, κωνοειδὲς καὶ πεπιεσμένον
 ἔχων τὸ σκιάδιον, ἐκ γῆς ἀναδιδόμενος.

Υδνα, οἱ ἔτι ἡδύτεροὶ μύκητες, οὐκ οἶδα-
 μεν φύεσθαι ἐνταῦθα, οὐδέ τινος εἰδότος
 ἠκούσαμεν· ἴσως ὑπὸ γῆν φύομενον τὸ
 στρογγυλόμηκες φύμα, καὶ ὑπὲρ γῆς μὴ
 ὀρώμενον, λανθάνει τοὺς ὄψεσι μόνον ἐς
 εὐρεσιν αὐτοῦ χρῆσθαι θέλοντας.

Λαχανεύεται ἔτι καὶ ἐν ἀγοραῖς πι-
 πρᾶσκεται ἕαρος καὶ ὁ νέος βλαστὸς τῆς
 κλιματώδους καὶ ἐπαλλοκαύλου καὶ φρυ-
 γανώδους πόας, ἣν οὖμουλον ὁ Λινναῖος
 καλεῖ, ὡς ἂν εἴποις, χαμαιῦλον· χαμαίῃ
 δὲ (δισυλλάβως) ταύτην ὀνομάζουσιν οἱ
 ῥουμοῦνοι, καὶ πλήθει ταύτης αὐτομάτως
 ἡ χώρα. Φύονται ἔτι αὐτομάτως καὶ ἀφθό-
 νως, καὶ δέροντες πιπρᾶσκονται ἐν ἀγοραῖς,
 καὶ τὰς τῶν ῥουμοῦνων τραπέζας στολί-
 ζουσι, καὶ τὰ λέγόμενα χαμοκεράσια· τὰ
 μὲν ἐν ὕλαις διάφορα τῶν ἐν ψιλοῖς τόποις,
 ὄντα, διάφορα ἔχουσι καὶ τὰ ὀνόματα.
 Βάτια ἰδαῖα, αὐτόματα μὲν, καὶ δαφυλῆ
 ἐν τοῖς ὀρεινοῖς μέρεσι, κηπαῖα δὲ ἐν τοῖς
 ἐτέροις εὐρίσκονται· σμέουρα ταῦτα οἱ
 ῥουμοῦνοι καλοῦσι. Παρομοίως δὲ τού-

τοις φυτεύονται ἐν κήποις, καὶ φέρονται αὐτόματοι ἐν τοῖς ὄρεινοῖς μέρεσι καὶ αἰβερβερίδες, δάμνος ὠραῖος, ῥοιᾶς μεγέθει, πολύκαυλος, ἀκανθώδης, βοτρούκαρπος, οὗ τὸν ἐρυθροῦν ἠδέως ὀξὺν καρπὸν ἀναλέγουσι φθινοπώρου ἐς κατασκευὴν σακχαρωμάτων. Κομίζονται ἔτι εἰς ἀγορὰν ἐπὶ πρήσει καὶ τὰ λεγόμενα βρεκόκκια ἢ πρεκόκκια, καὶ σωροὶ τούτων μεγάλοι, ἐν εὐτυχέσι δέρεσιν, ὄρωνται· τὰ δὲ καλλίω καὶ μείζω τούτων, καεσσὰ κοινῶς λεγόμενα, τὰ ξηρὰ μόνον ἐν τοῖς παντοπωλείοις πωλούμενα, ὥσπερ καὶ τὰ ἀμύγδαλα, ἐκ τῶν μεσημβρινωτέρων τόπων ἐνταῦθα κομίζονται. Φυτεύονται μὲν οὖν οἱ πηρῆνες ἐνταῦθα, ὥσπερ καὶ οἱ τῶν καλῶν ῥοδακίων ἢ περσικῶν, καὶ νέα φυτὰ τούτων ἀναδιδόασιν, ἀλλ' ἢ καλλιέργεια αὐτῶν ἀμελεῖται, καὶ τὰ φυτὰ τελεσφορεῖν οὐ θέλουσι, τῆς ὀφειλομένης αὐτοῖς στεροῦμενα περιποιήσεως· τελεσφορουμένων τε ἢ πέπανσις τῶν καρπῶν ὑπὸ τοῦ ψύχους τὰ πολλὰ κωλύεται, καὶ τὸ δένδρον καίεται. Καθόλου

γὰρ ὅπου ἡ φύσις ἐλευθερία καὶ μεγαλόδω-
ρος, ἐκεῖ τὰ πολλὰ, νωθρεύει καὶ ἀφρον-
τιστεῖ καὶ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὑπτιάζει, τὸ
δὴ λεγόμενον.

Φυέται δὲ νῦν ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τὰ τοῖς
παλαιοῖς ἀγροούμενα· καὶ γὰρ καὶ ταῦτα
ἐκ τῆς Κολομβικῆς ἐς τὸν παλαιὸν μετῆ
νεγκται κόσμον· ὁ ταμπάκος, λέγω, ὁ ὀνο-
μασθεῖς οὕτως ἀπὸ τῆς νήσου ὅπου εὐρέ-
θη, ἢ ὅθεν πρῶτον ἐκομίσθη ἐς τὸν ἡμέ-
τερον κόσμον· τὰ γεώμηλα, ρίζαι οὔσαι,
ὥσπερ τὰ κοινῶς λεγόμενα κολοκάσια, φυ-
τοῦ τινος ἐκ τοῦ γένους τῶν στρύχνων ἢ
σολάνων τοῦ Διυναίου, ὥσπερ καὶ ἡ πα-
τλιζάνα ἢ μιντζάνα, καὶ ἡ ἐν φραγμοῖς καὶ
παρὰ ταῖς ὁδοῖς αὐτόματος φυομένη γλυ-
κοπικρὰ, ἢ πολὺ τοῖς ἰατροῖς χρήσιμος.
Λέγομεν δὲ, κοινῶς λεγόμενα· ἡ γὰρ κο-
λοκάσια τῶν βοτανικῶν ἑτέρα παρὰ ταύτην
ἐστὶ πῶα, εἶδος δρακοντίου ἢ ἄρου. Δωτὸν
ὀνομάζει τὸ φυτόν ὁ Θεόφραστος, τὴν δὲ
ἡδεϊαν ρίζαν τῆ προσφορᾶ, καὶ ὠμὴν καὶ
ἐψομένην καὶ ὀπτωμένην, κόρσιον. Τὸ

κοινῶς κολοκάσια ρίζα ἐστίν, ἐφομένη μόνον
 ἐδώδιμος, οὐκ ἄλευρώδης, πῶας ἐπετείου,
 εἶδους τοῦ ἡλίου τοῦ Διυαίου, τοῦ κοινῶς
 ἀνθηλίου. Οργυιαία, ὀρδοσφύης, μονόκαυ-
 λος σχεδὸν ἢ πῶα, ἀκρόκαυλον ἄνθος ἔχουσα
 μείον τοῦ τοῦ ἀνθηλίου, στρογγυλοπλακῶ-
 δες, περιστεφῆς τοῖς πετάλοις. Οἶδασι πάν-
 τες τοὺς ἡλίους τοὺς κοσμοῦντας τοὺς κή-
 πους· ἔτι δὲ καὶ τὸ μάϊον. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ
 μαΐου ἐς Ἀρδέλιον καὶ πέραν τοῦ Ἰστροῦ
 ἱκανὴ ἐξαγωγή γίνεται, καὶ τὸ πολυτίμητον
 μέρος τοῦ λαοῦ, ἢ βάσις παντὸς ἔθνους, οἱ
 πατέρες καὶ τροφεῖς τῶν πόλεων, οἱ κακῶς
 καὶ ἀγνωμόνως ὑπὸ κακῶν καὶ ἀγνωμόνων
 περιφρονούμενοι, οἱ κάτοικοι τῶν ἀγρῶν,
 λέγω, τρέφονται, οὐ φρυῶντες καὶ ἀνα-
 μάσσοντες ἐν μάκτρα τὸ ἄλγισμα, οὐδ' ἔ-
 ῶντες ζύμη ζυμοῦσθαι τὸ μάγμα, οὐδὲ
 πλάσσοντες ἄρτους ἐν πλαδάνῳ ἐκ τοῦ ζυ-
 μώματος, οὐδὲ τὰ πλάσματα ὀπτᾶσθαι
 ἐν ἱπνῷ τιθέμενοι, οὐδ' ὅλως ἱπνοῦ χρείαν
 ἔχοντες· ἀλλ' ἐν ζέοντι ὕδατι ἐν ὑπερλαβεῖ
 κακκαβίῳ ἢ ἀπλῶς χαλκώματι, ἀγκύλης

ὑπὲρ πυρὸς, ὡς τὰ πολλὰ, τῆ κορυφῇ τριῶν
στημόνωνκ προσηορημένης, ἐξηρητημένῳ καὶ
ἀπηωρημένῳ, τὸ ἄλευρον πάσσοντες, καὶ
τορύνῃ κυκῶντες, ἔχουσιν αὐτίκα ἐψημέ-
νην καὶ ἐδώδιμον μάζαν τὸ φύραμα, καὶ
τροφὴν αὐτοσχέδιον. Σιτοδείας πολλάκις
τῆ χώρα ἐπιγινομένης, διὰ τοὺς ἐπικρα-
τοῦντας τὰ πολλὰ θέρους ἀνχμοὺς ἢ πο-
λυμβρίας, καὶ ἔλλειψις κέγχρου, ἢ οἱ κά-
τοικοὶ τῶν ἀγρῶν, καθόλον, ἐτρέφοντο,
γινομένης, καὶ πείνης ἐντεῦθεν οὐ σπά-
νιον προᾶγμα πρότερον οὔσης, Κωνσταν-
τῖνος ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ καὶ τὴν ῥου-
μουνίδα γλῶσσαν ἐς τὴν ἐκκλησίαν ἀντι-
τῆς ἰλλυρίδος ἐσαγαγὼν, τὸ σωτήριον μά-
ϊον ἐς τὴν χώραν ἐσηγάγετο, καὶ αἱ δυσε-
τηρίαὶ ἐντεῦθεν σπανιώτεραι τυγχάνουσι.

Τὸ δὲ μάϊον, ὡς ὅπου πρῶτον ἐν τῇ
Κολομβικῇ εὐρέθῃ, ὠνομάζετο, πόα ἐστίν,
ἐνιαυσία, ὀργυαία, ἐμφερῆς τῷ ὑπερυψη-
λῷ καὶ ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς τῆς Ευρώπης
φνομένῳ αὐτομάτως καλάμῳ, ἐνιαυσία
πόα, καὶ ἐκ ῥίζης καθ' ἕναστον ἐνιαυτὸν

βλαστάνοντι, γόνασι καὶ αὐτὸ, ὡσπερ καὶ οὗτος, διειλημμένον καὶ κεκρατυσμένον, καὶ ὁμοιόφυλλον πως· μονόοικον, ὡσπερ καὶ ἡ καρύα, κορυφήν τὸ ἄρρην ἔχον ἄνθος, εὖ μάλα διακεκριμένον. Τὰ δὲ Δήλεα ἄνθη ἐκ τῶν γονάτων ἐναλλάξ φυτόμενα, προσανέχουσι τῷ σομφῷ μὲν ἔσωθεν, καλαμῶδει δὲ ἔξωθεν στελέχει ἢ κανλῷ, καὶ σπάσαι ὑπὸ τῶν βοτανικῶν κικλήσκονται. Ἔστι δὲ τὸ Δήλυ τοῦτο ἄνθος φυλλοδήκη ἢ σπαδοδήκη, σομφὸν ἐν μέσῳ ἐμπερικλείουσα κωνίσκον, ἐξ οὗ στιχηδὸν πλῆθος μακρῶν ἰνῶν, οὓς πάππους ὀνομάζουσι, καθόλου δὲ οἱ βοτανικοὶ ἡλακάτην καλοῦσι, φύονται, καὶ ἐκ τοῦ στομίου τῆς σπαδοδήκης ἐπὶ πολὺ προκύπτουσιν, ὥστε καὶ πόρρωθεν ὁρᾶσθαι καὶ παχεῖ βοστρύχῳ πως παραβάλλεσθαι. Τούτων δὲ τῶν ἰνῶν ἢ τῶν πάππων, ταύτης τῆς πολυΐνου ἢ πολυπάππου ἡλακάτης, πασσομένης τῇ ἄνωθεν ἐκ τοῦ ἄρρηνος ἀκροφυοῦς ἄνθους κατιούση γονίμω κόνει, ἢ μᾶλλον ὀργώσης καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἐλκούσης τὴν κόνιν, (αὕτη

ἔστιν ἢ τῶν φυτῶν ὀχρεία), ἐν τῇ φυῇ ἢ τῇ
 φύτρῳ ἐκάστου πάππου, ὁ κόκκος ἢ τὸ ὠόν,
 ἐξ οὗ τὸ νέον φυτὸν διὰ τῆς ἐν τῷ κόλπῳ
 τῆς μητρὸς γῆς πρότερον ἐνωάσεως προ-
 κύψει, συλλαμβάνεται· καὶ τοσοῦτοι εἰσὶν
 οἱ συλληφθέντες καὶ στιχηδὸν ἐμπεφυκότες
 κατάπυκνοι καὶ κίτρινοι ἔξωθεν κόκκοι,
 ὅσοι καὶ οἱ κονίπαστοι πάπποι τυγχάνου-
 σι. Σκέπασον χάριτῃ ἢ ἄλλῳ τινὶ τὴν ἡλα-
 κάτην, ἀπειργῶν οὕτω τὴν ἐκ τῆς κορυφῆς
 τοῦ αὐτοῦ φυτοῦ ἢ τῶν πέριξ, κατιοῦσαν
 ἢ ἐφελκομένην κόριν, ἀπειργῶν οὕτω τὴν
 ὀχρίαν, εἰ βούλει, ἀπειρίζεται σοι οὕτω καὶ
 ἡ γαμικὴ ἐπίπασις καὶ ἡ σύλληψις καὶ ἡ
 κύησις, καὶ ὄψει καρπὸν οὐδένα μετέπει-
 τα, καὶ ἡσπαδοθήκη σοι ὑπὸνέμιος.

Βαμβαξ δὲ, ὅς καὶ γοσσύπιον λέγεται,
 ἡ βύσσος τῶν πάλαι, καὶ τὸ ἐριοφόρον δέν-
 δρον τοῦ Θεοφράστου, οὗπερ ὁ καρπὸς,
 ὡς μῆλον ἐαρινὸν ἔστι συμμεμυκός· ὅταν δὲ
 ὠραῖον ἦ, ἐκπετάσσεται φασὶ καὶ ἐξαί-
 ρειν τὸ ἔριον, ἐξ οὗ τὰς σινδόνας ὑφαί-
 ρουσι· τὰς μὲν, εἰτελεῖς· τὰς δὲ, πολυ-

τελεστώτας. *Επὶ Πανσανία, μόνον ἐν τῇ
 Ηλυδί ἐσπείρετο. Βύσσον ὀνομάζει τοῦ-
 το ὁ Πανσανίας. Βάμβαξ, λέγω, καὶ
 σῦκα καὶ ἐλάαι, καὶ ροιαὶ καὶ λάφυροι καὶ
 σήσαμον, καὶ κάππαρις καὶ ἐρέβινθοι, καὶ
 πιστάκια καὶ πιτυίδες καὶ ἀμύγδαλα, καὶ
 ζίζυφα διὰ τὸ δύσριγον αὐτῶν, θερμότε-
 ρου δεόμενα κλίματος, προϊόντα μὲν εἰσι
 τῆς ἡμετέρας Ἑλλάδος, ἐξ ἧς ταῦτα κἄν-
 ταῦθα εἰσάγεται, οὗ μὴν δὲ καὶ τῆς Ρου-
 μουνίας διὰ τὸ δυσχείμερον. Συκαμινέαι
 δὲ ἢ μορέαι, αἱ λεγόμεναι λευκαὶ, δύσρι-
 γον γὰρ τὸ μέλαν ἐστὶν εἶδος, ἔστιν ἰδεῖν
 ἐνταῦθα· ἀλλ' ἢ βομβυκοτροφία ἀμελεῖται
 ὅ,τι μὴ πάρεργον· πάντως διὰ τὸ τοὺς ἀν-
 δρώπους πολλοῖς ἅμα ἐνασχολεῖσθαι οὐκ
 ἔνεστι.*

Δένδρα.

*Δένδρα δὲ ἐν τοῖς δρυμοῖς πολὺ πλείο-
 σι πρότερον ἢ νῦν τυγχάνουσιν, ἐν γε τοῖς
 ἐφοῖς καὶ μεσημβρινοῖς τῆς Ρουμουνίας,
 τὰ δι' οἰκοδομίην ἀξιόλογα, δρῦς εἰσι καὶ*

ὄξυαι καὶ μελίαι, καὶ κανδαρίδες ἐκ τῶν μελιῶν συλλέγονται καὶ εἰς ἄλλοδαπὴν πέμπονται, καὶ σφενδάμων πολλὰ εἶδη· σφενδαμνοὶ πλατανόφυλλοι, ζακχαροσφένδαμνοὶ καὶ οἱ λοιποὶ, πτελείαι, φίλυραι, ἐλάται, πίτυς ἄγριαι· τὰς γὰρ κωνοφόρους ἢ στροβιλοφόρους ἡμέρους οὐκ ἐπιτρέπει τὸ κλίμα ἐνταῦθα φύτεσθαι. Δρυμοὺς ὅλους ἐξ ἐλατῶν ἢ πιτύων οὐκ εἶδομεν ἐν Μολδόβη, ἀλλὰ μεμιγμένα ὄξυαις τὰ δένδρα· καὶ ἔδοξε ξένου ἡμῖν τὸ πρᾶγμα ἐνταῦθα μόνον αὐτὸ ἰδοῦσιν· οὐδὲ λάρικας πον εἶδομεν ἐν Μολδόβη. Τὸ δένδρον τὸ ὑπὸ τῶν βοτανικῶν λάριξ ὀνομαζόμενον, γραμμόφυλλον τυγχάνει, καὶ ἔχει τὴν ἔκφυσιν τῶν φυλλίων ὡσπερ ὁ ἀσπάραγος, ἦγον ἐκ μιᾶς ἀρχῆς πολλὰ ὁμοῦ ἐκφυόμενα φυλλία. Μελιόροα, φθίνοντος ἔαρος, τὰ φυλλία τῆς λάρικος, ὡσπερ καὶ τὰ φύλλα τινῶν εἰδῶν τῆς μελίας, καὶ τὸ ῥέον μέλι πῆσεται καὶ πρόσοψιν ἔχει λιβάνου, καὶ συλλέγεται καὶ πιπράσκειται καὶ δύναμιν ἔχει καδαρτικὴν. Τοῦτο ἐστὶ τὸ μάν-

να· φύονται ἔτι καὶ ἄρκευδοὶ καὶ αἰγείρων
καὶ ἰτεῶν πολλὰ εἶδη, καὶ αἱ σημύδαι, τὰ
κοινῶς λεγόμενα λευκόξυλα, λατινιστὶ
μπέτουλαι, τὰ τε παρὰ τοῖς ῥύαξιν ὀρώ-
μενα, καὶ τὰ λυπραῖς γαῖς χαίροντα, ἅφ'
ῶν καὶ πίσεως εἶδος ἐξάγεται· ἀλλ' ὅλους
δρυμοὺς τούτων, ὡς ἀλλαχοῦ, ἐνταῦθα
οὐκ εἶδομεν· ἔτι δὲ καὶ κραταιγοὶ, εὐώνυ-
μοι, μέσπιλοι, ζυγίαι, κληῖδροι καὶ βιμ-
ποῦρα, ὧν τὰ ῥαβδία ὡς καπνοσωλήνια
τοῖς καπνίζουσιν εὐχρηστον, καὶ ἐξαγωγή-
τις ἐκ τούτων ἐς τὰ μεσημβρινὰ ἀξιόλογος.
Καστανεαὶ ἀγριαὶ ἐν τῷ δυτικῷ τοῦ Ρου-
μουρικοῦ ἀγροῦ φύονται, καὶ ἐν τισιμέρε-
σι τῆς Μολδούβης, ὡς ἠκούσαμεν, ἀγριώ-
τεραι, καὶ τὰ κάστανα, ἃ καὶ βαλάνους
Διὸς τὸ πάλαι ὠνόμαζον, ἐκ τῶν μεσημ-
βρινῶν καὶ παραποντίων ἐνταῦθα κομίζε-
ται. Ἀγριαὶ μηλέαι καὶ κέρασοι, προῦναι,
ἀχράδες, ὅαι, πολλαὶ εἰσιν ἐν ταῖς ὕλαις,
καὶ ἀμπέλους ἀγρίας παρὰ τοὺς ἀμπελιῶ-
νας εἶδομεν. Δρυμοὺς ὅλους καρῶν εἶδο-
μεν, καὶ καρῶν ἐξαγωγή ἐς Ρουσίαν γί-

νεται. Λεπτοκαρύαι ἄγριαι μὲν πολλαὶ εἰσι, ἡμεραι δὲ ὀλίγαι, παρὰ μόνοις τοῖς ἐν Μποτοσιάν γραιοῖς, ὡς οἰόμεθα· ὅθεν καὶ τὰ λεπτοκάρυα, ἐκ ξένης, ἐκ τῶν παραποντίων ἐνταῦθα κομίζεται. Πλάτανοι δὲ ὁ στολισμὸς τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀγορῶν καὶ πηγῶν καὶ ἐτέρων τόπων· πλάτανοι αἱ τρυφηλοτέραν θέρους τὴν ὑπὸ σφᾶς διατριβὴν τῶν σκιαζομένων καὶ μεσημβριζόντων παρεχόμεναι, διὰ τὸ ψύχος οὐ φύονται, οὐδ' ἐρεῖλαι, οὐδὲ μύρτοι, οὐδ' αἱ ῥηξίφλοιοι κόμαροι, οὐδ' αἱ λειόφλοιοι κόμαροι, αἱ ἀνδράχναι τοῦ Θεοφράστου, οὐδὲ πρῖνοι, οὐδὲ ἀρίαι, οὐδ' ἐλαιόπρινοι.

Ὦν τοῦτο τὸ δένδρον ἐκάλουν οἱ ὑπὲρ τὴν Φρυγίαν γαλάται ἐν τῇ ἐπιχωρίῳ γλώσσῃ, ὡσπερ καὶ νῦν οἱ φρανσαῖοι, οὐπερ εἶδη μὲν οὐλακανθόφυλλα, ὅθεν καὶ ἐλαιόπρινος, εἶδη δὲ λειόφυλλα. Τούτου τὸν καρπὸν ὁμοιον ὄντα τῷ τοῦ στρύχνου (τινῶν εἰδῶν μόνων), ἡμαρτημένως οἶεται ὁ Πανσανίας εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον πρινοκόκκιον. Τοῦτο νόσος ἐστὶ διέτεσι βλα-

στοῖς τῆς πρίνου, δρυὸς εἶδος οὔσης, συνισταμένη ἐν συνεχέσι τε καὶ διεχέσι φλυκταίναις τοῖς ῥαβδίοις, καὶ μεσταῖς ἐρυδρουῦ ὑγροῦ οἰονεῖ αἵματος, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ πλήθος κνοφορουμένων ἐμβρούων, κνημάτων ζωῦφίων ἐν ὑγρῷ νηχομένων καὶ τρεφομένων. Αὐται αἱ νοσοφλύκταιναι τοῦ φυτοῦ, ἢ κόκκοι καὶ μήτραι πως καὶ φώλεοὶ τῶν ζωογονουμένων ζωδαρίων, πρὶν συντελεσθῆναι ταῦτα καὶ πτιλωθῆναι, συλλέγονται, καὶ ἐς νεκρωτικὴν ἀλέαν ἠλιάζονται· (ἄλλως γὰρ καὶ συλληχθεῖσῶν οὕτως, ἀποπτῆσονται τὰ ζωῦφια·) καὶ ἔπειτα τοῖς βαφεῦσι ἢ τοῖς ἐμπόροις πολλοῦ πιπράσκονται. Παῖς καὶ ἐγὼ ὢν ἔτι, συνελεξα τούτων ἅπαξ περιεργείας χάριν ὑπὸ τὸ Πήλιον, ὅπου ἢ τοῦ πρινοκοκκίου χρῆσις ἀγροεῖται καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἐν Πελοποννήσῳ πολὺ συλλέγεται καὶ ἐξάγεται τὸ πλεῖστον ἐν ταῖς παραθαλασσίαις τῆς ἀντικρῦ Ἀφρικῆς πόλεσιν.

Ουμενονν, οὐδὲ φιλύκαι φύονται, οὐδὲ λωτοί· κελτίδα ὀνομάζει ὁ Λινναῖος τὸ

δένδρον· οὐδὲ κυπάρισσοι, οὐδὲ δάφναι,
οὐδ' οἱ ὠραῖοι καὶ ἐν ἰατρικῇ πολυτίμητοι
ἐλελίσφακοι, οὐδὲ τὰ ὠραῖα καὶ ραβδιό-
φυλλα σπάρτα, τὰ τοῖς κωμήταις ἐς σπάρ-
τας πολύχρηστα· οὐδὲ κερκίδα εἶδομεν,
οὐδὲ κολυτέαν, οὐδ' ἐρυθρόδανον, οὐδὲ
τὴν ἀείφυλλον καὶ λεπτόφυλλον μίλον, οὐδὲ
τὸ ποικιλόκανλον ὀργυιαῖον δρακόντιον,
οὐδὲ τὴν γιγαντιαίαν πύαν καὶ μαραθρό-
φυλλον νάρθηκα. Ἀλλὰ οὐδὲ αἱ κωνοειδεῖς
ἢ κυπαρισσοειδεῖς ὑψηλόταται αἰγίροι ἢ
λεῦκαι, ἢ στολὴ τῶν λειμώνων καὶ κωμῶν
τῆς Ἑλλάδος, ἃς στεράνους τις προσφνε-
στατ' ἂν ὀνομάσειεν, ὄρῳνται ἐνταῦθα.
Τοῦ παρελθόντος θέρους διελαύνοντες τὰς
παρατυρίας κώμας ἐν Βασσαραβίᾳ εἶδο-
μεν τρεῖς πού ἢ τέσσαρας τοιαύτας αἰγεί-
ρους. Νῦν δὲ βιάζεσθαι τὴν φύσιν τῶν
ἀνθρώπων ἀρξαμένων, ἔστιν ἰδεῖν πλατά-
ρους ἐν Βιέννῃ καὶ ἐν ἑτέροις πόλεσι τοῦ
Δαυτζλάνδ, καὶ ἐν τοῖς βορείοις τῆς Φράν-
σης, καὶ κοινὰ ἤδη τὰ πλατανομετόρχια,
καὶ τῶν ἑτεροδένδρων πολὺ τρυφήλότερα·

ἀλλὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς σχῆμα καὶ μέγεθος,
 καὶ τὸ ὑψίκομον καὶ πλατύκομον τῶν τῆς
 Ἑλλάδος οὐχ ἔξουσι, καὶ τὸ ὄνομα αὐταῖς
 ἀπροσφυνές καὶ ἀνοίκειον· πλάτανος γὰρ
 παρὰ τὸ ἐς ἄνω πλατύνεσθαι εἴρηται.
 Τεκμαιρόμεθα δὲ ἐξ ὧν εἶδομεν ἐν Παρι-
 σίοις καὶ ἐν Βισμπουργ, γηρασουσῶν ἤδη
 καὶ τὸ τοῦ εἶδους σχῆμα καὶ μέγεθος μὴ
 κεκτημένων, τρόπον δὲ τινα πυγμαίων
 διαμενουσῶν. Ἐν δὲ Στρασμπουργ καὶ
 ὁδὸν ἔξω τῆς πόλεως ἀμφίφυτον ἐπὶ πολὺ
 πλατάνοις νέαις ἐωράκαμεν. Τῶν δὲ ὀρθο-
 φυῶν καὶ μακροστελεγεστάτων αἰγείρων,
 ἅς μικρὸν ἀνωτέρω κωπαρισσοειδεῖς ὠνο-
 μάσαμεν, πολλὰς εἶδομεν ἐν τε τῷ Δαυτς-
 λάνδ καὶ ἐν τῷ βορείῳ τῆς Φράνσης, σπο-
 ράδην καὶ κατὰ ὄρχους, καὶ ἦτον δύσρι-
 γον τῆς πλατάνου τὸ δένδρον ἔοικε. Στίχοι
 ἐκ τούτων περιζωννύασι τὴν Λειψίαν, τὸν
 ὑπὸ σφᾶς περίπατον ἄβρὸν καὶ τρυφηλὸν
 δέξους ποιουμένων· ἀλλὰ τοῦ ὕψους καὶ
 τοῦ πάχους τῶν τῆς Ἑλλάδος μὴ ἐξικνου-
 μένων. Βαλεριάναι αὐτοφυνεῖς, ὧν εἶδός

τι φου ὀνομάζει ὁ Διοσκορίδης, καὶ χα-
μαίνλα, ἐκάτεροι πόσι ἰατροῖς χρήσιμοι,
πληθος ἰδεῖν ἐστὶν ἐν Μολδόβη. Ριζῶν δὲ
βαλεριάνης καὶ ἐξαγωγή γίνεται. Κρότω-
νας δὲ, πώας γιγαντιαίας, πλατυφύλλους,
ἀμπελοφύλλους πως, καὶ μονοοίκους, ἰα-
τρικῇ καὶ τούτους χρησίμους, ἐντισὶ μόνον
κῆποις ἐωράκαμεν· ὅσπερ καὶ τὰ βραχυ-
στελέχη καὶ ἀνδρομανοῦντα νέρια ἢ ῥοδο-
δάφνας. Ἐστὶν ἰδεῖν καὶ ἀκακίας ἢ ῥομ-
πινίας ἐν κῆποις καὶ λειμῶσι καὶ ἐν ἀμπέ-
λοις· καὶ πον καὶ ἐλαιάγρους, ὧν τὰ ἀνθη
καθ' ὑπερβολὴν εὖσμα τυγχάνοντα, καὶ
ἐνὸς μόνου δένδρου, κώμιον ὅλον ἱκανά
ἐστὶν ἠδείας μὲν, βαρείας δὲ καὶ ναρκω-
τικῆς ὀσμῆς ἐμπιπλάσαι. Ὑποκαστα-
νεῶν δὲ ἢ ψευδοκαστανεῶν, εὐσκίων δέν-
δρων, καὶ ἐς μετόρχια ἀρίστων, ὧν ἡ πα-
τρὶς τὰ πέραν Ἀλως τυγχάνει, μόλις νῦν
ἤρξαντο φροντίζειν, τὰ ψευδοκάστανα
σπεύροντες. Κοινοὶ νῦν οἱ δενδροπερίπα-
τοι ἐκ τούτων ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Ευρώπης,
ἐκ Βυζαντίου πρῶτον ἐς Βιέννην κομι-

σθέντων ψευδοκαστάνων, κάντεϋθεν ἐς ἄλλας πόλεις καὶ ἐς Παρίσια. Κοινὴ ἡ ἀκτὴ βραχυστέλεχες καὶ ἀξιόλογον δένδρον ἐς ἴασιν, καὶ ἡ συγγενὴς αὐτῇ χαμαιακτὴ· καὶ κύπροι καὶ φιλλυρέαι ἐν κήποις, δάμνοι ἐκάτεροι βοτροανθεῖς, ὃ ἐστίν, ἀφ' ἐνὸς μεγάλου μίσχου πᾶμπολλοὶ ἄλλοι μικροὶ ἐκφυόμενοι καὶ ἀπαιωρούμενοι, ἕκαστοι, μονοπέταλα, σαλπιγγοειδῆ πως ἀνδήλια ἀνέχουσι, καὶ μετὰ τὴν πεταλοβολίαν, τὸν καρπὸν ὄντα ῥωγίσκοι μέλανες καὶ ἐμπύρηνοι. Ἡ τίσα ῥουμουμιστὶ, ἣν οὐκ εἶδομεν, ἐξ ἧς αἱ εὐμορφοὶ ῥᾶβδοι, φύεται ἐν ὄρεινοῖς τῆς Ρουμουνίας, καὶ ἐστίν ἡμίλος τοῦ Θεοσφράστου ὡς οἴομεθα. Ἴσως ἐκεῖ που ἐστὶν ἐν τοῖς ὄρεινοῖς καὶ ἡ τὰ πιεστὰ φύλλα ἔχουσα θυῖα. Ἡ Βασσαραβία εὐφορωτέρα Μολδόβης· ὃ γὰρ πυρὸς ἐν αὐτῇ εἰκοσαπλάσιόν που ἀποδίδωσι· καὶ πρόβατα καὶ βόες πλείους καὶ καλλίους πέραν τοῦ Προύτου. Πέραν Σιρέτου ἐν τῇ ἀνω Μολδόβῃ ὃ πυρὸς οὐ πλέον ἢ τριπλάσιον ἀποδίδωσι.

Ζῶα ἄγρια.

Ζῶα ἄγρια νέμονται τὴν χώραν, ἄρ-
κτοι τοῦ μεγάλου εἴδους σπάνιαι, τοῦ μι-
κροῦ κοινότεραι, ἅς ὀρχεῖσθαι μαθούσας
περιάγοντες οἱ αἰγύπτιοι ἐν ταῖς πόλεσι
καὶ κωμοπόλεσιν, ἀργυρίου μικροῦ τέρ-
πεσθαι ποιοῦσι τοὺς δεωμένους· λύκοι
ποιμνίων λυμαντῆρες, ἔλαφοι, δορκάδες,
λαγῶν πλῆθος, ὧν καὶ δερμάτων ἐξαγωγή
ἐς τὸ Δαῦτζλάνδ γίνεται, ἀλώπεκες, σκί-
ουροι. Τὸ πάλαι δὲ καὶ πρόβατα ἄγρια
ἦσαν καὶ ἵπποι ἄγριοι· Βόνασοι τὸ πάλαι
μὲν πλείους ἦσαν, καὶ τὰ σημεῖα τῆς Μολ-
δόβης κεφαλὴ βονάσου ἐστὶ, νῦν δὲ σπά-
νιον τὸ ζῶον, ὥσπερ καὶ ἡ ἄλκη ἐν τῷ
Δαῦτζλάνδ. Ἐν ταῖς τῶν ἐκβολῶν τοῦ
Ἰστρου νήσοις καὶ λύκοι καὶ ἄρκτοι καὶ
ἐνιδρύδες καὶ ἕτερα θηρία νέμονται. Πτη-
νῶν δὲ τῶν περιπταμένων ἐν ὄρεσι καὶ
ὑπὲρ ἐλῶν, καὶ ῥάχεων καὶ κοιλάδων καὶ
ναπῶν καὶ πεδίων, εἰσὶν ὅσα γένη καὶ ἡμέ-
ρων, καὶ τινα τούτων ἔθνη ὀλόκληρα ὀρῶν-

ται ἐν τοῖς πεδίοις καὶ ἔλεσι· καὶ νησῶν πλείω εἶδη ἄγρια ἤπερ ἡμερα, καὶ ἕτερα ἔτι γένη ἄγρια πλείω τῶν ἡμέρων.

Πρῶται ἐκείνων εἰσὶν αἱ ὠτίδες διὰ τὸ μέγεθος· εἰκοσαλιτραῖαι γὰρ καὶ ἐπέκεινα, πτηνὸν πανούργον καὶ δυσάλωτον, καὶ ἀτίθασσον· ἀγέλαι· τούτων ὀρῶνται οὐ μεγάλαι· περιστερῶν πλῆθος, περδίκων, ὧν πλῆθος ἀπίθανον μεγάλου χειμῶνος ἀλίσκεται· ὀρτυγες διαβατικὰ πτηνὰ τὸν πύγουστον καὶ τὸν σεπτέμβριον, ὀρτυγομήτριαι· γεροῦνκαι, ἃς οἱ φρανσαῖοι γελινότας ὀνομάζουσιν· ταῦτα τὰ πτηνὰ ἐν τοῖς ὄρεινοῖς περιϋπτάνται καὶ κεῖ βάλλονται· φάτται ἐν ταῖς ὕλαις, ἀγελαῖον πτηνὸν, σκολόπακες καὶ σκολοπάκια, περισπούδαστα τοῖς λίχροις πτηνὰ· κόσσυφοι καὶ κίχλαι, ἀγέλαι μεγάλαι ψαρῶν κακῶν συντρογητῶν ἀμπέλων· δρονοκολάπτται, κίσσαι, κόρακες, συκοφάγοι, ἀγέλαι στρουθίων, σπῖνοι, ἀετοὶ, γύπες, κύκνοι, ξένων πελαργῶν καὶ γεράνων ὡς ἐκτοπιστικῶν καὶ τούτων, ἀγέλαι· ἰέρακες καὶ τὸ

ὄνομαστὸν ἐς Δῆραν εἶδος· κολοιῶν καὶ κορωνῶν ἀγέλαι, συγκατοίκων ἀνδρώποισ ἀεὶ ἐν ταῖς πόλεσι· πελικάνες πελώρια ράμφη ἔχοντες, καὶ τὰ λοιπά.

Ι Χ Θ Ὑ Σ.

Ιχθῦς χορηγεῖ ὁ παραρρέων Ιστρος, καὶ οἱ ἕτεροι ποταμοὶ καὶ αἱ ἰστρολίμναι, πλῆθος ἀπίθανον, ὥστε καὶ πολλοὺς εἶναι τοὺς ἀπὸ τούτων τὸν βίον ποριζομένους. Αἰσκονται γοῦν ἐν τῷ Ιστρῷ πολλαὶ μοροῦναι, ἅς οἱ παλαιοὶ ἀντακαίους ὠνόμαζον, καὶ τὰ ταρίχη τούτων ὀνομαστά ἦσαν ἐν τοῖς παραμεσογείοις. Τούτων ἀλιεύονται τινὲς καὶ ἐν τῷ Τύρῳ, μέχρι τοῦ Ρασκόβου κωμαγοραῆς ἐν τῷ ὑπονομῷ τῆς Σορόκης· ἀλιεύονται δ' ἔτι πολλαὶ τούτων ἐν ταῖς ἐν ἀριστερᾷ τοῦ βορειοτάτου στόματος τοῦ Ιστροῦ ποτολίμναις. Ἐστὶν ὁ ἰχθῦς οὗτος ὁ μέγιστος τῶν ἐν τῷ Ιστρῷ ἀλιενομένων ἰχθύων· χιλιαιτραῖοι γὰρ καὶ ἐπέκεινα οἱ μείζους εἰσὶ· καὶ δι' ἡδύτητα περισπούδαστος. Αἰλιεύονται δὲ καὶ

οἱ ὁμογενεῖς αὐτῷ ἀνάκανθοι ἢ χονδρώ-
δεις ἰχθύες, πάντες δι' ἡδύτητα ὀνομαστοὶ
καὶ περισπούδαστοι ἐν τῇ χώρᾳ· ἡ βίζα,
λέγω, ἦν ἐστουρζιὸν οἱ φρανσαῖοι ὀνομά-
ξουσιν, ἔλκουσα τὸ τρίτον πον τοῦ μεγί-
στου ἀντακαίου ἢ μεγίστη· τὸ νισέτρον
καὶ ἡ πεστροῦγα, ἰχθύς ἰσομεγέθεις τῇ
Βίζα, καὶ τρεῖς μὲν ἠλοσειράς ἔχοντες ἐπὶ
τῆς ῥάχεως, δύο δὲ ὑπὸ τὴν κοιλίαν, ἐκά-
στην ἀπὸ τῶν βραγχίων σχεδὸν ἀρχομένην
καὶ καθήκουσαν μέχρι τῆς οὐρᾶς.

Τὰ δύο εἶδη ταῦτα τοῦ ἀντακαίου ἀλί-
σκονται μᾶλλον ἐν τῷ Τύρῳ καὶ ἐν τῇ τυ-
ροποντίῳ λίμνῃ· τέλος ἡ τζίγα, ἦν χρυ-
σόφαρον καλοῦσιν ἐν Θράκῃ· ἀλίσκεται
γὰρ καὶ ἐν Εβρῳ καὶ παρὰ τὴν Σαμοθρά-
κην, ὡς ἠκούσαμεν· ἔλκει δὲ αὕτη ἢ μεγί-
στη οὐ πλέον τῶν δώδεκα λιτρῶν· πιμελὴν,
ἔχει κισρίνην. Πάντες οἱ ἰχθύς οὗτοι τοῦ
γένους εἰσὶν, ὃ περ ἀτζιπένσερ οἱ ἰχθυολό-
γοι καλοῦσιν· κεκλήσθωσαν δὲ ἡμῖν οὗτοι
ἀντακαῖοι. Οἱ ἀντακαῖοι γοῦν οὗτοι
ἰχθύς, ἐξαιρουμένης τῆς μορούνης, ἀλί-

σκονται καὶ ἐν τοῖς μεγάλοις ποταμοῖς τοῖς ἐκδιδοῦσιν ἐς τὸν Ἰστρον. Μορούνας δὲ μικρὰς οὔτε ἡμεῖς εἶδομεν, οὔτε ἑτέρου ἰδεῖν ἠκούσαμεν· ἴσως καὶ αἱ μορούνας ἐς Μαιῶτιν ἀνανήχονται, ἄρρηνες τε καὶ Δήλεια· κἄκειπὸν, αἱ μὲν Δήλεια τίκτουσι τὰ ὠὰ, αἱ δὲ ἄρρηνες ὀργῶσαι, καὶ τὰς Δήλως, πρὶν ἢ τεκεῖν, ἐρωτομανῶς διώκουσαι, τεκούσας ἐγκαταλείπουσι, καὶ τὸν θορὸν προῖέμεναι, τὰ νεοτεχθέντα ὠὰ καταρῥαίνουσι. Ἀυτὴ καθόλου ἢ ἰχθύων ὀχρεία· τινὲς γὰρ ζωοτοκοῦσι μὲν τὸ δοκοῦν, διάφορα δὲ πάντα τῶν ὄντως ζωοτόκων ὀνομαζομένων ζώων, καὶ ὥσπερ φησὶν ὁ Θεόφραστος, ἐν ἑαυτοῖς ὠοτοκήσαντες ζωογονοῦσι· δελφίν δὲ καὶ φάλαινα καὶ καχελὸν, οὔτερο νοσοῦντος ἢ κόπρος, ἢ πολυπερισπούδατος δι' εὐσομίαν καὶ πολλοῦ πιπρασκομένη ἄμπαρις ἐστὶ, καὶ ναρουάλ καὶ ἐπολάρδος καὶ μαρσουῖνος, τὰ ὀνομαζόμενα κήτη, ζωοτοκοῦσι μὲν τῷ ὄντι, καὶ συμμίσγονται πρότερον, ὥσπερ χερσαῖα ζῷα, καὶ δηλάζουσι τὰ νεογνά, ἀλλὰ ταῦτα ἔξω-

θεν μὲν εἰσιν ἰχθύες, ἔσωθεν δὲ χερσαῖα ζῶα ἐν δέρμασιν ἰχθύων περικεκλισμένα.

Εκμαιοῦσαι δὲ οὕτως αἱ νεογναὶ μοροῦναι, ἐξέρχονται τῆς Μαιώτιδος, ταῖς γεραιτέραις πᾶσαι ἐπόμεναι, ἐς τὸν Πόντον, καὶ κειῖθεν ἐς τὸν Ἰστρον ἐσέρχονται. Διὰ τοῦτο καὶ πλήθος μοροῦνῶν ἐν τῷ κίμμερικῷ βοσπόρῳ, ὡς ἐν στενῇ διόδῳ, ῥαδίως ἀλίσκονται, καὶ νῦν καὶ ἐπὶ Στράβωνος ἀλίσκονται δὲ ἔτι πολλαὶ καὶ ἐν ταῖς ἀνωτέρω ποντολίμναις, παρεκτραπόμεναί πως τῆς ἐς τὸ στόμα ὁδοῦ. Εἰσελθοῦσαι δὲ ἐς τὸν Ἰστρον μέχρι Πέστης ἀνανήχονται, καὶ χάουζεν δαυτζιστι ὀνομάζονται, καὶ ἐν Βιέννῃ τὸ μοροῦνειον κρέας οὐκ ἄγνωστον· ἀλλ' ὀλίγισται μέχρι Πέστης ἀναβαίνουσι, πλείους μέχρι Πελεγραδίου, πλείους μέχρι Βιδινίου, καὶ αἱ πολλαὶ μοροῦναι ἀναμεταξὺ Μπραΐλης καὶ τοῦ στόματος τοῦ Κελλίου νήχονται· καὶ καθόλου τὸ μέρος τοῦτό ἐστι τὸ πολυἰχθύτερον τοῦ Ἰστροῦ. Σπάνιον δὲ πρᾶγμα μοροῦνα ἐν τοῖς ἐτέροις στόμασι τοῦ Ἰστροῦ, ὡσπερ ἠκούσαμεν.

Τινὲς δὲ οἴονται ἄνω που τοῦ Βιδίν τὰς
 μορούνας τὰ ὡὰ ἀποτίθασθαι, καὶ ἐκεῖ που
 ἐπομένως τὸν ῥαντισμὸν καὶ τὴν ζωογόνη-
 σιν γίνεσθαι, καὶ τὰ ἔμβρυα διαρῥαγέντος
 τοῦ περιτυλίσσοντος ὑμένος, τῆς ἰχθυα-
 κῆς ζωῆς ἄρχονται, καὶ ὡς μουρουνίδια
 νήχονται, τεκμαιρόμενοι τοῦτο τῶ τὰ ὡὰ
 τῶν μουρουνῶν ἐν Βιδίν μείζω εἶναι ἢ περ
 ἐν Γαλάτζ. Τοῦτο πιθανόν, ἐπειδὴ κα-
 δόλου καὶ ἕτερα ἰχθύων γένη ἐπὶ πολὺ
 ἀνανήχονται τοὺς ποταμοὺς εἰς τὴν τῶν
 ὡῶν ἀπόδεσιν, ὅπου καὶ τροφὴ πλείων καὶ
 ῥάων τοῖς νεογνοῖς, καὶ ἀσφάλεια μείζων
 τυγχάνει· πολλοὶ γὰρ οἱ ὠοβόροι καὶ νε-
 ογροβόροι ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ καδόλου ἢ
 πρόνοια αὐτὴ καὶ ἡ περὶ ταύτην σπουδὴ
 ἔμφυτος ὑπάρχει πᾶσι τοῖς ζώοις. Ἀλλὰ
 γὰρ πολλῶν πυθόμενοι καὶ παρὰ μηδενὸς
 μαθεῖν δυναθέντες ποῦ γῆς μουρουνίδια
 φαίνονται, ἐπέχομεν. Εἰκάζομεν δὲ ἐν
 τῇ Μαιώτιδι που γίνεσθαι τὰ μουρουνί-
 δια, οὐχ ὅτι Μαιώτις καλεῖται ἢ θάλασσα,
 ἀλλ' ὅτι ἐκεῖ μόνον τὰ μικρότερα ἀλίσκε-

σθαι ἠκούσαμεν μορουνίδια τριακονταλι-
τραῖα τὸ μέγεθος. Ἰσως καὶ τινες μοροῦ-
ναι ἄνω πον τοῦ Ἰστροῦ ἢ τοῦ Σάβα ἢ τοῦ
Δράβα ἢ τοῦ Τισσοῦ τὰ ὡὰ ἀποτιθέασι.

Τὰ ὡὰ τῶν μορουνῶν, καὶ ἀπλῶς τῶν
ἀντακαίων ἰγθύων, μελανόχροά εἰσι καὶ
νεωστὶ ἠλατισμένα φαγεῖν ἠδύτατα, καὶ
καταναλίσκονται ἐν τῇ χώρᾳ· τὰ δὲ πη-
κτὰ ὠοταρίχη τῶν μορουνῶν, ἃ κοινῶς
χαυγιάριον ὀνομάζονται, καὶ ἐς πολλὰ
μέρη τῆς Ευρώπης ἐξάγονται, μάλιστα
δὲ ἐς τὴν Ελλάδα, καὶ ἐξ ὧν ἐμπόριον γί-
νεται ἀξιόλογον, ἐκ τῶν μορουνῶν ἐστίν,
αἱ περ ἐν τῷ Βόλγα μυριάδες πολλαὶ κατ'
ἔτος ἀλιεύονται, καὶ εὐρεῖν ἐστίν ἐν μιᾷ μο-
ρούνη ὡὰ ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν λίτρας καὶ ὑπὲρ
τὰς ἑκατὸν καὶ πενήκοντα. Ἐπαινεῖται
δὲ μάλιστα τὰ περσικὰ ὠοταρίχη, ἐκ τῶν
μορουνῶν, ἃς ἀλιεύουσιν ἐν τῷ Κύρω καὶ
ἐν ἑτέροις μεσημβρινοῖς τῆς Κασπίας μέ-
ρεσι· καὶ γὰρ καὶ ὁ Κύρος ἐν Γεωργία καὶ
Αλαρία ῥέων, τρέφει πολλὰς μορούνας,
καὶ ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐκεῖ τὸ μορούνειον ὠο-

τάριχος κοινὸν ἔδεσμα. Πρὸς τοῖς ὡοῖς δὲ καὶ κρεωταρίχη μοροῦνεια ἐκκομίζονται πολλὰ ἔξω τοῦ δρακικοῦ βοσπόρου καὶ Ἐλλησπόντου· καὶ τὰ ὀνομαστὰ ξυρίγια, τάριχος ἐκ τῶν παρασπονδυλίων μυῶν· ἔτι δὲ καὶ τὰ λεγόμενα νεῦρα. Πατρίς τοῦ ἰχθύος ὁ Πόντος, ἡ Κασπία καὶ ἡ Ἀραλία ἴσως θάλασσα, καὶ οἱ ἐς αὐτὰς ἐκδιδόντες μεγάλοι ποταμοί. Ἄξιον δὲ περιεργείας καὶ ἡμικρότης τῶν ὡῶν τοῦ μεγάλου τούτου ἰχθύος, ὡς κόκκος σιννάπεως ὄντων, τῶν καὶ λιτραίου ποικιλίου πολλῶ μειζόνων ὄντων, καὶ ὡς κόκκος πίσου ἢ ἐρεβίνθου.

Ἀλιεύονται δὲ καὶ ἐν ἑτέροις ποταμοῖς ἀντακαίου εἶδη, μάλιστα ἐν τῷ Προῦτῳ βίζαι καὶ τζίγαι, καὶ ἐν τῷ Τύρῳ νισέτρα καὶ πεστροῦγαι καὶ τζίγαι. Ἐαρὸς ἀλιεύονται ἐν τῷ Ἰστρῳ καὶ σκρίμπιζαι πολλαί· Λιτραῖος οὗτος καὶ ἐς ὑπερβολὴν ἠδύκρεως τεταριχευμένος καὶ νεαλῆς ἔτι μᾶλλον, καὶ τοῖς λίχνοις ἐπομένως πολὺ περισπυύδαστος. Τοῦ σάλμου τῶν ἰχθυολόγων ἴσως

εἶδος ἢ σκρίμπιτσα. Αλιεύονται δὲ πλησίον θαλάσσης καὶ περὶ Κελλίων καὶ κέφαλοι, καὶ φθινοπώρου, λοφάρια. Κοινὸς δὲ ἐν τοῖς τῆς Ρουμουνίας ποταμοῖς καὶ ὁ ἰχθὺς τοῦ γένους τῶν γλαρίδων (σιλούρων) παρὰ τοῖς ἰχθυολόγοις, ὁ ρουμουνιστι ὀνομαζόμενος, πλατύστομος πολλὰ καὶ βορὸς καὶ πίπων καὶ ὑπερμεγέθης ἐνίοτε, ὥστε καὶ ὄλον ἄνθρωπον καταπίνειν ἰκανὸν εἶναι. Παρὰ τούτους ἀλιεύεται καὶ πληθὺς ἀμύχανος κυπρίνων, κράπων ρουμουνιστι, καὶ ἐτέρων ἰχθύων ἐν τῷ Ἰστρῷ καὶ ἐν ταῖς ἰστρολίμναις ταῖς ἐν Βασσαραβία μάλιστα, αἱ περὶ ἐν ταῖς ἀναχύσεσι καὶ πλημμύραις τοῦ ποταμοῦ, ἀναπληροῦνται κυπρίνων, εἰκοσαλιτραίων καὶ ἐπέκεινα, τῶν μειζόνων, καὶ ἐτέρων ἰχθύων, καὶ ἀλιεῖα ἐντεῦθεν, καὶ ἐμπόριον καὶ ἐξαγωγή μεγάλη· ταριχευόμενοι γὰρ οἱ κυπρίνοι ἐς πᾶσαν σχεδὸν τὴν Ρουμουνίαν μετακομίζονται, καὶ πέραν τοῦ Ἰστρου.

Εἰσὶ δὲ καὶ χειροποίητοι λίμναι πολλαί, ἐπὶ τῷ ἰχθυοτροφείᾳ εἶναι γινόμεναι,

καὶ γίνονται ὅπου ὁ τόπος ἀρμόδιος διὰ τὴν στένωσιν τῶν κοιλάδων· ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τῷ ἐν παρεκτισμένοις μύλοις τὰ πολλὰ, ἱκανὸν ὕδωρ ἐς ἄλετον ἀδροίζεσθαι· καὶ οἱ κτηματικοὶ οὕτω δοιοὺς ἐξαίρονται μισθοὺς, τὸν μὲν, ἀλήθοντες· τὸν δὲ, ἀλιεύοντες. Ἐν ταύταις νέμονται νηχόμενοι, κυπρίνοι, καράσσια, ὁμογενεῖς ἰχθῦς τοῖς κυπρίνοις· πέρκαι βορὸς ἰχθῦς, κόστριτζαι, ἅς χάννους ἐν τῇ Ἑλλάδι καλοῦσι, πλατίτζαι, καρφῶν πλήρης ἰχθῦς, ἀσπρόφαρα, καὶ οἱ λοιποί. Πάντες ὡς περ ἐν μάνδρα κεκλεισμένη, καὶ τοῖς κτηματικοῖς ἢ τοῖς λιμνῶναις, ὅταν βούλωνται, εὐάλωτοι, ἐν μέρει διὰ δικτύων, καὶ καθόλου, διασκάψασί που τὸ εἶργον χῶμα. Περισπούδαστος δὲ ἔτι ἰχθῦς καὶ ἐν ταῖς ἀγοραῖς σπάνιος καὶ πλείονος τιμῆς πιπράσκειται καὶ ἡ μιχάλτζα, τοῦ γένους μὲν τῶν γλανίδων ἢ σειούρων κοιλιακῶν ἰχθύων, παρεμπερῆς δὲ πως τὴν χροιάν καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν δίαιταν τῇ ἀπόδω ἐγγέλει, ὅθεν καὶ δαῦτζιστὶ ἐγγελοκάμπη ὀνομάζεται.

Δολεροῖς γὰρ καὶ αὐτῇ καὶ πηλώδεσι χαίρει ὕδασι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διειδέσι, καὶ ὅπου καχληκῶδες ἐστὶ τὸ ἔδαφος τῶν ὑδάτων, ὡς περ καὶ ἡ ἔγχελυς. Αλεπίδωτος πάντῃ ὁ ἰχθὺς ἐστὶ, καὶ μετὰ πτερυγίων μεγάλων πως, πρόσθεν μὲν παχύτερος, ὀπίσθεν δὲ λεπτότερος.

Μιχάλτζαν δι εἶπομεν, ὡς περ μικρὸν ἀνωτέρω πέραν (ἕτερος ἰχθὺς ἢ πέρκη τοῦ Ἀριστοτέλους) καὶ μικρὸν κατωτέρω κλίματος καὶ λιπάνιον ἐροῦμεν, καὶ λόστριτζαν· οὐ γὰρ ὀνοματοθετέον ἐνταῦθα, ἀλλὰ τὴν ἐπιχωρίαν λέξιν λαβόντας, ὅποια ποτ' ἂν ἦ, ὅπου καὶ τὸ πρᾶγμα πρῶτον ἰδόντας, ἐκφράζεσθαι δεῖ, καὶ ἐξαγγέλλειν οὕτως τὰ νοούμενα. Πολύβιος ἐκφράζειν μέλλων τὸν μικρὸν γεωρύχον λαγών, κόνικλον αὐτὸν ὀνομάσας, προστίθησιν· οὐκ εἰμὶ ποιητῆς ὀνομάτων, ὅθεν καὶ ἐν τῇ συγγραφῇ φυλάττω τὴν ἐπωνυμίαν, ἣν ἐξ ἀρχῆς οἱ ἰβηρες οἱ ἐσπέριοι ἔθεντό οἱ, παρ' οἷς γίνεται καὶ ἔστι πάμπολυς. Διὰ τί οὖν καὶ ἕτεροι φιλόσοφα ποιοῦντα τὸν Πολύβιον

μιμήσασθαι οὐκ ἠθέλησαν, ἀλλ' ὀργυαίας λέξεις δοξοσόφως μάλα, ποιεῖν ἠρέσκοντο, ἐξὸν αὐτοῖς καὶ μονοσυλλάβως, ταῖς ἐπιχωρίαις λέξεσι χρωμένοις, ἐξαγγέλλεσθαι; Ἐτεροι πάλιν μεταφράζοντες ἢ μετακινῶντες τὰ κύρια ὀνόματα, λανθάνουσιν ἑαυτοὺς ἀμαθέστατα πράττοντες.

Αἰσκεται δὲ καὶ πλῆθος καράβων, ἔντε ταῖς χειροκμήτοις λίμναις, καὶ ἐν τοῖς ποταμοῖς, ὅσοι λιμνάζου καὶ ἀνεπαισθήτως κυλιόμενον τὸ ὕδωρ ἔχουσι, καὶ ἐν τοῖς τῶν ποταμῶν κολπίσκοις μάλιστα, καὶ ἐν τοῖς ἔλεσιν, ὅπου ἱκανὸν ὕδωρ ἐστὶν ἰστάμενον· καὶ ἐν τοῖς παριστρίοις, εὐτελοῦς τινος κέρματος, δεκάδες ὄλαι πιπράσκονται. Ἔστι δὲ τὸ μαλακόστρακον τοῦτο παρεμφερὲς πάντῃ τῷ ἀστακῷ, πολὺ τῷ μεγέθει τούτου λειπόμενον· μόνον ἐν τῷ Γάγγη, ὡς ἠκούσαμεν οἱ κάραβοι ἰσομεγέθεις τῷ ἀστακῷ τυγχάνουσιν. Οὐ πάντες δὲ οἱ ποταμοὶ, οὐδὲ αἱ λίμναι πᾶσαι ἐξ ἴσου ἠδύκρεως ἔχουσι τοὺς ὁμοειδεῖς ἰχθῦς. Καθόλου ὅπου τὸ ἔδαφος λιθαρίων καὶ καχλή-

κων κατ'άστρωτον, ἐκεῖ καὶ οἱ νηχόμενοι
 ἰχθῦς ἠδυκρεώτεροι. Ταῦτ' ἄρα καὶ ὁ Τύ-
 ρας ὁ πολλαχοῦ ἐπὶ ψήφων καὶ λιθίσκων
 ῥέων, καλλιχθύτερος. Ταῦτ' ἄρα καὶ οἱ
 τοῖς ὄρεινοῖς ῥείθροις χαίροντες ἰχθῦς,
 ἠδυκρεώτεροι. Περισπούδαστα δὲ τῶν πο-
 ταμῶν καὶ τὰ στομπάρια καὶ τὰ γουβίδια
 καὶ αἱ λεγόμεναι μυριάται. Ἐτερος πάντη
 ἰχθῦς ἡ μύραινα τῆς θαλάσσης.

Διαπορεῖν δὲ ἄξιον, τίνος ἕνεκα, οὔτε
 ἐν τῷ Ἰστροῦ ὁρᾶται ἔγχελυς, ὥσπερ οὐδὲ
 κάραβος ἐν τοῖς τῆς Σιβηρίας μεγάλοις πο-
 ταμοῖς, οὔτε ἐν τοῖς ἐς αὐτὸν ἐμβάλλουσι
 ποταμοῖς, ἐν τοῖς ἰστρικοῖς τόποις, ἢ
 οὔτως εἶπωμεν, τῶν βορειοτέρων καὶ δυτικω-
 τέρων καὶ μεσημβρινωτέρων ποταμῶν, τῇ
 διαίτη τοῦ ἰχθῦος μὴ ἐναντιουμένων· καὶ
 γὰρ καὶ ἐν τῷ βορείῳ τοῦ Δαυτξλάνδ, καὶ
 ἐν τῇ Ἰταλίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι γίνεται καὶ
 πολὺς ἐστὶν ὁ ἰχθῦς, καὶ πολύτιμος καὶ
 ἠδύτατος, ἐκτὸς ὧν εἶδομεν τῆς Εὐρετίας·
 ἀηδῆς γὰρ πάμπαν ἐνταῦθα καὶ εὐτελέ-
 στατος. Πέμπτον ἦδη ἐνιαυτὸν ἐν τῇ Δίντζ

πόλει τοῦ ἄνω Εστράϊχ τυγχάνοντες, ἐπυ-
 Δόμεθα εἰ ἔγγελος εἶη ἐν τοῖς ἐκεῖ που ὕδα-
 σι, καὶ ἀπεκρίναντο ἡμῖν, ὅτι ἄνω που
 τινὸς ποταμίου ἀλισκοῖντο ἔγγελος, καὶ
 δείξειν ἡμῖν ἐπηγγείλαντο τῇ ὕστεραία,
 ἀλλὰ τῇ ὕστεραία, ἅμα λυκανγεῖ ἀρχομέ-
 νῳ, ἀπήραμεν, καὶ οὐχ ἐωράκαμεν, ἃ ἡμῖν
 οἱ ὁμογενεῖς, οἱ καλῶς γινώσκοντες καὶ
 διαγινώσκοντες τὴν ἔγχυλν, ὑπέσχοντο.
 Ἀλλ' ἄρα αἱ ἐκεῖ ἔγγελος, εἰ ἀληθῆς ὁ λό-
 γος, ὡς περ ἐν ἐξορίᾳ ἐκ τῆς ἐπικρατείας
 τοῦ Ιστρου περιορίζονται;

Ἐν δὲ τοῖς ἐν τῇ ὄρεινῃ ρέουσι ποτα-
 μοῖς καὶ ῥύαξι, τοῖς τὸν ῥοῦν ταχύτερον,
 καὶ τὸ ἔδαφος κάχληξι καὶ λιθαρίοις καπά-
 στρωτον, καὶ τὸ ρεῖθρον διειδῆς ἔχουσι, ἕτε-
 ρα ἰχθύων ἐνδiciaτῶνται εἶδη, ὅσα ρεύμασι
 καὶ καθαροῖς ἀρέσκονται ὕδασιν. Εἰσὶ δὲ
 οὗτοι οἱ ὄρεινοὶ ἰχθύς, ἢ οὕτως εἶπωμεν, τῶν
 ἐν ἑτεροίοις ὕδασι νηχομένων, προτιμότε-
 ροι. Πρῶτοι τούτων ἰχθύς οἰποικιλία (ἕτε-
 ρος ἰχθύς ἢ θρίσσα ἢ καὶ τὸν Νεῖλον ἀνα-
 νηχομένη) οἱ ὀνομαζόμενοι κοινῶς πέστρο-

ραι, λιτραῖοι καὶ διλιτραῖοι οἰμείζους, καί-
 τοι ἐν ἑτέροις ὕδασι τῆς Ευρώπης εἰκοσαλι-
 τραῖοι καὶ μείζους, καὶ ἐν τῷ βορείῳ τῆς Κο-
 λομβικῆς, ἐν ταῖς μεγάλαις λίμναις καὶ ἑκα-
 τονταλιτραῖοι ὄντες. Τοὺς δὲ μολδοβάνους,
 τοὺς πλείους καὶ μείζους ποικιλίας ἀλίσκειν
 βουλομένους, ὑπερβαίνειν δεῖ τὰ ὄρια, καὶ
 ἐν τῷ Αρδελ ἀλιεύειν· ἐκεῖ γὰρ συνηρησε-
 στέρων καὶ βαθυσκελιωτέρων καὶ ἡσυχαιτέ-
 ρων ὄντων τῶν τόπων, πλείους καὶ μείζους
 εἰσὶ ποικιλίαι· φιλέρημον γὰρ καὶ φιλή-
 συχον τὸ ζῶον. Μετὰ τοὺς ποικιλίας αἰ-
 λόστριτζαι ἔχουσι τὰ δευτερεῖα παρὰ τοῖς
 γνώμωσιν ἰχθυοφάγοις. Ἀμφω αὐταὶ τε
 καὶ οἱ ποικιλίαι εἶδη τοῦ σάλμου τῶν
 ἰχθυολόγων εἰσὶν. Αἱ λόστριτζαι πολὺ μεί-
 ζους γίνονται ἐνταῦθα τῶν ποικιλιῶν·
 εἰκοσιτεσσαραλιτραῖας γὰρ ἐωράκαμεν.
 Ἐτι δὲ λιπάνια καὶ κλιᾶνοι, λιτραῖα τε καὶ
 διλιτραῖα τὰ μείζω· καὶ μιχάλτζαι, καὶ
 ἕτερα μικρότερα εἶδη.

Υ δ α τ α.

Ποταμοὶ, κοινοὶ μὲν τῇ Ρουμουνία καὶ ἐτέραις χώραις, εἰσὶν ὁ Ιστρος, ὁ Τισσὸς, ὁ Ουγγ καὶ ὁ Τύρας· ἴδιοι δὲ τῆς Ρουμουνίας, Μάρισσος, ὁ ἐν τῷ ἀνατολικῷ τοῦ Αρδὲλ τὰς πηγὰς ἔχων, οὗ πόρρω τῶν ὀρίων τῆς Μολδόβης καὶ τῶν πηγῶν τοῦ Ολτου, ὅς χωρίσας τρόπον τινα ἐς δύο τὸν νομὸν, καὶ ὀρίσας τὸ Μπανὰτ τοῦ Γύλα, ἐκβάλλει ἐς τὸν Τισσόν· Ολτος, οὗτος ἐν τῷ ἑώτῳ τοῦ Αρδὲλ τὰς πηγὰς ἔχων, οὗ πόρρω τῶν τοῦ Μαρίσσου καὶ τῶν τοῦ Μπεκάζου, καὶ πρὸς ὄψιμας ῥέων, καὶ δεξιόμενος πληθὺς ὀνάκων καὶ ἐτέρους ποταμοὺς, τρέπεται πρὸς τὸ νότιον πλησίον τοῦ Σιμπὶν πρὸς ἑω, καὶ ἀφορίσας τὸ Σεβηρίνον, τὸ κραιβοβικόν, λέγω, Μπανὰτ τοῦ κατ' αὐτὸ Ρουμουνικοῦ ἀγροῦ, προσφέρει καὶ αὐτὸς τῷ Ιστρῷ τὰ ἐὰ νάματα· Σόμοσις, συγκείμενος ἐκ δύο ποταμῶν τῷ μικρὸς καὶ μέγας διακρινομένων, καὶ ἐνουμένων, καὶ διαβὰς τὸ Γύλα, ἐξίησιν ἐς τὸν Τισσόν· Κέρες (χουσὸς), ἐκ δύο καὶ οὐ-

τος συντιθέμενος ὁμωνύμων οἱ καὶ ἀλλή-
 λους, καὶ τῷ βόρειος καὶ νότιος διαστελλο-
 μένων καὶ προσδιοριζομένων, οἱ τινες ἐν
 τῷ δυτικῷ τοῦ Αρδὲλ πηγάζοντες, καὶ βρέ-
 χοντες τὸ νότιον τοῦ Γύλα, συμβάλλονται
 ἀλλήλοις καὶ γίνονται εἷς, ὃς τις ἐς τὸν
 Τισσὸν ἐκχεῖται· Κράσνας ἀπὸ Αρδὲλ.
 προσφέρει τῷ Σομόσσει τὰ ἐὰ ρεῖθρα·
 Αρασιός, (χρυσοφόρος μοαγγυοριστὶ ση-
 μαίνει ἢ λέξις), ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ τοῦ Αρδὲλ
 ἀρχόμενος, ἐς τὸν Μάρισσον ἐξέρχεται·
 Τέμις, ἐν τῷ ἐφῶ τοῦ Μπανὰτ πηγάζων
 καὶ πρὸς δυσμὰς ῥέων, ἐκβάλλει ἐς τὸν
 Ιστρον, οὐ πόρῳ Πελεγράδ· Ζύουλ, ἐρ-
 χόμενος ἐξ Αρδὲλ καὶ διασχίζων τὴν Κραϊο-
 βικὴν, ἐκβάλλει ἐς τὸν Ιστρον· Βέδε, πο-
 τάμιον ἀναμεταξὺ τοῦ Ολτου καὶ Αρντζες·
 διασχίζει τὸν ὑπονομιδὸν Τελεορμὰν καὶ
 ἐκβάλλει ἐς τὸν Ιστρον· Ολίγον κατωτέρω
 τῆς ἐκβολῆς ἀγκῶν ἐστὶ τοῦ Ιστρου πρὸς τὸ
 ἀνατολικοβόρειον ἐκκλίνοντος· Ενταῦθα
 ἐν τῷ ἀγκῶνι τὸ μέρος τῆς Ρουμουνίας
 ἐστὶ τὸ νοτιώτατον·

Ἐτι δὲ Ἀρντζες ἐστίν, ὃς συμβαλὼν
 τῇ Δυμποβίτζη, ἐκβάλλει ἐς τὸν Ἰστρον·
 Ἰαλονμίτζας, ἐκ τῶν ὀρέων κατερχόμενος
 καὶ δεξάμενος ἐκ δεξιῶν τὴν Μπράχοβαν
 ἐξ Ἀρδὲλ κατερχομένην, καὶ διαβὰς τὸν
 νομὸν ἀπὸ βορρᾶ ἐς νότον, ὡς περ καὶ
 πᾶντες οἱ τοῦ Ρουμουνικοῦ ἀγροῦ ποταμοί,
 ἐκχύνεται ἐς τὸν Ἰστρον· Μποζέον, πη-
 γάζει ἐν Ἀρδὲλ, χεῖμαρῶς μᾶλλον, καὶ
 πολὺς καταράσσω, ἐπικίνδυνος γίνεται
 τοῖς διαβαίνουσι διὰ τὴν ὀξύτητα· γε-
 νόμενος δὲ ἐν πεδίῳ, ἐξαλλοιοῦται καὶ
 πρᾶος γίνεται, καὶ συμβάλλει τῷ Σιρέτη·
 Ρίμνικον, ποτάμιον ἄλμυρόν τὸ ὕδωρ
 ἔχον· Μίλκοβον, μικρὸν ποτάμιον πλη-
 σίον Φοξάν, χύνεται ἐς τὸν Σιρέτην· καὶ
 ἀνωτέρω πούτνα, χεῖμαρῶς ἐξ Ἀρδὲλ
 καταρρέων, καὶ ὑπὲρ ταύτης Σούσσιτα,
 χεῖμαρῶς καὶ αὕτη, καὶ ἑκάτεροι ἐς τὸν
 Σιρέτην ἐμβαίνουνσι· Τροτοῦς, ποταμὸς
 ἐξ Ἀρδὲλ κατερχόμενος, καὶ ἐς τὸν Σιρέτην
 ἐκ δεξιῶν ἐκβάλλων· ἔπειτα Κάσσιανον καὶ
 Οἰτουῦζον κάτω τῆς ὄκνης, καὶ Ουζον ἄνω

τῆς Οκίνης, ποταμοὶ ἐξ Αρδὲλ οἱ δύο ὕστε-
ρινοὶ καταρρέοντες, καὶ πάντες καὶ οἱ τρεῖς
τοῖς τοῦ Τροτοῦς τὰ σφέτερα ἐκ δεξιῶν
συμμίσχοντες ῥάματα.

Τὸ δὲ Οἰτοῦζον, παρ' ὃ καὶ δι' οὗ
εἰσβασίς (οὐ λέγω ὑπέρβασίς) δι' ἀμαξητῆς
ὁδοῦ ἐς Αρδὲλ, ἐν πᾶσιν οἷς εἶδομεν γεω-
γραφικοῖς πίναξι, κακῶς παρίσταται, ἀλ-
λήλους ἀντιγραφόντων τὰ πολλὰ τῶν γεω-
γράφων, καὶ τὰ σφάλματα οὕτω διαιωγι-
ζόντων. Ακμὴν καὶ ὁ τοῦ Μπράουερ
τῆς Μολδόβης ὀργανιαῖος πίναξ, ὁ κρείσ-
των τῶν ἄλλων δοκῶν, ὡς ἐν τῇ χώρᾳ τάχα
γενόμενος, πλήρης σφαλμάτων εὐρίσκεται
ἐξεταζόμενος. Συμπεράνομεν δὲ ἐξ ὧν
αὐτόπται ἐγενόμεθα ἀπὸ Μρέτζκου ἐς
Οκναν ἔλθοντες, καὶ τριακοντάκις πού
τὸ Οἰτοῦζον διαπεράσαντες καὶ ἐν
μιᾷ τῶν χειρσονήσων αὐτοῦ, ἴν' οὕτως
εἶπωμεν, διανυκτερεύσαντες, ἀρχομένου
ἤδη χειμῶνος, καὶ τὸ ὕδωρ του ποταμοῦ
ἐξικνεῖτο τῶν κοιλιῶν τῶν ἵππων, καὶ περ
ὄμβρου ἢ ὑετοῦ μὴ προσυμβάντος. Ἐχει

δὲ τὰς ἀρχὰς τὸ Οἰτουῦζον ἐκ δύο ὄρυάκων ἐν Αρδὲλ, ὧν ὁ εἷς διὰ τοῦ Μπρέτζκου ῥέει· ἀπέχει δὲ τῆς Οκνης περὶ τὰς ἑξ ὥρας ἀπὸ τῆς ἐπ' αὐτοῦ Γκουζέστ κώμης μετρουμένου τοῦ διαστήματος. Τί εἶδομεν θεωροῦντες τὸν τόπον ἐν τῷ πίνακι, ὅπου καὶ τὸ πολίχνιον ἢ Οκνα, ἐν ἀριστερᾷ τοῦ Τροτουὺς ὄν, ἐς τὰ δεξιᾷ μαγικῶς μετήνεγκται, γραμμῶς ὡς ἔτυχεν ἡγμένας, καὶ οὐχ ὡς ἔχουσι Δέσεως τὰ πράγματα παριστώσας.

Ταζλέου ποταμὸς ἐξ ἀριστερῶν ἐκβάλλων ἐς τὸ Τροτουὺς, ὅπερ καὶ τοῦτο ἐς τὸν Σιρέτην ἐκδίδωσιν, ἐξ Αρδὲλ κατερχόμενον· Πίστριτσα, ὁξὺς ποταμὸς ἐν τῷ ἀνατολικωτάτῳ τοῦ Γύλα πηγάζων, καὶ δεχόμενος ἐκ δεξιῶν, μετ' ἕτερα ποτάμια, τὴν Ντόρναν, τὴν Νιάγραν ποταμὸν, ἔπειτα τὴν Μπόρκαν εἶτα τὴν Πίστριτζιόραν, κατωτέρω ἔτι ἕτεραν Νιαγραν ποτάμιον, ἔτι κατωτέρω τὸν Μπεκάζον, καὶ κατωτέρω τὸν Ταρκοέου *) Πᾶντες οὗτοι οἱ

---

*) Τὸ ο περιττὸν ἐνταῦθα· ἐτέθη δὲ διὰ τὴν προφορὰν τοῦ κ· πρόφασε τοίνυν τὸ κ ἐν τῇ κε συλλαβῇ, ὡς προφέ-

ποταμοὶ ἐξ Ἀρδέλ καταβαίνουσιν. Ἐκ δὲ ἀριστερῶν δεχομένη ἡ Πιστριτσα τὸ Κρακίου ποτάμιον, συμμίσγεται τῷ Σιρέτη οὐ μείζονι αὐτῆς ὄντι, καὶ ἀποβάλλει τὸ ὄνομα, ἑτέρῳ προσφέρουσα τὰ διειδῆ αὐτῆς νάματα· Μολδόβα, ἐκ τῶν βορειοτάτων τῆς Μολδόβης κατεροχομένη, καὶ βρέχουσα ἐξ ἀριστερῶν τὸ Ρῶμανον, ἐκβάλλει κατωτέρω ἐς τὸν Σιρέτην· Σουτζιάβα, ἐς τὸν Σιρέτην καὶ αὐτὴ ἐκχνομένη, παρ' ἣν ἐν δεξιᾷ καὶ ἡ ὁμώνυμος πόλις ἐστίν· Σιρέτης, παρ' ὃν καὶ πόλις ποτὲ τῶν κομάνων καὶ ῥουμούνων πρὸ τῆς τῶν μολδοβάνων ἡγεμονίας· Μπουρλάτ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μολδοβῆς πηγάζων καὶ ἐξ ἀριστελῶν ἐκβάλλων ἐς τὸν Σιρέτην, ὃς καὶ οὗτος ἐς τὸν Ἰστρον ἐκδίδωσι, οὐ πόρρω τῆς Γαλατῆ παριστρίου μολδαβανικῆς πόλεως· Τζέρνα μάρε, πηγάζει ἐν Καρπαδί-

---

ρεται καὶ πρὸ τοῦ α· οὕτω καὶ Μπακοίου, μὴ κινῶν ἐς ἀφῆν τοῦ οὐρανίσκου τὴν γλῶσσαν καὶ ἔρεισιν, ἀλλ' ἀπὸ τούτου κρατῶν, ὡθεὶ πρὸς τὸ ἔμπροσθεν αὐτοῦ τὸν αἶρα τὸν ἐκπνεόμενον.

οις, και ὀρίζων Γάλιτζαν Μολδόβης, ἐκβάλλει ἐς τὸν Προῦτον· Προῦτος, ὑπὲρ τὸ βόρειον τῆς Μολδόβης πηγάζων, και διαιρῶν ἐς δύο σχεδὸν πρότερον τὴν Μολδόβαν, νῦν δὲ ὀρίζων αὐτὴν ἀπὸ τῆς μεγάλης ἀρχῆς τῶν ῥούσσων, και δεχόμενος ἐκ δεξιῶν Ζίζιαν, πλησίον Γαλάτζ, προσφέρει τῷ Ιστρω τὰ Δολερά μὲν, ποτιμώτατα δὲ αὐτοῦ νάματα. Αἱ δὲ τοῦ Ιστρου ὄχθαι, πλησίον Γαλάτζ, πελώριον ὕψος ἔχουσαι, ἐξισταῖσι τὸν Θεατὴν και ἐμπιπλάσι Δαύματος. Ουδεμίας οὐδαμοῦ τηλικούτον ἐχούσας ὕψος εἶδομεν ὄχθας.

Υποδιαίρεσις Ρουμουνίας.

Οἱ νομοὶ ἢ ἀγροὶ, καδ' οὓς διήρηται ἡ Ρουμουνία διαιροῦνται πάλιν και οὔτοι, εἰς ὑπονομοὺς ἢ ὑπαγροὺς· και εἰσιν οἱ ἐφεξῆς ἀρχομένοις ἐκ τοῦ ἐφῶν τῆς Ρουμουνίας.

Νομοῦ Μπασσαραβίας ὑπο-
νομοί.

Καουσιάν.

Ο ὑπονομὸς οὗτος περιέχει τὸ ἀνατο-
λικὸν καὶ νότιον μέρος τῆς κυρίας Μπασ-
σαραβίας, καὶ τὸ Ἰγιν μετὰ τῶν πέριξ
κωμῶν, μέρος τοῦ ὑπονομοῦ τῆς Λαπού-
σνης, βία ἀποσπασθὲν καὶ προσενεχθὲν
δῶρον ζητουμένης ἡγεμονίας. Περιέχει
οὗτος ὁ ὑπονομὸς τὰ ἐφεξῆς ἀξιολογώτερα.

Καουσιάν, κωμόπολις, καθέδρα
ἐνίοτε τοῦ γάνη πρότερον, ὅτε καὶ πόλις
ἦν καὶ περὶ τὰς πέντε χιλιάδας οἰκιῶν εἶ-
χεν, ὡς λέγουσι, καὶ ἔτι φαίνονται ἴχνη
μείζονός ποτε συνοικίας ἢ κοινότητος· νῦν
δὲ ἔχει οὐδὲ χιλίας, ξυλίνας πάσας σχεδὸν
καὶ κατωγαίας, ἤγουν ἀνορόφους, δηλαδὴ
ὡσπερ κοινῶς λέγομεν, ἄνευ πατώματος,
οἰκητήριον τῶν ὑπονομαρχῶν· ἐν τῷ ἀνα-
τολικῷ τῆς Μπασσαραβίας, ἐν κοιλάδι. Ο
Τύρας ὑπερεκχυθεὶς ἐν ταῖς πολυομβρίαις
τῆς Γαλίτζης, πλησίον αὐτῇ ἀρικνεῖται. Δια-

βαίνων δὲ ἢ ἰκόμενος ἐς Καουσσάν, μάτην
παπταεῖς, καὶ ματαιότερον ἔτι ζητήσεις
τὸν ποταμὸν τοῦ Καντεμίρη· ὄψει οὐδὲ
ῥύακα.

Τίγιν, Πενδέρ, φρούριον μέγα, ὄχυ-
ρὸν, πόλις πρότερον· νῦν σχεδὸν ἔρημον·
ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Τύρα, ἐν πεδιάδι
μικρᾷ μὲν, ἀλλ' ὠραιοτάτῃ, ἐστεφανωμένη
μακρόθεν ὑπὸ γεωραχιῶν. Οἱ κάτοικοι
κατοικοῦσι τὸ προάστειον, καὶ αὐτὸ σε-
σαθρωμένον καὶ πρόσοψιν ἔχον ἡμερει-
πίου. Τὰ ὑπὲρ Τύραν ὄντα ἀναπεπτα-
μένος τόπος, αὐξάνει τὴν ὠραιότητα τῆς
τοποθεσίας. Ἀπέχει τοῦ Καουσιάν τέσ-
σαράς ὥρας πρὸς Δερινὰς ἀνατολάς.

Ακερμάν, τζιτάτε ἄλμπα ρουμουνι-
στί, φρούριον ὄχυρὸν, μικρὸν, ἀλλ' ἀξιό-
λογον, περὶ τὰς ὀκτωκαίδεκα ὥρας πρὸς
νότον τοῦ Καουσιάν, ἐν τῷ μέσῳ τῆς
πλευρᾶς τοῦ κόλπου, ἐς ὃν ἐκδίδωσιν ὁ
Τύρας. Εἰσὶ καὶ περὶ τοῦτο κῶμαι ρου-
μουνικαὶ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ φρουράρ-
χου τελοῦσαι πρότερον, νῦν δὲ ὑπὸ τοὺς

ὑπονομαρχας. Οἱ κάτοικοι γραικοί, ρουμοῦνοι, βούργαροι, ἐν τῷ προαστείῳ, οὗ αἱ οἰκίαι σχεδὸν πᾶσαι κατώγαιαι· ἔχει καὶ αὐτὸ, τρόπον τινά, πρόσοψιν ἡμερειπίου. Αὕτη ἐστὶν ἡ Νικωνία τῶν παλαιῶν ἐλλήνων, ἧς ἀντικρὺ ἦν ἡ Οφιοῦσσα, νῦν βιδούπολις· κατὰ γὰρ τὸν Στράβωνα ἀπεῖχεν ἡ Νικωνία τῆς θαλάσσης σταδίους ἑκατὸν τεσσαράκοντα· ἰσοδυναμεῖ δὲ ὁ σταδικὸς ἀριθμὸς οὗτος πέντε ὥραις περίπου, καὶ τόσον καὶ τὸ τοῦ Ακερμάν καὶ Πόντου διάστημα.

Πάντως οὐκ ἔλαθε τοὺς συνετοὺς καὶ τολμηροὺς παλαιοὺς ναυσιπόρους ἢ ὠραιότητι, καὶ εἰς πόλιν ἐπιτηδειοτάτη καὶ προσφρεστάτη τοποθεσία. Κεῖται μὲν γὰρ ἡ Νικωνία ἐν μικρᾷ ὀριζοντικῇ πεδιάδι, μικρὸν ἐξεχούση ἐν τῷ κόλπῳ, καὶ ὅσον πέντε ὀργυῖας ὑπερκειμένη τούτου. Τὸ ἔδαφος στερεὸν, τῆς πόλεως μετ' ὀλίγην γῆν, ἐπὶ λίθου, συμφουῖ μὲν δοκοῦντος τῇ ὄψει, διὰ τὸ σπογγοφανὲς καὶ βαδρὸν σπογγόχροον, στερεοῦ δὲ τῇ ἀφῆ καὶ ἀντι-

τύπου τυγγάνοντος, βεβηκνίας. Η πεντοργυαία ὄχθη ἀπότομός ἐστί πως, ἐξ ὑπερμεγεδῶν καὶ ἐξαισίων λίθων συνισταμένη καὶ μικρὸν τῆς ἄκρας τοῦ κόλπου ἀφίσταται, ὥστε ἀναμεταξὺ τούτων ῥαδίως καὶ πολλοὺς ἅμα ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ περιπατεῖν ἐνεῖναι, οὐχ ἕτερον μετ' ἕτερον, ἀλλ' ἕκαστον παρὰ ἕκαστον. Ὁ κόλπος μακρὸς, ὅσον ἑνδεκα ὥρας, καὶ πλατὺς, περὶ τὰς δύο ὥν, πρόσοψιν οὐκ ἔχει ποταμοῦ, ἀλλὰ θαλάσσης παντάπασιν, οὐρανύχρους, κυμαινόμενος, ἀμμώδει αἰγαλῶ περατούμενος. καὶ συντεμόντι, οὐδενὶ θαλάσσης διενηροχῶς. Τὸ ὕδωρ, πνέοντος μὲν βορρῆ, γλυκὸν καὶ πότιμον, πνέοντος δὲ νότου, ἀλμυρῶδες, καὶ οὐδ' οὕτως ἄχρηστον. Εἰσὶ δὲ καὶ φρέατα, καὶ πηγὴ, μικρὸν ἀπέχουσα, ἠδίστου ὕδατος. Τὰ πέραν τοῦ κόλπου ἀνεπεπταμένος τόπος· τὰ πέριξ, παραπλήσια, πεδία ἐγκεκλιμένα ὀλίγον. Τῆς ὄψεως μηδὲν ἐκ γῆς ἐχούσης τὸ ἐπιπροσδοῦν, καὶ ἐπὶ ὑδάτων ἀβρῶς καὶ τροφηλῶς περιπατούσης, οὕτως εἰπεῖν, καὶ μέχρι

τῶν πρὸ τοῦ στόματος ταινιῶν ἐξικνου-
 μένης, καὶ τούτων ἔτι ἐπέκεινα, ἡ Νικω-
 νία πάντως σπανίας ἔχει τὰς ἀξίας αὐτῆ πα-
 ραβάλλεσθαι τοποθεσίας. Βορρῆθεν, τοῦ
 Τύδορα λόφου ἐξικνεῖται ἡ ὄψις. Ο ἄηρ
 καθαρὸς, εὐκραής· τὰ διάφορα τῶν πυρετ
 τῶν εἶδη σπανιώτατα. Κώνωπες, τὰ ὄχλη-
 ρότατα ζωῦφια παρὰ τὸν Ἰστρον· καὶ ἐν
 ταῖς παρατυρίαις κώμαις, καὶ ἡμέρας ἔτι,
 ἐνταῦθα οὐδὲ φαίνονται. Τοιαύτη τοί-
 νη οὕσα ἡ τοποθεσία τῆς Νικωνίας,
 πάντως, εἰ καὶ χεῖρες ἀνδρῶπων τῆ φύσει
 συνέδραμον, ἢν ἂν τῷ ὄντι ἀξία, ἐπίγειος
 παράδεισος ὀνομάζεσθαι. Ἀλλὰ κακῶς
 ἐκτισμένη, ἀτραποῖς μᾶλλον ἢ ὁδοῖς
 διακεχωρισμένη, ἐρειπίων πολλῶν ἐμπε-
 πλησμένη, μηδὲν τὸ κοσμοῦν κεκτημένη,
 περαβλεπομένη, περιφρονομένη, εἰς οἴ-
 κτον καὶ ταλανισμόν τὸν σκεπτικὸν θεα-
 τὴν διεγείρει, νῆ τὴν ἀλήθειαν, καὶ εἰς
 ἄλυσιν καὶ λύπην, ἀναπολοῦντα τοῦ ἀν-
 δρωπίνου γένους τὴν ἀδλιότητα. Οἷα δὲ
 καὶ τὰ πέριξ εἰσί! ἐκτὸς ἀμπέλων καὶ τι-

νων καρπίμων δένδρων, καὶ τούτων ἡμελη-
μένων, καὶ στενωπῶν, οὐδέν ἐστιν ἰδεῖν
ἕτερον.

Φέρε, νῦν, τὰ πρὸς τέρψιν καὶ ἡδο-
ρικὴν ὄψιν διηγησάμενοι, καὶ τὰ πρὸς εὐ-
κολίαν βίου καὶ ἀρμοδιότητα πόλεως ἴδω-
μεν. Ἡ Νικωνία πόλις μὲν ποτὲ, νῦν δὲ
πολίχριον παρεωραμένον, ἔχει, βορῶν ὄψιν
μὲν, τὸν Τύραν πλώϊμον ποταμὸν ἐκ Γα-
λίτζης κατέρχόμενον, ὃθεν ξύλα ναυπηγή-
σιμα καὶ ἐρέψιμα, καὶ πρὸς τὰς ἄλλας τοῦ
βίου χρείας χρήσιμα καὶ ἀναγκαῖα, κατα-
κομίζεσθαι ῥάδιον, καὶ ἤδη κατακομίζον-
ται· καὶ εἰς ἐμπόριον διὰ τοῦτο δεξιὸς,
τὴν μετακόμισιν ἀναμεταξὺ ἐνὸς μεγά-
λου μέρους τῆς Πόλσκης καὶ τῶν κάτω
παρατυρίων καὶ τῶν μεσημβρινῶν εὐκολύ-
ων· ἐκ νότου δὲ τὸν εὐξεινον πόντον, δι'
οὗ τὰ τῆς Ἑλλάδος προϊόντα, ῥαδίως τοῖς
πρὸς βορῶν τοῦ Πόντου καὶ τοῖς παρα-
ποντίοις φοιτᾷ. Ἀλλ' ὁ κόλπος οὐχ ἰκα-
νὸν τὸ βάθος ἔχει, καὶ μεγάλων πλοίων
οὐκ ἀνεκτικός; Ἀλλ' οἱ νικωνοὶ πάσαι

πλοίοις ἐνταῦθα παρεγένοντο, τὸν Πόντον ἀναπλέοντες, καὶ τοιαῦτα τῷ μεγέθει πλοῖα, οἷά περ εἶδομεν τὸν παρελθόντα αὐγουστον, ἱκανά εἰσι τῷ ἐμπορίῳ τῆς πόλεως, καὶ ῥᾶων διὰ τούτων πολὺ ἢ τῶν φορτίων μεταθρόα, καὶ τὸ ἐμπόριον κάλλιον ἐκτελεῖται, ἢ περ δι' ἁμαξῶν ἐν ταῖς τοῦ Δαυτζλάνδ πόλεσιν. Εἶτα οὐ πορῶν ἢ θάλασσα, ὅπου λιμένες βαθεῖς ἀνεκτικοὶ μεγάλων πλοίων. Πεδία εὐφώρα ἐντεῦθεν τε καὶ πέραν τοῦ κόλπου εἰσὶν, εἰκοσαπλάσιον τὸν πύρον ἀποδιδόντα, καὶ νομὴν παντοδαποῖς βοσκήμασι παρέχοντα ἄφθονον· εὐγείος γὰρ καθόλου ἢ Μολδόβα, μᾶλλον δὲ ἢ Μπασσαραβία, καὶ εὐγειοτέραν ἀπὸ Ες μέχρι Παρισίου οὐκ εἶδομεν, καὶ ξυλίνοις καὶ σιτίνοις καρποῖς προσφρυστάτη, ἐκτὸς τῶν ὅσα διὰ τὸ μάλα δύσριγον αὐτῶν ἐν τοῖς ἐντοσιστρίοις οὐτελεσφορεῖ μέρεσι, ἐν ὑπαιθρίοις φυτενόμενα. Εὐδοκιμεῖ ἐνταῦθα ἡ ἀμπελος καὶ οἱ βότρους καλῶς πεπαίνονται, καὶ τοῖς ἐν Βυζαντίῳ παραβάλλεσθαι ἔχουσιν

Ιχθῦς ἐνταῦθα ἀλιεύονται μὲν πολλοὶ, καὶ
 πολλὰ καὶ διάφορα εἶδη ἐστίν· ἀλιεύεσθαι
 δὲ πολλῶ πλείους ἐτι ἔμελλον, καὶ ἐν οὐ-
 δενὶ ἑτέρῳ μέρει τῆς Ευρώπης οἴομεθα
 τοὺς ἰχθῦς εὐωνοτέρους εἶναι· ἐστὶ γὰρ καὶ
 εὐτελοὺς κέρματος, τριλίτραϊον καὶ πεν-
 ταλίτραϊον ἰχθῦν ὠνήσασθαι, καὶ ὄν ἐτι
 δι' ἠδύτητα περισπούδαστον, καὶ ἐν ταῖς
 μεγάλαις πόλεσι δέκα χρυσίων καὶ εἴκοσι
 καὶ ἐπέκειν' ἄ ποτε ὄνιον. Ἔστι μὲν οὖν
 κατὰ τι καὶ λειψανδρήσασα πολὺ ἢ πόλις
 παραίτιος, ἀλλὰ καὶ πολυανδροῦσα πολυ-
 χυττέρα πολὺ ἂν ἦν, ἢ περ τις ἄλλη τῶν
 ἐν τῇ Ευρώπῃ πόλεων. Ἀλιεύονται δὴ ἐν
 τῷ κόλπῳ ὅσα κοινῶς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις
 ποταμοῖς ἀλιεύονται· ἐτι δὲ καὶ ἕτερα εἶδη
 ἐκ θαλάσσης ἐνταῦθα ἀνανηχόμενα. Πλη-
 θος ἀπίθανον τῶν, αἱ γλῶσσαι κοινῶς ὀνο-
 μάζονται, φρανσιστι δὲ λος. Κέφαλοι,
 οἱ φιλοῦσιν ἀγεληδὸν παρὰ τὰ στόματα
 τῶν ποταμῶν περινήχεσθαι καὶ ὑπερνήχε-
 σθαι πλέοντες· πυροβόλοις γὰρ ὅπλοις
 βάλλονται συχνάκις πλέοντες· πάντως ἀνα-

βαίνουσι τὸν κόλπον καὶ μέχρι τοῦ μυχοῦ· ἀλλὰ πανοῦργος ὁ ἰχθὺς, καὶ ἑτεροίων δι- κτύων χρεία ἐς τὴν τούτου ἀλίευσιν. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκ λειψανδρίας ἀμέλειαν καὶ ἀφρον- τιστίαν, οὐδ' ἀλιεῖς διάφοροι, οὐδὲ, πα- ρακειμένης θαλάσσης πολυῖχθυσος, ἐν Νι- κωνίᾳ θαλάσσιοι ἰχθῦς φαίνονται. Πλή-θει ὁ Πόντος τῶν κοινῶς λεγομένων σια- κίων, ἅπερ οἱ φρανσαῖοι τουρμπὸ, οἱ δὲ δάυτζοι φασιανοὺς θαλάσσης ὀνομάζουσι, καὶ ἐπληθεύει ἂν καὶ ἡ τῆς Νικωνίας ἀγορὰ, εἰ τὰ πράγματα ἑτεροίως πως εἶχεν, ἢ ὥσπερ νῦν ἔχουσι. Τοὺς ἰχθῦς τούτους μικροὺς ὄντας καὶ ἐν τοῖς παραγείοις φι- λοῦντας νέμεσθαι, ἢ ἐνταῦθα ἐκμαιενομέ- νους καὶ ἀκμὴν μένοντας, οἱ παῖδες χειρ- σὶν ἀλίσκουσι, καὶ παιδιᾶς ἢ λούσεως χά- ριν, ἐμβαίνοντες ἐς τὴν θάλασσαν, ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῖς πατουμένων αὐτῶν αἰ- σθάνονται. Ἀλιεύονται δὲ ἐν τῷ κόλπῳ καὶ τὰ εἶδη τοῦ ἀντακαίου, μάλιστα δὲ πλήθος τζίγων, καὶ νισέτρων καὶ πιστρού- γων, καὶ ἐξαγωγή αὐτῶν ἐς τὰ πέριξ πολλή,

καὶ τεταριχενμένων, καὶ νεαλῶν· καὶ ὑπὲρ τὰς δέκα ἀμάξας ἐωρακότες ποτὲ, ὧν τζί-
 γαι ἦν καὶ πεστροῦγαι τὸ φορτίον, πρᾶ-
 γμα σπάνιον καὶ ὑπερσύνεδες δόξαν ἡμῖν,
 ἐθαυμάσαμεν· σπάνιον γὰρ ἐν ἄγορᾷ
 Ρουμουνίας τοῦτο τὸ γένος τῶν ἰχθύων,
 ἐκτὸς τῆς μορούνης, εἰς πώλησιν ἐκτίθε-
 ται, καὶ τοῖς ἄρχουσι μόνον καὶ τοῖς κτη-
 ματικοῖς, ὅσοι ἀλιεῖς ἰδίους ἔχουσιν, ὡς
 ἐξαίρετόν τι προσφέρεται. Αὕτη ἐστὶν ἡ
 δέσις τῆς Νικωνίας πρὸς ἅ,τε εὐκόλον τὸν
 βίον ποιοῦσι, καὶ πρὸς ἅ ἠδονικὸν καὶ χα-
 ρίεντα· καὶ δοξεῖ ἴσως τισὶ προκατάλημμα
 τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ φροντὶς ἡμῖν οὐδεμία
 τοῦ δόξαντος. Τόγε πρὸς ἡμᾶς, ἀπὸ Πα-
 ρισίων καὶ ἀπὸ Αμστερδὰμ ἕως Μολδό-
 βης εὐμορφοτέραν τοποθεσίαν οὐχ ἐωρά-
 καμεν.

Παλάνκα, φρούριον μικρὸν, ὑπερ-
 κείμενον τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου, ἔρημον,
 καὶ κήμη ρουμουνική παρ' αὐτό. Πρό-
 τερον ἄγορᾷ ἦν ἐνταῦθα καὶ διάβασις ἐς
 τὰ ὑπερύρια.

Αναμεταξύ Παλάνκης καὶ Πενδῆρ, πα-
ρὰ Τύραν, κῶμαι ρουμουνικαὶ εἰσιν, ὑπ'
ἀπεσταλμένου ἐκ Κωνσταντινουπόλεως
πρότερον διοικούμεναι, αἱ εὐτυχέστεραι
τῆς Ρουμουνίας διὰ τὴν τῶν κατοίκων περὶ
οἰκονομίαν πρόνοιαν, καὶ τὴν εὐφορίαν τοῦ
τύπου. Ανέγνωμεν ποτὲ περιγραφὴν ἐνός
σβένσκου παριστάντος αὐτὰς ὡς ἀγροκή-
πια ὠραιότατα· ἰδοῦσι δὲ, οὐ πρὸ πολ-
λοῦ, πολλοῦ ἐδέησέ ἀγροκήπια τοιαῦτα
φανῆναι. Εἰσὶν ἐν Μπασσαραβιά καὶ
Μολδόβη κῶμαι διὰ τὴν περὶ αὐτὰς ἀγρι-
κὴν πρόνοιαν καὶ ἐπιμέλειαν πολὺ ὠραιό-
τεραι. Εἰσὶ μὲν οὖν περὶ αὐτὰς λειμῶνες
καρπίμων δένδρων, δαμασκηνεῶν μάλι-
στα, ἀλλὰ τοῦ ἀγροκήπια εἶναι πολὺ ἀπο-
λείπονται. Ἐνταῦθα πλῆθος κωνώπων
ὀχληρῶν μάλα, καὶ μεσουρανοῦντος ἡλίου.

Κελλίον, πόλις καὶ φρούριον ἐπὶ τοῦ
βορειοτάτου στόματος τοῦ Ἰστρου, οὐ
πόρρω θαλάσσης, καὶ κῶμαι περὶ αὐτὴν
ρουμουνικαί.

Παλαιὸν Κελλίον, νῆσος προκειμένη
Κελλίου, καὶ κώμη ρουμουρική. Ἐνταῦ-
θα φυόνται κιδώνια διὰ τὸ μέγεθος ἀξιό-
λογα. Τὰ ἐπίλοιπα νησία τῶν ἐκβολῶν
τοῦ Ἰστρου ἀκατοίκητα· γεωργοῦνται ἐν
μέρει τινά, πᾶντα αὐτοφυέσι δόναξι κα-
τάφυτα. Ἐν πᾶσι, μᾶλλον δὲ ἐν τινι μι-
κρῷ νησιδίῳ, πληθος ὄφρων ἔρπουσι.

Ρ έ ν.

Ὁ ὑπονομὸς οὗτος ἐκτείνεται ἐς τὸ
ὑπόλοιπον καὶ δυτικὸν μέρος τῆς καδ' αὐ-
τὸ Μπασσαραβίας.

Ρέν ἢ Τομάροβα, κωμόπολις ἐπὶ τῆς
ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ἰστρου, πλησίον τῆς
ἐκβολῆς τοῦ Προύτου, οἰκητήριον τῶν
ὑπονομαρχῶν, ἢ δεξιωτέρα καὶ καλλίων
δέσις ἐν τοῖς ἀριστεροῖς τοῦ Ἰστρου καὶ
τοῦ Προύτου εἰς ἐξαγωγὴν καὶ εἰσαγωγὴν
ἐμπορικῶν φορτίων, ἐμπορεῖον.

Ἰσμαήλ, πόλις, φρούριον μέγα· πο-
λὺ μέντοι τῆς τοῦ Τίγιν πολυδαπάνου
ὄχυρώσεως ἀπολείπεται· περίφημον καὶ

τοῦτο, ὡς περ κἀκεῖνο, ἐκ τῶν ἐν τοῖς προϋ-
 στερινοῖς πολέμοις ἀντιστάσεων καὶ αἱμα-
 τοχυσιῶν καὶ ἀλώσεων. Εἰσὶ δὲ καὶ περὶ
 τὸ Ἰσμαήλ κῶμαι ρουμουνικαὶ, ὡσπερ καὶ
 περὶ τὰ ἀνωτέρω φρούρια, καὶ ἐν τῇ με-
 σογαίᾳ τῆς Μπασσαραβίας, ἔτι δὲ καὶ
 βούργαροι κάτοικοι. Οἷα δὲ καὶ τὰ ἔθνη
 τῶν κωνώπων, τῶν αἰμομανῶν καὶ αἰμο-
 φλύγων τουτωνὶ ζωδαριῶν, ὀχληρότατα καὶ
 παντάπασιν ἀνυπόφορα. Οὐχ ἑτέρων ἀκού-
 σαντες, ταῦτα λέγομεν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ
 ἀνήκεστα παθόντες, ἰδία πείρα, κακῇ
 τύχῃ, διαβεβαιούμεν τὰ πράγματα. Ανα-
 πλέοντες γάρ, κατὰ μῆνα ἰούλιον, ἀπὸ
 Σωληρᾶ ἐς Γαλάτζ, νέφη ὀλόκληρα κωνώ-
 πων ἐβλέπομεν, ἅμ' ἡλίῳ δύοντι, φάλαγ-
 γας πολλῶν μυριάδων πολεμίων λυσομα-
 νούντων ἐς ῥόφησιν αἵματος, καὶ οὐδὲ ἠρε-
 μεῖν ὀλίγον ἦν, μήτιγε δὴ καθεύδειν· οὐ-
 μενον οὐδ' ἐπιμύσαι ὀλίγον τὰ ὄμματα,
 τὸ λεγόμενον. Αἰύνασθαι πάντως ἔδει
 τὰς ἰσχυρογνωμόνως καὶ συνεχῶς ἐπιτιθε-
 μένας τῶν κακίστων ζωδαριῶν φάλαγγας.

Ιστάμενοι γοῦν, νυκτὸς ὄλης, σόβητρον χειρόμακτρον ἔχοντες· ἑτέροις δὲ κορυφαί δονάκων, πρόχειρον ὄπλον, ἦσαν τὰ ἀμυντήρια, καὶ περιτετυλιγμένοι καὶ χεῖρας καὶ πρόσωπον, ὡς περ ἐς ἐκφορὰν καὶ κηδεῖαν ἐτοιμαζόμενοι, τὸν ἐχθρὸν μεμηρότως καὶ ἀγεληδὸν καὶ ἀκαμάντως, οὐ κατ' ἐκάστην ὥραν, οὐ κατ' ἕναστον ὥρας λεπτὸν, ἀλλὰ κατ' ἕκαστα λεπτῶν λεπτὰ ἐπιπίπτοντα, ἄπεσοβοῦμεν καὶ ἀπεκρούομεν· καὶ μόνη ἦν ἀπαλλαλλαγὴ τοῦ κακοῦ, ὁ ἐνεργητικώτατος ἥλιος.

Γκρετζέν.

Υπέρεκειται παρὰ Προῦτον τοῦ τῆς Τομαρόβης ὑπονομοῦ, ὁ τοῦ Γκρετζέν μικρὸς ὑπονομὸς, καὶ διὰ τοῦτο ἓνα μόνον ἔχων ὑπονομάρχην, ὥσπερ καὶ οἱ ἐφεξῆς δύο μικροὶ ὑπονομοί. Ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ ἐφεξῆς ὑπονομῷ πρὸς τοῖς ῥουμούνοις, καὶ βούργαροι πολλοὶ κάτοικοι.

Γκρετζέν, πρότερον κωμόπολις ἀξιόλογος, νῦν δὲ μικρὰ κώμη καὶ ἀγορά, ὅπου οἰκεῖ καὶ ὁ ὑπονομάρχης.

Κόδρος.

Υπερκείμενος τοῦ ἀνωτέρω παρὰ
Προῦτον μικρὸς ὑπονομός.

Λέοβα, κώμη, ἀγορὰ, οἰκητήριον
τοῦ ὑπονομάρχου.

Χοταρνιτζέν.

Μικρὸς ὑπονομός, εὐγείος μάλα, κω-
μηδὸν οἰκημένος ὑπὸ πέντε χιλιάδων οἰ-
καρχιῶν, ἀναμεταξὺ τῆς καδ' αὐτὸ Μπασ-
σαραβίας καὶ τοῦ ὑπονομοῦ τῆς Λαποῦσ-
νης κείμενος.

Γάγγουρα, μεγάλη κώμη, οἰκητήριον
τοῦ ὑπονομάρχου, ἐν ἀναπεπταμένη καὶ
οὐ πάντοι συγκεκλεισμένη κοιλάδι κει-
μένη, οἰκίαι περὶ τὰς πεντακοσίας· ἕξ
ῥας περίπου ἀπὸ Κισσινέου ἀπέχουσα.

Λαποῦσνα, καὶ Ορχεΐ.

Ο ὑπονομός Λαποῦσνα ἀναμεταξὺ
Προύτου καὶ τῆς γῆς τοῦ Τύγιν κεῖται.
Τούτω τῷ ὑπονομῷ ἦνεται πρὸ πολλοῦ
καὶ ὁ τοῦ Ορχεΐ, ὅς ὑπὲρ Μπέκον ῥύακα
κεῖται, καὶ τῷ Τύρα καὶ τοῖς ὑπονομοῖς

τῆς Σορόκης καὶ τοῦ Φολέστ ἢ τοῦ. Ἐς ὁρίζεται.

Κισσινέου, πόλις ἐν δεξιᾷ τοῦ ῥύακος Μπύκου κειμένη, ἐν κοιλάδι πως, ἐπὶ τριῶν ἀλλεπαλλήλων λοφοπεδίων· αἱ οἰκίαι ξύλινα σχεδὸν πᾶσαι, αἱ πολλὰ πλείους κατώγαιαι, ἀνόροφοι, καὶ τινες ταπεινόροφοι, πλὴν δύο ἢ τριῶν πλίνθοις κεραμείαις ἢ πέτραις μονορόφων ἐκτισμένων, καὶ τῆς μητροπόλεως ὑπερκειμένης ὀλίγον τῆς πόλεως, καὶ ἐν λοφοπεδίῳ ἠνεωγότει παταχόθεν, κειμένης, καὶ ταῖς ὀπτικάις οὕτως ἀκτίσι μηδαμόθεν τὸ ἐπιπροσδοῦν ἐχούσης. Ἡ μητρόπολις καὶ αἱ περὶ αὐτὴν οἰκίαι, νεωστὶ πέτραις ἐκτισμέναι, ταπεινόροφοι εἰσὶν αἱ μέχρι τοῦ νῦν πᾶσαι, τῶν ὀροφῶν τρεῖς πού ἢ τέτταρας σπιδαμῶς τοῦ δαπέδου ἀπεχόντων, καὶ μηδενός πω ὑπερώου ὑπάρχοντος. Ἡ μητρόπολις ὠραία καὶ εὖ μάλα ἐς εὐκολίαν διηρημένη οἰκοδομὴ ἐστίν, καὶ συνεχῆς αὐτῇ ἐστὶν εὐκτῆριος οἶκος, καὶ περὶ αὐτὴν, τυπογραφεῖον, καὶ αἰλοῖπαι ἐς οἴκησιν καὶ ἐς

τὰς ἄλλας χρείας τοῦ βίου οἰκοδομαί.
Πᾶντα ταῦτα περιβόλῳ λιθίνῳ ἐμπερικλεί-
ονται. Ἐξωθεν δὲ τοῦ περιβόλου ἕτεροι
οἰκοδομαί εἰσιν ἐς οἴκησιν μαθητῶν καὶ
διδασκάλων καὶ ἐς τὴν λοιπὴν τούτων ὑπη-
ρεσίαν· αἱ μὲν ἤδη γέγονασιν, αἱ δὲ γί-
νονται. Πρὸς νότον τῆς μητροπόλεως καὶ
κῆπος ἤδη παντοίοις καρπίμοις δένδροις
νεόφυτος, καὶ πρασιά ἀναμεταξὺν, ὅπου
καὶ πέντε πλάτανου πρὸ τῆς στοᾶς ἐμῆ
προτροπῇ καὶ ἐπιμελείᾳ, ἐκ Κωνσταντι-
νουπόλεως μετακομισθέντες, μετεφυτεύ-
θησαν. Πρὸ τριῶν πον ἐνιαυτῶν τὸ χω-
ρίον τόδε χέρσον παντάπασι καὶ κοινὸν
βουβόσιον τῇ πόλει ἐτύγχανε, καὶ οὐδὲ
καλύβη ὑπῆρχε, νῦν δὲ πρόσοψιν ἔχει
ὠραιοτάτου κωμίου, προνοία, ἐπιμελεία
καὶ ἀκαμάντῳ ἐπιστασία τοῦ νῦν μητρο-
πολίτου τῆς χώρας Γαβριήλ.

Λαποῦσσα, μικρὰ ἀγορὰ, ἐς τὸ δυ-
τικὸν τοῦ Κισσινέου.

Ορχεῖ, κωμόπολις, παρὰ τὸ Ρέοντ
ποτάμιον, ἐν ἀριστερᾷ, προκείμενον ἔχου-

σα μικρὸν πεδῖον πρὸς δύοντα ἥλιον, ὅπου
περὶ ἡμίσειαν ὥραν, καὶ λόφους ἐπτάπου
ἐωράκαμεν. Ἐξ ἕω ἐν ἀριστερᾷ τῆς κω-
μοπόλεως συνέρχονται καὶ συγκλείονται
πῶς αἱ ράχεις καὶ μόνην δίοδον τῷ Ρέοντι
ἕωσιν, ἀξιοδέατον τῷ ὄντι, ὡς ῥῆγμα φαι-
νομένην, τυγχάνουσαν. Τοιαύτη τις σύγ-
κλεισις καὶ περὶ ὥραν πὸν ἀπὸ τοῦ Κισσι-
νέου ὁρᾶται. Κλειῖδας τὰ τοιαῦτα οἱ Ρου-
μοῦνοι καλοῦσι· καὶ εἰσὶ τῷ ὄντι ἀξιοδέ-
ατα ταῦτα τὰ ῥουμουρικὰ ῥυακοτέμνη,

Τελινέστ, κωμόπολις, ἀγορά.

Καλαράς, μικρὰ κώμη καὶ ἀγορὰ ἐν
ἀριστερᾷ τοῦ Μπύκου.

Κρεουλὲν, ἐπὶ τοῦ Τύρα, πρὸς ἥλιον
ἀνίσχοντα τοῦ Κισσινέου, μικρὰ παντά-
πασι καὶ ἀσήμαντος ἀγορὰ, καὶ διάβασις
εἰς τὰ ὑπερτύρια.

Σ ο ρ ό κ α.

Ο ὑπονομὸς οὗτος ἔχει πρὸς ἕω τὸν
Τύραν, πρὸς βορρῶν, τὸν ὑπονομὸν τοῦ
Χοτίν, πρὸς δυσμᾶς, τὸν τοῦ Φολέστ,

καὶ πρὸς νότον τὴν τοῦ Ορχεΐ. Μάϊον ὀλίγον ἐνταῦθα καὶ οἱ κωμῆται χρῶνται ἐς σίτησιν ἄρτω πυρίνῳ μᾶλλον ἢ μάζῃ μαΐνῃ.

Σορόκα, μικρὰ νῦν κωμόπολις ἐπὶ τῆς ῥίζης ῥάχεως πετρώδους μᾶλλον ἢ γεώδους κειμένη, παρὰ τὸν Τύραν, οἰκητήριον τῶν ὑπονομαρχῶν. Ἐνταῦθα καὶ μικρὸν ἱφρούριον ἐστὶ πέτρινον, ὑψηλόν, πίπτειν πανταχόθεν ἐς ἐρείπιον πρὸ πολλοῦ ἀρξάμενον.

Ράσκοβον, κώμη καὶ ἀγορὰ ἐπὶ τοῦ Τύρα, οὐ πόρρω τοῦ ὑπονομοῦ τοῦ Ορχεΐ.

Ατάκιον, ἢ Μοϊλόβ, κωμόπολις παρὰ τὸν Τύραν, πρὸς τὸ βόρειον τῆς Σορόκης, ἀντικρυνὴν ἐν Ρουσσία ἔχουσα πόλιν τὸ Μοϊλόβ. Ἐντεῦθεν ὁδὸς ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν ἐς τὰ βόρεια.

Μπέλιτζ, κωμόπολις, ἀγορὰ πλησίον τοῦ ὑπονομοῦ τοῦ Φολέστ. Ἐνταῦθα ζωοπανηγύρεις πολλαὶ ἐτήσιαι γίνονται, καὶ ὁδὸς ἐστὶν ἀπὸ Τυρκίας ἐς Ρουσσίαν ἐν ἀναπεπταμένῳ τόπῳ ὅθεν καὶ λόφοι ὄρῶνται.

Φ ο λ έ σ τ.

Ο ὑπονομὸς οὗτος, τὸ πολὺ μεῖζον μέρος τοῦ ὑπονομοῦ τοῦ *Ες τυγγάνων*, ἐξαπλοῦται παρὰ τὸν Προῦτον. Φολέστ, κώμη, ἀγορὰ, οἰκητήριον τῶν ὑπονομομαρχῶν.

Χ ο τ ί ν.

Ο ὑπονομὸς οὗτος ἀναμεταξὺ Προῦτου καὶ Τύρα κείται, τῇ Γαλίτζη ἐκ βορρῶ, καὶ τοῖς ἀνώτερω ὑπονομοῖς ἐκ νότου ὀριζόμενος.

Μπρετζέν, κώμη καὶ ἀγορὰ, οἰκητήριον τῶν ὑπονομομαρχῶν.

Χοτίν, φρούριον, πόλις ποτὲ, ἐπὶ τοῦ Τύρα.

Τῆς ὑποχωρηθείσης ταυτησὶ ὑπερπροστίου χώρας ὑπὸ τῶν τύρκων τοῖς ῥούσσοις, ἠπερὸν Μπασσαραβία καλεῖται, οἰκαρχίαι εἰσὶ, τοῦ μὲν ἀποχωρισθέντος νῦν μέρους τῆς Μολδόβης, τὸ μέγα λέγω μέρος τοῦ ὑπονομοῦ τοῦ *Ες*, καὶ τοὺς ὑπονομοὺς Σορόκαν, Ορχεῖ, Λαποῦσαν, Χοταρνιτζέν, Κόδρον καὶ Γκρετζέν, περὶ τὰς

τεσσαράκοντα χιλιάδας· τοῦ δὲ πρὸ ἑκαν-
τονταετίδος ὅλης ἤδη ἀποχωρισθέντος πο-
λυκατοίκου ὑπονομοῦ Χοτίν, ὑπὲρ τὰς εἴ-
κοσι χιλιάδας· δῶμεν δὲ καὶ δέκα χιλιά-
δας τῆς καλλιπύου καὶ πολυκαλλίχθους κυ-
ρίως Μπασσαραβίας καὶ τοῦ μέρους τοῦ
Τίγιν. Εἰσὶν οὖν σύμπαντες οἱ κάτοικοι
νῦν τῆς ρουσσικῆς Μολδόβης ἢ Μπασσα-
ραβίας ὑπὲρ τὰς ἑπτὰ μυριάδας οἰκαρχίαι·
εἴη δ' ἂν κατοικητῆ καὶ τεσσαρεσκαίδεκα
μυριάσιν οἰκαρχιῶν· καὶ εἴκοσι εἰπόντες,
ὑπερβολὴν πάντως οὐκ ἂν εἶημεν εἰρηκότες.

Νομοῦ Μολδόβης ὑπονομοί.

Κουχορλούϊ.

Ο ὑπονομὸς οὗτος τὸ νοτιώτατον τῆς
Μολδόβης ἐπέχων, ὀρίζεται τῷ Ιστρω τῆς
Δομπρίτζης, τῷ Σιρέτη, τῆς γῆς τῆς
Μπραΐλης, καὶ τῷ Προύτω, τῆς Μπασσα-
ραβίας.

Γαλάτζ, πόλις ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὄχθῃ
τοῦ Ιστρου, ἀναμεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ

Προύτου καὶ τοῦ Σιρέτου. Ἐνταῦθα ἀφικνοῦνται πολλὰ μικρὰ καὶ μεγάλα πλοῖα ἐκ τῶν παραποντίων καὶ ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀναπλέοντα τὸ στόμα τοῦ Ἰστροῦ τὸν Σωληρᾶν, κομίζοντα ἐς Ρουμουνίαν ὅσα γῆ φέρει καὶ χεῖρες ἐργάζονται ἐν τοῖς παραποντίοις καὶ παραμεσογείοις, καὶ ἀπλῶς, ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς μέρεσι, καὶ ἀντιφορτιζόμενα ἐνταῦθα, κομίζουσιν ἐκεῖσε, ὅσα ἢ γῆ τῆς Ρουμουνίας φέρει καλά. Εἰσάγονται μὲν οὖν διὰ Γαλάτς, πρὸς πολλὰς, κριθὴν, μᾶϊον, λίνον, φασίονλοι, ρακίον, μέλι, κηρὸς, βούτυρον, πιμελή, δέρματα βοῶν, στέαρ, κρεωταρίχη, ἰχθυοταρίχη, καπνοσωλήνια ἐκ βιόρμου, ξύλα ναυπηγήσιμα, ξύλα ἐρέφιμα, σανίδες ἐλάτιναι καὶ πιτύναι, ἱστοὶ καὶ κερεαι, ταμπάκος, ἄνισον, ξηρὰ δαμάσκηνα, ψίαδοι, κάλοι φιλύρινοι, ταμπακοκόνις, κοβᾶδες καὶ τὰ λοιπά. Εἰσάγονται δὲ, ἔλαιον, ἐλάαι, σαπώνιον, ὄρυζα, ἐρέβινθοι, ταρίχη ἰχθύων θαλάσσης, ὡς πυλαμίδες, σαπέρδαι, ἀμίαι, κολίαι,

ώοταρίχη κεφάλων, λεμόνια, πορτοκάλια, κίτροα, οἶνος, βάμβαξ, νῆμα, μεταξά, ράμματα μετάξινα, σειράδια μετάξινα, πλεκταὶ μεταξοταινίαι, πανία μεταξωτὰ διαφορῶν εἰδῶν, Ινδίας καὶ Τυρκίας, ζῶναι ἰνδικαὶ διάφοροι, ζῶναι ἐκ τῶν παραμεσογείων, χειρόμακτρα, προσώπια σεραϊκὰ, τὰ κάλλιστα πάντων, πανία σκεπασμάτων, καλυπτήρια ἐβραίοις Συρίας ἐριουρήματα ῥινόμακτρα, περιπόδια καὶ περικνήμια ἐριᾶ καὶ βαμβάκινα, κημιίδες, σανδάλια, χάρτης, λίνον, κάστανα, ἀσταφίδες, ἰσχάδες, πιτύϊνα κάρνα, ροιαὶ, φοίνικες, καρῆς, λεπτοκάρνα ποντικὰ, καεσσὺ ξηρὰ, ἀμύγδαλα μετὰ κελυφῶν καὶ ἄνευ κελυφῶν, σάκχαρι, κεράτια, θυμίαμα, μαστίχη, φρυκτοὶ ἐρέβινθοι, διάφορα φάρμακα, καὶ ὅσα εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐξ Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς καὶ Ευρώπης ἀφικνοῦνται καλά.

Φ α λ τ ζ ι.

• Ο ὑπονομὸς οὗτος ὑπέρεκειται τοῦ ἀνωτέρω ἐξ ἔω, παρὰ Προῦτον.

Φαλτζι, κώμη, αγορά, οὐ πόρρω τοῦ
Προύτου.

Χοὺς, κωμόπολις, ἐπισκοπή, οἰκητή-
ριον τῶν ὑπονομαρχῶν. Ἐνταῦθα πλη-
σίον τῆς κωμοπόλεως καὶ τὸ δι' εὐοινίαν
περίφημον γήδιον ἐστίν. Ἐν τούτῳ τῷ
ὑπονομῷ πρὸς τὴν Δερινὴν τροπὴν τοῦ
Χοὺς, οὐ πόρρω τοῦ Προύτου, ἐκ δεξιῶν,
ὁρᾶται καὶ ὁ περίφημος λόφος Μοῦλα ῥα-
μπόια διὰ τὴν τοῦ μεγάλου πέτρου περι-
στασιν.

Ε ς.

Ο ὑπονομὸς οὗτος ὑπέρκειται τοῦ ἀνω-
τέρου παρὰ τὸν Προύτον, μικρὸς νῦν, τοῦ
μειζονος μέρους τοῦ πέραν τοῦ Προύτου
ὑποχωρηθέντος τοῖς ρούσσοις.

Ες, ὡσπερ οἱ ἐπιχώριοι λέγουσιν, ἢ, εἰ
βούλει, Εσσιον, ἢ Ιάσσιον, πόλις ὑπερ-
κειμένη δυσώδους ῥύακος Μπαχλούϊ ὀνο-
μαζομένου, μικροῦ πάμπαν ποταμίου καὶ
παιδαρίοις διαβατοῦ· ἔστι δὲ ἰδεῖν ἐν πο-
λωμβρία τοῦτο, ἐξαισίον διὰ τὸ μέγεδος
γινόμενον. Μητρόπολις τῆς Μολδόβης,

οικήτηριον τῶν ἡγεμόνων, κτισθὲν μὲν
 πρῶτον ὑπὸ τοῦ μεγάλου Στεφάνου ἐπ'
 ὄφρους ὑπερκειμένης τοῦ ῥύακος, ἐφ' ᾧ τὴν
 χώραν ὡς ἀπὸ κέντρου περιέπειν εὐκολώτε-
 ρον δύνασθαι, οικήτηριον δὲ τῶν ἡγεμόνων
 ἐν τοῖς μετ' αὐτὸν ἡγεμόσιν ἐγένετο. Τῶν
 ἐν τῷ περιτειχίσματι παλαιῶν ἡγεμονείων
 ἐμπροσθέντων ἤδη τριακοστὸν πού ἔτος,
 καὶ ἐρειπίων μεινόντων, τὰ κτισθέντα ὑπὸ
 τοῦ Ἀλεξάνδρου Μορούζη ἡγεμόνος, τὰ
 πρωτεῖα φέρει ἴσως πάντων τῶν ἐν τῇ Τυρ-
 κίᾳ κτισμάτων, διὰ τε τὸ μέγεθος καὶ
 τὴν λοιπὴν ἡγεμονικὴν πολυτέλειαν καὶ
 μεγαλοπρέπειαν. Πρὸς τούτῳ δὲ εἰσὶ καὶ
 τινες οἰκίαι εὐδητοί, καὶ ταῖς ἐν Βιέννῃ
 καὶ Παρισίοις παραβάλλεσθαι ἄξια, καὶ
 τινες ἐκκλησίαι. Αἱ πολλαὶ οἰκίαι ἐνταῦ-
 ῶδα κατώγαιαι, ἢ ταπεινόροφοι, ὀλίγαι δὲ
 μονόροφοι, διόροφος δὲ μία μόνη. Τέσ-
 σαρες οἰκίαι ἀρχοντικαὶ ἐν περιτειχίσμασι
 κεῖνται, καὶ ἡ μητρόπολις, καὶ δύο ἔτι ἐκ-
 κλησίαι, καὶ πλείους ἐν μέσῳ περιβόλων
 ἐκ σανίδων προσηρμοσμένων· αἱ λοιπαὶ δὲ

φραγμοὺς κλωνοπλέκτους ἔχουσι καὶ τετρι-
 γωμεῦους τριγχοῖς ῥαβδιοπλέκτοις, ἢ ἐκ
 κλάδων μεσπίλου, τῶν ὑπερπηθόντων κυνῶν
 καὶ ἀνδρώπων ἐμπόδιον. Καθόλου δὲ κα-
 κῶς ἐπισταὶ ἡ πόλις καὶ χειρόν ἔστρωται,
 καὶ τοὶ πολλῆς ἐς ὁδοστρωσίαν γινομένης
 δαπάνης· δοκοῖς γὰρ πόρρωθεν κομιζομέ-
 ναις ἔδος ἐστὶν ἐνταῦθα τὰς πρωτεύουσας
 ὁδοὺς στρωννύειν, αἱ δὲ λοιπαὶ μένουσι
 πάντῃ ἀστῶτοι, καὶ πηλοβόρβοροι αὐτό-
 χρημα γίνονται καὶ ἀδιάβατοι, ἐν ταῖς
 πολυομβρίαις καὶ ἐν ὑετοῖς ἔτι. Εἰσὶ δὲ
 καὶ αἱ πρωτεύουσαι ὁδοὶ, χειμῶνος μὲν,
 ὅτε τὸ ψύχος οὐχ ἱκανὸν ἐς πῆξιν τοῦ πη-
 λοῦ, καὶ θέρους ἐν ὑετοῖς, πλήρεις πηλοῦ,
 θέρους δὲ ἐν αὐχμοῖς, κονιορτοῦ, καὶ ἐν
 νέφεσι κονιορτοῦ συχνάκις τοὺς κατοίκους
 βαδίζειν ἢ ελαύνειν ἀνάγκη. Καὶ ἔστι τῷ
 ὄντι ἐλεεινὸν θέαμα, (οὐ γὰρ ἐστὶ πᾶσι
 δι' ὀχημάτων ελαύνειν) ἐν τῷ πηλῷ βαδί-
 ζοντα καὶ αὐθαδέσιν ὀχήμασι καταπηλα-
 κισόμενον βλέπειν τὸν πολὺν ἀνδρωπον,
 καὶ κατ' ἐκάστην οὐ τοῖς ποσὶ μόνον ἀλλὰ

καὶ ταῖς κνήμαις ὄλαις φύροντα τὸν πηλόν, ἐνίους δὲ καὶ πανημέρους. Σαροῦνται μὲν αἱ ὁδοὶ ἐνίοτε, ἀλλ' ἔκ τε τῶν δευτεραίων ὁδῶν καὶ ἐκ τῶν περὶ τὴν πόλιν ὁδῶν, ἀστρώτων καὶ αὐτῶν οὐσῶν, πλείστος ὅσος πηλός, τοῖς τῶν πολλῶν ἀμαξῶν καὶ τῶν λοιπῶν ὀχημάτων τροχοῖς προσκολλώμενος ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων ὁδῶν μετακομίζεται, καὶ μετ' ἡμέραν πηλοῦ γέμει τὸ πᾶν καὶ σαρμάτων καὶ ῥυπαρότητος καὶ δυσωδίας διὰ τὴν δυσοδίαν. Ἔστι δὲ ἰδεῖν ἐνίοτε ἀπὸ τῶν ἄνω εἰς τὰ κάτω, ὡς περὶ ἐκ κρατῆρος τινὸς ἐκραγέντος, λιγνὴν καταφερομένην ἕτεροι βλέπουσι, οἱ καταναῖοι καὶ οἱ νεαπολίται, πηλὸν ἐπὶ τῶν ὁδῶν ῥέοντα. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως περὶ τὰς τεσσαράκοντα χιλιάδας.

Στεφανέστ, κωμόπολις ἐπὶ τοῦ Προῦτου.

Δ ο υ ρ ο χ ό ῖ .

Ο ὑπονομὸς οὗτος ὑπέρεκειται τοῦ ἀνωτέρου παρὰ τὸν προῦτον.

Δουροχόϊ, κωμόπολις παρὰ τινα λί-

μνην τὴν μόνην αὐτοβυᾶ ἐν Μολδοββη, κατοικητήριοιον τῶν ὑπονομαρχῶν.

Χέρτζα.

Χέρτζα, (πρόφερε τὸ χ ὡς πρὸ τοῦ α), μικρὸς ὑπονομὸς καὶ κώμη καὶ ἀγορὰ, οἰκητήριοιον τῶν ὑπονομαρχῶν.

Ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὸ νότιον τρεπόμενοι, ἔχομεν

Πουτοσσιάν.

Ο ὑπονομὸς οὗτος μικρὸς ἐστι, καὶ ἐντεῦθεν ἔχει τὴν πρόσοδον ἢ δόμνα· οὕτως ὀνομάζεται ἢ σύζυγος τοῦ ἡγεμόνος.

Πουτοσσιάν, πόλις ἐν ἀναπεπταμένῳ τόπῳ, δευτέρα μετὰ τὸ Γαλάτζ, ἐμπορικὴ, οἰκητήριοιον τῶν ὑπονομαρχῶν.

Χυρλέου.

Χυρλέου, (πρόφερε τὸ χ ὡς πρὸ τοῦ α), μικρὸς ὑπονομὸς καὶ κωμόπολις, οἰκητήριοιον τῶν ὑπονομαρχῶν. Οὐ πόρρω, τῆς κωμοπόλεως πρὸς δυσμὰς κεῖται τὸ Κοτνάρο, περίφημον διὰ τὴν εὐοινίαν. Ἡ

κωμόπολις περί τὰς ὀκτὼ ὥρας πρὸς βορρῶν τοῦ *Ες* κείται.

Κυρλιγατούρα.

Κυρλιγατούρα (πρόφερε τὸ κ ὡς πρὸ τοῦ α), μικρὸς ὑπονομὸς, πρὸς δυσμὰς τοῦ *Ες*.

Τιρογοφορμὸς, ὡραίαν ἀγορὰν σημαίνει ἢ λέξις, εἴρηται δὲ κατ' ἀντίφρασιν· οὐδὲν γὰρ ὡραῖον ἄλλο ἐνταῦθα ἢ τὸ ὄνομα· κωμόπολις, οἰκητήριον τῶν ὑπονομαρχῶν.

Ρώμανον.

Ο μικρὸς ὑπονομὸς οὗτος κείται πρὸς χειμερινὰς δυσμὰς τῆς *Κυρλιγατούρας*, περί τὸν *Σιρέτην*.

Ρώμανον, πόλις, ἐπισκοπή, ἐν ὡραίο τάπη πεδιάδι, ἀναμεταξὺ *Σιρέτου* καὶ *Μολδόβης*, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τῆς *Μολδόβης* οἰκητήριον τῶν ὑπονομαρχῶν.

Βασλόβι.

Μικρὸς ὑπονομὸς, κείται πρὸς ἄνω τοῦ ὑπονομοῦ τοῦ *Ρωμάνου*, καὶ πρὸς νότον τοῦ *Ες*.

Βασιλοῦι, κωμόπολις μικρά, ἐν τῇ
μεγάλῃ ὁδῷ τῇ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως
εἰς Ἐς καὶ Ρουσσίαν, ὡς περ καὶ αἱ κα-
τωτέρω τρεῖς.

Τ ο ὑ τ ο β α.

Μικρὸς ὑπονομὸς πρὸς νότον τοῦ
ἄνωτέρω.

Μπουρλάτ, πόλις παρὰ τὸ ὁμώνυμον
ποτάμιον, ἐν κοιλάδι, οἰκητήριον τῶν
ὑπονομαρχῶν.

Τ ε κ ο ὑ τ ζ.

Μικρὸς ὑπονομὸς καὶ κωμόπολις,
ἔπον οἰκοῦσι καὶ οἱ ὑπονομάρχαι.

Π ο ὕ τ ν α.

Ο ὑπονομὸς οὗτος κεῖται πρὸς δυσμὰς
καὶ νότον τοῦ ἄνωτέρω, καὶ ἀνήκει βορρῆ-
θεν μέχρις Ἀρδέλ καὶ τοῦ κατωτέρω ὑπο-
νομοῦ. Ἐνταῦθά ἐστι καὶ τὸ Οδομπέστ,
τὸ ἐξ εὐοινίας καὶ πολυοινίας περίφημον,
ὅθεν πολὺς οἶνος εἰς Ρουσσίαν ἐξάγεται,
καὶ τρυγητοῦ, πανήγυρις τρόπον τινὰ διο-
νυσιακῆ ἐστίν ἐνταῦθα, πολλῶν πολλαχό-
θεν συρρέόντων.

Φοξάν, πόλις ἐν πεδίῳ ἐκ νότου μέ-
χρι Μπραϊλῆς κατῆκοντι, πόρρωθεν δὲ
ὄρεσι βορρῆθεν ἐστεμμένω, καὶ θείας εὐ-
μοιροῦσα οὕτως ὠραιοτάτης καὶ ὑγιεινοῦ
περιέχοντος. Κοινὴ ἡ πόλις τοῦ Ρουμου-
νικοῦ ἀγροῦ καὶ τῆς Μολδύβης, καὶ ῥεϊ-
θρον χειροποίητον ἐκ Μιλκόβου διαρρέον,
ὀρίζει θάτερον θατέρου μέρους τῆς πό-
λεως.

Ἀξιούτ, κώμη μικρὰ καὶ ἀγορὰ, ἐν
τῇ συμβολῇ τοῦ Τροτοῦς, καὶ τοῦ Σιρέ-
του κειμένη.

Πάλιν δὲ ἐπιστρέφοντες πρὸς τὸ βό-
ρειον καὶ τὴν ἐστραϊκὴν Ρουμουνίαν
παραπορευόμενοι, ἔχομεν τοὺς ἐφεξῆς
ἀκρηνοὺς ἐκ δυσμῶν καὶ βορρᾶ τῆς Μολ-
δόβης ὑπονομοὺς.

Μ π α κ ο έ ο υ.

Μπακοέου, (τὸ ο περιττὸν ἐνταῦθα·
παρενεβλήθη δὲ ἵνα τὸ κ ὡς πρὸ τοῦ ο
προσέροίτο), ὑπονομὸς διήκων ἐκ δυσμῶν
ἄχρις Ἀρδελ, καὶ κωμόπολις ἐν αὐτῷ

ὁμώνυμος, ἐν πεδιάδι, παρὰ τὴν πλησίον καταρρέουσαν Πίστριτζαν, ἐν δεξιᾷ ταύτης κειμένη, οὐ πόρρω τῆς συμβολῆς ταύτης τε καὶ τοῦ Σιρέτου, ὅπου καὶ οἱ ὑπονομάρχαι ποιοῦνται τὴν οἴκησιν.

Οκνα, κωμόπολις, ἐν ἀριστερᾷ τοῦ ἐν πετρώδει δαπέδῳ κατακλυιομένου καὶ παταγοῦντος Τροτοῦς κειμένη, ἐν συγκλεισμένῳ μὲν τόπῳ, ὑγιεινῷ δὲ τῷ περιέχοντι ἄερι, ὅσον τεκμαίρεσθαι τις ἔχει, τὰς ἐαυτοῦ πρὸς τὰς τῶν κατοίκων ταύτης τε καὶ τῶν πλησιοχώρων, ὅφεις ἀποτεινόμενος. Καδύλου τὰ πέραν τοῦ Σιρέτου τῆς Μολδόβης ὑγιεινότερα. Ἐνταῦθα ἤδη τρισκαιδέκατον ἔτος θερίζοντες, γέροντα κωμήτην εἶδομεν, καὶ ποσαετῆς ἐστὶν αὐτοῦ ἀκοῦσαι βουλόμενοι, αὐτοῦ ἐπυθόμεθα· ὁδὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι μὴ εἰδέῃ, μεμνηῆσθαι δὲ ἔφη τοῦ πολέμου, καδ' ὄν ὁμέγας Πέτρος ἐντὸς Προῦτου παρὰ τὸν ὀνομαστὸν λόφον Μοῖλα ῥαμπόια ἐτύγχανε· καὶ ἐξ ὧν προσέδη, τὴν φιλαλήθειαν καὶ ὑψεύθειαν τοῦ ἀπλοῦ καὶ σε-

βασιμίου κωμήτου γέροντος ἦν διυδεῖν ἀναμι-
 φίβολα. Υπερκεῖται δὲ τῆς Οκνης περὶ
 πέντε που τέταρτα ὥρας, τὸ Δαρμιανέστ
 μικρὰ κώμη ἐν ὠραιοτάτῳ πεδίῳ κειμένη
 ἐν δεξιᾷ τοῦ Τροτοῦς, παρ' ἣν καταρρέει
 ἐπὶ λιθαρίων καὶ καλλήκων ὁ ποταμὸς
 Ουζον ἐξ Αρδὲλ κατερχόμενος, τῆς τῶν
 οὔζων ἐν Ρουμουνία ἡγεμονίας καὶ κα-
 τοικίας μνημόσυνον. Περὶ ὥραν που πάλ-
 λιν ἄνω τοῦ Δαρμιανέστ, ἐν σιγηλῇ καὶ
 συσκίῳ καὶ λασίῳ νοσῆ, οἷα οἱ σκεπτικοὶ
 καὶ σπουδαῖοι περὶ φύσιν ἀρέσκονται, τὸ
 Κουμανέστ ἐν ἀμφοτέροις ταῖς ὄχθαις
 τοῦ μὴ σιωπηλῶς καταρρέοντος Τροτοῦς
 κεῖται, κώμη ἐν ἣ καὶ φυλακάρχης τῆς
 ἀκρας ἐστὶ, μνημόσυνον καὶ αὐτὴ τῆς πάλ-
 λαι τῶν κουμάνων ἐξουσίας ἐνταῦθα καὶ
 ἐνσκηνώσεως.

Μοϊνέστ, μικρὰ κώμη καὶ ἀγορὰ πρὸς
 ἑώ, περὶ ὥραν ἀπέχουσα τοῦ Κουμανέστ.
 Ἐνταῦθα ἐξαίρεται ὑγρὰ ἀσφαλτος, ἣ οἱ
 Μολδοβάνοι ἀλείφουσι τὰς τὸρμας καὶ τὰ
 ἀκραξόγια τῶν ἀμαξῶν καὶ ὄχημάτων, τὴν

ἐκ τῆς σφοδρᾶς καὶ βιαίας τρίψεως πυροέ-
κρηξιν οὕτω κωλύοντες. Εξαίρεται δὲ
καὶ ξηρὰ, ἣν κηρὸν ὀρυκτὸν μέλανα εἶναι
οἴονται.

Νι ά μ τ ζ ο ν.

Πρὸς βορρᾶν τοῦ ἀνωτέρου ὑπονομοῦ
ὁ ὑπονομὸς οὗτος κεῖται, καὶ συνέχεται
ἐκ δυσμῶν τῷ Αῤδέλ. Ἐνταῦθα κεῖται τὸ
Τζιαχλέου τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς Μολ-
δόβης, ἴσως καὶ πάσης τῆς Ρουμουνίας.
Ἐνταῦθα καὶ πέτραι μεγάλαι ὄρῳνται.

Κιάτρα, κωμόπολις, οἰκητήριον τῶν
ὑπονομαρχῶν, ἐν συγκεκριμένῳ τόπῳ,
ἐν ἀριστερᾷ τῆς Πιστριτζης, οἰκητήριον
τῶν ὑπονομαρχῶν. Ἡ ὁδὸς ἐντεῦθεν
μέχρι Ρωμάνου ἢ Μπακοέου ἐν ὀμαλῷ
τόπῳ· ἢ γὰρ πεδιάς, ἐν ἣ τὸ Ρώμανον
καὶ τὸ Μακοέου κεῖνται, ἕως ἐς Κιάτραν
ἐκτείνεται. Ἐτι δὲ καὶ ἀπὸ Οκνης μέχρι
Φοκσάν· ἀλλὰ πορευομένῳ ἐς Οκναν, ἐξ
ὁποτερᾶσούν τῶν ἀνω δύο κωμοπόλεων,
ὑπερβῆναι ἀνάγκη ἀπᾶς καὶ δις γεωρα-
χίας ἢ γεωλοσίας, μεγάλας, ὧν ἐν τῷ ἀνάν-

τει ἔστιν ἡ ὁδὸς, ἐξ ἑκατέρου μέρους οὐ μικρὸν τὸν κρημνὸν ἔχουσα· καὶ ἱππάσιμος μὲν καὶ ἀμαξήλατος, δύσοδος δὲ καὶ δυσδιάβατος, καὶ βαδίζειν ἀνάγκη τισὶν ἐνίστε, οἷς δέος ἔστιν ἀναπολοῦσι τὰ ἐνδεχόμενα.

Τυρογονιάμτζουλουϊ, κώμη καὶ ἀγορά, παρὰ τὸν παραρρέοντα ῥύακα, Νιάμτζου ὀνομαζόμενον. Ἀνω τοῦ ῥύακος, οὐ πρόρω, ἐν νάπη μοναστήριον κεῖται, ὅπου μοναχοὶ εἰσι πλείους ἢ τετρακόσιοι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, οὐ μονάζοντες ἀλλ' ἀγοράζοντες. Ὑπέρκειται τῆς ἀγορᾶς Νιάμτζου καὶ μικρὸν παλαιὸν φρούριον ἐπὶ τοῦ ἡμικαντάντους ῥάχεως τινός, πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐς ἐρείπιον συγκαταβαίνειν ἀρχόμενον, ἔρημον.

Σ ο υ τ ζ ι ἄ β α.

Υπονομὸς, ὑπερκείμενος τοῦ ἀνωτέρω, ἀξιόλογος ἔτι Μολδόβης, καὶ τοῦ τοῦ μείζονος μέρους ὑποχωρηθέντος ἤδη τῷ ἐστραϊκῷ οἴκῳ ἐν τῷ 1774 ἔτει· πρὸς Δερινὰς δυσμὰς τῆς Μολδόβης.

Φαλτιτζέν, κωμόπολις, κατοικητήριον τῶν ὑπονομαρχῶν, οὐ πόρρω πρὸς δυσμὰς τῆς Σουτζιάβης πόλεως.

Μπουρδουζέν, μικρὰ κώμη καὶ ἀγορὰ, πλησίον πρὸς ἑὼ Σουτζιάβης, ἐν ἀριστερᾷ τοῦ ποταμίου Σουτζιάβης.

Τὰ ἐφεξῆς ἐστὶν ἐν τῇ ἐστραῦχικῇ
Μολδόβη, τῇ ὀνομαζομένη
Μπουκοβίνη.

Σουτζιάβα, πόλις μικρὰ, τὸ πάλαι πολὺ μείζων, μητρόπολις οὗσα τῆς Μολδόβης καὶ τῶν ἡγεμόνων οἰκητήριον, ἐν ἀναπεπταμένῳ καὶ ὀρεινῷ τόπῳ καὶ ἐν ὑγιεινῷ ἀέρι, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ ὀμωνύμου ποταμίου κειμένη. Ἀρμένιοι περὶ τὰς ὀκτακοσίας οἰκοχίας ἐνταῦθα, καὶ ἔβραῖοι περὶ τὰς διακοσίας.

Τύργον Σιρέτου, κωμόπολις παρὰ τὸν Σιρέτην ποταμόν. Πάλαι πρὸ τῶν ῥομούνων ἡγεμόνων πόλις κουμάνων καὶ ῥομούνων, καὶ πολλὰ ἔτι σώζονται ἐρείπια, ἕχνη τῆς πάλαι μεγάλης πόλεως.

Τζιαρναούτζ, πολίχνιον, περι τέταρ-
τόν που ὥρας ἀπέχον τοῦ Προύτου ποτα-
μοῦ, καθεδρα τῆς ἐστραϊκικῆς διοικήσεως
τοῦ ὑποχωρηθέντος τῷ Εστράιχ Μολδό-
βης μέρους.

Νομοῦ Ρουμουνικοῦ ἀγροῦ ὑπονομοί.

Πρὸς δυσμὰς τοῦ μεσημβρινοῦ μέ-
ρους τῆς Μολδόβης ὁ Ρουμουνικὸς ἀγρὸς
παρὰ τὸν Ιστρον ἐξήπλωται κατὰ μῆκος,
ᾧ καὶ Βουργαρίας ἐκ νότου ὀρίζεται, βορ-
ρῆθεν ἔχων τὸ Αρδὲλ καὶ ἐκ δυσμῶν τὸν
Ιστρον πάλιν καὶ τὸ Μπανάτ· ὁ γὰρ Ιστρος
ὁ ὀρίζων ἐκ μέσης ἡμέρας τὸν Ρουμου-
νικὸν ἀγρὸν, τόξον μεγάλου κύκλου σχη-
ματίζει ἐνταῦθα. Ἀρχόμενοι οὖν ἐξ ἑω
καὶ πρὸς ἐσπέραν βαδίζοντες, ἔχομεν τοὺς
ἑρεξῆς ἐπτακαίδεκα ὑπονομούς. Οκτωίως
Ρουμουνικὸς ἀγρὸς διαιρεῖται ἐς ἄνω καὶ
κάτω ἀγρὸν.

Εν τῷ κάτω ἀγρῷ.

Ρίμνικον.

Ρίμνικον ἢ σλάμ Ρίμνικον, ὑπονο-
μὸς ἔχων πρὸς ἑώ, τὴν Μολδόβην, πρὸς
βορρᾶν, τὸ Αρδέλ, πρὸς νότον, τὸν τό-
πον τῆς Μπραΐλης, καὶ πρὸς δυσμᾶς, τὸν
ἐφεξῆς ὑπονομόν.

Φοκσάν, πόλις, οἰκητήριον τῶν ὑπο-
νομαρχῶν.

Ρίμνικον, κωμόπολις ἐν ἀριστερᾷ
ὁμωνύμου ἀλμυροῦ ποταμίου, ἐν πεδιάδι,
ἐν τῇ εἰς Ρουσσίαν μεγάλη ὁδῷ.

Μπουζέον.

Ο ὑπονομὸς οὗτος ἔχει πρὸς βορρᾶν
τὸ Αρδέλ, πρὸς ἑώ τὸν ὑπονομόν Ρίμνικον,
πρὸς νότον, τὸν ὑπονομόν Ιαλομίτζαν
καὶ πρὸς δυσμᾶς, τὸν ὑπονομόν Σακογέν.

Μπουζέον, πόλις, ἐπισκοπῆ, οἰκη-
τήριον τῶν ὑπονομαρχῶν, παρὰ τὸν ὁμώ-
νυμον ποταμὸν ἐν δεξιᾷ.

Σεκογέν.

Υπονομὸς, ἔχων πρὸς δυσμᾶς, τὸν

πραχοβικὸν ὑπονομὸν, πρὸς νότον, τὸν Ια-
λομίτζαν ὑπονομὸν, καὶ πρὸς βορρῶν, τὸ
Αρδέλ.

Μπούκοβον, κώμη, κατοικητήριον
τῶν ὑπονομαρχῶν, ἐπὶ εὐμορφοτάτης πε-
διάδος κειμένη, ἔχουσα πρὸ αὐτῆς ὀνο-
μαστὰς διὰ τὴν εὐοινίαν ἀμπελορῥάχεις.

Π ρ ὶ α χ ο β α.

Υπονομὸς, ἔχων πρὸς δυσμᾶς Δυμ-
ποβίτζαν ὑπονομὸν, πρὸς νότον, Ιλφο-
βον ὑπονομὸν, καὶ πρὸς βορρῶν τὸ Αρδέλ.

Πλοέστ, πόλις, ἐπὶ εὐμόρφου πεδιά-
δος, παρὰ τὸν ῥέακα Δύμποβ, ἡμίσειαν
ῥαν περίπου τοῦ Μπουκόβου ἀφιστα-
μένη. Ενταῦθα κατοικοῦσιν οἱ ὑπονο-
μάρχαι. Τὸ Πλοέστ ἢ τρίτη πόλις ἐστὶ
τοῦ Ρουμουνικοῦ ἀγροῦ.

Τυργουσιόρα, κωμόπολις, οὗ πόρρω
τοῦ Πλοέστ.

Κύμπινα (πρόφερε τὸ κ ὡς πρό τοῦ α),
κωμόπολις, ἀποδήκη τῶν ἀπὸ Πρασσόβ
ἔς τὸν Ρουμουνικὸν ἀγρὸν ἀφικνουμένων
ἐμπορικῶν φορτίων.

Γ α λ ο υ μ ί τ ζ α.

Υπομὸς, ἔχων πρὸς βορρᾶν, τοὺς ὑπονομοὺς Μπουζέον καὶ Σεκογὲν, πρὸς νότον καὶ ἔω, τὸν Ιστρον καὶ τὸν ὑπονομὸν Ρίμνικον, πρὸς δυσμᾶς, τὸν ὑπονομὸν Ἰλφοβον. Κατοικεῖται ὑπὸ ὀλίγων ἀνδρώπων, βόσκεται δὲ ὑπὸ πολλῶν ζώων.

Οράσσιδὲ Φλότ, κώμη, οὐ πύρρῳ τοῦ στόματος τῆς Ιαλουμίτζης, πόλις ποτὲ ἀξιόλογος διὰ τὸ ἐμπόριον.

Ουρτζιὰν, κώμη, οἰκητήριον τῶν ὑπορομαρχῶν.

Ι λ φ ο β ο ν.

Υπονομὸς, ἀνήκων ὁ πλείων τῷ κάτω ἀγρῷ, καὶ ὁ ἐλάσσων ὁ πρὸς δυσμᾶς τῶν ἐν βουκόνουρεστίῳ ἡγεμονείων κείμενος, τῷ ἄνω.

Μπουκουρῆστ, χαρᾶς πόλιν μεθερμηνευομένη σημαίνει ἡλέξισ, πόλις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, ἡ μείζων μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν τῆς εὐρωπαϊκῆς Τυρκίας. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὑπὲρ τὰς ὀγδοήκοντα χιλιάδας, καὶ ἐπομένως ὑπὲρ

τὸ δίπλάσιον τῶν κατοίκων τοῦ *Ες*, τῆς μητροπόλεως τῆς *Μολδόβης*, καὶ ἡ πρώτη τῆς *Ρουμουνίας*. Ρέει δι' αὐτῆς ποταμὸς *Δυμποβίτζα*, καὶ ἡ κατ' αὐτὸ πόλις ἐν ἄριστερᾷ κείται, τὰ δὲ νέα ἡγεμονεῖα καὶ ἡ μητρόπολις, ἐπὶ λόφου κειμένη καὶ δέσιν ἔχουσα οὕτως ὠραιοτάτην, ὑπερκειμένη, καὶ ἐν τῷ μέσῳ πως κειμένη τῆς πόλεως, ἐν δεξιᾷ εἰσί. Κείται τὸ *Μπουκουρέστ* ἐν πεδιάδι· μεγάλη ἄχρις *Ιστου* ἐκτεινομένη. Ἐκτίθη αὕτη ἡ πόλις παρὰ τοῦ *Μιρζα βοεβόδα* περὶ τὸ τέλος τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος καὶ μέχρι τοῦ τέλους τῆς προπαρελδούσης, ἐν ταῦθα ἐχείμαζον μόνον οἱ ἡγεμόνες, δερρίζοντες ἐν *Τυργοβίστω*, τοποθεσίαν πολὺ κρείσσω καὶ χαριεστέραν ἔχοντι. Μετὰ ταῦτα δὲ καὶ χειμάζουσι καὶ δερρίζουσιν ἐνταῦθα, ἐγκαταλιπόντες παντάπασιν τὸ *Τυργόβιστον*. Ἐκτισται δὲ καὶ τὸ *Μπουκουρέστ* ὡς περ καὶ τὸ *Ες*, καὶ ἔστρωνται καθὼς ἄμφω αἱ πόλεις δοκοῖς, ὥστε, ὑγροῦ χειμῶνος καὶ θέρους ἐν ὑετοῖς, πη-

λοῦ γέμειν τὰ πᾶντα καὶ ὑπαρότητας.
Αφρονία καὶ *εὐθηνία* τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐν-
ταῦθα πολὺ μείζων, ἢπερ ἐν *Ες*. καὶ ὁ ἄρτος
καθαρότερος καὶ εὐωότερος. *Καθολοῦ*
πᾶντα τὰ ἐδώδιμα εὐθηνότερα, ἢπερ ἐν
ἐτέρῃ τινὶ πόλει τῆς *Ευρώπης*. *Ευκρασετέ-*
ρου δὲ τοῦ κλίματος ἐνταῦθα ὄντος, ἢπερ
ἐν *Ες*, καὶ καρποὶ πλείους καὶ καλλίους
εἰσὶν ἐνταῦθα, καὶ λάχανα ἐν τοῖς πρα-
τηρίοις πολυειδέστερα καὶ ἀφρονότερα, καὶ
πολὺ εὐωότερα. *Κρόμμυα*, *πράσσα*,
σκόροδα, *θριδακίνας*, *σπανάκια*, *σεῦτλα*
κράμβας, *πικραλίδας*, *σέλινα*, *δανκούς*,
γογγύλας, *κολοκύνδας*, καὶ τὰ λοιπὰ, πά-
μπολλα καὶ ἀγκαλίδα ὅλην εὐτελοῦς καὶ
ἀσημάντου κέρματος, πρὸ τινων ἐνιαυτῶν
ὅτε καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ ἐσχολάζομεν, εἶχέτις πρία-
σθαι. *Εἰσὶ* δὲ καὶ *μολδοβάνων* οἱ ῥουμοῦ-
νοι ἄρχοντες τῆς περὶ τὴν ἀγορὰν εὐπρα-
γίας καὶ εὐθηνίας καὶ εὐωνίας προνοητι-
κώτεροι. *Ταραττέσθωσαν* δὲ μηδύλως
ῥουμοῦνοι ἀκούοντες. *Καυχᾶσθαι* μᾶλ-
λον ἔδει τῷ ὀνόματι τοῦ ἔθνους, ἢπερ αἰ-

σχύνεσθαι· αἰσχύνέσθωσαν δὲ, εἰ πάντως
καὶ ἀφεύκτως καὶ αἰσχύνεσθαι θέλουσιν,
ἀγροῦντες ὅτι τὸ ῥουμοῦνος τοῦ σφετέρου
ἔδρους ἐστὶν ὄνομα, καὶ μὴ δεχόμενοι
τοῦτο, ἀλλοδαποὺς καὶ ἐπήλυδας ἑαυτοὺς
ἀναφανδὸν δεικνύουσιν. Αἰσχυνέσθωσαν,
μέλη εἶναι τοῦ ἔδρους τοῦ μεγάλου Τραϊ-
ανοῦ αἰσχυνόμενοι ἀκούοντες.

Γεργίτζα, μικρὰ κωμόπολις ἐς Φο-
κῶν ἀπὸ Μπουκουρέστ πορευομένη.

Ε ν τ ω ἄ ν ω ἄ γ ρ ῶ.

Δ υ μ π ο β ῖ τ ζ α.

Υπονομός, ἔχων πρὸς ἑὸν Πράχοβαν,
πρὸς μεσημβρίαν, Ιλφοβον, πρὸς δυσ-
μῆς, Βλάσκαν, καὶ Μουστζέλον, καὶ πρὸς
ἄρκτον, Αρδέλ.

Τυργόβιστον, πόλις, οἰκητήριον τῶν
ὑπονομαρχῶν, μητρόπολις πάλαι τοῦ Ρου-
μουνικοῦ ἀγροῦ, ἐπὶ τῆς Ιαλουμίτζης, ἐν
δεξιᾷ, οὐ πόρῳ τῆς Δυμποβίτζης, ἐπὶ
τῶν προπόδων τῶν Καρπαδίων, προκεί-
μενον πεδῖον ἔχουσα χαριέστατον.

Β λ ά σ κ α .

Υπονομὸς, ἔχων πρὸς ἕω τὸ Ἰλφοβόν
καὶ τὴν Δυμποβίτζαν τοὺς ὑπονομοὺς,
πρὸς νότον, τὸν Ἰστρον, πρὸς δυσμὰς,
τὸ Τελεορμῶν, καὶ πρὸς ἄρκτον, Ἀρντζες
καὶ Μουστζέλον.

Γκαἔστ, κώμη ὅπου κατοικοῦσιν οἱ
ὑπονομάρχαι.

Τ ε λ ε ο ρ μ ᾶ ν .

Υπονομὸς, περιοριζόμενος τῷ Ἰστρῷ
πρὸς νότον, τῷ ὑπονομῷ Ολτῷ πρὸς δυσ-
μὰς, τῷ ὑπονομῷ Ἀρντζες πρὸς βορρᾶν,
καὶ πρὸς ἕω ἔχων τὴν Βλάσκαν καὶ τὸν
τόπον τοῦ Γκιουργκίοβου.

Ρουσιδεβέδε, κωμόπολις, οἰκητήριον
τῶν ὑπονομαρχῶν, ἐπὶ τοῦ ῥύακος Βέδε.

Μ ο υ σ τ ζ έ λ ο ν .

Υπονομὸς ὄρεινός, ἔχων πρὸς ἄρκτον,
τὸ Ἀρδελ, πρὸς ἕω, Δυμποβίτζαν ὑπονο-
μὸν, πρὸς νότον, τοὺς τῆς Βλάσκης, καὶ
Ἀρντζες, καὶ πρὸς δυσμὰς τὸν τοῦ Ἀρντζες.

Κυμπουλλούγγ (πρόφερε τὸ κ ῶ σ π ρ ὸ

τοῦ α, ὡς καὶ ἡ κύπριοι προσφέρουσι τὸ κύριος), κωμόπολις, οἰκητήριον τῶν ὑπονομαρχῶν, ἡ πρώτη καθεδρα τοῦ μέλανος βοεβόδα καὶ μητροπόλις τοῦ Ρουμουνικοῦ ἀγροῦ.

Α ρ ν τ ζ ε ε.

Υπονομὸς, ἐγγίζων πρὸς βορρῶν τῷ Ἀρδελ, πρὸς δυσμὰς, τῇ Βούκτση, καὶ τῷ ποταμῷ Ολτω, πρὸς νότον, τοῖς ὑπονομοῖς Ἀρντζες καὶ Τελεορμάν.

Πιτέστ, πόλις ἐπὶ χαριεστάτης πεδιάδος κειμένη, οὐ πόρρω τοῦ ποταμοῦ Ἀρντζες, οἰκητήριον τῶν ὑπονομαρχῶν.

Κούρτη ντὲ Ἀρντζες, κωμόπολις, δευτέρα καθεδρα τοῦ μέλανος βοεβόδα, ὄπου καὶ ἐτάφη.

Ο λ τ ο ε

Υπονομὸς, τῷ ὁμωνύμῳ ποταμῷ πρὸς δυσμὰς ὀριζόμενος, τῷ τόπῳ τοῦ Τούρνου πρὸς νότον, τῷ Τελεορμάν πρὸς ἔω, καὶ τῷ Ἀρντζες ὑπονομῷ πρὸς βορρῶν.

Σλότινα, κωμόπολις μεγάλη, ἐν ἀριστερῇ τοῦ Ολτου.

Υπερόλτιοι ὑπονομοί τοῦ Ρουμαν-
νικοῦ ἀγροῦ.

Β ο ὑ λ τ ζ α.

Υπονομὸς, ἐγγίζων ἐξ ἄρκτου, τῷ
Αρδὲλ, ἐκ νότου, τῷ Ντόλτζ, καὶ τῷ
Γκορτζ, καὶ ἐξ ἔσω, τῷ Ρωμανάτζ.

Ρίμνικον, κωμόπολις ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ
Ολτου, πρώτη ἐπισκοπὴ τοῦ Ρουμαννι-
κοῦ ἀγροῦ, οἰκητήριον τῶν ὑπονομαρχῶν.

Ρ ω μ α ν ά τ ζ.

Υπονομὸς, ἐκτεινόμενος ὑπὸ τὴν
Βούλτζαν ἀντικρὸ τῆς Σλατίνης, ἄχρως
Ιστρου, ἀντικρὸ τῆς Νικοπόλεως.

Καρακάλ, κωμόπολις, οἰκητήριον τῶν
ὑπονομαρχῶν.

Ισλάς, κώμη, ἀγορὰ, ἀλαταποθήκη,
ἀντικρὸ Νικοπόλεως.

Ν τ ό λ τ ζ.

Υπονομὸς μικρὸς, ἔχων ἐξ ἄρκτου
Βούλτζαν καὶ Γκόρτζ, ἐξ ἔσω, Ρωμανάτζ,
ἐκ δυσμῶν, Μεχενντίντζ, καὶ ἐκ νότου
τὸν Ιστρου.

Κραιόβα, πλησίον τοῦ Ζύου ποταμοῦ, ἐν ἀριστερᾷ κειμένη, καθεδρα ποτὲ τοῦ Μπάρου, νῦν τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ, ὅς τις πέμπεται ἐνταῦθα παρὰ τοῦ βοεβόδα-οἰκητήριον τῶν ὑπονομαρχῶν. Ἡ Κραιόβα ἀπεριτείχιστός ἐστι πόλις, ὡσπερ καὶ πᾶσαι αἱ τοῦ Ρουμοννικοῦ ἀγροῦ καὶ τῆς Μολδόβης.

Γ κ ό ρ τ ζ.

Υπονομὸς, ὅς τις καὶ ἄνω Ζύος ὀνομάζεται, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ κάτω Ζύου τοῦ Ντόλτζ, ἔχει πρὸς Ἀρκτον, τὸ Ἀρδὲλ, πρὸς δυσμὰς, τὸ Μπανὰτ, πρὸς νότον τὸ Μεχενντίντζ καὶ πρὸς ἑω, τὴν Βοῦλτζαν.

Τιργοζβουλουϊ, κωμόπολις μικρὰ, ὅπου κατοικοῦσιν οἱ ὑπονομάρχαι.

Μ ε χ ε ν ν τ ί ν τ ζ.

Υπονομὸς, τὸ δυτικώτατον τοῦ Ρουμοννικοῦ ἀγροῦ ἐπέχων, καὶ τῷ Ἰστρω Σερβίας καὶ Βουργαρίας ἐκ δυσμῶν καὶ νότον ὀριζόμενος, καὶ ἔχων πρὸς ἑω, τὸ Ντόλτζ.

πρὸς βορρᾶν, τὸ Γκὸρτζ, καὶ πρὸς δυσμᾶς ἔτι τὸν τόπον τῆς Ορσόβης καὶ τὸ τεμεσβαρικὸν Μπανάτ.

Τζερονέτζ, κώμη οὐ πόρρω Λαουβίου καὶ Ορσόβης, οἰκητήριον τῶν ὑπονομαρχῶν.

Οὐ πολὺ μακρὰν τῆς κώμης ταύτης καὶ ὁ πύργος ἔκειτο Σεβερίνος ἢ φρούριον, καὶ ἡ ξυλίνη γέφυρα τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, ἅτινα ἐκτίσθησαν, ὡς ἔοικε, παρὰ Σεβήρου ἐπὶ γότθους στρατεύοντος, καὶ ἐκλήθη ὁ τόπος Σεβερίνον, ἀπενεμήθησαν δ' ἔπειτα τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ αὐτοκράτορι ἀναγορευθέντι. Ἦν ὁ πύργος τὸ πάλαι οἰκητήριον τῶν Μπάνων.

Κύμπου Σεβερίνουλουϊ, (πρόφερε τὸ κύμπου, ὡς τὸ Κύμπινα), κώμη ἐν ἀρχῇ πεδίου κειμένη παρὰ τὸν εἰρημένον πύργον.

Στρεχάια, ὠχυρωμένον μοναστήριον, ἐπὶ τινος λόφου κτισθὲν ὑπὸ τοῦ περιφήμου Μιχαὴλ βοεβόδα, οἶκημα αὐτῷ ὅτε τὴν χώραν διώκει πρὶν ἡγεμόνα γενέσθαι.

Ενταῦθα εἰσὶ καὶ οἱ καταρῳάκται τοῦ
 Ἰστρου ἀναμεταξὺ Βιδινίου καὶ τῆς ἐν Σαρ-
 βία Παλάνκης.

Τόποι τῶν Τύρκων.

Ο ρ σ ο β α.

Φρούριον καὶ ὁ περικείμενος τόπος,
 ἀναμεταξὺ τῶν δύο Μπανατίων, παρὰ τὸν
 ποταμὸν Τζέρναν, τὸ ὄριον τῶν Μπανα-
 τίων. Ἡ παλαιὰ Ορσοβα ἐστὶν ἐπὶ τῆς
 ὄχθης τοῦ Ἰστρου, τῷ ἐστραϊκῷ οἴκῳ ἀνή-
 κουσα· ἡ νέα ἐπὶ νήσου προκειμένης, ἣτις
 καὶ φρούριον δυσάλωτον ἐστί.

Τ ο ὕ ρ ν ο ν.

Κεῖται ὁ τόπος οὗτος ἀναμεταξὺ των
 ὑπονομῶν Ολτου καὶ Τελεδρμάν καὶ Ἰστρου
 καὶ ποταμοῦ Ολτου, ὅπου εἰσὶ καὶ κῶμαι
 ρουμουνικαί.

Τοῦρον, κωμόπολις, φρούριον ἐν τῇ
 ἐκβολῇ τοῦ Ολτου κείμενον.

Γκιούργκιοβον.

Τόπος, πολὺ μείζων τοῦ ἀνωτέρω μετὰ πολλῶν ρουμουνικῶν κωμῶν.

Γκιούργκιοβον, κωμόπολις καὶ φρούριον ὄχυρόν, περιήρημον διὰ τὰς μεγάλας αἱματοχυσίας ἐν τοῖς παρελθούσι πολέμοις. Κεῖται ἀντικρὺ τοῦ Ρουκτζιούκ. Ἀπέχει τοῦ Μπουκουρέστ δυοκαίδεκα ὥρας.

Μπραῖλα.

Τόπος ἀναμεταξὺ τοῦ Ρουμουνικοῦ ἀγροῦ καὶ τῆς Μολδόβης καὶ τοῦ Ιστρου.

Μπραῖλα, πόλις, φρούριον ἐπὶ τοῦ Ιστρου, πάλαι πολὺ ἐμπορικώτερα ἢ νῦν, πάντως διὰ τὴν ἀταξίαν καὶ ἀπειθείαν καὶ ἀυθάδειαν τῶν κατοίκων, ὑφ' ὧν καὶ τὸ οὐ πόρρω ἀφιστάμενον Γαλάτζ πολὺ ἐπηρεάζεται, καὶ ἦν ἂν, ἄνευ τῆς ἀταξίας αὐτῶν, πολὺ ἐμπορικώτερον καὶ πολὺ πολυανθρωπότερον.

Οὐκ ἂν εἶη ἄπο σκοποῦ τῷ ἀναγινώσκοντι προσδεῖναι ἐνταῦθα, μετὰ τὴν τῆς ἐφῶας καὶ μεσημβρινῆς Ρουμουνίας ἐς ὑπο-

νομοὺς ὑποδιαίρεσιν, ἢ περὶ εὐκολίαν συν-
 τείνει τῆς τῶν νομῶν διοικήσεως, καὶ τῆς
 παραλαβῆς τῆς ἐπὶ ταύτῃ δαπάνης, ἣν κοι-
 νῶς οἱ κάτοικοι ἐκάστης ἐπικρατείας, ὡς
 μέλη τινὸς ὄλου συντηρητέου, ἀναδέχε-
 σθαι ὀφείλουσι· καὶ ὁ ἄρχων μετὰ τῶν αὐ-
 τοῦ ὑπηρετῶν προσδιορίζει τὸ ὄλον ἀναλό-
 γως τῇ χρεία τοῦ τόπου, καὶ διανέμει τὸ
 καταβλητέον ἐκάστη κοινότητι ἢ συνοικίᾳ,
 τῇ συνεισφορικῇ δυνάμει ταύτης ἀνάλογον.
 Οὗτός ἐστὶν ὁ ὀνομαζόμενος φόρος, ὃν οἱ
 ὑπονομάρχαι, οἷς ἐπιτέτραπται ἡ διοίκη-
 σις τῶν ὑπονομῶν, συλλέγουσι καὶ τῷ ἡγε-
 μονικῷ Δυσσαρῶ πέμπουσιν. Ἔστι δὲ καὶ
 ἕτερον τῇ ἡγεμονίᾳ πρόσσδος ἐκ τῶν λεγο-
 μένων τελῶν προσγινομένη, ἅπερ ἰδίως
 τῷ ἡγεμόνι ἀνήκουσι τῆς τοῦ ἡγεμονικοῦ
 οἴκου δαπάνης ἕνεκα. Τέλη δὲ εἰσὶ τὰ τε-
 ταγμένα καὶ συλλεγόμενα χρήματα ἐκ τῶν
 προβάτων, τοῦ ἄλατος, τῶν σῶν, τῶν
 ἐσμῶν ἢ κυφελῶν, τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἐξα-
 γωγῶν καὶ ἐσαγωγῶν τῶν ἐμπορικῶν φόρ-
 των. Ἐπι δὲ εἰσὶ καὶ ἕτερα ἅτινα χρήματα

λόγω φόρου ἢ τελῶν, δι' ἑτέρας χρείας συλλεγόμενα, ἦττον ἀξιόλογα. Ταῦτα τὰ τέλη πιπρασκόμενα, ἐν τινι δωματίῳ τῶν ἡγεμονείων, δημοσίᾳ διὰ κήρυκος ἀποκηρύττονται, καὶ τοῖς τιμηουλκοῦσιν ἢ πλειστηριάζουσι προσκρίνονται. Κόμματα δὲ ἀρχόντων καὶ ἄλλων τελεμπόρων, τὰ πολλὰ, ἐν τῇ ἀποκηρύξει ὠνοῦται τὰ τέλη, καὶ ἐμπορία τίς ἐστὶν αὕτη, τελωνία καδόλου κεκλημένη, ἰδιαίτερον δὲ τελωνία ἢ χρημάτων ἐκ τῶν ἐμπορικῶν φορτίων ἐξαγομένων ἢ εἰσαγομένων παραλαβή.

Ἦν δὲ καὶ τῶν φόρων ἡ προσδιόρισις καὶ ὁ συλλεκτικὸς τρόπος ἄλλοτε ἄλλως διαταπτόμενα· ἀλλὰ τ' ἄλλα μὲν ἐάσθω, τὰ δὲ οὐ πᾶν πρόην φορικὰ διατεταγμένα ἐκτεδείξωσαν ἐπιτετμημένως ἐνταῦθα, τοῖς περιέρχοις ὄντομος καὶ ἀκριβῆς, ὡς οἶον τε, περιληψίς τοῦ πράγματος ἐσόμενα. Προειρήσθωσαν δὲ ἐνταῦθα, ἃ συντείνει ἐς ἀκριβεστέραν τῶν τε φόρων καὶ τῶν τελῶν ἔννοιαν. Μετὰ τὴν ἤδη πρὸ τεσσαράκοντα ἐνιαυτῶν ἀναμεταξὺ Ρουσσίας

καὶ Τυρκίας γενομένην εἰρήνην, ὑπεχωρή-
θησαν τῷ ἐστραϊκῷ οἴκῳ οἱ δύο βόρειοι
καὶ μεγάλοι ὑπονομοὶ τῆς Μολδύβης, ὁ
τῆς Σουτζιάβης λέγω καὶ τοῦ Τζιαραουτζ,
ἐκτός τινων μικρῶν μερῶν, συμμεινάντων
τῇ Μολδύβῃ, καὶ τοὺς προειρημένους ὑπο-
νομοὺς ποιοῦντων. Τουτωνὶ τῶν λειψά-
νων τῶν δύο μεγάλων ὑπονομῶν καὶ τῶν
ἐπιλοίπων, ὡς ἄρτι ἐκτέθεινται, ἐκτός τοῦ
ὑπονομοῦ τοῦ Χοτίν, πρὸ ἑκατὸν ἤδη ἐνι-
αυτῶν καὶ ἐπέκεινα, ἐκλείψαντος τῇ Μολδύ-
βῃ, καὶ τῆς κυρίως Μπασσαραβίας καὶ τοῦ
Τίγιν μετὰ τῶν πέριξ, οἱ ὑποτελεῖς μόνον
(πολλοὶ γὰρ εἰσι καὶ οἱ ἀτελεῖς μετὰ τινα
χρόνον) ἐς τρισκαίδεκα μυριάδας οἰκαρ-
χιῶν συνεποσοῦντο περίπου. Ο ἐπιτετα-
γμένος αὐτοῖς φόρος, κατὰ τὴν τοῦ Γρη-
γορίου Γκίκα διαταγὴν, διεμερίζετο ἐς
ὀκτὼ μηνιαῖα μέρη, ὅφρατα ῥουμουνιστι
ὀνομαζόμενα, ἕκαστον ἀνὰ ἐξήκοντα χι-
λιάδας ἀργυρίων (γροσίων), οὐπερ ἑκάστου
ἢ ἀξία πεμπτημύριον που ἦν τηνικαῦτα
ὀλλανδικοῦ γροσίου, νῦν δέ, πεντεκαίδεκα

τημόριον· ἔτι δὲ καὶ ἐς μίαν τετραμηνιαίαν
 συνεισφορὰν, ὡς ἔκουσίαν τάχα, συναν-
 τίληψιν (ἄξιουτουρίντζαν ῥουμουμιστι)
 ὀνομαζομένην, τριακοσίων χιλιάδων ἀρ-
 γυρίων. Οὗτος ὁ φόρος ὁ ἐτήσιος ἐτελεῖτο
 ὑπὸ τῶν ὑποφόρων κατοίκων τῷ ἡγεμόνι
 τῶν ἀναλωμάτων ἕνεκα, οἷς ἡ χώρα ἦν ὑπο-
 κειμένη. Τὰ δὲ τέλη ἰδίᾳ πρόσοδος ἦν τῷ
 ἡγεμόνι. Ἐξαιρετέον ἐκ τῶν ὑπονομῶν
 τὸ Μπουτοσιάν, οὐπερ ὑπόνομοῦ ὁ φόρος
 ἀνήκε καὶ ἀνήκει τῇ δόμνῃ, ὡς καὶ ὁ φόρος
 τῶν αἰγυπτίων, ὅς ἐξ ἀργυρίου καὶ ψηγμά-
 των χρυσῶν, ἐν ποταμοῖς συλλεγομένων,
 συνίσταται· καὶ τὰ προσγινόμενα τῇ δό-
 μνῃ ἀργύρια ἦσαν περὶ τὰς εἴκοσι μυριά-
 δας. Τὰ δὲ τῆς ἡγεμονίας ἀναλώματα, (ὁ
 ἐτήσιος φόρος ἐστίν, ὁ διδόμενος κατ' ἔτος
 τῷ σουλτάνῳ τῶν τούρκων, καὶ ὅσα ἕτερα
 τεταγμένα ἐστὶ κατ' ἔτος, τῇ ὀθωμανικῇ
 πύλῃ προσφέρουσαι· ἔτιδὲ ἡ δαπάνη τῶν
 σταδμῶν, τὸ μηνιαῖον διδόμενον τοῖς τη-
 βενοφόροις ἀντ' ἀτελῶν κατοίκων εἰς ὑπη-
 ρεσίαν, ἐκάστῳ ἀνὰ δύο ἀργύρια τὸν μῆνα

(οἱ ἀνώτεροι τῷ βασιμῷ τηβενοφόροι, πλείω ἔχουσι καὶ τὰ μηνιαίως διδόμενα), καὶ ἕτε-
 ραί τινες δαπάναι τοῦ Δημοσίου. Οἱ δὲ
 μισθοὶ τῶν ἐνεργῶν ὑπηρετῶν ἢ ἀρχόντων
 καὶ τῶν ὑπονομαρχῶν, καὶ ἕτερα λόγῳ
 ἀρωγῆς, ἢ ἐλέους διδόμενα, ἐξ ἑτέρας προ-
 σόδου λαμβάνονται, ἢ τις ἐστὶν αὕτη.
 Ἐκαστος ὑπόφορος προσυπατελεῖ καὶ τρία
 ὄγδοα τοῦ ἐτησίως οἱ τεταγμένου φόρου.
 Ἐτέρα τις πρόσδοξ ἐστὶ καὶ ἡ πρόσδοδος
 τοῦ ἐλέους. °

Ἀλέξανδρος Μορούζης ἡγεμὼν, ἐλθὼν
 τὸ δεύτερον, ἐς Μολδόβην, ἐς τέτταρα τε-
 λεῖσθαι τὸν φόρον ἐπέταξε τριμηνιαία,
 προσδιορίσας αὐτὸν ἐς τὴν ἐφεξῆς ποσό-
 τητα, ἢ προστιθεμένων καὶ τῶν τελῶν,
 οἷς οἱ τηβενοφόροι οὐχ ὑπόκεινται,

Φόρος	1650000
Τέλη	
προβάτων, ἀνὰ ἰ. ἀργυρίου . . .	120000
μελισσῶν καὶ συνῶν, ἀνὰ ε. . . .	130000
οἴνου, ἀνὰ δ. ἐς τὸ μέτρον . . .	300000
ἀλκυίδος, 2½ ἀργυρίων πω- λουμένων τῶν 300 λιτρῶν . . .	240000
συνκεφαλαιοῦται τὸ ὅλον	<u>2640000</u>

Ταῦτα κατ' ἔτος ὁ Ἀλέξανδρος μορούξης ἐλάμβανε.

Τὰ δὲ τοῦ Ρουμουρικοῦ ἀγροῦ ἑτεροίως πως διατέτακται· ἐκεῖ γάρ, ὅπου οἰκάρχαι ὑποφόρων περὶ τὰς εἴκοσι πέντε μυριάδας ἀπογράφονται, κατ' οἰκάρχους, καὶ τούτους οὐ πάντας, ἀλλὰ κατὰ τὰ τρία πέμπτα, ἢ δύο πέμπτα, ἀναλόγως τῆ ἐκ τῶν κτημάτων χρηματικῆ δυνάμει τῆς κοινότητος, ἢ τοῦ φόρου ἐπίδεσις γίνεται· οἱ δὲ ἐπίλοιποι οἰκάρχαι, ἀρωγοὶ καὶ εἰσι καὶ ὀνομαζονται. Ἀλλ' εἴοικεν ὅτι ποτὲ μὲν τὸ τέταρτον, ποτὲ δὲ τὸ πέμπτον τοῦ ὅλου τῶν κοινοτήτων οἱ ὑποφορικοὶ οἰκάρχαι ἦσαν· οἱ δὲ ἐπίλοιποι, ἀρωγοί. Ἦσαν μὲν ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Μορούξη ἕξ μυριάδες ὑποφορικοὶ οἰκάρχαι, λόδουρα ρουμουρυστὶ ὀνομαζόμενοι, καὶ ἐτέλουν οὗτοι ἀνὰ τέταρα πέμπτα ὀλλανδικοῦ χρυσίου, πρότερον, μὲν τετράκις τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἔπειτα δὲ διετάχθη ἄλλως ἢ δόσις, καὶ τὸ ὅλον ἐς μέρη δοτέα διήρηται, σφέρα καὶ ἔδε ὀνομαζόμενα, πέντε μὲν ἀνὰ τέταρτον

ὀλλανδικοῦ χρυσίου καδ' ἕκαστον, ἐν δὲ, βασιλικὸν φόρον (χαράτζ) ὀνομαζόμενον, ἀνὰ τὸ τριπλάσιον περίπου. Συνήγετο μὲν οὖν τηρिकाῦτα ἀργύρια,

ἐκ μὲν τοῦ φόρου, ...	2000000
ἐκ δὲ τῶν τελῶν,	
ἐκ τῶν ἀλκυίδων	500000
ἐκ τῶν προβάτων	400000
ἐκ τῶν μελισσῶν	100000
ἐκ τοῦ τελωνίου	560000
ἐκ τοῦ οἴνου, ἀνὰ κθ'. ἑνταῦθα .	100000
τὸ ὅλον	<u>3460000</u>

Ἀλλὰ καταχρήσεις οὐκ ἐλλείπουσι, μάλιστα δὲ ἐντοῖς ἡμετέροις τοῖς φιλοσοφικοῖς χρόνοις, καδ' οὐς ἀκμάζει ἢ καὶ λοιμοῦ αὐτοῦ ὀλεθριωτέρα τοῖς κοινωνικοῖς σώμασι τρυφή, καὶ ὀφόρος ἀναβαίνει, ἔστιν ὅτε, καὶ ἐς τὸ διπλάσιον καὶ ἐπέκεινα, καὶ καταβαίνειν δοκῶν. Ἐπειτα δὲ καὶ τὰ τέλη ἀμίλλη τιμηουκόμενα ὑπὸ τῶν τελεμπόρων, ἐν ταῖς ἀποκηρύξεσι, ἑνταῦθά τε καὶ ἐν Μολδόβη, πιπράσκονται πολλοῦ πλείονος. Τὰς τοῦ Ρουμου-

νικοῦ ἀγροῦ ἀλυκίδας ἐβδομήκοντα μυριάδων ἀργυρίων πεπραῖσθαι ποτὲ ἠκούσαμεν, καὶ πλείονος ἄλλοτε, καὶ τὸ τοῦ οἴνου τέλος ἐν Μολδόβη τριάκοντα ἕξ μυριάδων ποτὲ ἐπράθη. Ἐν τῷ Ρουμουνικῷ ἀγρῷ ἐν ὑπηρετῶν λόγῳ τοῖς τηβενόφοροις οὐκ ἀργύρια, ἀλλ' ὑποτελεῖς κάτοικοι δίδονται. Τὰ λοιπὰ ὅσπερ καὶ ἐν Μολδόβη σχεδόν.

Νομοῦ Μπανὰτ ὑπονομοί.

Ἡ ἀναμεταξὺ Ἰστρου καὶ Τισσοῦ καὶ Μαρίσσου κειμένη χώρα τῆς Ρουμουνίας, Μπανὰτ, ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἐς φύλαξιν τῶν ἀκρῶν ἐγκαθισταμένων στρατηγῶν καὶ μπάνων καλουμένων, ὀνομάζεται· ἐπι τεμεσβαρικὸν Μπανὰτ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ κραιϊοβικοῦ Μπανὰτ. Ἀυτὴ ἡ χώρα ὑπέκειτο ποτὲ Ῥωμαίοις, οἷς καὶ φρούρια ἔκτιστο ἐν τῷ μεσημβριῷ καὶ δυτικῷ μέρει, καὶ πρότερον κατήκητο ὑπὸ Ἰαζύγων, οὓς ὁ Δεκέβαλος ἐνίκησε. Μετὰ δὲ Ῥωμαίους ἔσχον αὐτὴν οἱ γύτσοι,

οἱ οὐννοι, οἱ γεπίδαι καὶ ἔπειτα οἱ ἄβαροι.
Ἐνταῦθα οἱ ἐπιβόητοι λησταὶ σκαμάροι,
ἐκ τῶν δεξιῶν παριστρίων μεταναστάντες,
ἐφώλευσαν, καὶ μητρόπολιν ληστείας φρού-
ριον ἔχοντες, τούτῳ τε ὀρμητηρίῳ χρώμενοι,
τὰ περίξ ἐλήϊζον, καὶ τάγμασιν ὅλοις ἀβά-
ρων ἐπετίθειτο. Ἀβάρων δ' ἔπειτα μετὰ
νίκην τὸ φρούριον ἐλόντων, οἱ σκαμάροι
ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ δρυμοῖς καὶ λοιποῖς φυξί-
μοις τοῦ Μπανὰτ τόποις ἐνδιαιωμένοι,
διὰ πολλοῦ τοῖς περίξ ἐπηρέαζον, ἄχρις οὗ
οἱ ἄβαροι παντελῶς αὐτοὺς ἐξηφάνισαν.
Κρουμὸς ἔπειτα ἡ μάστιξ τῶν κωνσταντι-
νουπολιτῶν, περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐννάτης
ἐκατονταετηρίδος, ὑπέταξε τὸ Μπανὰτ.
ἔπειτα ὁμοαγγορικὸς ἦρως Θούουτος
ἔπειτα ἐπαρχία ἀμεσος τοῖς μοαγγοροῖς
γίνεται. Ὑπεχωρήθη τοῖς τούρκοις. Ἀνα-
λαμβάνει πάλιν αὐτὸ ὁ βασιλεὺς τῶν μοαγ-
γορῶν, καὶ διοικεῖται μέχρι τινὸς κατὰ
τὸν ἐστραϊχικὸν τρόπον, καὶ ἔπειτα πάλιν
ἐνοῦται τῇ Μοαγγορίᾳ.

Πέντε εἰσὶν ὑπονομοὶ, ὁ βόρειος, ὁ
εἰς, ὁ νότιος, ὁ δυτικὸς καὶ ὁ μέσος. Αὕτη
ἡ διαίρεσις καὶ ἡ διὰ ποταμῶν καὶ ὀρέων
πολὺ κρείσσων ἐστίν, ὡς φυσικὴ καὶ μό-
νιμος καὶ εὐχρηστοτέρα, ὅθεν καὶ προτι-
μητέα τῶν ἄλλων, ἀγεωμετρία τὰ πολλὰ
καὶ φαντασία ἐκτελουμένων.

Μέσος ὑπονομός.

Τεμεσβάρ, πόλις καὶ φρούριον περι-
φήμον διὰ τὴν γεωμετρικὴν ὀχύρωσιν,
παρὰ τὸν Μπέγ ποταμὸν, ἀταμεταξὺ
ἐλῶν, ἅ, ὑπερκεκρομένου τοῦ Μπέγ γί-
νονται ποταμόκλυστα γὰρ τὰ πέριξ τῆς
πόλεως.

Ἅγιος Ἀνδρέας, κωμόπολις.

Κζακοβάρ, κωμόπολις.

Οραβίτζα, κωμόπολις, ὅπου καὶ χαλ-
κεῖα.

Εἰς ὑπονομός.

Δογγός (τό), πολίχνιον, ἐν τῇ ἀπὸ
βιέννης ἐς Σιμπιν μεγάλη ὁδῷ.

Καρανσέβεν, κωμόπολις, ἀποδήκη
ποτὲ τῶν ἀπὸ τῶν ὑπεριστροφῶν ἐμπορι-

κῶν φορτίων ἐς τὸ Ἀρδελ. Ο Καρανσε-
βενίου ὀρθόδοξος ἐπίσκοπος κατοικεῖ τὸ
Μπερζέτζ.

Μεχενδίντζ, μικρὸν φρούριον ἐν τοῖς
ὄριοις τοῦ Ρουμουνικοῦ ἀγροῦ, παρὰ
τὸν ποταμὸν Τζέροναν, τὸν ὀρίζοντα τὰ
δύο Μπανάτ.

Νότιος ὑπονομοίς.

Μαρεκμπίλα, φρούριον ποτὲ ῥωμαῖ-
κόν, παρὰ τὴν Δαλούβιον, στενοῦμενον
πολύ ἐνταῦθα.

Πεσκαμπάρον, φρούριον ποτὲ ῥω-
μαϊκόν.

Νέα παλάγκα, παρὰ τὴν ἐκβολὴν τοῦ
Καρὰς ἐς τὸν Ἰστρον.

Τρίκουλε, παρὰ τὸν Δυρνούβιον.

Νέα Μολδόβα, κωμόπολις, ἐπὶ ὑψώ-
ματος, προκείμενον πολὺ μέρος τῆς Σερ-
βίας ἔχουσα.

Μολδόβα, πολίχνη παρὰ τὸν Δα-
ρούβιον.

Δυτικὸς ὑπονομοίς.

Μπεκτζερέκ, κωμόπολις.

Βόρειος Υποναμός.

Δίποβα, μικρὸν φρούριον παρὰ τὸν Μάρισσον.

Νέον Αραδ, παρομοίως.

Νομοῦ Γύλα ὑπονομοί.

Γύλα τὸ μέρος ἐστὶ τῆς Ρουμουνίας, τὸ ἀπὸ τῶν Καρπαδίων ὄρεων καὶ τῶν πηγῶν τοῦ Τισσοῦ, ὅπου καὶ τὸ Μαραμὸς ἐστὶ, μίχρως Ουγγ καὶ Μαρίσσου καδῆκον, ὥστε ἔχει ἐκ βορῆα καὶ ἐξ ἑω ὄρια, τὰ Καρπάδια, ἐκ νότου δὲ μέρος Μολδόβης, τὸ Αρδὲλ καὶ τὸ Μπανάτ· ἐκ δυσμῶν δὲ τὴν Μοαγγοριαν, ἀφ' ἧς ὑπὸ Ουγγ καὶ Τισσοῦ ὀρίζεται. Ἐντεῦθεν ὀρμήσαντες οἱ δακοὶ τὴν ἐπίλοιπον Ρουμουνίαν τὴν τότε Γετίαν κατεκτήσαντο, ἐκπονηθέντων ἤδη τῶν προτέρων κυρίων τοῦ τόπου. Ἐντεῦθεν καὶ Γεμπεριχ γότθος, βαρδῆλους ἑτέρους γότθους, ἐκ τῶν περὶ Μαιῶτιν ἱκομένους, καταπολεμήσας ἐδίωξε. Μετὰ δὲ γότθους οἱ οὐννοι, οἱ γεπίδαι, οἱ ἄβαροι κύριοι τῆς χώρας ἐγένοντο· καὶ τῶν

ἀβάρων ταπεινωθέντων, χαζάροι κρατοῦσι τῆς χώρας, ὅση πρὸς δυσμὰς τοῦ Αρδὲλ κεῖται, ἀφ' ἧς καὶ τοὺς βουργάρους ἐπελδόντας σφίσιν, ἀπέκρουσαν. Ἰσως μέρος μόνον τοῦ Γύλα τὸ πρὸς τῷ Μαρίσσω μόνον ὑπέταξαν οἱ βούργαροι· ὑπέταξαν δὲ καὶ τὰ δεξιὰ τοῦ Τισσοῦ μέχρις Ἰστρου, καὶ τὸ Μουντικὰς πόλις, πρὸς τὸ βόρειον τοῦ περιφήμου ἐξ ἐνοικίας Τοκάϊ, καθεδρα τοῦ ἡγεμόνος βουργάρου, ἐπῆρχεν. Οἱ δὲ χαζάροι καὶ πρότερον ἔμποροι ὄντες ἐς τὴν Ρουμουνίαν ἐσύχραζον, καὶ τινὰ μέρη ἀποβαλόντες, ὡς τὰ ἔθνα καὶ μέσα τῆς Ρουμουνίας καὶ μεσημβρινὰ ἴσως, ζῶντος τοῦ Κρουμοῦ, ἀποθανόντος ἀνέλαβον, τὸ κράτος ἔχοντες ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς τῆς Ρουσίας, κἀκεῖθεν ἐν καιρῷ δυνάμεσι νέαις ἑαυτοὺς ἀναλαμβάνοντες. Εἰ γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις ὀρθῶμεν τόπους ἀπὸ κυρίων ἐς κυρίους συχνάκις μεταβαίνοντας, πόσω μᾶλλον ἐν τοῖς τότε χρόνοις, ὅτε τὰ ἔθνη ἀγέλαι φιλοπλανούντων ζῶων ἐτύγγανον. Τηρικαῦτα χαζάρων τῶν ἐντὸς

τοῦ Ἰστρου κρατούντων, Κύριλλος τὸ τοῦ Χριστοῦ εὐαγγέλιον ἐντὸς τοῦ Ἰστρου ἐκήρυξε, καὶ χαζαρικὸς ἀπόστολος ὠνομάσθη. Τηρικᾶντα καὶ οἱ ρουμοῦνοι καθόλου χριστιανοὶ ἐγένοντο· ἦσαν γὰρ καὶ πρότερον οἱ τῶν τοῦ Χριστοῦ οὐκ ἀμύητοι ἐτύγγαρον. Περὶ τούτους τοὺς χρόνους καὶ οἱ βούργαροι τὸν χριστιανισμὸν ἐδεξαντο παρὰ Μεθοδίου ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίλλου. Ἐκ τούτου οὖν τοῦ χρόνου σύμπαντες οἱ ρουμοῦνοι χριστιανοὶ ἦσαν, τῇ ἀνατολικῇ καὶ παλαιᾷ καὶ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ προσκείμενοι, καὶ οὐδέ ποτε ἀπεσχίσθησαν. Εἰδέτινες παδῶν ἦττους, ἀνδράποδα αὐτόχροημα, κολακείας φίλοι, ἀληθείας πολέμοι καὶ ὑπερόπται, ἐκείνης μᾶλλον ἢ ταύτης φροντίζοντες, ἕτερα παρὰ τὰ πράγματα ἐξέδωκαν, πᾶσαν Ρουμουνίαν τῷ δυτικῷ προσκεχωρηκένοι δόγματι καταφλωαροῦντες, οὐ δαυμαστὸν, δαυμαστὸν δὲ μάλιστα, ὅτι ἄνδρες σεβάσμιοι ἄλλως διὰ παιδείαν, ἢ γὰρ τῶν ψευσμάτων ἐκείνων γίνονται· καὶ τοὺς μὲν ρουμοῦνους τοὺς

αὐτόχθονας τρόπον τινὰ τοῦ τόπου, τοὺς ἐγγενέας κατοίκους, καὶ συμπάντων τῶν ἐπηλύδων πολὺ πολυαριθμοτέρους, τὸ ἔθνος τὸ τοῦ μεγάλου Τραϊανουῦ δημιούργημα, περιφρονοῦσι καὶ ὡς οὐδὲν οἴονται ἀρότρου καὶ καλῆροπος βαρβαρικῶς ὑπερορῶντες, ξίφεσι δὲ καὶ δόρασι καὶ πυροβόλοις ὅπλοις, καὶ σκολιῷ κήρυκείῳ, χυδαϊκῶς ἐπτοημένοι· ἐπήλυδας δέ τινας ἐλάσσονος λόγου ἀξίους ὄντας, ἐν πολλῷ λόγῳ τιθεμένους. Μπίσσεγγ τὸν γεωγράφον, ἄλλως ἀξιόλογον ἄνδρα ὄντα διὰ παιδείαν, καὶ δι' ἃ καταλελοίπει ἡμῖν συγγράμματα, οὐκ ἄντις δικαίως ἀγανακτήσειεν ὁρῶν, τοὺς ἐν Αῤοδὲλ ῥουμούνους ξένους καλοῦντα καὶ μηδενὸς ἀξιοῦντα λόγου; Ἐτερος δέ τις λέγων ὅτι οἱ σάξοι ἐν Αῤοδὲλ εἰκοσιπεντάκις πλείους συμπάντων τῶν ἐτέρων κατοίκων εἰσίν, ἀξίος οὗτος ἱστορικὸς ὀνομάζεσθαι, ἀγνοῶν τὸ τῆς ἱστορίας ἀλφαβῆτα παντάπασι;

Μετὰ τοὺς χαζάρους καὶ βουργάρους, τοὺς μοαγγυόρους βλέπομεν περιπλανώ-

μένους ὀλίγον ἐν τῷ Γύλα, ἢ διαβαίνον-
τας καὶ πέραν τοῦ Τισσοῦ κατασκιρῶ-
σειν μέλλοντας. Μετέπειτα δὲ καγγάρους
ὀρῶμεν μέχρι Τισσοῦ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν
παρατείναντας, τὰ ἀριστερὰ παρατίσσια
μέχρις Ἀρδὲλ καὶ Μαρίτσου καὶ Κέρες,
ἴσως καὶ περεταίρω, Γύλα ὀνομάσαι. Με-
τὰ ταῦτα δὲ Θούουτος, βοεβόδας ἢ φύλαρ-
χος μοαγγύρος, Μπανὰτ καὶ Γύλα ὑπέ-
ταξεν ἐν μέρει πάντως, καὶ ὡς ἡγεμῶν
ἀνεξάρτητος ἤρχεν ἐνταῦθα, τὴν ἀρχηγε-
μονίαν μόνον γνωρίζων τοῦ βασιλέως τῶν
μοαγγύρων. Τέλος καὶ τὸ Γύλα νομὸς
ἄμεσος τῆς Μοαγγυρίας γίνεται. Οἱ δὲ
ῥουμοῦνοι τοῦ Γύλα χριστιανοὶ τοῦ ἀνα-
τολικοῦ δόγματος ἤδη τυγχάνοντες, Ιερο-
δέου ἐπισκόπου τῶν τούρκων ἐπίστρεμμα
εἶναι οὐκ ἐδύναντο· ὃ, τε Γεουλᾶς ὑποκει-
μένους χριστιανούς ἔχων καὶ ὑπερορῶν
ἴσως, ἐκ τοῦ πατριάρχου καὶ αὐτοκράτο-
ρος τὸν χριστιανισμὸν ἔγνω δέξασθαι, καὶ
ἐπὶ τούτῳ ἐς Κωνσταντινούπολιν ἴκετο,
πολιτικώτερον βουλευσάμενος ἴσως, εἰμῆ

ἀλαζονικώτερον. Νῦν δὲ ἀκούομεν τοῦ-
τους τοὺς ἐν τῷ Γύλα ῥουμούρους, τοὺς
πλείους εἰμὴ τοὺς πάντας, ἀπεσχισμένους
τῆς καθόλου καὶ παλαιᾶς ἐκκλησίας καὶ τῆ
δυτικῆ ἠνωμένους, ἀπὸ τοῦ χρόνου ἴσως
καθ' ὃν καὶ ἔξεραι καταλιπεῖν τὴν πα-
τρῶαν θρησκείαν, ἀντιχρίστως κατηναγ-
κάσθησαν.

Οποιοσοῦν μὲν οὖν ἂν ἦ τὸ Γύλα
ὑποδιηρημένον, μελέτω τοῖς τὸν τόπον
οικοῦσι καὶ χρῆζουσι τὰ τῆς διοικήσεως εἰ-
δέναι, ὑφ' ἣν πολιτεύονται· ἡμῖν δὲ κα-
θολικώτερον καὶ γεωγραφικώτερον μᾶλ-
λον ἢ ἱστορικώτερον τὰς διαιρέσεις τῶν
τόπων θεωροῦσι, μικρὰ πάντη μέλει·
ἐπειδὴ καὶ μικρὰ παντάπασι διαφέρει, καὶ
σπουδῆς ὑποκείμενον γεωγραφολογοῦντας
ποιεῖσθαι τὰ συχνάκις μεταβαλλόμενα καὶ
μετατρέπόμενα, περιττὸν τυγχάνει παν-
τάπασιν. Ο δὲ ἀναγκαῖον τυγχάνει, καὶ
ἡμῖν νυνὶ, καὶ τοῖς μετέπειτα ἐσομένοις,
τὸ εἰδέναι ἐστὶ μετὰ προσδιορίσεώς τινος
τὰς θέσεις τῶν ἀξιολογωτέρων πόλεων, πο-

ταμῶν, ὁρέων καὶ εἴτι ἄλλο διὰ ὁποιοῦν
αἰτίαν ἐστὶν ἀξιόλογον. Πρὸς τοῦτο αἰ-
φυσικαὶ διαιρέσεις μᾶλλον, ἢ περ ἄλλαι,
ὁποῖαι ποτ' ἂν ᾗσι, συντείνουσι, καὶ
ταῦταις δεῖ τοὺς γεωγραφοῦντας προσέχειν
μάλιστα, τοὺς συναδελφούς αὐτῶν, τοὺς
τε νῦν καὶ τοὺς μετὰ σφῶς ἐς τὸν βίον ἐλευ-
σομένους, πραγμάτων πολλῶν ἀπαλλάτ-
τοντας, καὶ παύεσθαι ὀρίζειν, ἅττα ἢ φύ-
σις ὀρίσαι οὐκ ἠξέλησε καὶ ἀόριστα κα-
τέλιπε. Παρὰ τῷ Πτολεμαίῳ ὀρῶμεν πολ-
λὰς πόλεις ἐν Ρουμουνία· ἀλλὰ προσδιο-
ρίζειν καὶ κατὰ μέρος πως τὸν τόπον, οὐ
ῥᾶδιον· καὶ ὁ τότε μοιρασμὸς παρὰ πλείον
τάκριβους ἀπολείπεται, ἢ ὥστε ἔχειν τινὰ
προσδιορίζειν τὸν τόπον ἐκάστης πόλεως,
καὶ ὁ ἀκριβὴς ἐνιότε, οὐδὲν ἐς προσδιόρισιν,
ὥσπερ καὶ ὁ σταδιασμὸς, ὀνίνησιν. Ἡ
Δινογένεια ἀμείλει, πάντως κατ' αὐτὸν
πλησίον πού τῆς ἐκβολῆς τοῦ Προύτου
ἔκειτο· ἀλλὰ πότερον, ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἰστρου
ἢ ἐν Ἀριστερᾷ; Ἐκειτο μὲν οὖν κατ' αὐ-
τὸν ἐν τῇ Μυσία, ἀλλὰ κατ' αὐτὸν ἢ Μυ-

σία ὑπὲρ Ἰστρον καὶ Τύραν ἐξετείνεται, καὶ κατ' αὐτὸν ταῖς μοίραις καὶ τοῖς λεπτοῖς τοῦ μήκους τε καὶ πλάτους ἴσως ἐπεριδόμενον, πολὺ τοῦ ἀκριβοῦς ἀπολείπομένων, ἢ Δέσις τῆς Δινογετείας ἀμφιβητήσιμος. Ἰθότερον πάλιν ἡ Νικωνία καὶ ἡ Οφιοῦσσα ἄμφω αἱ πόλεις, ἐν δεξιᾷ εἰσι τοῦ Τύρα ἢ ἐν ἀριστερᾷ; καὶ ποτέρα τῶν δύο τούτων ἐν δεξιᾷ; Ἀδηλον καὶ τοῦτο κατ' αὐτὸν πάντᾳσι. Ταῦτ' ἄρα ἐφεξῆς, φεύγοντες τὴν ἀπροσδιοριστίαν, ἦν ὄνοῦς ἀποστρέφεται, ὡς ἐς τὰς γνώσεις τῶν ὄντων ὑπὸ ταύτης δυσκολυνόμενος καὶ συμποδιζόμενος, τὰς ἐφεξῆς φυσικὰς διαιρέσεις προειλόμεθα· ἄλλως τε καὶ περιττῆς οὔσης ἐκάστης ἄλλης ὅποιασοῦν τῶ ἀναγινώσκοντι. Λαμβάνοντες οὖν τοὺς ποταμοὺς ὄρια, ἀρχόμενοι ἐκ τοῦ βορείου τοῦ Γύλα, ἔχομεν τοὺς ἐφεξῆς ὑπονομοῦς.

Υπερτίσσιος ὑπονομός.

• • Ο ὑπονομός οὗτος περιλαμβάνει τὰ ἐν δεξιᾷ καὶ βόρεια τοῦ Τισσοῦ, ἐκτεινόμε-

μενος μέχρι τοῦ Ουγγ ἐκ δυσμῶν, καὶ τῶν Καρπαθίων πρὸς βορρᾶν καὶ ἔω.

Χούστ, φρούριον ὄχυρόν ἐπ' ὄχυρωτέρας πέτρας κείμενον, καὶ ὑπερκείμενον κωμοπόλεως ὁμωνύμου, παρὰ τὴν ἐς τὸν Τισσὸν ἐκβολὴν ποταμίδου, ἐν τῷ Μα-ραμὸς. *Εντεῦθεν*, ὡς λέγεται, ὁ Μπόγ-δανος ἢ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Δραγγότζης εἰς τὸ ἔθρον τῆς Ρουμουνίας κατέβη, καὶ τὴν μέλαιναν Κουμανίαν κατακτησάμενος, τὴν ἐπικράτειαν τῆς Μολδόβης ἴδρυσε.

Κερεζιμέζε, κωμόπολις πρὸς ἔω τοῦ Χούστ, παρὰ τὸν Τισσὸν ἀρχόμενον.

Μουνκάς, πόλις ἐν δεξιᾷ ὄχθῃ τοῦ Λατόρζα, πρὸς τὸ δυτικοβόρειον τοῦ ἀγκῶνος τοῦ Τισσοῦ.

Ουγγβάρ, πόλις ἐς τὸ βόρειον τοῦ ἀγκῶνος ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὄχθῃ τοῦ Ουγγ.

Υποτίσσιος ὑπονομός.

Ἐχει πρὸς ἔω, μέρος τῆς Μπουκοβίνης, καὶ τὰ Καρπάθια, πρὸς νότον, μέρος τῆς Μπουκοβίνης καὶ τὸ Αρδελ, καὶ τὸν Κράσναν ποταμὸν.

Σίγελι, κωμόπολις ἐν ἀριστερᾷ τοῦ
Τισσοῦ, ἐν τῷ Μαραμῶς.

Βίσι, κωμόπολις παρὰ τὸν Τισσόν.

Μπάϊα μάρε, πόλις πρὸς ἑὼ τοῦ Σο-
μόσσεως ποταμοῦ, παρὰ τὸ ὄριον τοῦ
Αρδὲλ, ὅπου χρυσοκοπεῖον διὰ τὰ παρα-
κείμενα χρυσεῖα.

Μπάϊα σπρίε, κωμόπολις μεγάλη,
πρὸς ἑὼ καὶ πλησίον τῇ ἀνωτέρω πόλει.

Σατμάρε, πόλις ἐν δεξιᾷ τοῦ Σομόσ-
σεως.

Νέμετι, κωμόπολις, πλησίον τοῦ,
Σατμάρε.

Κρασνοκερέσιος ὑπονομὸς.

Ο ὑπονομὸς οὗτος περιέχει τὰ ἀνα-
μεταξὺ Κράσνα, Τισσοῦ, καὶ τοῦ βορειο-
τέρου Κέρες.

Μαργγίτα, πόλις ἔς τὸ βόρειον τοῦ
Κέρες.

Ντέμπρετζιν, πόλις μεγάλη, πολυ-
άνθρωπος, ἀπεριτείχιστος, ἐν τῷ μέσῳ
τοῦ ὑπονομοῦ, ἐν εὐρυχωροτάτῃ πεδιάδι.

ὑπὲρ τὰς δώδεκα ὥρας πανταχόθεν τῆς πό-
λεως ἐκτεινομένη.

Μεσοκερέσιος ὑπονομός.

Ο ὑπονομός οὗτος περιλαμβάνει τὰ
ἀναμίεταξὺ τῶν δύο Κέρες, ποταμῶν, καὶ
τοῦ Ἀρδέλ.

Οράδιε μάρε, φρούριον ὀνομαστὸν,
πόλις, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὑπονομοῦ, παρὰ
τὸν μέσον Κέρες.

Ζιούλα, πόλις παρὰ τὸν νότιον Κέρες,
ἔς τὸ δυτικονότιον τοῦ Οράδιε μαρε.

Κερεσμαρίσσιος ὑπονομός.

Ο ὑπονομός οὗτος περικλείει τὰ ἀνα-
μετάξὺ τοῦ Ἀρδέλ, Μαρίσσου, Τισσοῦ
καὶ νοτίου Κέρες.

Αράδ, φρούριον καὶ πόλις ἐπὶ Μαρίσ-
σου, ἔς τὸ βόρειον τοῦ Τεμεσβάρ.

Τζονάδ, πόλις ἐπὶ Μαρίσσου, πρὸς
δυσμὰς τοῦ Αράδ.

Μακὸ, κωμόπολις πρὸς δυσμὰς τοῦ Αράδ.

Βασιάρχελν, πόλις παρὰ τὸν Τισσόν.

Νομοῦ Ἀρδὲλ ὑπονομοί.

Τὸ δὲ Ἀρδὲλ ἢ Ερδὲλ ἀπὸ τοῦ Ερτέμ ἢ Ηρτημ καγγαρικῆς λέξεως δρυμὸν σημαίνουσης καταβαῖνον, ὑποτάξαντες οἱ βασιλεῖς μοαγγύροι, ἰδίᾳ ὑπὸ βοεβόδας πολιτεύεσθαι εἶασαν. Μήποτε δὲ ἡ ἰδιοπολιτεία αὕτη αἰτιολογουμένη, ἐκ τῆς ἰδιοπολιτείας τῶν Δουουτιδῶν προκύπτει, οἵτινες ἀποβαλόντες τὸ Γύλα, ἐνταῦθα περιορίσθησαν, κατακτησάμενοι μετὰ ταῦτα τὸν τόπον, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν; Ἀλλ' εἰ καὶ οἱ τζέκλερ καὶ οἱ σάξοι ἰδίᾳ πολιτεύονται καὶ τὴν ἐξουσίαν τῶν βοεβοδῶν συμβαίνει οὕτω πολὺ περιορίζεσθαι, καὶ ἐς στρατηγίαν καταντᾶν, ὅμως οἱ βασιλεῖς μοαγγύροι, ὑπονοοῦντες τὴν δύναμιν αὐτῶν, δύο καὶ τρεῖς ἅμα, ἐσθ' ὅτε καὶ τέσσαρας ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐγκαθίστασαν βοεβόδας τοῖς ἐν Ἀρδὲλ ἰδίᾳ πολιτευομένοις μοαγγύροις, πολυαρχία οὕτω τὴν σφετέραν ἐκεῖ ἡγεμονίαν προασφαλίζοντες.

Μετὰ δὲ ταῦτα, στάσεων ὑπὲρ διαδο-
 χῆς ἐν Μοαγγορία ἀναρρυσίων, καὶ ἐν
 Αρδελ ὑπὲρ τῶν προνομίων τῶν σάξων,
 ἔντε τῷ Δαυτζλάνδ τοῦ νέου δόγματος τοῦ
 Λουθήρου κρατυνομένου καὶ ἐκτεινομέ-
 νου, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἔκτου
 αἰῶνος, καὶ ἤδη κυκλομιλιῶν ἐν Αρδελίᾳ
 λουθηρικῶν συνισταμένων, καὶ τῶν βι-
 βλίων τοῦ νέου διδασκάλου ἀναγινωσκομέ-
 νων καὶ καταβιβρωσκομένων, οὕτως εἰπεῖν,
 ἐξήπτοντο αἱ κεφαλαί, μετεβάλλοντο αἱ
 γνῶμαι, καὶ ἐταράττοντο ταῖς τῶν συμ-
 βαινόντων σκέψεις, καὶ τὸ νέον δόγμα συ-
 νητᾶτο ταῖς περιστάσεσι δεξιῶτατα. Οἱ
 σάξοι ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου ἐνοχλούμενοι,
 καὶ λόγοις Ἰσχυροῖς ἐν ταῖς ἀναγνώσεσι τῶν
 βιβλίων τοῦ Λουθήρου θαυμασίως προμη-
 δευόμενοι, καὶ παρ' ἀνδράποισ βία καὶ
 ὑποταγῇ μᾶλλον ἢ λόγῳ χαίρουσι, μηδὲν
 διαπραττόμενοι, κατὰ μικρὸν ὄπαδοὶ τοῦ
 Λουθήρου ἐρεδιζόμενοι ἀνακηρύττεσθαι
 ἤρχοντο. Πενμπγγέρος ἀρμοστής Βασι-
 λέως ἐν Σιμπὶν τυγχάνων, καὶ τοῖς σάξοις

ἀρήγειν βουλόμενος, ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ Λουδήρου, οἷς πείσαι τὸν ἐπίσκοπον ὑπὲρ σάξων ζητῶν, ὁπαδὸς τοῦ πάππα τυγχάνων, ἔλαθεν ἑαυτὸν ζηλωτῆς λουδήρου διακακῆς γενόμενος καὶ προστάτης τῶν σάξων ἔνδεσμος. Προχωρουσῶν δὲ τῶν διαφορῶν καὶ στάσεων, τοῦ λατινικοῦ κλήρου τοῖς λεγομένοις αὐτοῦ δικαίοις ἰσχυρογνωμονέστερον ἐπιμένοντος, καὶ βίαν ἐπαπειλοῦντος, τῶν τε σάξων ἀκαμπτοτέρων γενομένων καὶ μὴ ἐνδιδόντων παντάπασι, δι' ἐπιταγῆς βασιλικῆς ἀναζητήσεις τῶν λουθηρικῶν βιβλίων γίνονται, καὶ δημοσίᾳ ἐν τῇ τοῦ Σιμπὶν ἀγορᾷ πρὸ τὰ βιβλία, ἢ ὁ πλοδήκη τῶν σάξων κατὰ τοῦ πάππα, καταδικάζεται. Ταῦτα διαπραξάμενοι οἱ λατῖνοι, ἔλαθον ἐλαίᾳ, τὸ δὴ λεγόμενον, σβέσαι τὸ πῦρ ἐξελέησαντες· οἱ γὰρ κάτοιτοικοι τοῦ Σιμπὶν, δεῖναι τοῦ γνωμένου τυγχάνοντες, καὶ ὄπλον τοῦ ψεύδους καὶ σκοτεινῆν ἀπόδεξιν τὸ πῦρ οἰηθέντες, τοῖς τοῦ Λουδήρου προσεχώρησαν δόγμασι, μάλιστα δὲ καὶ τὸ δαῦμα ἰδόντες, ἢ ἰδοῦ-

σιν ἑτέροις πιστεύσαντες. Ψαλτήριον δαυ-
 τζιστί γεγραμμένον, καὶ διὰ τοῦτο μόνον
 πυρὶ κατακριθὲν, ἀνέπαφον ἐκ μέσου τῆς
 φλογὸς ἐς ὕψος ἀρθὲν, ἔπειτα τὴν πρὸς τὰ
 κάτω πορὰν βιαίως καὶ στιβαρῶς φερόμε-
 νον, ἐμβριδέστερον ἐμπίπτει τοῖς νώτοις
 τοῦ καλοῦ πυρρπηρέτου, καὶ αὐτίκα πίπτει
 κατὰ γῆς νεκρὸς ὁ ἄνθρωπος, καταπλαγείς
 θανασιώτερον ἢ καταπληγείς σφοδρότε-
 ρον. Οὐ θανασιὸν δὲ εἰ τοιαῦτα θάυ-
 ματα φιλεῖ ἐνίοτε γίνεσθαι· τὸ γὰρ φαντα-
 στικὸν, ὡς ἔοικε, τῶν παρεστώτων θεολή-
 πτων, οὐδὲν ἦττον τοῦ παραπλέγοντος πυ-
 ρὸς ἐξαπτόμενον, ἱκανὸν ἦν ἐντυποῦν καὶ
 παριστάναι πρὸ ὀφθαλμῶν τοιαῦτα ἰνδάλ-
 ματα· εἰδώλων γὰρ πραγμάτων ἐν τῷ μυχῷ
 τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐντυπουμένων, οὐ μὴν ἀλ-
 λά καὶ ἐν τῷ μυχῷ τοῦ φανταστικοῦ φαν-
 τασμάτων, μετὰ μηδεμίαν παρόστασιν
 ἐγκεκολαμμένων, ταραπτομένης τε καὶ ἐν-
 δέου τῆς ψυχῆς γενομένης, ἀντενεργεῖ
 ἡφρασιὰ καὶ ἀντιπαριστᾶ ἡμῖν, ὡς παρὶ
 κοίλου καθρέπτου, ἃ οὐδ' ὄλως ὑπάρχουσι

πράγματα. Ου βλέπομεν πολλάκις νοσοῦτες, σπινθῆρας, ἀράχνια, ὄφεις καὶ σχήματα καὶ σώματα τερατώδη, οὐδεμίαν ὑπαρξιν ἔχοντα; τοῦτο καὶ ὑγιαίνουσι μὲν, νοσοῦσι δὲ τὴν φαντασίαν συμβαίνει.

Ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις καὶ Ἰωάννης Τζεπολίας, βοεβάδας πρότερον τυγχάνων τοῦ Ἀρδὲλ, καὶ πρὸ πολλοῦ τὴν βασιλείαν μετιῶν, ἀναγορεύεται ὑπὸ τῶν φίλων βασιλεὺς μοαγγόρων, τοῦ μείζονος κόμματος βασιλεῖα ἕτερον ἀνειπόντος, τὸν Ἑστραϊχικὸν Φερδινάνδον, καὶ κελεύει σύμπαντας τοὺς ἐν Ἀρδὲλ λουθηρόφρονας ἠβηδὸν κατασφαγῆναι· ἀλλὰ παραλόγου καὶ θεομανοῦς ἐπιταγῆς οὐδὲν πλέον ἐγένετο, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τοῦ νέου δόγματος ὁπαδῶν καὶ ἑκάστην αὖξοντος, καὶ ἀνταίρειν χεῖρα ἤδη κρατεράν ἔχοντος, τῶν περιστάσεων σφίσι δεξιῶν οὐσῶν. Ἰωάννης δὲ ἐν μέσῳ κλύδωνος πολιτικοῦ καὶ ζάλης θεομανικῆς ἀποληφθεὶς, καὶ νῦν μὲν ὑπὸ τὴν φιλίαν ἢ προστασίαν τῶν τούρκων ὄν, νῦν δὲ συνδήκας βεβιασμένας πρὸς χάριν Φερ-

δινάνδου ποιούμενος, ἤδη νοσῶν καὶ δυσανάληπτος ὢν, καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος ὀπιοῦν ἀγγελιῶν παρὰ πολὺ ἥττονος γενομένου, νεωστὶ τεχθέντος υἱοῦ ἀγγελίας αὐτῷ ἐλθούσης, ἐτελεύτησεν.

Ἦν δὲ αὐτῷ γύναιον, κομιδῇ μὲν νέον τυγχάνον, συνέσεως δὲ καὶ διπλῆς πολιτικῆς, ὥσπερ πεπαλαιωμένων γραΐδιον, ἔμπλεων, γνήσιον τῷ ὄντι τέκνον πανούργου μητρὸς τῆς γυναικὸς τοῦ βασιλέως τῆς Πόλεως Σιγισμούδου, καὶ ταῖς αὐτῆς συμβουλαῖς συναιρόμενον, τὴν βασιλείαν τοῦ Αῤῥδὲλ καὶ τοῦ Γύλα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Τύρκων διαδέχεται, ὡς ἐπίτροπος τοῦ νεωστὶ τεχθέντος. Διευθυντὸς δὲ ἦν αὐτῇ Γεώργιος τις τοῦ Οῤῥαδιεμάρε ἐπίσκοπος, καὶ ζηλωτῆς τοῦ πάππα ὑπὲρ τὸ δέον ἐνδερωτός, καὶ παρὰ τῇ νέᾳ βασιλίσσει μέγα δυνάμενος, πάντα ἐποίει ἐφ' ᾧ τοὺς σάξους καὶ μοαγγυόρους καὶ τζέκλερ, ἐπὶ τὸν νέον δόγμα δερωτῶς ὀρμῶντας, ἀναχαιτίζειν· ἀτὰρ οὐδὲν ἤνυσεν. Καὶ ποτε τοῖς λουθηρόφροσι λόγον αὐτὸν ἀπαιτοῦ-

σι, σαφέστερον τὴν Τυραννικὴν αὐτοῦ
 Θεομανίαν ἀνεκάλυψε, λέγων, ὡς οὐ λό-
 γοις, ἀλλὰ ξίφει καὶ πυρὶ, (ὡς λαμπρᾶ
 τάχα ἀποδείξει) τοῖς ἀντιφερομένοις τῷ
 πάππᾳ ἀποκρίνεσθαι προσήκει. Σάξοι δὲ
 πολλοὺς διωγμοὺς ὑπομείναντες, ἔγνωσαν
 τέλος καὶ αὐτοὶ διώκειν ἐκ περιόδου, καὶ
 τὸν λατινικὸν κληῖρον ἐκ τῶν ὄψετέρων ἐξέ-
 βαλον. Μετὰ ταῦτα δὲ καὶ ἡ βασίλισσα
 Ελισαβέτ τὸν λουθηρισμὸν ἐναγκαλίζεται,
 καὶ ὁπαδὴ τοῦ λουθήρου ἐτελεύτησε, πολ-
 λά ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς ὑπενέγκασα.

Σιγισμοῦνδος ὁ υἱὸς αὐτῆς λουθηρανὸς
 καὶ αὐτὸς ὢν, ἐς τὸ τοῦ Καλβίνου δόγμα,
 ἤδη παρὰ τοῖς μοαγγυόροις ἐκτεταμένον,
 μεταβαίνει· καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐς ἕτε-
 ρον περᾶ, ἐν Αῤοδὲλ φυνέν, τὸ τῶν λεγομέ-
 νων ἀντιπριαδιστῶν, ἢ οὐνιταρίων ὡς αὐ-
 τοὶ ὀνομάζονται, ὃ ἐστὶν ἐνιστῶν ἢ μονα-
 διστῶν, οὓς καὶ ἀρειανοὺς διὰ τὸ ὁμοιόφρον
 ὀνομάζουσι, καὶ σοσιανοὺς ἔτι ἀπὸ τινος
 ἀρχηγοῦ τοῦ δόγματος. Σιγισμοῦνδος οὖν
 ἐναγκαλισάμενος τὸ τῶν μοναδιστῶν δό-

γμα, ζηλωτὴν αὐτοῦ ἑαυτὸν καὶ προαγωγέα ἔνδερμον ἐναπέσθη, καὶ ἀντικαστῆσαι τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἅπασιν δόγμασιν μεγαλοῤῥημονῶν ἐπηγγείλατο· ἄλλα μεγάλα λέγων, μικρὰ πράττων δι' ἄσθενειαν νοδῶς, μηδενὶ ἐγχειρῶν, μηδὲν ἐπιτελεῖν ἱκανὸς ὢν, καὶ τὰς τῶν ἑτέρων γνώμας κρίνειν ἀνίκανος, οὐδὲν τῶν λεγομένων ἐς ἐκτέλεσιν ἤνεγκεν.

Ἐν δὲ τῇ τοιαύτῃ τῶν Δρησκοφρονημάτων τῶν ἐπηλύδων μετὰ στάσεως καὶ μαρίας καὶ φρενήτιδος συγκρούσει καὶ διαμάχῃ καὶ διασχίσει, δι' ἡμέτεροι ῥουμοῦνοι, γάλακτος αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρτηρίαις περιῤῥεομένου, ὡς λέγεται, καθάπερ ἐν Δεάτρῳ τραγωδίας τῶν ἀλλοδαπῶν ἐν οἰκτροῖς κομματίοις λυσομανούντων καὶ διαῤῥυγνυμένων, ἡσυχον πάντως Δεσπαὶ ἐτύγγανον. Ἴσως δὲ καὶ τινες τῇ βιαίᾳ φορᾷ τοῦ καιροῦ φερόμενοι, καὶ κατ' ἀνάκλασιν πῶς βαλλόμενοι, ἐνέδωκαν, καὶ τῆς σκηνῆς μετέσχον· καὶ γὰρ ὀρώμεν καὶ ῥουμοῦνων κώμας, δύο πῶς ἢ τρεῖς περι-

που τῷ νέῳ δόγματι προσχωρησάσας, καὶ ῥουμουνιστὶ τοὺς ποιμένας, τὰς τε τελετὰς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τὰς εἰσθυσίας ὁμιλίας τελοῦντας. Ἐν δὲ τῇ ἑκατοστῇ ὀγδόῃ ἑκατονταετηρίδι, ἐπὶ Μαρίας Θηρεσίας, γυναικείως ἐνδούσης τοῖς περὶ ἕκαστον κακοδαίμοσι μοναχοῖς λατίνοις, λυσομανῶς αὐτῇ διὰ θεομανίαν ἐγκειμένοις, παντοίοις τρόποις οἱ ῥουμοῦνοι, ὡσπερ καὶ οἱ ἕτεροι ὀρθόδοξοι, ἀποσχισθῆναι τοῦ κόλπου τῆς ἀρχαίας καὶ καθόλου ἐκκλησίας ἀπανδρώπως κατηναγκάσθησαν· καὶ ταῦτα ἑτέρων μετὰ κλέους ὑπ' ἄρκτον ἀρχουσῶν, καὶ ἐκ διαμέτρου ἀντιπολιτευομένων, καὶ τὰ φρονήματα τῶν διαφόρων θερησκειῶν εὐαγγελικῶς σεβομένων, καὶ τὴν μεγάλην ἀρχὴν αὐτῶν φύξιμον τόπον τῆς ἱερᾶς ἀνεξιθρησκείας ποιηομένων. Οὕτω μὲν οὖν ἐν τοῖς βαρβάροις χρόνοις φιλοσοφικώτερον καὶ ἀνδρωπινώτερον ἀγόμενοι, ἐν τοῖς λεγομένοις φιλοσοφικοῖς, βαρβαρώτερον καὶ ἀπανδρωπότερον ἐπηραζόμενοι οἱ ῥουμοῦνοι, πολλοὶ τῆς πατρῴας αὐτῶν ἐκκλη-

σίας ἀπεσχίσθησαν βία καὶ ἀπεσπάσθησαν. Ἀλλὰ γὰρ πάλιν καὶ τούτων πολλοὶ, βασιλεύσαντος τοῦ μεγάλου καὶ φίλου τῆς ἀνδρωπότητος Ἰωσήπου, ἀπορρίψαντες, ὃ βία εἰλήφesan δόγμα, ἐς τοὺς κόλπους τῆς μητρῶας αὐτῶν καὶ ἀρχαίας ἐκκλησίας ἐπέστεψαν ἄσμενοι.

Ἰωάννου Σιγισμούνδου μικροῦ καὶ μικρὰ πρῶτοντος ἀνδρός, ὡσπερ ἔφημεν, τελευτήσαντος, Μπαδῶρ ἀναδείκνυται βοεβόδας τοῦ Ἀρδέλ, ἀνὴρ διὰ σύνεσιν πολιτικὴν καὶ διὰ βᾶδος νοῦς καὶ διὰ μεγαλοφροσύνην, ἐν τοῖς τότε χρόνοις, περιώρυμος· ὅθεν καὶ βασιλεὺς Πόλσκης ἐκλέγεται μετέπειτα. Ἦν μὲν οὖν οὗτος ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν τούρκων, καὶ τὸ Ἀρδέλ νῦν μὲν ὑπὸ τοὺς τούρκους, νῦν δὲ μετὰ μοαγγύρων ὑπὸ τὸν ἐστραϊτικὸν αὐτοκράτορα καὶ βασιλέα μοαγγύρων, ἐτύγχανε. Τέλος δὲ κατὰ τὸν ὀγδοηκοστὸν ἔνατον ἔνιαυτὸν τῆς δεκάτης ἐβδόμης εκατονταετηρίδος, ἐκβληθέντων ἐκ τῶν ἐντὸς τῶν ἄνω τῶν καταρακτῶν τοῦ Ἰστρου τῶν

τύρκων, ὑπετάχθη τὸ Ἀρδὲλ τῷ βασιλεῖ τῶν μοαγγυόρων, καὶ ὡς μέρος μὲν Μοαγγυορίας, ὑπὸ ἴδιον δὲ βοεβόδαν ἐτύγχανεν. Ἐν δὲ τῷ δεκάτῳ τρίτῳ ἐνιαυτῷ τῆς ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος, ἀποθανόντος τοῦ ἐσχάτου βοεβόδα ἀκλήρου, ἐπαρχία τῆς Μοαγγυορίας γίνεται, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπεχωρίσθη πάλιν, καὶ τὸ ἐστραϊχικὸν ἐδέξατο πολίτευμα, καὶ ἀνεξάρτητος τόπος ἀνεκηρύχθη τῇ κεφαλῇ τοῦ ἐστραϊχικοῦ οἴκου ἀνήκων.

Ἰδοὺ καὶ ἃ ὁ Χαλκονδύλης περὶ τοῦ Ἀρδὲλ φησί. Τὸ δὲ Ἀρδὲλιον τοῦτο ἀπὸ Πρασσοβοῦ τοῦ ὄρους ἐπὶ Παννονίαν διήκει, ἐντὸς δρυμῶνος γενομένη ἅπασα ἡ χώρα· καὶ πόλεις ἐνεῖσιν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ οὐκ ὀλίγαι, μητρόπολις δὲ αὐτῶν τὸ Σιβίριον καλούμενον· γλώττη δὲ χρῶνται τὰ μὲν, παννονικῇ, τὰ δὲ, καὶ δακῶν· καὶ ὑπὸ τῷ παιόνων βασιλεῖ οὔσα αὕτη ἡ χώρα, ἄρχοντα δέχεται, ὃν αὖ αὐτῇ ὁ βασιλεὺς παιόνων ἐπιστῶη. Ἀυτόνομοι δὲ αἱ πόλεις εἰσὶ, καὶ ὑπὸ τὴν μητρόπολιν τὸ Σιβίριον

εὐδύνονται. *Επὶ ταύτην οὖν δὴ τὴν πόλιν, τὸν Ἰστρον διαβάς ὁ Μεξέτης ὁ τῆς Ευρώπης στρατηγὸς τύρκος (ἐπὶ Μουράτ τοῦ δευτέρου), ἤλαυνε πολιορκήσων, καὶ ἀγχοῦ ἐπὶ τῇ πόλει γενόμενος, ἐστρατοπέδευσεν. Ἐνταῦθα δὲ, ὡς ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, τηλεβόλῳ βληθεὶς ἐτελεύτησε, καὶ ὁ στρατὸς κατεδιώχθη, ὑπὸ τῶν Ἀρδελιανῶν.*

Ἔστι μὲν οὖν τὸ Ἀρδέλ, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω δῆλον, ἐν τῷ μέσῳ πῶς τῆς Ρουμουνίας, πλησιέστερον βορρῶν ταῖς ἀκραις τυγχάνον, ἢ ἐκ τῶν ἐτέρων μερῶν, καὶ ὁ ὑψηλότερος τῆς Ρουμουνίας τόπος· καὶ γὰρ ἐκ τούτου ἐς πάντα τὰ ἕτερα μέρη τῆς Ρουμουνίας καταρρέουσι ποταμοὶ, ὧν οἱ ἀξιολογώτεροι, Σόμοσις ἐστὶ, ὃ ἐν τῷ βορείῳ τοῦ Ἀρδελίου ῥέων, ἐκ τοῦ μικροῦ καὶ μεγάλου συγκείμενος, ἐξέρχεται μετὰ τὴν σύμπτωσιν, καὶ διαπεράσας τὸν ὑποτίσσιον ὑπονομὸν τοῦ Γύλα, τῷ Τισσῶ συμμίγνυται. Κράσνας, ὅς βρέξας τὸ δυτικοβόρειον τοῦ Ἀρδέλ, ἐξίησιν ἐς τὸ Γύλα, καὶ ὀρίσας τοὺς ὑπο-

ρομοὺς, ἐς τὸν Σόμοσιν ἐκχύνεται· οἱ δύο Κέρες, οἱ ἐξ Ἀρδὲλ καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ δυτικοῦ καταρρέοντες καὶ διαπεράσαντες ἐξ ἑω πρὸς δυσμὰς τὸ Γύλα, συμπίπτουσιν ἀλλήλοις καὶ γενόμενοι εἷς, ἐς τὸν Τισσόν ἐκδιδόασιν· νοτιώτερος δὲ τούτων ὁ Μάρισσος ἐκρῆσει τοῦ Ἀρδὲλ, πηγάζων ἐν τῷ ἑώῳ τοῦ νομοῦ, οὐ πόρρω τῶν πηγῶν τοῦ Ολτου καὶ τοῦ Μπεκάζου, καὶ διαχωρίσας διχῆ πῶς τὸ Ἀρδὲλ, ἐς νότιόν τε καὶ βόρειον, καὶ ὀρίσας τὸ Γύλα τοῦ Μπανὰτ, συμβάλλει τῷ Τισσῷ Ζούουλ, ἐκ τοῦ νοτίου τοῦ Ἀρδὲλ κατερχόμενος, καὶ διαπεράσας τὴν χώραν τῆς Κραϊόβης, παρὰ τὴν πόλιν ταύτην ἐκ δυσμῶν παραρρέων, ἐς τὸν Ἰστρον ἐξίησιν· Ολτος, ὅς βρέξας τὸ μεσημβρινὸν τοῦ Ἀρδὲλ καὶ τὸν ρουμουρικὸν ἀγρὸν, ἐς τὸν Ἰστρον ἐκδίδωσι· Μποζέον, ἐκ τῶν ἀνατολικῶν νοτίων καταράσων τοῦ Ἀρδὲλ, ἐξέρχεται ἐς τὸν Σιρέτην οὐ πόρρω τῆς Μπραϊλλης· Ποῦτνα, Οἰτοῦζον, Ουζον, Τροτους, Μπεκάζον καὶ Πίστριτσα καὶ ἕτεροι, ἐκ

τοῦ ἀνατολικοῦ τοῦ Αρδὲλ καταρρέοντες, καὶ τὰ δυτικὰ τῆς Μολδόβης βρέχοντες, τέλος ἄλλοι διὰ τῆς Πιστριτζης, ἄλλοι διὰ τοῦ Τροτοῦς, πάντες δὲ καὶ τὸ Τροτοῦς καὶ ἡ Πιστριτζα διὰ τοῦ Σιρέτου, προσφέρουσι τῷ Ιστρω τὰ σφέτερα νάματα.

Υποδιαιροῦντες δὲ φυσικῶς πως, ὡς περ τὸ Γύλα, ὀρίοις τοῖς ποταμοῖς χρώμενοι, καὶ τὸ Αρδὲλ, καὶ ἐκ τῶν βορείων ἐπὶ τὰ νότια κατιόντες, ἔχομεν τοὺς ἐφεξῆς ὑπονομοῦς.

Οριοσομόσσιος ὑπονομός.

Ουτός ἐστι τὰ πρὸς βορρᾶν τῶν δύο Σομόσσεων κείμενα μέρη τοῦ Αρδὲλ, μέγχι τῶν ὀρίων τοῦ Γύλα. Διακρίνονται δ' ἀλλήλων οἱ δύο Σομόσσεις τῷ μικρὸς καὶ μέγας ἐπίθετα, καὶ ῥέοντες, ὁμὲν ἐκ τοῦ ἐξῆς, ὁμέγας, τὰς πηγὰς οὐ πόρρω τῶν τῆς Νιάγρας καὶ Πιστριτζης ἔχων, ὁ δὲ ἐκ τοῦ δυτικοῦ, συμβάλλουσιν ἀλλήλοις.

Κράσνα, κωμόπολις ἐν τῷ δυτικῷ, ἐν ἀριστεροῦ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ.

Ναγγυράλου, κωμόπολις, πρὸς δυσ-
μὰς τῆς ἀνωτέρω.

Σιμπόν, κωμόπολις ἐπὶ τοῦ Σομόσ-
σεως.

Ντέστ, κωμόπολις, μικρὸν κατωτέρω
τῆς συμβολῆς τῶν δύο Σομόσσεων ἐν ἀρι-
στερᾷ.

Κοβάρ, καὶ Λεπὸς, κωμοπόλεις ἐν
τῷ βορείῳ.

Ρόδνα, κωμόπολις ἐν τῷ ἀνατολικοβο-
ρείῳ, οὐ πόρρω τῶν πηγῶν τῆς Δόρνης, τῆς
μολδοβικῆς Πιστριτζης, καὶ τῶν ὀρίων τῆς
ἐστραϊχικῆς Μολδόβης, παρὰ τὸν μέγαν
Σόμοσσην, παρὰ τὴν ἀπὸ Μολδόβης εἰς τὸ
βόρειον τοῦ Αρδὲλ διάβασιν.

Εἶδος μαρισσοσομόσσιος ὑπο-
νομός.

Ουτος ὀρίζεται τοῦ κατωτέρω γραμ-
μῆ ἀπὸ τῆς συμβολῆς τῶν Σομόσσεων εἰς
Μάρισσον ἠγμένη. Ἡ δοθεῖσα δὲ ἑτέρα
στιγμῆ ἢ σημεῖον εἰς προσδιόρισιν, ἔστω-
σάν σοι αἱ ἀναμεταξὺ τῆς συμβολῆς καὶ
τοῦ Μαρίσσου κείμεναι κατὰ μῆκος λίμναι.

Μπίστριτζα, πόλις τῶν Σάξων, ἐν τῷ ἀνατολικοβορείῳ τοῦ Κλούζ, ἐν δεξιᾷ τοῦ ἐκβάλλοντος ἐξ ἀριστερῶν ἐς τὸν μέγαν Σόμοσιν, ὁμωνύμου ποταμοῦ. Ἐκτίσθη ἐν 1206.

Δυτικὸς μαρισσοσομόσσιος ὑπορομός.

Κλούζ, Κολοσβάρ, Κλανδιούπολις, Κλαουζενμπουργ, ὅν σοι ναυτία τὰ τοιαῦτα ἐκ δοξοσοφίας καὶ τύφου καὶ χαμερποῦς φιλαντίας προερχόμενα; πόλις, μητρόπολις νῦν τοῦ Αῤδέλ, κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν σάξων (1178), ἐν εὐμόρφῳ κοιλάδι, παρὰ τὸν μικρὸν Σόμοσιν, ἐν ἀριστερᾷ, περιτετειχισμένη καὶ πύργοις ἐκδιαλειμμάτων ἀχρωμένη, ὡς περ καὶ ἕτεραι πόλεις τοῦ Αῤδέλ· οὐδεμία γεμὴν ὀνομαστέα πόλις ὄχυρά καὶ ἀμυντήριον, ἀμελουμένης ἤδη παντάπασι τῆς ὄχυρώσεως, ὡς περιττῆς πάντη οὔσης· οὐ γάρ νῦν, ὡς περ τὸ πάλαι, φόβος ταταρικῶν καὶ τυρκικῶν ἐπιδρομῶν. Εἰσὶ δέ τινες ὧν ἤδη τὰ τεῖχη

σαδροῦσθαι ἤρξαντο, καὶ ὅσον οὐπω ἐρεί-
πια καλεῖσθαι ἄρξονται. Ἐνταῦθα οἱ ἀν-
τιτριαδισταὶ ἢ μοναδισταὶ μοαγγῦοροι,
οἱ ποτὲ τὸ κράτος ἔχοντες ἐν Ἀρδέλ, καὶ
οἱ κρεῖσσειον τῶν λοιπῶν πεπαιδευμένοι, πε-
ρικαλλῆ γὰρ ἔχουσιν.

Ἀρμενόπολις, κωμόπολις τῶν ἄρμε-
νίων, πρὸς τὸ βόρειον τοῦ Κλούζ.

Τύρδα, κωμόπολις ἐν τῷ ἀγκῶνι τοῦ
Αραριοῦ ποταμοῦ, πρὸς τὸ ἀνατολικονό-
τιον τοῦ Κλούζ.

Τζεκ καὶ Κολός, κωμοπόλεις.

Πελεγράδ, πόλις, φρούριον, ἐν δεξιᾷ
τοῦ Μαρίσσου, ἀργυροκοπεῖον, ἐς τὸ
βορ. τοῦ Σέμπες, ἐς τὸ νοτ. τοῦ Κλούζ, ἐν
ἀναπεπταμένῳ τόπῳ, ὑπερκείμενον πε-
δίων ὠραιοτάτων, συνηρεφέσι ράχεσιν
ἐστεμμένων.

Μπορμπερέκ, κωμόπολις, ἀντικρὸ
τῆς κατωτέρω Βιντζης.

Μπάϊα, Μπράδ, κωμοπόλεις, ἐν τῷ
ἀντικρῷ ἐπὶ τοῦ Κέρες.

Αμπρουδ μπάια, κωμόπολις, μεταλλεία, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὑπονομοῦ.

Σλάτινα, κωμόπολις ἐν χαριστάτη κοιλάδι, ὅπου ποτὲ πλούσια ὑδραργυροχρυσεία, γνωστά καὶ τοῖς δακοῖς καὶ τοῖς ῥωμαίοις, καὶ σπουδαζόμενα τότε ἦν μᾶλλον ἢ νῦν, ὡς καὶ λυσιτελέστερα. Οἱ ῥουμοῦνοι σέβονται τὸν τόπον διὰ τὰς ἀρχαιότητας καὶ τὰ μεταλλεία.

Τοροτζκον, κωμόπολις ἐπὶ ὑψηλώματος, περίφημος διὰ τὰ ἀργυροχρυσεία.

Τέβις, κωμόπολις παρὰ τὸν Μάρισσον, οὐ πόρρω τῆς συμβολῆς τοῦ Κουκούλ.

Εἰς ὅς ὀλτομαρίσσιος ὑπονομός.

Μεδιάς, πόλις σαξικὴ, ἐν ἀριστερᾷ τοῦ μεγάλου Κογκούλ (τοῦ νοτίου), ἐς τὸ ἀνατολικοβόρειον τοῦ Σιμπίν. Ἐκτίσθη ἐν τῷ 1146.

Σιμπισσιόρα, Σασμπούργ, πόλις σαξικὴ, ἐν ἀριστερᾷ τοῦ μεγάλου Κογκούλ, πρὸς ἕω τῆς ἀνωτέρω. Ἐκτίσθη ἐν τῷ 1198.

Ιδβαρχεϊ κωμόπολις τῶν τζέκλερ, πρὸς ἕω τῆς ἀνωτέρω.

Ρεψ, κωμόπολις σαξικῆ, πρὸς τὸ ἀνατολικονότιον τῆς Σιμπισσιόρας, οὐ πόρῳ τοῦ Ολτου.

Κεσδιβασσαρχεϊ, Κάνδα, κωμόπολεις πρὸς δύσιν τοῦ κατωτέρω Μπρέτζκου.

Κουκουλοβάρ, κωμόπολις ἐν ἀριστερᾷ τοῦ μικροῦ Κουκούλ.

Στολτζερμπούργ, κωμόπολις, πρὸς τὸ βόρειον τοῦ Σιμπίν.

Δυτικὸς ὀλτομαρίσσιος ὑπονομὸς.

Δόμπρα, κωμόπολις, οὐ πόρῳ τοῦ Μαρίσσου, ἐν τῷ δυτικῷ τοῦ ὑπονομοῦ, κατ' ὁδὸν ἀπὸ Βιέννης ἐς Αρδὲλ ἐρχομένοις.

Δέβα, κωμόπολις οὐ πόρῳ τοῦ Μαρίσσου, καὶ φρούριον· χαλκομεταλλεΐα παρ' αὐτὴν περὶ τὰς τρεῖς ὥρας ἀφιστάμενα.

Χατζεγ, κωμόπολις ἐπὶ Στρέου ποταμίου, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὑπονομοῦ.

Βάρχελν πρὸς ἀνατολὰς τῆς σιδηρᾶς πύλης, ἐν δεξιᾷ τοῦ Στρέου, οὐ πόρῳ

τῶν πηγῶν, πρὸς τὸ δυτικονότιόν πως τοῦ Χατζέγ, χωρίον ὅπου ἦν ποτε ἡ Ζαρμιγεδοῦσα ἢ μητρόπολις τῆς Δακίας.

Ορεστία, Σασβαρός, κωμόπολις ἐν χαριεστάτῳ πεδίῳ, ἀνέκονσα τοῖς σάξοις.

Βιντζα, κωμόπολις. Πλὴν τῆς Ορεστίας, πᾶσαι μοαγγορικαί.

Σέμπες, Μιλμπάχ, κωμόπολις σεσαθρωμένον ἔχουσα τεῖχος, προκειμένη τοῦ Πελεγράδ, ἐν πεδίῳ. Εκτίσθη ἐν 1150.

Ραιτζμάρκ, κωμόπολις ἀναμεταξὺ Σέμπες καὶ Σιμπίν.

Σιμπίν, πόλις, πρόην μητρόπολις, ἐν χαριεστάτῳ πεδίῳ, περιτετειχισμένη, παρ' ὀμώνυμον ποτάμιον. Εκτίσθη ἐν τῷ 1160.

Σαλτζμπούργ, κωμόπολις σαξικὴ, πρὸς τὸ δυτικοβόρειον τοῦ Σιμπίν.

Ολτοόριος ὑπονομός.

Ουτος περιέχει τὰ ἀναμεταξὺ τῶν ὀρίων τοῦ Ρουμοννικοῦ ἀγροῦ ἐκ νότου, καὶ τῆς Μολδόβης ἐξ ἑω, καὶ τοῦ Ολτου.

Φουγγαράς, κωμόπολις καὶ φρούριον παρ' αὐτὴν περιτεταφρευμένον, ἐν χαριστάτῳ πεδίῳ, παρὰ τὸν Ολτον, ἐφ' οὗ ξυλίνη ἀξιοθέατος γέφυρα· ὑπὸ γάρ μίαν μεσοστυλίαν μῆκος ἔχουσαν ὅσον πενήκοντα βήματα, ἐμὰ μάλιστα, ὁ Ολτος ῥέει· ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα μεσοστυλία διὰ τὰς ἐκχειλίσεις. Τὸ Φουγγαράς ἦν τὸ πάλαι ἢ μητρόπολις τῆς ἐν τῷ μεσημβριῶν Ἀρδὲλ ῥουμουνικῆς ἐπικρατείας.

Κετλία, Ρισσιάνον, Μπρασμάρο, κωμοπόλεις οὐ πόρῳ τοῦ Μπρασσόβ.

Μπρασσόβ, Κρονστάτ, πόλις σαξικῆ, περιτετετειχισμένη, ἢ ἐμπορικωτέρα τοῦ Ἀρδὲλ, ἀναμεταξύ ῥάχεων συγκεκλεισμένη, ἐξόδους ἔχουσα μόνον δύο, ὧν ἀναμεταξύ λόφος, ἐφ' οὗ φρούριον ὑπερκείμενον καὶ τῶν εἰσόδων καὶ τῆς πόλεως. Ελεηλατήθη ἐν τῷ 1519 ὑπὸ τοῦ Πέτρου ἡγεμόνος τῆς Μολδόβης. Ἐκτίσθη ἐν τῷ 1205.

Μπρέτζκον, κωμόπολις ἀπέχουσα περὶ τὰς εἴκοσι ὥρας τοῦ Μπρασσόβ, παρὰ τὴν ῥίζαν ῥάχεως, πλησίον τῶν ὄριων τῆς

Μολδόβης, ἐς ἣν διάβασις ἐντεῦθεν ὑπερ-
βάντι τὴν ὑπερκειμένην ῥάχιν. Διὰ τοῦ
Μπρέτζκου ῥέει τὸ Οἰτοῦζον, ῥύαξ ἐν-
ταῦθα μικρός.

Ἡμεῖς μὲν εἶπομεν ἐνταῦθα, ὑπονο-
μὸς ὀλτοόριος, ὑπονομὸς, ὀλτομαρίσσιος
καὶ τὰ ἐξῆς· σὺ δὲ φίλε, εἴσοι ταῦτα συ-
στηματικότητος ὅζει, ἵνα μὴ εἴπωμεν δοξο-
σοφίας, λέγε, εἰ βούλει, τὰ ἀναμεξὺ τῶν
ὀριῶν καὶ Τοῦ Ὀλτου κείμενα· ἐν τοῖς με-
ταξὰ τοῦ Ὀλτου καὶ τοῦ Μαρίσσου ἡ δεῖνα
κεῖται πόλις, κωμόπολις, μεταλλεῖον, πο-
ταμὸς καὶ τὰ ἐξῆς. Ὁπωσοῦν ἂν ἐξαγγεί-
λαις τὰ νοούμενα, εὖ προσδιορίζων τὰ
λεγόμενα, ἡμῖν πάντη ἀδιάφορα πράξ-
εις.

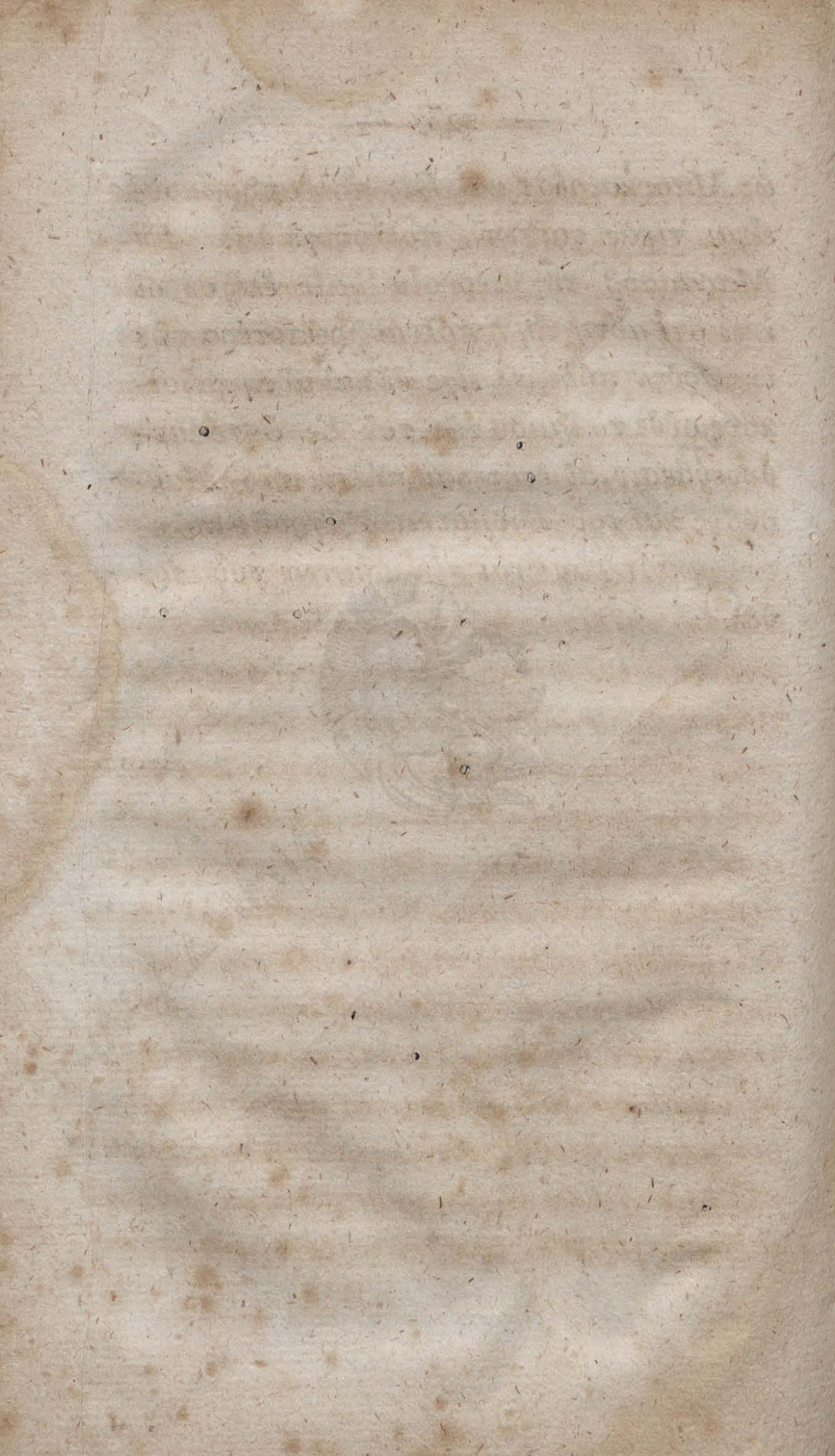
Ἐν τῷ 1768 ἠριθμήθησαν ἐν Ἀρδὲλ
κῶμια, κῶμαι, κωμοπόλεις, πόλεις, καὶ ἐνί
λόγῳ, συνοικίαι ἢ κοινότητες, 2351, ὧν αἱ
μὲν 1602 ἀνήκουσι τοῖς ἀρδελικοῖς μοαγ-
γυόροις, αἱ δὲ 413, τοῖς Τζέκλερ, αἱ δὲ 260,
τοῖς σάξοις, αἱ δὲ 76, τῷ βασιλικῷ Δησανροῦ.

Πόλεις δ' ἀκούων ἐν Ἀρδὲλ, μὴ οἴου

ὡς Μπουκουρέστ καὶ Ες, πολυανδρώπους
εἶναι τινὰς τούτων, πολλοῦ γε δεῖ. Ἐν
Μπρασσόβ τυγχάνουσιν ἡμῖν ἔλεγον οἱ
ἐκεῖ ὅτι αὕτη εἴη ἡ πολυανδρωποτέρα τῶν
ἐν Ἀρδὲλ πόλεων· εἶχε δὲ καὶ αὕτη κατοί-
κους οὐδὲ τὸ ἡμῖου τῶν τοῦ Ες. ὥστε κιν-
δυνεύουσιν αἱ δεύτεραι πόλεις τῆς Μολ-
δόβης καὶ τοῦ Ρουμουνικοῦ ἄγρου, πολυ-
ανδρωπότεροι εἶναι τῶν πρώτων τοῦ Ἀρ-
δὲλ.

Τ Ε Λ Ο Σ

Επιλεγόμενα.

Ἦν μὲν οὖν ἂν περιττὸν ἴσως πάντη προ-
λέγειν τι εἰσαγωγικὸν τάχα, ὡς εἴδισται,
εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Ρουμουνίας, ξένον
πάντως καὶ ξένως τοῖς ὁρῶσι καὶ ἀκούουσιν
ὑπαντῶμενον οὔσης ὄνομα, ἱκανῶν περὶ
τούτου ἐν τῷ βιβλίῳ σποράδιον εἰρημένων,
καὶ τῶν προλεγομένων ἄλλως περιττῶν ὄν-
των τοῖς τὰ λεγόμενα ἀναγινώσκουσι· πε-
ριττῶν δ' ἔτι πάντη πάντως καὶ τοῖς μὴ
ἀναγινώσκουσιν, ὧν ἡμῖν φροντίς ἐστίν
ὅτι ἤκιστα. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἴδισται ἤδη,
ἀκμὴν καὶ τρόπον τινὰ, νερόμισται ὁρᾶν
τι πρὸ τῶν λεγομένων, καὶ κολοβόν πως
τὸ σῶμα δοκεῖ, ταυτησί τῆς περιττῆς πε-
ριττότητος ἄνευ, φαινόμενον, ἐπειροῆσθαι
καὶ ἡμῖν τὰ τῷ νῦν ἤδη παριστάμενα, οὐχ
ὡς προλεγόμενα, ἀλλ' ὡς ἐπιλεγόμενα.

Εἰπωμέν τι πρὸς τὰ ἀναγνωσθέντα ἀνα-
 φερόμενον; ἀλλὰ περιττολογεῖν καὶ βατ-
 τολογεῖν ἐστὶν ἄντικρυς, καὶ ὄχλος εἶναι
 τοῖς νουνεχέσι καὶ φίλοις ἀναγνώσταις, ὧν
 ἡμῖν φροντίς ἐστὶν ὅτι μάλιστα, οὐ βου-
 λησόμεθα. Εἰπωμεν καὶ περὶ τοῦ ξένου
 παντάπασι δόξαντος εἶναι τισὶ φιλοῦσι
 μᾶλλον τὰ παλαιὰ, ὅποια ποτ' ἂν ἦ, μό-
 νον εἰ παλαιὰ εἶεν, καὶ παλαιομανίαν οὐ-
 τως ἀπλῶς νοσοῦσι, θέον τὸν ὀρθὸν λόγον
 πρὸ πάντων σέβεσθαι, καὶ τούτῳ μόνον
 πάντα σταδμεύειν καὶ αὐτῷ ἐπέσθαι, ὅτι
 δηλαδὴ διὰ τί Δαῦτζλάνδ, καὶ οὐ Γερμα-
 νίαν εἶπομεν, καὶ Πόλσκαν, ἀλλ' οὐ Πο-
 λωνίαν, καὶ Μοαγγρορίαν, ἀλλ' οὐ Παιο-
 ρίαν, ἢ Ουγγαρίαν, καὶ τ; Παλλιλογία
 ἤδη προσφανῆς καὶ ἀηδία κᾶνταῦθα ἀπο-
 κρίναςθαι, πολλὰ σποράδην ἐν τῷ βιβλίῳ
 περὶ τούτου εἰρηκότας, κρίναντας κᾶνταῦ-
 θα ἀναγκαῖον, διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λό-
 γους, ἀπιέναι μὲν τὴν παλαιάν, ἔρχεσθαι
 δὲ τὴν νέαν Μοῦσαν, ὡς περ οἱ παλαιοὶ
 ἔλεγον. Εἰ δὲ μὴ καθόλου τὰ νέα τῶν πα-

λαιῶν, καὶ τὰ ἐπιχώρια τῶν ἀλλοτριῶν, ὡς ἔδει, εἰλόμεθα· ἀγνοία τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' οὐκ ἀστατουῦσα τοῦ δόξαντος ὑπόληψις, οὐδὲ μὴν ταλαντευομένη ἀπόφανσις.

Εἰπωμέν τι ἀφορῶν τὴν τοῦ πονήματος γλωσσικὴν σύνθεσιν, ἥγουν διὰ εἰ κατὰ τὴν λεγομένην παλαιὰν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὴν κοινῶς νῦν ἐν χρήσει, συντέθεται; Τοῦτο οὐ σκοποῦ ἄτερ ἡμῖν ἐγένετο· καὶ ἐκδεῖναι τὸν λόγον ἐνταῦθα, μακρολογίαν μάλιστα ἀποφεύγοντας, οὐδὲ καιρὸς, οὐδὲ προαίρεσις, οὐδ' ὅλως δέλησις· οἳ τε νοῦν ἔχοντες ἔπειτα, συνιέναι τούτου, καὶ μηδὲν ἡμῶν λεγόντων, ἀφ' ἑαυτῶν ἔχουσι, καὶ ὄχληροὶ δοκοῦντες τούτοις, οἷς μόνοις ἀρέσκειν ἐπιέμεθα, οὐκ ἀκόλουθα ἑαυτοῖς πράξομεν. Εἰδέ τινες συντιθέναι κατὰ τὴν παλαιὰν ἀδυναποῦντες, καὶ ἐπομένως ἀγροῦντες πῶς ταύτην, ἣν ἐξηκριβωκέναι φαντάζονται, ἐς τὸ περιπτὸν τάχα καὶ μάταιον ταύτην γράφειν κοινολογεῖν καταφεύγουσι· γράφειν τε καὶ τὴν οὐχ ἥττον δυσχεροῖ, τὴν

νῦν ἐν χρήσει μὴ δυνάμενοι· (οὐ λέγομεν
νέαν· καὶ γὰρ καὶ αὕτη ἀδοξοσόφως, ὃ
ἐστι φιλοσοφικῶς, ἤγουν ἀπροκαταλήπτως
καὶ νουνεχῶς θεωρουμένη καὶ σὺν λόγῳ
ἐξεταζομένη, ἕτεροῖόν τι εἶναι δόξει πάν-
τως ἢ κοινῶς φαίνεται, καὶ οἱ βάρβαρον
ταύτην ὀνομάζοντες, μὰ τὴν ἱερὰν ἀλή-
θειαν, ἡμιστὰ πέπνυνται καὶ σκιαὶ τῷ ὄντι
εἰσὶν αἴσσουσαι·) γράφειν ὁμῶς ἀναγκαζό-
μενοι, ἀτόποις καὶ γελοίοις παραλογι-
σμοῖς, καὶ γελοιοτέροις ἐνέδωκαν κρίσεσι,
τοῦ συλλογίζεσθαι ὀρθῶς καὶ τοῦ κρίνειν
παρεκτραπέντες παντάπασι, τοῦ τί ἐστι
γλῶσσα ξένας πάντη καὶ ἀλλοκότους ἐν-
νοίας ἔχοντες· καὶ τὴν νῦν ἐν χρήσει, δέον
ἀκριβῶς καὶ εὐλαβῶς πως, ὡς ἔχει φύσεως,
παρατηρεῖν, καὶ εὐλαβέστερον ταύτην σέ-
βεσθαι, τὴν κοινήν γε δυσωπομένους συ-
νήθειαν, τὴν τῶν ἐμπειρικῶν γλωσσῶν κα-
νόνα μόνην τυγχάνουσαν, αὐτοκρατορικῆ
πως ἐξουσία, ἣν ἀνοία μόνον ἢ κερδαλεό-
φρων δολιότης δίδωσι, συγχωροῦσα αὐτοῖς
καὶ συμφάσκουσα, μετακινεῖν καὶ παρα-

φθείρειν ἔγνωσαν, ἰδικὸν καὶ ἐμπορῶ καὶ
 κἄν ποιὸς, καὶ τὴν λοιπὴν ναυτίαν δυσόσ-
 μως πάντῃ ἀπερευγόμενοι, φροντὶς ἡμῖν
 οὐδὲ μικρὰ τούτων· οὐμενον οὐδὲ τῶν
 ἀνοήτων ἢ δολίων τῶν ἀνοήτως μᾶλα ἢ δο-
 λίως ἐκδειάζοντων καὶ μιμουμένων, ὡς περ
 γελοῖοι πίδαχοι, τὰ ἀσυλλόγιστα καὶ γε-
 λοιότερα ἐκείνων παραλαλήματα. Μελέτω
 τούτων τοῖς τούτοις συμμωραίνουσι, καὶ
 ἀναιδῶς τὰ τούτων διὰ χυδαϊκὴν καὶ ἀηδῆ
 καὶ ἀκαριαίαν ὀχλικὴν ὑπόληψιν ἐκδειάζουσι.

Εἰπωμέν τι πρὸς τὰ κομποῤῥημόνως
 καὶ περπέρως καὶ χυδαίως μᾶλα θρυλλού-
 μενα σχολαστήρια ἀποβλέποντες; Ἀλλὰ
 καὶ τοῦτο ἤδη ἀηδία αὐτόχροημα γέγονε,
 διὰ τὰς καταχρήσεις ῥωποδιδασκάλων τι-
 νῶν, οἵπερ ταῖς μακροαῖς, μᾶλα μακρόθεν,
 καὶ ὀργυιαῖς καὶ σταδιαῖς αὐτῶν συμ-
 βουλαῖς καὶ προτροπαῖς, πλήρεσιν ἀηδίας,
 μεσταῖς ναυτίας, ἀποπεπνευκυῖαις πάντῃ,
 ὡς τάχα μόνων ὄντων τῆς Ἑλλάδος φωτι-
 στικὸς λύχνος ὑπόλοιπος, (ἄδλιοι πολέας

ὑμέων ἢ Ἑλλάς ἔχει κάρθωνας), καὶ εἰμὴ
 τάχα αὐτοὶ εὐμενῶς ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπιβλέ-
 ψειαν ἐκ τοῦ φανταστοῦ αὐτῶν Δρόνου,
 οἰχῆσεται καὶ ἀπολείται τὰ τῆς Ἑλλάδος·
 καὶ εἰ μὴ αἱ μοῦσαι αἱ ὑπὸ Παρνασσὸν
 ποῦ ἢ Ἐλικῶνα κείμεναι, ταῖς στεντορίαις
 αὐτῶν φωναῖς καὶ γεγωνήσεσιν ἀνασταίη-
 σαν, οὐδέ ποτ' ἂν ἀνασταίεν, καὶ ἄμου-
 σος ἡμῖν ἢ Ἑλλάς καταμενεῖ· τούτοις λέγω
 καὶ τοῦτο γέλοϊον ἀποκαθέσταιται, ὡς πέρ
 ποτε καὶ νόμος Ἀθήνησι παρῶπται πάντη
 καὶ ἐγκαταλέλειπται διὰ παρομοίαν κατὰ-
 χρησιν. Παύσασθε, ὦ γεννάδαί, τηλόθεν
 πάνυ εἰσηγήσεις καὶ παρορμήσεις, μᾶλα
 ἀηδῶς καὶ ἀδιακρίτως ἐπιδαφιλευόμενοι,
 καὶ προδιδόναι οὕτω τὴν Ἑλλάδα γνῶτε βου-
 λόμενοι, καὶ ὅτι τὰς ἀκαίρους ταύτας καὶ
 ἀδιακρίτους προτροπὰς μόνοι οἱ ἐπίβου-
 λοι τῆς Ἑλλάδος ἐρυγγάνουσι. Παύσασθε
 χυδαϊκὴν καὶ ἀνόητον ὑπόληψιν καὶ ὄνομα
 δηρᾶσθαι πειρώμενοι. Οὐ λόγων χοίξει ἢ
 Ἑλλάς, ἀλλ' ἔργων. Ταυτησὶ τῆς ἀλη-
 θείας συνῆκαν μόνοι οἱ ἀοίδιμοι Μακά-

ριοι καὶ Μπαλάνοι καὶ Μελέτιοι, καὶ ὅσοι τούτων μιμηταὶ ἐγένοντο, καὶ τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἀνέστησαν αἱ μουσαι ἐν τῇ Ἑλλάδι· τοὺς τε ἔλληνας σωφρονοῦντας, τούτους μόνον καὶ τοὺς μιμητὰς τούτων, ὡς ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολλὰ πονήσαντας, καὶ θεοδρηκῆς κομποῤῥημοσύνης ἐλομένους ἔργω προτρέπειν, καματηρὰς διδασκαλίας τῇ Ἑλλάδι ἀναδεχομένους καὶ ἀνέχοντας· τούτους μόνον δεῖ ἐκδειάζειν καὶ τοὺς μιμητὰς τούτων, καὶ μετὰ σέβατος μνεῖαν ποιεῖσθαι, προτρέποντας καὶ ἑτέρους τῶν τῶ ὄντι τῆς Ἑλλάδος εὐεργετῶν ἐς μίμησιν. Σωφρονοῦσι γοῦν, νῆ τὴν ἱερὰν ἀλήθειαν, πάνυ ὀλίγον, μᾶλλον δὲ, οὐδ' ὀλίγιστον, ὅσοι ἄλλοις, δίκην πελαργῶν, περιπλανώμενοις ἐν ἀλλοτρίοις, ἢ ἐκεῖ πονεῖν διὰ βίου καταμένειν προειλομένοις, τοῦ σφίσι μόνον καὶ μόνου συμφέροντος φροντίζουσι, τοὺς τῆς φιλογενείας ἐπαίνους ἐπιδαφιλενόμενοι, οἳ περ μόνους κατὰ πρῶτον καὶ ἔσχατον λόγον ὀφείλονται τοῖς τὴν τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας διδασκαλίαν ἐν ἐπιγνώσει

καὶ εἰλικρινῶς ἀναδεξαμένοις, ὅ ἐστιν, οὐ
διὰ χρηματισμὸν, οὐ διὰ δοξοθηρίαν χυ-
δαϊκαῖς καὶ παραλόγοις προλήψεσι καὶ ὑπο-
λήψεσιν ἐπομένοις, ἀλλὰ πρὸ ἑαυτῶν πρω-
τευόντως καὶ νουνεχῶς καὶ φρονίμως καὶ
γενναίως σκοπούμενον τὴν ἐς τὰ κρείττω
πρόοδον καὶ ἐπίδοσιν τῶν ὁμογενῶν ἔχου-
σι καὶ μηδὲλος σκαρδαμύττουσι. Διδα-
σκάλων εἰλικρινῶν καὶ ἀκαμάντων χηρῆζει
νῦν ἡ Ἑλλὰς, ὣν ἡ ἐπίδοσις τῶν νέων μό-
νον σκοπούμενον, ἀλλ' οὐ κροτοδορύβων,
ἐς οὓς κεχήρασιν οἱ ῥωποδιδασκαλικαῖς
προτροπαῖς ἐπτοημένοι, καὶ τοὺς ῥωποδι-
δασκάλους ἐμετικὴν ὄξυρεγμίαν πνέοντας
ἐκδειάζοντας.

Εἰπωμεν καὶ ἡμεῖς πῶς δεῖ διδάσκειν;
Δεῖ Μακάριον καὶ Μπαλάνον καὶ κω-
φὸν Ἰωάννην μιμεῖσθαι. Ἰδοὺ τὸ πᾶν
εἴρηται δι' ὀλίγου παντάπασιν, καὶ περιττὰ,
ἀκμὴν καὶ μᾶλλον τι περιττότητος τὰ
ἐπίλοιπα. Εἰπωμεν ὅτι δεῖ οἰκοδομοῦντας,
μὴ ἀπὸ τῆς στέγης ἄρχεσθαι, ὡς πανταχό-
θεν τάχα φαινομένης, καὶ ταῖς τοῦ πολλοῦ

ἀνθρώπου ὄψεσιν ἀντικρὺς προσβαλλού-
σης, ὡς ἡμῖν οἱ χρυσοδοξοδῆραι ῥωπομα-
θηταὶ ποιοῦσι, βάσεως πάντη δι' ἀνοίαν
ἢ δολιότητα, ἀφροντιστοῦντες καὶ σπεί-
ροντες κατ' ἀνηρότου γῆς, τοῦ εὖ εἶδέναι
στερούμενοι, ἢ δόλῳ καὶ ἀπάτη κινούμενοι;
Πολλοὶ καὶ τοῦτο ἐν τῇ Ελλάδι καταδι-
κάζουσι· καὶ λέγοντές τι περὶ γε τούτου,
ἄνδρὶ οἴηματία πράξειν ὅμοια δόξομεν.
Εἰπωμέν τι καὶ περὶ τῶν ὅσοι ῥαδίως
ἄγαν ἐπὶ τὴν μετάφρασιν, ἢ, τὸ χεῖρον,
ἐπὶ τὴν σύνθεσιν καὶ συγγραφὴν ἄττουσι
καὶ φρυσῶσιν, ἅμ' ἐξερχόμενοι τῶν σχο-
λείων; Συγγνωστέοι μὲν οἱ τοιοῦτοι δι'
ἀσθένειαν νοῦς καὶ στέρησιν λογικῆς, τὴν
ἐνδομυχοῦσαν καὶ λάβρως βράζουσαν δοξο-
θηρίαν, ζῆλον δημωφελείας παρεκλαμ-
βάνοντες· καταδικαστέοι δ' ἄλλως, ὡς
τοὺς μαθητὰς οὕτω τοῖς συγκεχυμένοις
αὐτῶν συνδέμασι διαφθείροντες καὶ ἐς ἀπο-
στροφὴν μαθήσεως διεγείροντες, ἢ ἀπελ-
πίξασθαι ποιοῦντες, ἐκδετικὴν σύγχυσιν,
ἀφύϊαν ἐαυτῶν ἐς μάθησιν αὐταπατη-

λῶς ἐκλαμβάνοντας· ἔδειγάρ αὐτούς, πολ-
λάκις ἑτέρους διδάξαι, ἅ αὐτοὶ δεδιδά-
χατο, εἴτ' εὐλαβῶς ἐπὶ τὴν σύνθεσιν,
μᾶλλον δὲ ἐπὶ τὴν ῥῆσιν καὶ εὐαντιληπτο-
τέραν τῶν διδασκομένων ἔκθεσιν καὶ πα-
ράστασιν ἀποδύεσθαι, πολυχρονίῳ πείρᾳ
μεμαθηκότας πρότερον· καὶ γὰρ καὶ γραμ-
ματικὴν πότ' ἄντις συντιθεῖν κρείσσω
καὶ λυσιτελεστέραν τοῖς νέοις; πάντως,
οὐχ ἅμα πεπαυμένος γραμματικὰ μαν-
θάνειν, ἀλλὰ χρόνῳ ὕστερον δεδιδαχῶς
ταῦτα τοῖς ἄλλοις πρότερον, καὶ πείρᾳ
ἤδη μεμαθηκῶς διαγνώσκειν καὶ γινώσ-
κειν τὸ βέλτιον. Ἰσασι καὶ τοῦτο ἐν τῇ
Ἑλλάδι καὶ οἱ ἄκροις χεῖλεσι, τὸ τοῦ λο-
γου, λόγων γευσάμενοι.

Εἰπωμέν τι καὶ περὶ τῶν τὰ πάντα
ἐπίστασθαι ὑποληφθῆναι κούφως μᾶλα
ἢ δολίως βουλομένων, καὶ παντοίῳ εἶδει
συγγραφῆς, καὶ τὸ χεῖρον, ἅμα πανόντων
μανθάνειν, αὐθαδῶς μᾶλα ἐγχειρούντων,
καὶ μηδὲ μεταφράζειν ἀξιούντων, ὡς τύχα
κρεῖτόν τι ἢ μετάφρασιν ποιεῖν δυναμέ-

νων, και ὑπέρτεροί τινες ἢ μεταφρασταὶ εἶναι δοκεῖν Δελόντων; Οἰκτροὶ και οὔτοι, ἀγνοῦντες παντάπασι τὸ ποιητέον, και ἀναγνῶναι, κἄν ἅπαξ, τὸν ὑπὲρ τῆς πύλης τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, βραχύτατον μὲν, ὡς τετρασύλλαβον, μέγαν δὲ και πολυνούστατον λόγον, μηδέποτε ἐδέλῃσαντες, ἀλλ' ἀπὸ ἐπιστήμης ἐς ἐπιστήμην, ὡσπερ σκιαὶ ἀΐσσουσαι, κούφως παντάπασιν μεταπηδῶντες, βάρος οὐδ' ὀλίγιστον ἔχοντες, και νῦν μὲν φυσικὴν, νῦν δὲ μεταφυσικὴν, ἄλλοτε δὲ μαθηματικά, ἱστορίαν, γεωγραφίαν καιτ. ξυγγράφειν εἰσὶ προχειρότατοι, καιῖπερ μηδενὶ τῶν ξυγγραφησομένων ἰδιαιτέρα και οἰκεία ἐνασχολήσει και μελέτη και ἐπιστάσει και παραδόσει ἐμμεμενηκότες πρότερον, σοφισταὶ κομπορῶήμονες τυγχάνοντες. Οἰκτροὶ και οὔτοι τὴν τετρασύλλαβον ἐντολὴν μὴ μαδόντες, και τοι περι πολλὰ ἐσπουδακέναι λέγοντες, και πολλὰ ξυγγράφειν ἐπαγγελλλόμενοι, ἧς ἅπερ και πολλὰ εἰδῶς τις, οὐδὲν ἐπίσταται, και ὄλεδρος

τυγχάνει σαφέστατα. Ἡδη γοῦν καὶ οὗτοι
 καταδικάζονται ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ κομποῦ-
 ρημονοῦντες ἐλέγχονται. Εἰπωμέν τι καὶ
 περὶ τοῦ τελειότερου λεξικοῦ, οὗ στερού-
 μεθα, ὅτι δηλονότι τοιοῦτο λεξικόν, πρὶν
 λεξικόν τῆς ἐν χρήσει νῦν γλώττης, τῆς
 ἀδελφῆς ἢ διαλέκτου τῆς ἑτέρας, ἀκριβῆς
 ὅσον οἶόντε, γενέσθαι καὶ ἀδοξόσοφον,
 ἄλλως ἢ φιλομαθῆς ἑλληνικῆ νεολαία, καὶ
 πολλοὶ ἑτερογενεῖς σοφοὶ οὐχ ἔξουσι.
 πολλαὶ γὰρ λέξεις γνωσταὶ τοῖς πολλοῖς ἐν-
 τισι μέρεσι, λανθάνουσι τοὺς λεξικοποιούς
 ἀνδ' ἑτέρων παρεκλαμβάνομεναι, καὶ τοι-
 αύτας παρεξηγήσεις ἀσυγγνώστους παντά-
 πασιν, εἶδομεν· καὶ ὅτι ἀπὸ τῶν γνωστῶν
 ἐπὶ τὰ ἄγνωστα προβαίνειν ἀνάγκη πᾶσα,
 εἴτε διδασκόμενόν τινα, εἴτε διδάσκοντα,
 μηδὲν λέγοντα, ἐς ὃ ὀμαθητῆς ἀνετοί-
 μαστος; Οἶδασι κάλλιον ἡμῶν καὶ τοῦτο
 ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ παρ' ἡμῶν τῶν πόρρω
 διατριβόντων μαθεῖν οὐ δέονται· καὶ δοξο-
 δηρᾶν ἀνοήτως ἐστὶ συμβουλεύειν παρα-
 πλήσια.

Εἰπωμέν τι καὶ περὶ τῶν ἐκδοθέντων
καὶ ἐκδιδομένων βιβλίων, τῶν δωρεὰν μὲν
τυποῦσθαι τῇ ἑλληνικῇ νεολαίᾳ λεγομέ-
νων, ῥυπαρῶς δὲ μάλα καὶ παλιγκαπη-
λικῶς, τὸ δὴ λεγόμενον, πιπρασκομένων;
Ἡδὴ πολλῶν πεπύσμεθα προσανακκαιο-
μένων καὶ καταμεμφομένων τοῖς ἐκδοῦσι
μὲν, μὴ συνιεῖσι δὲ παντάπασιν ὧν χρή-
ζει ἡ ἑλληνικὴ νεολαία, τυφλῶς, τὸ τοῦ
λόγου, πρὸς τὸν σκοπὸν βάλλουσι, ἀλλ'
ἀντ' ἄλλων δι' εὐήθειαν καὶ ἀσυνεσίαν
πράττουσι. Δυσέυρετα μὲν καὶ παιδευ-
τικὰ βιβλία, ἃ κοινὰ ἔδει ἐν τῇ Ἑλλάδι
εἶναι, καὶ ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν ἐκδιδόμενα,
ὑπολήψεως καὶ τιμῆς ἐκ τῶν ἀλλογενῶν
τῷ ἔθνει πρόξενά εἴησαν, παραβλέπουσι,
καὶ τὸν αἰδιμον Μελέτιον βαλόντα μάλα
πρὸς σκοπὸν, μιμεῖσθαι οἱ γεννάσαι, ὡς
τάχα συνετώτεροι αὐτοὶ, ἐκ παντελοῦς
ἀσυνεσίας οὐκ ἠβουλήθησαν, καὶ βάλλον-
τες τυφλῶς, ἡστόχησαν καὶ ἡμαρτον δη-
μοσίως, καὶ πολὺν παρὰ τοῖς νουνεχέσι
καὶ γνώμοσι διεγείρουσι γέλωτα, ἢ ἀγα-

*ράκτησιν· εὐέρετα δὲ καὶ μὴ παιδευτικὰ
 πολλοῦ λόγου καὶ πολλῆς σπουδῆς ὑπ'
 αὐτῶν διαγνωστικοῦ παντάπασι ἐστερη-
 μένων, ἀξιοῦνται. Ουμερουν, οὐδ' αὐ-
 τοί, οὐ δὲ πρὸ αὐτῶν ἕτεροι πρὸς τὸν
 σκοπὸν ἔβαλον, πόρρωθεν ἄγαν βάλλον-
 τες, οὓς ἔδει εἴτι φιλογενεῖας αὐτοῖς ἐνῆν,
 μιμουμένους Μακάριον καὶ Μπαλάνων
 ἐν τῇ Ἑλλάδι που καταμένειν, τὴν διδασ-
 κάλιαν τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας πρὸ παν-
 τὸς τιθεμένους· ἀλλὰ μὴ χαίρειν λέγειν
 ταύτη, τὴν πατρίδα καταλιμπάνοντας.
 Τούτους καὶ τοὺς τοιοῦτους τοὺς ἀγανα-
 κτήσεως καὶ ἀποστροφῆς ἀξίους, σωφρο-
 νοῦσα ἡ Ἑλλὰς οὐκ ἂν ποτε λόγου καὶ
 μνεῖας ἀξιῶσειε, σχολῇ γε ἂν καὶ ἐκδει-
 ἀσειε, προδόντας τρόπον τινὰ αὐτὴν καὶ
 κακίστους πολίτας γενομένους. Ἐτι λατι-
 νικοῦ λεξικοῦ στερόμεθα, καὶ ἡ Βυζαν-
 τὶς ἡμῖν σπανιωτάτη, ἣν ἔδει γε ὑπὸ τού-
 των, καὶ πρὸ πολλοῦ ὑφ' ἑτέρων, τοὺς
 πονήσαντας πολίτας αὐτῶν δυσωπουμέ-
 νων, ἐκδοθῆναι, εἴτις λόγος τῶν λόγων*

αὐτοῖς ἐτύγγανεν, ὥστε κοινὴν εἶναι καὶ κοινῇ τοῖς σχολείοις καὶ ἰδίᾳ τοῖς φιλόλογοις. Ἀλλὰ τί λέγω; καὶ ὁ προχθές ἀκμάσας πολὺγλωττος καὶ πεπαιδευμένος Βατάτζης, ὁ πολλῶν ἄστεα καὶ νόον γνούς, μάλιστα κατὰ τὴν Ἀσίαν, ἐν σκότει που ἔτι κείμενος, ἀναξίως καὶ μισολόγως ὑπ' αὐτῶν παραβλέπεται· καὶ πρὸ πολλοῦ ἐκδίδουσαι ἄξιος, ἔτι μένει ἀνέκδοτος. Εἴω λέγειν Εὐκλείδην, Ἀπολλώνιον, Ἀρχιμήδη, Στράβωνα, Ἀριστοτέλη, Πλάτωνα, Πτολεμαῖον, Ἰπποκράτη, Θεόφραστον καὶ τοὺς λοιποὺς πρωτοδιδασκάλους τοῦ ἀνδρωπίου γένους. ὦ Ἑλλάς! πότε σοι, εὐμενῶς τοῦ Δείου ἐπιβλέψαντος, Νιλεῖς γενήσονται; Ἐξεῖς τήνικαῦτα καὶ σοφὰς ἑτερείας, οἷας σοι ὁ καιρὸς ἐπιτρέπει, καὶ τὰς ἀναγκαῖας τοῖς σχολείοις βιβλιοθήκας, καὶ αἱ μοῦσαι τοῖς σκηψίοις σκηπτόμεναι, ἀναστήσονται καὶ λάμψουσι πάλιν ἐν τῇ παλαιᾷ αὐτῶν καὶ φίλῃ πατρίδι. Ε, ἔ. φίλοι, σὺν λόγῳ καὶ μάλιστα δικαίως προσανακλαιόμενοι, οὐδεὶς σκήψιος, δῶν τὸ Δεῖ-

ον! εἶησαν ὅτι τάχιστα! νῦν γὰρ κομποῤῥημοσύνης καὶ καταδικαστέας ἀφροντισίας πλέον οὐδέν.

Εἰδὲ καὶ καταβάντες, ἐπιτρέχοντες τὸν τῆς ἱστορίας χρόνον, ἀπὸ τοῦ Σεζῶστρεως μέχρι τῶν πρώτων χρόνων τῶν ἀπὸτε τοῦ παρολτίου Φουγγαράς καὶ τοῦ παραπισίου Μαρακὸς, διὰ κατακτίσεως ἐς τὰ μεσημβρινώτερα τῆς Ρουμουνίας, μετατεδεισῶν καὶ κατασταδεισῶν ἀρχηγεμονιῶν, ἐνταῦθα ἔστημεν, τοῦ καιροῦ πολλὰ παθοῦσιν ἡμῖν μὴ ἐπιτρέφαντος, στήναι καὶ μὴ βουλόμενοι κατηναγκάσθημεν, νῆ δία, καὶ ἄλλως, δι' ἑαυτῶν ἐργάζεσθαι, μηδεμίαν ἄλλοθεν, δι' ὑπερβολὴν ψυχρότητος καὶ ἀναλγησίας καὶ ὅλως ἀπαθείας, συναντίληψιν ὁρῶντες, παντάπασιν ἀπηυδῆσαμεν. Δι' αὐτὰ ταῦτα, καὶ πλείω, μᾶλλον δὲ, τὰ πᾶντα, ὅσον ἐνῆν, τὸ τὸ γεωγραφικὸν τῆς χώρας ἀφορῶντα εἰπεῖν γλιχόμενοι, τοῖς ὀλίγοις, ὀλίγων ἀντόπται! γενόμενοι, ἀπειρηκότες πάντη, ἠρκέσθημεν. Ἀρκέσθητι τοίνυν καὶ αὐτὸς, φίλε ἀναγνώστα,

καὶ τὰ ὀλίγα δι' ἀπορίαν εἰρημένα, ὡς κέντρον οἶονεὶ ἐκλάμβανε, καὶ ἐς τὸ εἰπεῖν ἑτέρους πλείω διεγερτήριον. Εἰρηκόσι ταῦτα, ἀγανακτοῦσι μάλα καὶ ποτνωμένοις καὶ σχετλιάζουσιν, οὐδὲν ἔτι μένει λέγειν, ἀλλ' ἢ συγγνώμην τοὺς πολίτας αἰτεῖν, τὸ ὀφειλόμενον χρέος τῇ πατρίδι μὴ ἀποδόντας, περιστάσεσιν ἀπροσδοκῆτοις καὶ ἀδιαφορία τινῶν καὶ πλείονι τινι ἀδιαφορίας, Μακάριον καὶ Μπαλάνον καὶ κωφὸν Ἰωάννην κωλυθέντας μιμήσασθαι.

Εὐχόμεθε φίλοι ἀναγνώσται.

Ὁ Φιλιππίδης.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Τὰ μνημονευόμενα τῆς ἤδη προ-
έπτα ἐνιαυτῶν ἀναγνωσθείσης
ἡμῖν ἱστορίας τοῦ σιαχ Ναδῖρ,
συντεθείσης παρὰ τοῦ Βα-
τάτζη βυζαντίου.

Ἐν κώμῃ τινὶ τοῦ μεγάλου καὶ καλλί-
στου νομοῦ τῆς Περσίας Χορασάν, τῆς
πάλαι Βακτριανῆς, ὅπου τὸ Δέρετρον
τῶν βασιλέων τῆς Περσίας ἐτύγγανεν, ἦν
τις ἀποχειροβίωτος κάτοικος, μικρὰ πάντη
πράττων, καὶ λιτῶς καὶ πενιχρῶς τὰ πρὸς
τὸ ζῆν αὐτῷ τε καὶ τῇ πατριᾷ αὐτοῦ πορι-
ζόμενος· σισυροποῖδες γὰρ τοῖς συγκωμή-
ταις αὐτοῦ ἐτύγγανε. Τούτου γοῦν τοῦ
μικρὰ παντάπασι πράττοντος κωμήτου
υἱὸς ἦν ὁ τὰ μέγιστα πράξας ὕστερον σιαχ
Ναδῖρ. Αποθανὼν οὖν ὁ σισυροποῖς,

κατέλιπε τὴν πατριὰν αὐτοῦ πτωχεύουσαν
 πάντη καὶ πάντων ἐν ἀπορίᾳ· οὐδενὶ γὰρ
 ἄλλῳ ἢ ὄναριῳ τινὶ ἢ οὐσίᾳ τοῦ πτωχοῦ
 σισυροποιοῦ συνίστατο, ᾧ χρωμένη ἢ
 χήρα ἢ μήτηρ τοῦ κουλῆ Ναδίρ, ἤγον
 παιδὸς Ναδίρ· τοῦτο γὰρ τηρικαῦτα ἦν
 τῷ σιάχ Ναδίρ ὄνομα· φρύγανα καὶ ξυ-
 λάρια ἐς τὴν πλησιόχωρον κωμόπολιν ἢ
 πόλιν ἐκομίζετο· μόνου γὰρ πόρου δι'
 ἐσχάτην πενίαν αὐτῆ ὑπολοίπου τούτου
 τυγχάνοντος, πορίζεσθαι ἄλλως τὸν λιτὸν
 βίον ἑαυτῆ καὶ τοῖς ἀνήλιξι τεκνίοις αὐτῆς
 ἠπόρει παντάπασιν. Κομιζομένη δὲ τῆ
 πτωχῆ κωμήτιδι εἰς πράσιν τὸ εὐτελέστα-
 τον φορτίον, συνώδευεν αὐτῆ καὶ ὄπαῖς
 Ναδίρ, πάντως ῥακενδύτης, γυμνόπους,
 γυμνοκέφαλος, ὁ μετὰ ταῦτα τοσοῦτου
 ὄλβου, τοσοῦτων χρυσίων, τοσοῦτων πολι-
 τίμων λίθων ἐγκράτης γενόμενος, ὅσα
 οὐδεὶς τῶν πώποτε κατακτητόρων ἐν τοῖς
 θησαυροῖς αὐτοῦ ἐναποτεταμίευτο.

(Οὐδ' ὅσα γε λάϊνος οὐδὸς ἐντὸς ἔεργε

Φοίβου Απόλλωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρῆεσση.)

Τηρικαῦτα Ουσμπέκοι Τάταροι ἐκ
τῆς Μπουχαρίας τῆς πάλαι Σογδιανῆς,
ἐς τὸ Χορασάν ἐχθρικῶς ἐσέβαλον, τὴν
χώραν λεηλατίσοντες, καὶ ὁ παῖς Ναδιρ
λαφυραγώγημα τούτοις καὶ αὐτὸς γίνεται,
καὶ ἀπάγεται ὑπ' αὐτῶν ὅποι καὶ ὅπως
αὐτοὶ ἐβούλοντο, πάντως παρὰ τὰ σφέτερα.
Χρόνῳ δὲ πολλῷ μετὰ ταῦτα, νεανίας
ἤδη τυγχάνων ἔφηβος, καταλιπὼν τὰ τῶν
οὐσμπέκων, λεληθότως πάντως, ἐς τὴν
οἰκίαν ἀφίκετο. Συνῶν δὲ καὶ συμπερι-
φερόμενος τοῖς οὐσμπέκοις, τὸν ληστρι-
κὸν μειοῦσι βίον, καὶ αὐτὸς ἤδη κατὰ
μικρὸν εἰδιστο τοῖς ἐκείνων, καὶ ὁ ληστρι-
κὸς βίος ἔλαθεν αὐτὸν ἕξις κατ' ὀλίγον
γενόμενος αὐτῷ δυσαπόβλητος· οἷς γὰρ
ὀσημέραι συναναστρεφόμεθα, λανθάνο-
μεν, ὡς τὰ πολλὰ, ὅμοιοι κατὰ μικρὸν
ἐκείνοις γινόμενοι. Ἐπανακάμψας οὖν
ἐς τὴν ἐνεγκαμένην, τὸν βίον τῶν οὐσ-
μπέκων, οὓς καταλελοίπει, ἔγνω μετέρ-
χεσθαι· καὶ δι' εὐφυσίαν καὶ σύνεσιν, οὐ
τρίτα, οὐ δεύτερα, ἀλλὰ πρῶτα ἔπραττεν,

ὑποληστὰς ἢ συλληστὰς ἀνακτησάμενος
τάχιστα, καὶ εὐτυχῶν ληϊζόμενος, ἐκ μι-
κρὰ τὸ πρῶτον πράττοντος ἀνδρὸς, ἐς τὸ
μεγάλα πράττειν ἀφίκετο, πολλοὺς κατὰ
μικρὸν ὑφ' ἑαυτὸν ὑπαγαγόμενος.

Ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις τῶν αὐγανῶν,
ἔθρους ἐφου τῆς Περσίας τὰ δεξιὰ ἄνω
παρίνδια νεμομένου, καὶ, ὁμοδρήσκου
μὲν τοῖς τέρκοις, ὁμόγλώττου δὲ τοῖς γε-
ωργοῖς, ἀποστατησάντων διὰ τὴν βλακίαν
καὶ ἀδράνειαν τῶν τῆς Περσίας ἀρχόντων,
καὶ ἐπ' αὐτοὺς δυνάμει ἐλθόντων ὑπ'
ἀρχηγὸν Μαχμουτ, καὶ Ἰσπαχάν μεγά-
λην πόλιν, ὅπου τὰ βασίλεια ἦν τοῦ
Χουσσείν τοῦ τότε Περσίας βασιλέως,
πολιορκησάντων, Ταχμάζ ὁ πρεσβύτερος
υἱὸς τοῦ Χουσσείν, γνώμη αὐτοῦ τε καὶ
τῶν ἀρχόντων, ἐς τοὺς βορείους νομοὺς
κρύφα ἀποστέλλεται· τοῦτο μὲν, ἀρωγὴν
ἐκεῖθεν τῇ πολιορκουμένῃ πόλει διαπρα-
ξόμενος· τοῦτο δέ, εἴτι καὶ ἕτερον ἀντί-
ξουν συμβαίη, ἐκεῖσε πη διασωθῆσόμενος,

ἴν' ὁ βασιλικὸς τῶν σοφιδῶν οἶκος μὴ ἐκλείψῃ παντάπασιν.

Ἄλλ' οἱ μὲν ἀνγαοὶ, ἐλλείψει τῶν πρὸς τὸ ζῆν καὶ πεινανάγκη, τάχιστα μεγάλην πόλιν ἐξεπολιόρησαν, καὶ ὁ σιβαρίτης Χουσσεῖν ἀναγκασθεὶς ἐξέρχεται πρὸς τὸν Μαχμούτ, καὶ γνωρίζει αὐτὸν βασιλέα Περσίας, καὶ τὸ διάλιθον πτερὸν, τὸ ἰσοδυναμοῦν ἐν Ἀσία τῷ στέφανῳ τῶν εὐρωπαϊῶν, ἐξελθὼν ἐκ τοῦ αὐτῷ κεφαλοπεριδήματος, τῷ τοῦ τῶν ἀνγαῶν ἀρχαποστάτου ἐνέβαλε, καὶ οὕτως αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ Περσίας βασιλέα Μαχμούτ τὸν ἀποστάτην, ἀνανδρότατα καὶ αἰσχιστα πράττων, ἀνηγόρευσεν. Ο δὲ Ταχμαῆς οὐδ' ἀρχὴν αὐτῷ τὰ τῆς ἐς τὰ παρακάσπια ἀποστολῆς ἑώρα ἀκίνδυνα, ἐκάστου τῶν μικρῶν νομαρχῶν τὸν δάνατον αὐτοῦ ὁδὸν ἠνεωγνίαν πρὸς τὴν ἀνεξάρτητον ἡγεμονίαν ὁρῶντος, οὐχ ὅπως καὶ διαπράξασθαι τι σωτήριοιόν τῳ πατρὶ ἴσχυσε. Τοῦτον γοῦν τὸν χουσσεϊνίδην Ταχμαῆς ῥεμβόμενον οὕτω καὶ περιπλα-

νώμενον, καὶ ἤδη ταῖς ἄρκυσι καὶ ἐνέδραιοις τῶν ἀπίστων καὶ δολίων πατρικῶν ὑπηρετῶν ἐμπεσεῖν κινδυνεύοντα, ὁρᾷ ὁ παυροῦργος, εἶπερ τις ἄλλος, ἀρχιληστής παῖς Ναδῖρ, καὶ ὠδίνων πάντως μεγάλα, καὶ ὅλον ὄρος, τὸ λεγόμενον, ὑποκρίνεται σωτήρος κομμάτιον, καὶ ἤκει πρὸς αὐτὸν, ὡς διακαῆς ζηλωτῆς τάχα τοῦ χουσσεϊνικοῦ οἴκου καὶ τῆς περσικῆς θρησκείας, καταπάτουμένης ἤδη ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀρπάγων ὁμαριτῶν τῶν αὐγανῶν, καὶ προσκυνεῖ τὸν Ταχμάζ, καὶ βασιλέα τῆς Περσίας γνωρίζει, καὶ πάντα ποιήσκειν αὐτῷ ἐς ἀναλαβὴν τοῦ πατρικοῦ θρόνου, ἀκμὴν καὶ, ἣν δέη, θύσειν καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ αὐτῷ, διακαῶς ἐπαγγέλλεται.

Ταῦτα ὁ χουσσεϊνίδης πνυδόμενος, ὁ φάσγανον καὶ δολοφονικὸν ἐγχειρίδιον ἀπρωρημένον ὑπὲρ τὸν αὐχένα, ὄραο καὶ ὑπαρ τῷ φόβῳ ὁρῶν, ἀγκάλαις ἠνεωγμέναις περιπτύσσεται καὶ καταφιλεῖ τὸν παῖδα Ναδῖρ, καὶ ἄλλον αὐτὸν Ταχμάζ ὀνομάζει. Ἐκ τούτου ὁ παῖς Ναδῖρ, Ταχ-

μας παῖς Ναδιρ ἐκαλεῖτο, καὶ στρατηγὸν ἑαυτὸν τοῦ βασιλεῆως ἀνεκήρυξε· καὶ συντίθενται ἄμφω, καὶ ὁ μὲν χουσσεϊνίδης γνωρίζειν ὠμολογησε τὸν παῖδα Ναδιρ, ἤδη Ταχμάς παῖδα Ναδιρ, πρέσβυν αὐτοκράτορα, στρατηγὸν ἀνεξάρτητον πάντη καὶ αὐτοκίνητον, ὑπερέτην αὐτεξούσιον, αὐτόνομον καὶ αὐτοκέφαλον, καὶ πραγματευτὴν ἐν πᾶσι αὐτόγνωμον· ὁδὲ Ταχμάς παῖς Ναδιρ ὡς ἀρχηγεμόνα καὶ βασιλέα νόμιμον τὸν χουσσεϊνίδην Ταχμάς ἐγνώρισε, τῶν πρωτείων πανταχοῦ καὶ τῶν βασιλικῶν παρασήμων αὐτῷ ἐξιστάμενος.

Ταῦτα ὄρων καὶ πνυθόμενος ὁ Περσικὸς λαὸς, οἰκτεῖρων τὸν χουσσεϊνίδην Ταχμάς, καὶ θανμάζων τὸν Ταχμάς παῖδα Ναδιρ, ἐκείνῳ μὲν ἀναλαβεῖν τὴν βασιλείαν καὶ καθίσει ἐπὶ τοῦ πατρικοῦ θρόνου, τούτῳ δὲ τῶν ἀποστατῶν καὶ ἀρπάγων περιγενέσθαι ἤυχετο, εὐτυχοῦντα ἐν ὅπλοις πάντοτε. Οὕτω μὲν οὖν ἡ στρατιὰ

τοῦ Ταχμάζ παιδὸς Ναδὶρ ἤρξετο, καὶ ἤδη ὁ γενναῖος ζηλωτὴς καὶ ἔνθερμος ὑπέρμαχος τῆς περσικῆς βασιλείας καὶ Δρησκείας, καὶ ἐν παρατάξει μεγάλη ἰκάρως ἦν τοὺς ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως καταγωνίζεσθαι, καὶ ἐπὶ τὸν σατράπην τοῦ Χορασάν ἔρχεται, καὶ μάχῃ τοῦτον κατὰ κράτος νικήσας, ἐγκρατῆς τοῦ νομοῦ ὑπὲρ τοῦ χουσσεϊνίδου Ταχμάζ γίνεται. Ἐπειτα δὲ ὀρμήσας ὀδύμει ἐντεῦθεν, ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Μαχμούτ· ἤδη γὰρ οὗτος τὸ ζῆν κατεστρόφει· ἔρχεται, καὶ νικήσας ὀλοσχερῶς ταὺς ἀνγανούς, ἐς τὸ Ἰσπαχάν Δριαμβεύων ἐλαύνει, καὶ ὁ ἄρπαξ διασωθῆναι ἐς τὴν Ἀνγανίαν βουλόμενος, κατ' ὁδὸν ἐπιβουλεύεται ὑπ' ἄλλων ἀρπάγων καὶ φονεύεται. Ταχμάζ παῖς Ναδὶρ μεταπέμπεται μετὰ ταῦτα τὸν βασιλέα ἐκ Χορασάν, καὶ ἐπὶ τοῦ πατρικοῦ ἐγκαθίζει θρόνου, καὶ τὴν Περσίαν πᾶσαν αὐτῷ ὑποτάττει, τοῖς τε τύρκοις πολεμεῖ καὶ τόπους τούτους ἀφαιρεῖ, καὶ φοβερός ἐστὶν αὐτοῖς, καὶ τὴν εἰρή-

νην πολλάκις ὑπηγόρευεν αὐτοῖς ὅπως ἐβούλετο.

Πολέμου ποτέ ὄντος πρὸς τοὺς τῦρκους τοῖς πέρσαις, ὁ Ταχμάς παῖς Ναδῖρ, αὐτουργὸς ἀεὶ πολέμων καὶ μαχῶν ὄν, διέτριβεν ἐν τοῖς ὀρίοις, καὶ βάρους μάλα καὶ δλιπτικὸς καὶ πνικτικὸς, οὕτως εἶπεῖν, τοῖς τῦρκοις ἐτύγχανέν· οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι δι' αὐτοῦ τὸν πόλεμον καταλύσασθαι, ἐπὶ μεγάλοις μόνον καταλύσει πολέμου συναινοῦντος, ἐφ' ἕτερα τρέπονται, καὶ πρέσβεις αὐτοκράτορας, ἀγνοοῦντος τοῦ Ταχμάς παιδὸς Ναδῖρ, πρὸς τὸν Ταχμάς Χουσσεϊνίδην ἀπέστειλαν, ἔξαιτούμενοι παρ' αὐτοῦ ὡς βασιλέως τὴν εἰρήνην· καὶ οἱ περὶ αὐτὸν, φθοροῦντες τῷ Ταχμάς παιδί Ναδῖρ, ἀκίνδυνον καὶ σωτήριον τόπον θεατῶν ἀνοΐα καταλιπόντες, τραγικῶν ὑποκριτῶν ὀλεθρίως ὑποκρίνονται πρόσωπα· παροτρύναντες γὰρ τὸν Χουσσεϊνίδην, συνέπραξαν τοῖς τῦρκοις τὴν ὀλεθρίαν σφίσειν εἰρήνην, καὶ ὁ Χουσσεϊνίδης ὑπέγραψε ταύτην, ἐπι-

λανθανόμενος ἢ περιφρονῶν, ὧν μετὰ τοῦ ἄλλου αὐτοῦ Ταχμάζ πεποιθήκει συγκειμένων. Πυθόμενος δὲ ταύτην ὁ παῖς Ναδιρ, ἠχθέσθη μὲν ταύτη καὶ ἐχαλέπηρε, δῆλα δὲ τὰ δόξαντά οἱ οὐδενὶ ἐποίησεν, ἀλλ' ἀρέσκειαν προσποίηθεις, ἐς Ἰσπαχὰν ἐπανῆλθε, γνωσίσας τάχα, ἃ ὁ βασιλεὺς, ὡς ἀρχηγεμῶν τῆς Περσίας ἐποίησε. Μετὰ δὲ οὐ πολλὰς ἡμέρας, ἐστιῶσαι τάχα τὸν βασιλέα καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐκτὸς τοῦ Ἰσπαχὰν ἐν τοῖς αὐτοῦ ἀρχείοις βουληθεῖς, καὶ ἐορτάσαι οὕτω τὴν εἰρήνην, ἐκείνους μὲν κατασφαγῆναι πάντας ἐκέλευσε, τὸν δὲ ἠλίθιον Χουσσεϊνίδην, ἀπέπεμψε μὲν ἐς τὰ βασίλεια, πολυτευόμενος τὸν λαὸν, διαπραξάμενος δὲ αὐτῷ οἰνοφλυγίας καὶ αἰσχρῶν ἐρώτων δημοσίαν ὑπόκληψιν, μισητέον καὶ βδελυκτέον τοῖς Πέρσαις ἀποκατέστησε, καὶ τέλος τῆς βασιλείας ἐξέωσεν, καὶ ἐς τὸ Χορασὰν ἐπέμψεν, ἐκεῖ που ἐν τινὶ φρουρίῳ κεκλεισμένον βιώσοντα τὸν φαυλόβιον ἀλλὰ κατ' ὁδὸν ὁ Ταχμάζ ἀπέθανε.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ, παῖδ' αὐτῷ καταλειφθέντα κομιδῇ ἀνήλικα, βασιλέα τῆς Περσίας ὁ Ταχμᾶς παῖς Ναδῖο ἀνηγόρευσεν ὑφ' ἑαυτὸν τῆς βασιλείας ἐπιτροπον· καὶ ποτε διατρίβ' ἄντος αὐτοῦ ἐν τοῖς παρακρυίοις ἐν Ἀλανίᾳ θέρους, ὡςπερ συχνὰ ποιεῖν εἰώθει, τῇ ὠραιότητι τοῦ τόπου ἐλκόμενος, συνέβη τάχα τὸ παιδίον τεθνᾶναι. Τηρικαῦτα ὁ ὑπουλος καὶ κρυφίνους Ναδῖο, τῆς ἀγγελίας τοῦ θανάτου ἠκούσας, κατήφειαν πολλὴν, καὶ λύπην βαθεῖαν προσποιούμενος, περὶ τοῦ ποιητέου ἠπόρει, καὶ τὸ τί ποιήσωμεν, πῶς διαθῶμεν τὸ μέλλον, συχνῶς καὶ μετὰ βαθέων ἀναστεναγμῶν ἐπελέγετο. Τοῦ βασιλικοῦ οἴκου πάντη ἐκλείψαντος, ἀπαρμύθητος ὁ Ταχμᾶς Ναδῖο ἐφαίνεται. Τηρικαῦτα τῶν περὶ αὐτὸν τις λογίων ἀνίσταται, καὶ ἀρχόμενος οὕτω τοῦ λόγου „γενεαὶ ἔρχονται, γενεαὶ παρελεύσονται“ δημηγορεῖ, παραμυθεῖται ἅπαντας, καὶ αὐτὸν τὸν Ταχμᾶς παῖδα Ναδῖο Βασιλέα Περσίας, ὡς διὰ τὰς μεγάλας καὶ πασιδῆλους

ἀρετὰς, κρείττονα πάντων καὶ βασιλικῶν ἀπογόνων τυγχάνοντα, προβάλλεται. Αναγορεύουσι γοῦν ὁμοθυμαδὸν αὐτὸν ἅπαντες, ὃ, τε στρατὸς καὶ οἱ στρατάρχαι, βασιλέα Περσίας, καὶ ἀντὶ τοῦ Ταχμάς κούλη Ναδῖο, ὡς πρότερον ἐκαλεῖτο, σιὰχ Ναδῖο (βασιλέα Ναδῖο) μετωνόμασαν, πετηκονταετῆ που τυγχάνοντα.

Μετὰ ταῦτα ὁ σιὰχ Ναδῖο ὑποτάξαι πως καὶ λεηλατῆσαι τὴν πολύολβον Ἰνδίαν βουλόμενος, ὅπου τηρικαῦτα ὁ σιὰχ Ἀλέμ, ἄλλος οὗτος Σαρδανάπαλος, ἐβασίλευεν, ἀποστασίαν πλάττει καὶ κοινολογεῖ, ἐν τοῖς ἐσθίοις τῆς Περσίας ἐν Αὐγαυίᾳ, οὐ πόρρω τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐς τὸ Κανδαχάρ μητρόπολιν τῆς χώρας ἀφίκετο, λόγῳ μὲν, ἀποστασίαν μελετωμένην καὶ τυρρευομένην καὶ ὑποκαίουσαν καὶ ἤδη ἐκραγήσεσθαι μέλλουσαν, ἀπειρήξων ἐν καιρῷ προλαμβάνων, τὸ δ' ἄληθές, λησόμενος τὸν σιὰχ Ἀλέμ, πράξαι, ἃ ἐβούλετο κατ' αὐτοῦ, παρὰσκευαζόμενος. Οὕτω μὲν οὖν διατρίψας χρόνον τινὰ ἐν τῷ Κανδαχάρ ου

πάνυτοι πόρρω τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ παρασκευασθεῖς, ἀπαίρει αἰφνιδίως ἐπὶ τῆς Ἰνδίας, καὶ τὸν Ἰνδὸν περαιοῦται μετὰ ἑπτὰ μυριάδων γεγυμνασμένων καὶ λογάδων ἀνδρῶν μαχίμων, καὶ βαρεῖς πυροβολίας, καὶ εὐδὺ Τελχίτ μεγάλης πόλεως, ὅπου τὰ βασιλεια ἦν τοῦ σιὰχ Ἀλέμ ἐλαύνει. Διαπορούντων δὲ τῶν Ἰνδῶν καὶ καταπληττομένων τῷ πράγματι, καὶ πρὸς ἀντίστασιν ἡρεπομένων, ἀλλὰ τίνος ἔνεκα ταῦτα, ὁ ἴππουλος καὶ κρυφίνους σιὰχ Ναδῖρ, ἀτακῶς μάλα καὶ ἠπίως, ἔλεγεν, οὐχ ὡς ἐχθρὸς, οὐχ ὡς πολέμιος ἔρχομαι, ἀλλ' ὡς φίλος ἐπιθυμῶν, τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν σιὰχ Ἀλέμ ἐπισκέψασθαι καὶ ἀσπάσασθαι, καὶ εἰρήνης καὶ φιλίας παρούσης, περιττὰ πάντη τὰ ἐς ἄμυναν, καὶ βιασάμενοί με ἀμύνεσθαι, ὑμεῖς οἱ τοῦ κακοῦ αἴτιοι, ἔνοχοι ἔσεσθε. Ο δὲ σιὰχ Ἀλέμ ἀδροίσας μέγαν στρατὸν, περὶ πού τὰς πενήκοντα μυριάδας, σώματα μαλακὰ ψυχὰς καὶ καρδίας μαλακώτερα ἔχοντα, καὶ ἀντιτάξασθαι ταῦτα θελήσας εὖ ἡσκημένοις παλαιοῖς καὶ

εὐψύχοις στρατιώταις, οὐδὲν ἐποίησε, καὶ ἀντάραι ἐχθρὰν χεῖρα κατὰ ξένου ἐλόμενος, ὑπ' ἐνοχὴν ἐγένετο, καὶ ὅτι τάχιστα ἑαυτὸν καὶ τὴν μεγάλην πόλιν καὶ πᾶσαν τὴν ἐντὸς τοῦ Μάγγη Ἰνδίαν τῷ τοῦ σισυροποιοῦ νιῶ αἰχμαλώτους γενομένους ἐώρακεν.

Ο δὲ υἱὸς τοῦ σισυροποιοῦ ἐσελάσας Δριαμβεντικῆ πομπῇ ἐς τὰ βασίλεια τοῦ Τελχίτ, σεῖν σιάχ, ὃ ἐστὶ βασιλέα βασιλέων ἑαυτὸν ἀνηγόρευσεν. (Ου σοι δοκεῖ, φίλε, Δεάτρον ἀτεχνῶς ὁ κόσμος, καὶ κωμικὴ σκηνὴ τὰ ἀκούμενα, ὅπου τραγικὰ κομμάτια ἀποδρηνοῦνται, ἢ τραγικὴ σκηνὴ, ὅπου κωμωδίαι παντοδαπῶν κωμικῶν καταχλευαζομένων κομματίων παρίστανται;). Ο δὲ σιάχ Αὐλὴ ἐν τοῖς βασιλείοις ἦν καὶ αὐτὸς, ὡς Δεατῆς ἐν Δεάτρῳ ὄρων τὰ γινόμενα. Ο σιάχ Ναδίρ τὸν στρατὸν πολλὰ πεπονηκότα βουλόμενος μὲν ὠφελῆθῆναι, ἐπιτρέπειν δὲ ἀναφανδὸν διαρπαγὴν τῆς πόλεως μὴ Δέλων, διαπράττεται πού τῆς πόλεως ἀποστασίαν καὶ ἐπιβουλήν, καὶ οὕτως

ὑπ' εὐλόγῳ αἰτία τάχα, τὴν διαρπαγὴν τῆς πόλεως τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ ἐπέτρεψεν, ἑαυτῷ δὲ ὅσα ἐν τοῖς βασιλείοις ἦν ἐφύλαξεν. Ἐγένετο δὲ λεία τῷ υἱῷ τοῦ σισυροποιοῦ, πρὸς ἄλλοις πριμπόλλοις, καὶ σκηρὴ μεγάλη χρυσόπαστας καὶ διαμάργαρος, Θεραπείαν μεγάλην, οἷα ἦν ἡ τοῦ πλουσιωτάτου βασιλέως τῆς Ἰνδίας, ἱκανὴ ὅλην χωρῆσαι· καὶ ὁ πολυθρύλλητος θρόνος, οὐπὲρ τὸ παραρῥάχιον ἐν σχήματι ταῷ οὐρῶς ἐκπεπόνητο καὶ ἐπεξεύργαστο, διαφόροις πολυτίμοις λίθοις, τὰ διάφορα χρώματα τῆς ταουουρῶς παριστῶν· ἔτι δὲ καὶ δύο μεγάλαι ὀλόχρσοι καὶ διάλιδοι λωχνία ἐφ' ἑκάτερα τοῦ θρόνου ἱστάμεναι. Ἐκαστα ταῦτα πολλῶν χιλιονίων ὀλλανδικῶν χρυσῶν ἐτιμῶντο. Ἦν δ' ἔτι καὶ ἡ χρυσοδιάλιδος ζώνη τῆς βασιλίσσης, ἣν ὁ σιὰχ Ναδὶρ τῇ αὐτοκρατορίσῃ τῆς Ρουσίας δῶρον ἐπέμψατο. Ἡ τιμὴ τῶν ῥηθέντων προσδιώρισταὶ ὑπὸ τοῦ Βατάτζη, ἑξκαίδεκα χιλιόνια ἢ τοῦ θρόνου χρυσῶν, ὅσαγε καὶ ἡμᾶς μεμνήσθαι νῦν ἔστι, δυο-

καίδεκα ἢ τῆς σιηνῆς, καὶ ὀκτὼ ἢ τῶν λυ-
 χριῶν. (Ἦν δὲ ὁ θρόνος ὡς ἀλλοθίπου ἀνέ-
 γνωμεν, ἔργον τοῦ ὑπουλοτάτου καὶ ἀσκη-
 τικωτάτου καὶ εὐτυχεστάτου τῶν πώποτε
 μνημονευομένων βασιλέων, τοῦ ἀποχειρο-
 βιώτου, λέγω, Αουρὲγγ Ζεπ, ὅς περ ὑπέρ-
 γηρος μὲν, ἐρῶμένος δὲ καὶ ψυχῇ καὶ σώ-
 ματι ἐτελεύτησε· καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ δια-
 δεξάμενος αὐτὸν, ἀναβάς ἐς τὸν πατρικὸν
 θρόνον, ἤδη προβεβηκῶς ἦν μάλιστα τῇ ἡλι-
 κίᾳ καὶ ἀναβεβηκῶς καὶ ὑπερβεβηκῶς πρὸ
 πολλοῦ ἴσως ἔτη τὰ ἑβδομήκοντα).

Διαρπάσας δὲ ὁ σιὰχ Ναδὶρ τὰ βασι-
 λεια καὶ φορολογήσας τὴν Ἰνδίαν ἐπιεικῶς
 καὶ πολλοῖς χιλιονίοις χρυσῶν, ἐνθρονί-
 ζει πάλιν Αλέμ, τῷ δοκοῦντι μὲν αὐτο-
 κράτορα τῆς Ἰνδίας, τῷ ὄντι δὲ σικιάν τινα
 αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας ἔχοντα, θρατρι-
 κὸν πως τυγχάνοντα αὐτοκράτορα· διατε-
 θεῖκει γὰρ οὕτως καὶ διατετάχει τὰ τῆς Ἰν-
 δίας ὁ πανοῦργος υἱὸς τοῦ σισυροφόρου,
 ὥστε αὐτὸν καὶ πόρρω ὄντα πλείω ἔχειν
 τοῦ Αλέμ ἐν Ἰνδίᾳ ἐξουσίαν. Ἀλλὰ γὰρ

τῆς τοιαύτης διαταγῆς (ἕτεροι τηλεγενέες
 ρησιῶται ἀπώναντο, ὡσπερ ἡ ἀλώπηξ τοῦ
 μύδου) οὐδὲν ἀπώνατο· ἐφθῆ γὰρ ἐκ μέ-
 σου τοῦ δεάτρου ἄρδεις, ἐμπλήσας τὴν
 οἰκουμένην τοῦ ἑαυτῷ ὀνόματος, καὶ ποιή-
 σας θανάτῳ τῶν κομματίων ἕνεκα, ἅπερ
 εὐφρῶς μάλᾳ καὶ εὐτυχῶς ὑπεκρίνατο. Ανέ-
 στρέψεν ἐς Περσίαν, ὑποπτος δὲ πέραν
 τοῦ δέοντος γενόμενος, καὶ αὐστηρότερον
 διοικῶν, τοῖς περὶ ἑλειτουργοῖς καὶ στρα-
 τηγοῖς ἐπεχείρησε, καὶ οὕτω πολλοὶ ὄρων-
 τες ἅπερ ἕτεροι ἔπαθον, τὰ αὐτὰ καὶ οὐ-
 τοι παθεῖν ὑποπτεύοντες, τό, τε αὐδέ-
 καστον αὐτοῦ καὶ στρουφνὸν καὶ ὑποπτον
 μακρῶς φέροντες, συνωμοσίαν φονικὴν
 κατ' αὐτοῦ τυρεύουσιν, ἵνα τοιούτου βα-
 σιλέως ἀπαλλαγῶσιν.

Ἦν στρατιὰ τῷ σιᾷχ Ναδῖρ σωματο-
 φυλακοῦσα, ἐκ τεσσάρων καὶ εἴκοσι χι-
 λιαρχῶν συγκειμένη, καὶ ἐκάστην ἑκάστη
 χιλιαρχία μία ἐν τοῖς βασιλείοις φυλακῆς
 ἕνεκα διεννυκτέρευε. Μιᾶς τούτων τῶν χι-
 λιαρχῶν τοὺς ταξιάρχας διαφθείρουσιν

οἱ συνωμόται, ἐξ ὧν καὶ ἀδελφίδοι τοῦ
 σιὰχ Ναδὶρ ἐτύγγανον, καὶ πείθουσι κτεί-
 ναι τὸν Ναδὶρ, καὶ ὅν καιρὸν νυκτὸς,
 ὡς αὐτὸς ἀεὶ εἰώθει, ἐξήρχετο καὶ ἐσκό-
 πει εἰ οἱ φύλακες τοῦ σφετέρου ἔργου μὴ
 ἀμελοῖεν. Οὕτως ἐξελθόντα νυκτὸς, τῆς
 διαφθοραεῖσης χιλιαρχίας φυλακτούσης, καὶ
 τοῖς φύλαξι προσπελάσαντα, καὶ κατὰ
 τὸ εἰωθὸς οἱ, προσφωνήσαντα, κατακτεί-
 νουσιν αὐτὸν οὗτοι ξίφεσι. Διαπύστου
 δὲ τοῦ πράγματος γενομένου, βοηθοῦσιν
 αἱ λοιπαὶ ταξιαρχίαι ἐς τὰ βασίλεια, καὶ
 τὴν δόλιον καὶ ἄπιστον χιλιαρχίαν κατα-
 κόπτουσιν ἅπασαν, ἀλλ' οἱ συνωμόται
 καὶ ἔνοχοι ἐφθάκεσαν σταδμοῖς ἀποδε-
 δρακότες, καὶ ἐς Χορασὰν διεσώδησαν,
 ὅπου καὶ ἡ πατριὰ ἦν τοῦ σιὰχ Ναδὶρ,
 καὶ οἱ θησανροὶ, ὡς ἐν ἀσφαλεστέρω τόπῳ,
 ἐναπέκειντο· ἐκεῖ γάρ, πον, ὡς ὁ Βατάτζης
 φησὶν, ὁ σιὰχ Ναδὶρ ὠχυρωμένον θαν-
 μασίως ὑπὸ φύσεως χωρίον προσλαβὼν,
 τὰ τῆς τέχνης προσέδη ὀχυρώματα. Κα-
 τακτείνεται δὲ ὑπὸ τῶν συνωμοτῶν καὶ ἡ

πατριὰ τοῦ σιάχ ναδῖο, καὶ ὁ ναδιρικὸς οἶκος οὐκ ἔφθη φρεῖς καὶ ἐκλείπει παντά-
πασιν. (Ορᾶς φίλε, οἷα τὰ τύχης δωρή-
ματα· μηδένα τοίνυν πρὸ τοῦ τέλους μα-
κάριζε, εἰδὼς ἐπὶ εὐκινητῆτάτης σφαιίρας
βεβηκνῖας τὴν Τύχην.)

Διατρίβων ποτὲ ὁ Ναδῖο παρὰ τὸν
Τύχριν περὶ τὴν περιώννουμον πόλιν Μπαγ-
δάτ, ἐς ναόν τινα τῶν μωαμεθανῶν, ὅπου
τάφος ἦν τινος παρὰ τοῖς μωαμεθανοῖς
περιφῆμου ἁγίου, ἀργύρῳ πολλῷ καὶ χρυ-
σῷ κεκοσμημένος, ἐσῆλθεν ἀποδώσων τά-
χα τῷ κειμένῳ ἁγίῳ τὸ ὀφειλόμενόν οἱ
σέβας καὶ χρέος· ἰδὼν δὲ τὸν πολὺν ὄλβον,
προσβλέψας ἐς τὸν τάφον ἔφησε, κύριε,
ταῦτά σοι τὰ χρυσώματα καὶ ἀργυρώ-
ματα, ἐν τῇ μακαρία νυνὶ λήξει διατρί-
βοντι, περιττὰ πάντα τυγχάνει καὶ ἄχρη-
στα· οἱ γὰρ μακάριοι τῶν εὐτελῶν καὶ γηῆ-
ρων ἀγαθῶν ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος ὄν-
τες ὑπέρτεροι, ἀνεπιδεεῖς πάντη εἰσί. Επι-
τρέψεις γοῦν πάντως ἐμοὶ λαβεῖν ταῦτα,
τῷ τὴν τροφήν καὶ τὴν ἐνδυσιν πολλῶν

χιλιάδων ἀνδρῶν ἀναδεδεγμένῳ, καὶ ἐκέλευσε τοῖς περὶ ἑαυτὸν τοῦ περιττοῦ ἄχθους τὸν μακάριον ἀπαλλάξαι.

Φίλος ἦν τῆς ῥούσσοις ὁ σιάχ Ναδιρ, οὐχ ὥς μὴ βουλόμενος ἐπιχειρῆσαι τί ποτε κατὰ τούτων, ἀλλὰ φρόνιμος ὢν, τὴν διὰ τὴν ἐν τῇ μεγάλῃ πυροβολία ἐπιδεξιότητα ὑπεροχὴν ἐκείνων ἐγνώριζε, καὶ τοὺς πέρσας οὐπω ἰκανοὺς ἀντισταραταχθῆναι ἐκείνοις ἤδει. Καί ποτε ἀνερωτῶν τινα τῶν τὰ ῥούσσων εἰδότων, καὶ πυθόμενος ὅτι συντεταγμένος τυγχάνων ὁ ῥούσσων στρατός, οὕτως ἐπιτηδείως καὶ ταχέως τῇ πυροβολία χρῶτο, ὥστε ἀδιαλείπτως ἐπιπέσει στρατοῦ, ὡς ἐκ κλυδωνικοῦ νέφους, φλόγες καὶ καπνοὶ καὶ βρονταὶ ἐκρήγνυσθαι· ἀλλὰ νῆ Δία γε, ὑπομειδιῶν ἀπεκρίνατο ὁ Ναδιρ, βουλοίμην ἂν καὶ γὰρ, ὡς γνήσιος πέρσης, (τὴν πυρολατρείαν τῶν πάλαι πέρσων ὑπαινιττόμενος), ἐν μέσῳ τοιούτῳ καὶ τηλικούτῳ πυρὶ ἀποληφθεῖς, οὕτω τὸν βίον τελευτῆσαι. Φιλικῶς διεπράξατο παρὰ

τῶν ρούσσαν τὴν ἀπόδοσιν τοῖς πέρσαις τῶν πρὸς τὸ νότιον τοῦ Δέρβεντ τόπων.

Αδασμίαν ἐνιαυτοῦ ἀφῆκε ποτὲ τοῖς πέρσαις, καὶ ἐπὶ τούτῳ οἰκτεῖρμων ἐπωρομάσθη.

Πυθόμενος μεμψόμενόν οἱ τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον ἐπὶ ταῖς συνεχέσι στρατολογίαις, καὶ ὅτι οὐδένα ἤρεμεῖν ἐῷη, ἀπετυφλώσατο, τοιοῦτον διάδοχον ἀπολιπεῖν μὴ βουλόμενος.

Επιστρέφων ἐκ τῆς Ἰνδίας ἦλθεν εἰς Μπουχαρίαν, καὶ φιλίως τοῖς κατοίκοις ἐχρήσατο.

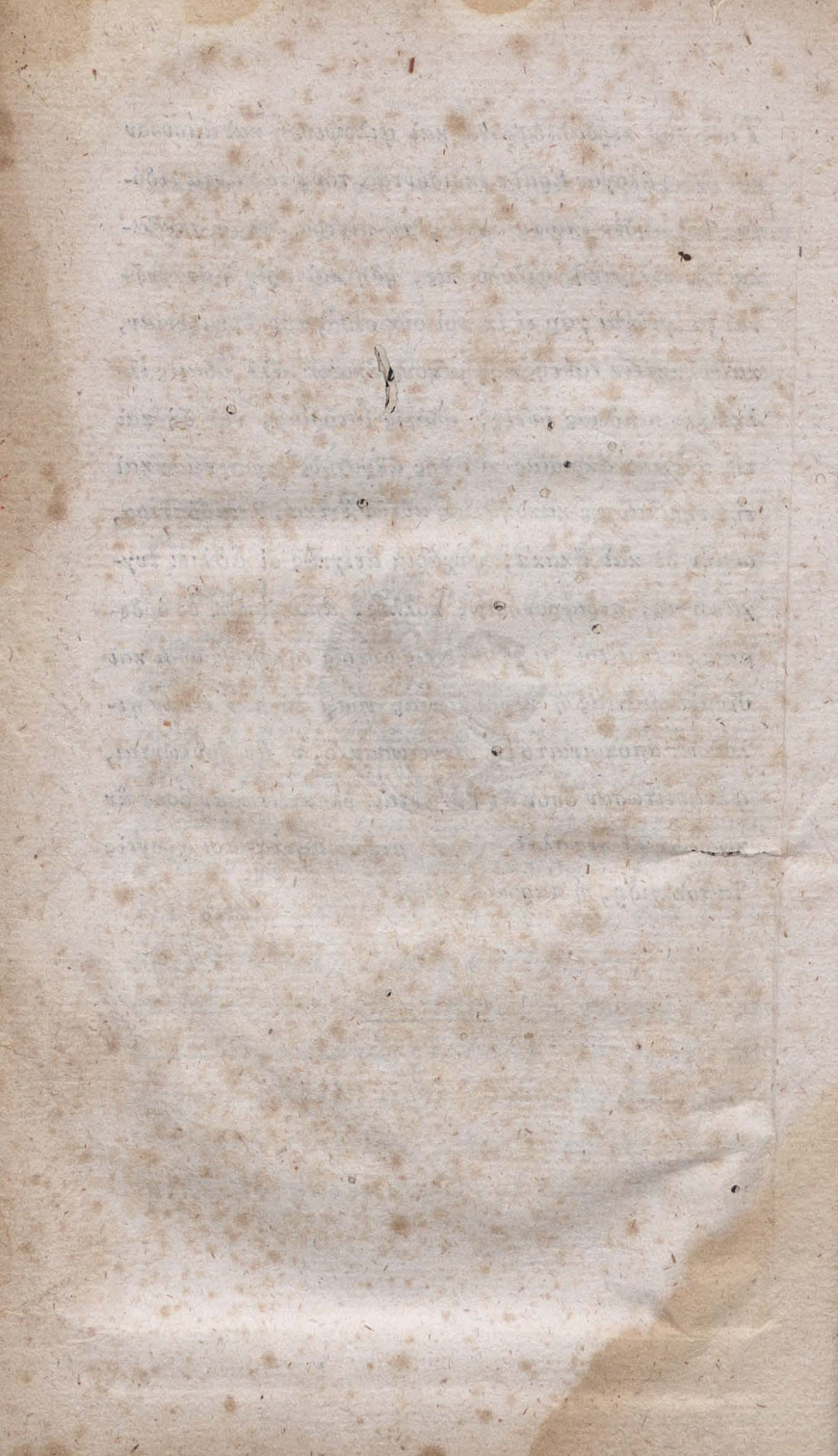
Περὶ πολλοῦ ὁ Ναδὶρ ἐποιεῖτο τὴν τακτικὴν τῶν εὐρωπαϊῶν εἰσαγαγεῖν τοῖς αὐτοῦ στρατεύμασι, καὶ τοῦ φοβεροῦ ὄπλου τῆς πυροβολίας ἐφρόντιζε, καὶ στόλων κατασκευῆς ἐπὶ τῆς Κασπίας καὶ τοῦ περσικοῦ κόλπου, ἐφ' ἧ καὶ ἄγγλον ἔμπειρον μετεπέμψατο, καὶ μυριάδα χροσῶν κατ' ἔτος αὐτῷ ἐχορήγει.

Πολιορκῶν ποτὲ φρούριον ἐν τοῖς ὄρι-οῖς τῆς Τυρκίας, καὶ τοῦ παρ' αὐτὸν πρέσβεως ρούσσου ἐκταραχθέντος διὰ τὴν

πλησίον αὐτοῖς πεσοῦσαν πυροβολικὴν σφαῖραν, δάρρει ἔφη αὐτὸς τῷ ρούσσῳ ἀπαράχως μάλα καὶ καθεστηκότως, οὐδεὶς ἔτι κίνδυνος.

Αὕτη ἐστὶν, ἢ φίλε, ἐν συτόμῳ ἡ ἱστορία τοῦ σιὰχ Ναδίρ, ὅσον γε ἦν ἡμῖν μνησθαι ταύτης, ἑπτὰ ἤδη ἐνιαυτοὺς ἀνεγνωκότας. Προσέδημεν δὲ τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ρουμουνίας τὰ μνημονευόμενα, ἵνα, ἦν τι συμβαίη, ἀπόλοιτο, λέγω, τὸ χειρόγραφον, σώζοιτό γε τουτοῦ τὸ ταύτης ἀπόσπασμα· ὁ γὰρ κεκτημένος τοῦτο, οὐκ οἶδα εἴ ποτε ἐς φῶς ἐξελθεῖν τὸν πολίτην αὐτοῦ Βατάτζην διὰ τοῦ τύπου ἐπιτρέψειε, βυζαντιδικὴν μοῦσαν μὴ δυσωπούμενος. Βατάτζης ἦν ἐκ Βυζαντίου. Ἦδει τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, εἰς ἣν καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ σιὰχ Ναδίρ συνέγραψε, τὴν λατινικὴν, ἀραβικὴν, περσικὴν, τυρκικὴν, καὶ ἄλλας εὐρωπαϊκὰς γλῶσσας. Περιῆλθε τῆς Ευρώπης πολλὰ μέρη. Διέτριψε πολὺν χρόνον ἐντῇ Περσίᾳ. Απεστάλη ὡς πρέσβυς ἐς τὴν Ρουσιάν παρὰ τοῦ σιὰχ Ναδίρ.

Τοὺς τὸν κερδαλεόφρονα καὶ φιλοψευδῆ καὶ ἄμουσον
καὶ ὄλως ἄλογον Ερμῆν ἐκδιδόντας, τοὺς τὰ πάντα εἰδό-
τας καὶ μηδὲν ἐπισταμένους, τὰ πίτυρα καὶ τὰ σκύβα-
λα τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἤδη καὶ πρὶν ἢ ἀναγνώ-
ναι γε (γινῶναι γὰρ εἰ ἱκανοὶ οὐκ οἶδα) τὴν Ρουμονίαν,
καθυλακτεῖν ταύτης ἀρχομένουσ' ἀκούω· ἀλλ' ἄδαεῖς ἑλ-
ληνικῆς παιδείας ὄντες, ἀδαεῖς ἱστορίας, καὶ δὴ καὶ
τῆς παχείας ἀκροσίας καὶ τῆς ἀκρατοῦς προπετείας καὶ
τῆς τηλικαύτης κακοηθείας αὐτῶν ἕνεκα, λεπιδόπτερα,
οὐμῆν δὲ καὶ ἄκακα, ψυχάρια ἀτεχνῶς οἱ ἄθλιοι τυγ-
χάνοντες, περιφρονήσεως πολλῆς, ἀποκρίσεως δὲ οὐδε-
μίας εἰσιν ἄξιοι· τί γὰρ ἂν τις αὐτοῖς τοιοῦτοις οὖσι καὶ
ὄνοματομανίας ἢ κερδομανίας νόσῳ τὸ πᾶν θύειν φι-
λοῦσιν ἀποκρίναιτο; Λεγέτωσαν ὅ, τ' ἂν βούλωνται,
φλυαρεῖτωσαν ὅσον ἂν δύνωνται, ὑλακτεῖτωσαν ὅσον ἂν
χωρῶσιν αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν· μικρὰ παντάπασι φροντὶς
Ἰπποκλείδῃ, ἢ παροιμία φησί.

Παροράματα.

Μέρος πρῶτον.

Γενέσθαι . . . ἀναγίνωσκε . . . γενήσεσθαι Σελ.	32
Καγγούλ, ... Κάχουλ . . . σελίδι	48
Εγκολαμ: . . . . . εγκεκολ:	58
βεβηκότες . . . . . βεβηκόος	75
διαβάζεται . . . . . διαβιβάζεται	238
κνή . . . . . και	248
φλυίας . . . . . φλυαρίας	282
άλλασσοντις . . . . . άλλάσσοντες	328
όργων . . . . . ποδών	330
βλέποντες . . . . . βλέποντας	338
ύποτροφέει . . . . . ύποστρέφει	443

Μέρος δεύτερον.

άφρητιστιαν . . . . . άφροντιστιαν	137
άφύνοτ . . . . . άφθονώτερα	170
προθεΐναι έντ: . . . . . προσθεΐναι τι έν	178
ποιημένων . . . . . ποιουμένων	209

Επιλεγόμενα.

όσοι άλλοις . . . . . οί άλλοις	7
---	---

Μνημονευόμενα.

φλόγες, καπνοί, βρονταί . . . φλόγας, καπνούς βροντάς	21
---	----

Handwritten signature or initials, possibly "AP" or "APQ", written in dark ink on aged, textured paper.

50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100 105 110 115 120 125 130 135 140 145 150 155

ΑΣΙΑ

διὰ τῆν
ΡΩΜΑΝΙΑΝ

Μέτρος 150 Μιλίων Γαλλοῦ Γραμμῶν

ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

ΘΑΛΑΣΣΑ

ΙΝΔΙΑ

ΑΡΑΒΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ

55

60

65

70

75

80

85

90

95

100

105

110

115

120

ΓΑΛΑΤΙΤΖΙ

ΚΑΡΑΘΙΑ

ΠΙΟΚΟΒΙΝΑ

Δεμπρετζιν

Οράδειμαρε

Μεσσησια

Νέον Αράδ

Καρανσέβεν

ΝΙΚΑΙΑ

ΣΕΡΒΙΑ

ΒΕΡΓΑΡΙΑ

ΟΜΠΡΙΤΖΑ

ΠΟΝΤΟΣ ΕΥΖΕΙΝΟΣ

